

CUMHURİYET SENATOSU

TUTANAK DERGİSİ

4 ncü Birleşim

10 . 11 . 1977 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	104	
II. — YOKLAMA	104	
III. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI	105	
1. — Devletimizin ve Cumhuriyetimizin Kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün aramızdan ayrılışının 39 ncü yıldönümü dolayısıyla saygı duruşu.	105	
2. — Komisyonlarda açık bulunan üyelikle-re seçim.	105	
IV. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER	105	
1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi İbrahim Öztürk ve arkadaşlarının, ekonomimizin bugünkü durumu hakkında bir genel görüşme açılmasına dair önergeleri. (8/4)	105:143	
V. — SORULAR VE CEVAPLAR	143	
A) Yazılı Sorular ve Cevapları	143	
1. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamettin Çelebi'nin, belediyelere yapılan yardımlar ile sözleşmeli veya kadrolu olarak çalıştırılanlara dair soru önergesi ve Devlet Bakanı V. Ali Şevki Ereğ'in yazılı cevabı. (7/757)		143:211
2. — Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın, Doğu illerinde okul açılmayan köy sayısı ile öğretmen açığına dair soru önergesi ve Milli Eğitim Bakanı Nahit Mentese'nin yazılı cevabı. (7/788)		211:213
3. — Cumhuriyet Senatosu Afyonkarahisar Üyesi Mustafa Çelik'in, Afyonkarahisar'ın, Emirdağ ilçesine bağlı «Emirdağ - Suvermez - Tokluca - Aşağı Piribeyli» yolunun 1978 yılında karayollarına alınıp alınmayacağına dair soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı Selâhattin Kılıç'ın yazılı cevabı. (7/793)		213:214
4. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sadettin Demiryak'ın, 11 Ekim 1977 tarihinde Cumhuriyet Senatosunda yaptığı gündem dışı konuşmaya dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Necmettin Cevheri'nin yazılı cevabı. (7/798)		214:215

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Görev ile yurt dışına giden İçişleri Bakanı Korkut Özal'a, İmar ve İskân Bakanı Recai Kutan'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi;

Yabancı ülkelerde çalışan yurttaşlarımızın sorunları hakkında. (10/62);

Devlet Planlama Teşkilâtınca kurulan «Kalkınma Fonu» na ayrılan dört yüz milyon liranın dağıtım şekli hakkında. (10/32);

Toplumı etkileyen bunalımın kökenleri ve nedenlerini hazırlayanlar ile olayların devamının önlenmesi hakkında. (10/29 - 41);

Su Ürünleri ile meşgul olan kooperatifler ve su ürünleri üretimi bölgelerinde kiracı durumunda bulunanlar hakkında. (10/37);

Kurulan Araştırma Komisyonu başkanlıklarının, komisyonlarının görev bölümüne dair tezkereleri; Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Isparta Üyesi Mustafa Gülcügil'in, hastalığı sebebiyle 25 . 9 . 1977 tarihinden itibaren 20 gün izni sayılmasına dair Başkanlık tezkeresi kabul edildi.

Su ürünleri ile meşgul olan kooperatifler ve su ürünleri üretimi bölgelerinde kiracı durumunda bulunanlar hakkında. (10/37) kurulan Araştırma Komisyonu Başkanlığının. 6 . 11 . 1977;

Geri kalmış bölgelerin sorunlarının ayrıntılarıyla belirlenmesi amacıyla (10/36) kurulan Araştırma Komisyonu Başkanlığının. 27 . 10 . 1977;

Toplumı etkileyen bunalımın kökenleri ve nedenlerini hazırlayanlar ile olayların devamının önlenmesi hakkında (10/29, 41) kurulan Araştırma Komisyonu Başkanlığının. 23 . 10 . 1977;

Tarihlerinden itibaren görev sürelerinin ikişer ay uzatılmalarına dair tezkereleri kabul edildi.

Başkanlık Divanında açık bulunan üyelikler için yapılan seçim sonucunda :

Başkanvekilliklerine : Adana Üyesi Mehmet Ünalı, Sakarya Üyesi Osman Salihoglu;

İdare Amirliğine : Erzurum Üyesi Sakıp Hatunoğlu;

Kâtip Üyeliklere : Bilecik Üyesi Mehmet Erdem, Gaziantep Üyesi Mehmet Kılıç, Bingöl Üyesi Mehmet Bilgin;

Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere gösterilen adaylar;

Seçildiler.

Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi İbrahim Öztürk ve arkadaşlarının, ekonomimizin bugünkü durumu hakkında bir genel görüşme açılmasına dair önerileri (8/4) üzerinde bir süre görüşüldü.

10 . 11 . 1977 Perşembe günü saat 15.00'te toplanılmak üzere Birleşime saat 19.10'da son verildi.

Başkan	Divan Üyesi
Başkanvekili	Afyonkarahisar
Rahmi Erdem	Mustafa Çelik

Divan Üyesi
Tabii Üye
Emanullah Çelebi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Rahmi Erdem

DİVAN ÜYELERİ : Mehmet Bilgin (Bingöl), Emanullah Çelebi (Tabii Üye)

BAŞKAN — 4 ncü Birleşimi açıyorum.

II. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. (Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Sayın üyeler; çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Devletimizin ve Cumhuriyetimizin Kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün aramızdan ayrılışının 39 ncü yıldönümü dolayısıyla saygı duruşu.*

BAŞKAN — Sayın üyeler;

Bugün 10 Kasım, Devletimizin ve Cumhuriyetimizin Kurucusu, Türkiye'yi, içinde bulunduğu meselelerinden ancak O'nun gösterdiği ve çizdiği yoldan gitmekle kurtarabileceğimize inandığımız Aziz Atatürk'ümüzü bundan tam 39 yıl evvel bugün kaybetmiştik.

Şimdi, sizleri aziz Atatürk'ün manevî huzurunda üç dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(Saygı duruşunda bulunuldu)

BAŞKAN — Ruhu şad olsun.

2. — *Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.*

BAŞKAN — Sayın üyeler, gündemimizin «Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim» kısmına geçmemiz ıktiza ediyor ise de, başka komisyonlarda da üyelikler boşalmış olup, henüz gruplar bu üyeliklere aday göstermemişlerdir. Bütün komisyonlarda açık bulunan üyeliklere birlikte seçim yapmak düşüncesiyle gündemin diğer maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IV. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi İbrahim Öztürk ve arkadaşlarının, ekonomimizin bugünkü durumu hakkında bir genel görüşme açılmasına dair önerileri. (8/4)*

BAŞKAN — Sayın üyeler, geçen Birleşimde genel görüşmeye başlamıştık. Bugün genel görüşmeye devam edeceğiz.

Genel görüşmeyi Hükümet adına Maliye Bakanı Sayın Cihat Bilgehan ve Ticaret Bakanı Sayın Ağah Oktay Güner takip etmektedirler.

Cumhuriyet Senatosu Başkanı Sayın Sırrı Atalay, geçen Birleşimde Cumhuriyet Senatosunun göstermiş olduğu hassasiyet sebebiyle, keyfiyeti Başbakan Sayın Demirel'e bugün saat 14.20'de telefonla bildirmişler; kendileri imkân buldukları takdirde geleceklerini, gelemedikleri takdirde, biraz evvel isimlerini bahsettiğim sayın bakanların Hükümeti temsil edeceklerini beyan etmişlerdir.

Arz ederim.

Sayın üyeler, geçen Birleşimde Cumhuriyet Halk Partisi, Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyeler ve Adalet Partisi grupları adına görüşmeler yapılmış idi.

Şimdi, söz sırası Millî Birlik Grubu adına Sayın Kâmil Karavelioğlu'nun; buyurumuz efendim.

M. B. GRUPO ADINA KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

Konuşmamı iki bölümde sürdüreceğim. Birinci bölüm, genellikle genel görüşmenin konusu olan ekonomik konulara inhisar edecektir.

İkinci bölüm de, ekonomik irdelemeyi yaparak, kendiliğinden ortaya çıkan siyasal problemlerin tartışılmasına hasredilmiştir. Dikkatinize arz ediyorum.

Yeni M. C. Hükümetinin kuruluşundan sonra ekonomik bunalmı hızlanmıştır ve Türk ekonomisini tahrip eden dizginlenemez yeni unsurlar ortaya çıkmıştır. Ekonomiye yeni bir düzen vermek ihtiyacını duyan Hükümet yeni bazı tedbirlere başvurmuş; fakat bunların düzeltici katkısı henüz olumlu hiç bir sonuç vermemiştir. Vermediği bir tarafa, ayakta bulunan enflasyon hızını artırdığı görülmüş ve günümüzde yoksul kesimlerin alabildiğine ezilmesine neden olmuştur. Kamu kuruluşu mal ve hizmetlerine yapılan zamlar da, kamu ekonomisi yönünden, sadece kuruluşların eski açıklarını kapamaya yarayacak hale gelmiştir. Halbuki, ekonomik tedbirlerin toplumdaki yüksek satın alma gücünü frenlemek ve yeni yatırımlara fon hazırlamak gibi, ekonomik hedeflere yönelmesi gerekirdi. Kamu Teşebbüslerinin zararlı işleyen ve israfçı tutumları, ekonomik maksatların yerine gelmesini önleyecek seviyededir. Tedbirler, bu ekonomik maksatları toplum hayatının bütününe hâkim kılmak niteliğinden yoksun olduğu için, gelecekte de bir iyileştirme beklenmemektedir. Yapılmış olan zamları ekonomik tedbir saysak bile, çok geç kaldığı ve kamu ekonomisinin bünyesinde önemli hasarlara yol açıldığı bilinmektedir.

Ekonomide enflasyon son senelerin başlıca sorunu olmuştur. Bunun ilk nedeni, enflasyonu ciddi olarak önlemek iradesinin hükümetlerimizce gösterilmemiş olmasıdır. Siyasî istikrarsızlık içindeki hükü-

metler önemli bir kalkınma ilkesi olan, istikrar içinde kalkınmayı ön planda tutmamışlardır; tutmamayı marifet telâkki etmişlerdir. Eskiden bütçelerin açığı yüz milyonlarla tartışılırken, son yıllardaki bütçe açıkları 30-40 milyarlarla tartışılır hale gelmiştir. Tıpkı ekonomideki veya siyasal kavramlardaki yozlaşma, bütçe denklığı hususunda da hükmünü göstermiştir.

Kamu maliyesi denk olma niteliğini aramaz olmuştur. Meclislerle alay edencesine bütçeler geçirilmiştir. Tabii, açık finansmana dayalı Devlet Bütçesi enflasyonun şahlanmasının başlıca kaynağı olmuştur. Bütçe uygulama yıllarında, yıldan yıla 1/3 nispetinde artırılan emisyon, enflasyonun başka bir nedenidir. Enflasyonla karşılaşan başka ülkeler mücadeleyi lüzumlu gördükleri halde, hattâ yüzde 3-4'lük enflasyon nispetine mücadele açtıkları halde, Türkiye'de son yıllarda hâkim olan yüzde 25'lik, yüzde 30'luk enflasyon nispetleri ciddiye alınmaz hale gelmiştir.

İşte, böyle bir uygulama içerisinde 1977 Bütçesinin açığı seçimlerden sonra 85 milyar Türk Lirası olarak ilân edilmiştir ve ortaya getirilen zamların bunu kapatıp, kapatamayacağı da şüpheli haldedir. Bütçe denklığıne önem verilmediği için, emisyonu başvurmak, sadece yatırımlar ve Devlet stokları için değil, hatta cari giderler için de başvuru yolu olmuştur. Bu arada açıklar, Devlet Bütçesi ve yatırımlı kuruluşların dışına taşmış, Devlet Bütçesinden Kamu Teşebbüslerine vaat edilen ödenekler verilemediği için, Kamu Teşebbüslerinin yatırımları da geri kalmalar içinde bulunmuştur.

Bir örnek vermek istiyorum; Kamu Teşebbüsleri Karma Komisyonu üyelüğünden tanıştığım önemli bir kuruluşun genel müdürü ile geçenlerde karşılaştım, «Çok rahat görünüyorsunuz.» diye takıldım. «Artık çok rahatım.» Geçen ay cari giderler için ihtiyacımız olan parayı arkadaşlar bankalardan borç olarak alabildiler; ama bu ay bana hiç bir şey önermiyorlar.» dedi. «Döviz sıkıntınız ne oldu?» dedim. Altı ay evvel Kamu Teşebbüsleri Karma Komisyonunda döviz yokluğundan, transfer ihtiyacından bazı hayati üretimlerinin durduğunu biliyorduk ve tartışmıştık. «Artık dövizden geçtik, iç para bile bulamıyoruz.» dedi. «Niye bulamıyorsunuz?» dedim. «Üretim durdu. Satış yok. İç paramız da yok» dedi.

Bu, canlı bir örnektir. Türkiye, artık döviz sıkıntısını bir yerde geri bırakmak zorunda kalmıştır.

İşte, bunun için ilk altı ayda Devlet yatırımları sadece % 10 nispetinde gerçekleşebilmiştir ve 1977 senesinde Devlet yatırımlarının sadece % 25 nispetinde gerçekleşebileceği umulmaktadır.

Politikacılar samimiyetle yatırımlar için çaba harcasalar bile, şartlar hazır olmadığı için, hiç bir şey yapılamayacaktır.

Enflasyonun kaynakları sadece emisyon ve açık finansman da değildir. Büyük ölçüde bu konuda hükümet sorumluluğu işe dahil olmaktadır.

Türkiye'de gelir dağılımı şaşırıcı bir şekilde bozuktur. Bunu dış kaynaklar da doğrulamaktadır, Devlet Planlama Teşkilâtının ve Maliyenin belgeleri de doğrulamaktadır. Toplumun rahatsız eden başlıca unsurlardan birisi budur. Yoksul ve dargelirli kesimler günümüzde inim inim inlerken, büyüklüğü azımsanamayacak bir bölüm halk, ithalât, kaçakçılık ve spekülasyon vurguncuları alabildiğine israf içindedirler.

İşte, 1977 Turizm Bütçesi bunun için açık vermektedir. Tur üstüne tur tanzim edilmektedir, 2,5 milyon liraya arabalar satılabilmektedir, 5-10 milyon liraya katlar, daireler satın alınabilmektedir. Vurgun kaçakçılarının kazançları ve vergisiz kazançlar Türk ekonomisinin yaraları olmaya devam etmektedir.

Devlet Planlama Teşkilâtının bir neşriyatına göre, 1963-1973 yılları arasında yapılan gelir dağılımı araştırmasında, son 10 yılda zümrelerarası, bölgelerarası, mesleklerarası ve şahırlararası gelir dengesizliği alabildiğine çarpılmıştır, büyümüştür. 1973 yılından bu tarafa enflasyon hızı ile orantılı olarak, bu çarpıklığın katlarca büyüdüğü dikkatinize sunuyorum. Sayın Erbakan, bu konuyu her vesileyle kamuoyuna sunmaktadır.

Günümüz artık bir milyoner üretim dönemini çok gerilerde bırakmıştır. Günümüzde artık milyarlar türetmek marifet haline gelmiştir. Türk ekonomisinin içinde bulunduğu bozukluklar, kolayca Türk ekonomisinde milyarlar türetmeye imkân vermektedir.

Toplum alabildiğine çarpıtılmıştır, gelir dağılımı alabildiğine bozulmaktadır. Bu sonuçlar, yurdumuzda uygulanan sorumsuz ve derme-çatma politikaların doğal sonuçlarıdır; ama liberal kapitalizmin çağımızda bu kadar hastalıklı ve illetli olabileceğine ihtimal vermiyorum.

Vergi dışı kalan vurgun kazançları memleketimizde bu tip marazları alabildiğine büyütmektedir.

Millî Birlik Komitesi döneminden kalan 193 yıllık Gelir Vergisi Kanununu çıkardığımızdan beri sadece bir defa hükümetler yeni vergiler tanzim etmek gereğini duymuşlardır. Bu da, 1970 devalüasyonundan önce olmuştur, isabetli sonuçlar alınmıştır.

Türk Maliyesi de gelir dağılımını düzeltmek için ciddi vergi önlemleri almaktan daima kaçınmıştır. Gelir dağılımında denge sadece tazyik unsuru haline gelen meslek gruplarına ve halk kesimlerine, zaman zaman horoz şekeri misali ödünler vermekle sağlanmaktadır. Tabii, hiç etkili olamamaktadır.

Ayrıca, vergi uygulamasında da vergi almaktan kaçınır bir tavır içinde bulunmaktadır Türk Maliyesi. Servet beyanına reva görülen muamele, bunun çok tipik bir örneğidir. Herkesin kullandığı, hatta her teşekkülün kullandığı bilgi işlem merkezini Türk maliyesinin henüz kullanmamakta ısrar etmesi, bunun başka bir misalidir.

İki sene evvel naylon faturacıların üzerine giddiği zaman İstanbul'da çıkan yanıklar, Türk Maliyesinin vergi uygulamasındaki yeni teşebbüslerini önleyen bir unsur olmuştur. Bunun yeni ve çarpıcı bir misali, geçtiğimiz günlerde Adana'da olmuştur. Pamuk tüccarlarının vergi beyannamelerine el koyan bir uzmanı, Maliye Bakanlığı yetkilisi, görevlisi bir arkadaş apar-topar görevden almıştır. Şuna işaret etmek istediğimi dikkatinize arz etmek istiyorum; gelir dengesizliğini düzeltmek için Türk Maliyesinin, Kamu Maliyesinin ne bir çabası vardır, ne de niyeti vardır. Bizim Maliye Bakanlığımız kalkınmanın sırrını, sadece para basmakta ve güncel ihtiyaçları basılan emisyon paralarıyla karşılamayı alışkanlık haline getirmiştir.

Sadece gelir dağılımı dengesizliği değil, vergi almadaki dengesizlik de Devlet için onur kırıcı hale gelmiştir. Artık senelerden beri savunulagelen Katma Değer Vergisi uygulaması başlamalıdır. Katma Değer Vergisi edebiyatı, bu verginin değerini düşürücü bir seviyeye ulaşmıştır.

Gelir beyanı ve servet beyanı her vatandaşa teşmil edilmelidir. Ekonomik altyapı düzgün olmadığı için, alınan tedbirler, ekonomik ve bir bütünlük içinde de olsa, sonuç vermemektedir. Son zamanlarda yapılmış küçük bir araştırmayı dikkatinize sunmaktan kendimi alamıyorum.

Bugün serbest meslek sahiplerinin ortalama yıllık kazançlarının; kendilerinin beyan ettiği kazançlarının tutarı 120 bin TL. dir. İşçilerin yıllık ortalama

gelirleri 70 bin TL. ve memurların; son yakacak zammı ile ulaşabildikleri seviye sadece 32 bin TL. dir. Bu araştırmayı vergi açısından devam ettirmek, sürdürmek belki de çok daha ilginç sonuçlar doğuracaktır.

Bazı kamu malları stoklarının elde kalmış olması, emisyon ve enflasyonun belirli sebeplerinden biri olmuştur. Birinci MC döneminde satılmayan; 160 dolara, 147 dolara müşteri bulup da satılmayan buğdaylar sonradan müşteri bujamaz hale gelmişlerdir ve mecbur olduğu zaman ancak petrol ile değiştirilmişler veya 85 dolara satılmak zorunda kalmıştır.

Buğdayı, tütünü, devlet stoklarını dövize vaktinde çevirmek basiretini gösteremeyen hükümetler, günün birinde, günlerce Bakanlar marifetiyle Moskova'da, İran'da, Suudi Arabistan'da petrol aramak zorunda kalmışlar ve sadece buğday karşılığında Irak'tan alabildikleri petrole, Türkiye'de, geçtiğimiz baharda rafinerilerin durmasını önleyebilmişlerdir.

Sayın arkadaşlarım;

Görülmektedir ki, konuları işledikçe Birinci MC döneminin bugünkü sonuçtaki sorumluluk payları ortaya çıkmaktadır. Bugün olan, olacağı önceden bilinenlerden başka birşey değildir. Fakat galiba biraz farklı tezahür etmiştir; sadece boyutları beklenenden büyük olmuştur. Seçimden önce bu alacaklar bilindiği için erken seçime başvurulmuş ve seçimden evvel ekonomik sıkıntıların vehametinden korunulabilmiştir.

Bugün görülmektedir ki, Birinci MC dönemi, Sayın Başbakanın bizzat kendi ifade ettiği gibi, iyi idare edilememiştir. Ama, bu sonuç, sadece seçimden saklanabilmiştir. Burada, güncel olduğu için, belki çok bilindiği için gerek yok; ama çok güncel olduğu için döviz konusuna da kısaca işaret etmek gereğini duyuyorum.

Belki yeni bir şey söylemek olanağı bile kalmamıştır, ama ben bazı konuları yine de vurgulamak istiyorum.

1976 Bütçesine girerken ve uygulamada o yıldaki döviz girdilerinde azalmalar tespit edilmiştir. Mesele; beklenen ihracat gelirlerinde ve işçi dövizlerinde öngörmelerden üçte bir oranında azalma olmuştur. 1977 Bütçesine girerken artık bu, Türkiye'de herkesin bildiği bir konuydu.

Şunu işaret etmek istiyorum ki, bugünkü döviz sıkıntısının sebepleri, 1975'lerden, 1976'lardan beri bilinmektedir. Zamanın Sayın Maliye Bakanı, borç-

lanmaya, özellikle dövize çevrilebilir mevduat şeklindeki borçlanmalara itiraz edildikçe, hem Bütçe Komisyonunda, hem de Senatoda bilimsel bir tez halinde borçlanmanın, Türkiye'nin borçlanma kapasitesinin varlığının devamlı iddiası olmuştur, ama Türk ekonomisinin bu noktaya gelmesine de sebep olmuştur.

Bugün, elbette ekonominin en ciddi sorunu döviz sorunudur. İtibar meselesinden çok, döviz sorunu, Türk sanayiinin hayatı bir sorundur. Hammadde ve ara malı ikmal sorunudur, üretimin durmaması sorunudur, patlayıcı bir istihdam yokluğunu önleme sorunudur.

Şunları da işaret etmekte yarar görüyorum; KİT'ler altı aydan beri, önceliği olanlar dahil, döviz almıyor. İki milyarlık transfer, merkez Bankasında sıra beklemektedir. Rica-minnet alınan elektrik borçlarını ödemek bir mesele olmaktadır. Elektrik bunalımının sebeplerinden olan jeneratör parçalarının ikmal problem olmaktadır. İlaç hammaddesine, röntgen filmine döviz bulabilmek bir problem olmaktadır; ama bu arada yurt dışına gidenlere ne yapıp ne yapıp döviz sağlanabilmektedir.

Hac meselesini hiç tartışmak istemiyorum. Sadece şuna işaret etmeliyim ki; Hac meselesi, kamuoyuna yansdığı kadarıyla, Hükümetin iç çelişkilerini gösteren güzel bir örnek olmuştur. İhtisas Bakanlığı «Kolera var, Hacca izin verilmemiştir.» demiştir, antitez olan bir kanat, «Hayır, kolera yoktur, Hacca gidilmelidir.» demiştir. Sayın Başbakan sentez olarak; «Hac, büyük bir özgürlük sorunudur, para ile bağdaştırılmaz», demiştir ve Hacca müsaade edilmiştir. Edilmiştir, ama ne olmuştur?.. Günün birinde bir kısım hacı, Ankara'da gösteri yapmak zorunda kalmıştır, bir grup hacı da Muhalefet Liderine iltica etmek zorunda kalmıştır.

VELİ UYAR (Yozgat) — Başbakanlığın önünde bekliyorlar hâlâ.

M. B. GRUPU ADINA KÂMİL KARAVELİ-OĞLU (Devamla) — IMF konusuna da değinmek istiyorum.

İşte bunun için saydığım sebeplerden IMF küçümsenemez, görmezliğe gelinemez bir milletlerarası kuruluş halindedir; günümüzde bizim için belki en değerli milletlerarası organdır. Çünkü; Sayın Maliye Bakanımız, IMF'nin yeşil ışığına muhtaçtır, zorunludur bu yeşil ışığı yaktırmak; Maliye Bakanı kim; oisa bu işe muhtaç olacaktır, çok temenni ediyorum ki, Sayın Maliye Bakanı, bugün gazetelerde yer al-

dığı gibi, IMF ile anlaşmak imkânını bulmuş olabilsin.

Madalyonun öbür yüzü, IMF'nin, çağdaş bir Düyunu Umumiye oluşu geçerlidir; ama her şeye rağmen, yeşil ışığına muhtaçsınız.

Dikkatinizi bugünkü lokavatlara üzerine de çekmek istiyorum. Bugünkü lokavtlar, bizim değerlendirmemize göre, sadece bir işçi-işveren sürtüşmesi değildir. Bundan daha da önemlisi, Türk sanayiinin geleceği ile ilgili belirtileri içinde kapsamıdır. Bu belirtiler, demin işaret etmiş olduğum gibi, Türk sanayiinin üretim yokluğuna düşmesidir, istihdam bunalımına sebep olabilmek olanağıdır.

Sayın arkadaşlarım;

İşaret etmeye belki gerek görülmez, ama yine de üzerinde durmak istiyorum; millî sanayi kurmak ciddi bir iştir. Bu sorunu aşındırmak bizi üzmektedir. Sanayi kurmak dört başı mamur bir hazırlık işidir.

Sayın arkadaşlarım;

Son zamanlarda İstanbul'da ve Ankara'da üç dört bilimsel veya meslekî kuruluş, Hükümetin aldığı tedbirlerle ilgili paneller yaptılar, ben de bunun birkaçını dinlemek veya neşriyatından takip etmek imkânını bulabildim. Buradaki ortak yargıları dikkatinize sunmak istiyorum. Bizim tespit edebildiğimiz kadarı ile hükümler şöyledir:

Alınan tedbirler yetersiz ve bütünlükten yoksundur.

Ciddi sonuç vermesi beklenmemelidir.

Parça parça devalüasyon yapmak çok sakıncalıdır; hiç bir olumlu katkı beklenemez.

Maliye Bakanının beyanatının aksine, yeni devalüasyon yapmak gereği kaçınılmazdır.

Bu hükümlerde hiç bir tartışma yok. Tartışma olan hükümler şunlar:

Yeni devalüasyonların nispeti ne olmalıdır?.. Hükümetin aldığı tedbirleri bütünlükleyici tedbirler neler olmalıdır? Bunlar üzerinde farklı öneriler ve teklifler vardır.

Devalüasyon konusunda bizim edinebildiğimiz, arz etmek ihtiyacını duyduğumuz kanaat şudur:

Devalüasyon bir sonuçtur. Bunu herkes böyle bilmektedir. Önemli olan, o noktaya gelmemektir. O noktaya geldikten sonra, devalüasyon yapmaktan hiç kimse kaçınmaz; hele Türkiye'nin bu halinde bu kaçınılmaz bir hal almıştır.

Ekonomik görüşlerimize bir iki küçük nokta ile değinerek notumun siyasî bölümünü arz etmeye çalışacağım.

Yatırımlarda proje tutarının % 40'ının döviz ihtiyacı olduğu, daha evveler Devlet Planlamaya mal edilen bir neşriyatla açıklanmıştır. Bu, günümüzde döviz bunalımının önemini bir kat daha belgelemektedir.

1977 yatırımları son derecede geri kalacaktır; ama bunun sebebi, sadece döviz yokluğu değildir, bundan daha da önemlisi, iç para yokluğudur. Açık finansmandır, denk olmayan bütçelerdir, kapasite altındaki üretimdir; bunlar gibi nedenlerdir.

Türkiye bu Hükümet eliyle yeni bir plansız döneme itilmektedir veya suni bir planlı döneme zorunlu kılınmaktadır.

Sayın arkadaşlarım;

Notumun ikinci bölümünü dikkatlerinize sunarak görüşlerimi tamamlayacağım. Örnekler vererek buraya kadar suna geldiğimiz görüşlerimizden kendiliğinden ortaya çıkan konuları özetlemek istiyorum.

İkinci MC. Hükümeti hizmete başlayalıdan beri, özellikle ekonomik hayatımızda ciddi sıkıntılar baş göstermiş; fakat buna karşı Hükümet eliyle olumlu tedbirler bulunamamıştır. Doğan ekonomik sıkıntılar da, görüldüğü gibi sadece yüksek enflasyon ve dış ödeme dengesindeki tıkanıklık değildir. Ekonominin arızaları daha köklüdür ve daha yaygındır ve bunlar Birinci MC döneminin eksik, oyalayıcı, tutarsız tasarruflarından ve başarısızlıklarından doğmuştur. İkinci MC Hükümeti, kendi bıraktığı tohumların ürünleriyle karşılaşmıştır.

Üzülerek ifade ediyoruz ki, ekonomideki bunalım ciddidir, çözümünde uzun süreleri gerektirecektir. Hükümetin almak zorunda kaldığı tedbirler eksiktir ve etkisizdir. Türk ekonomisi en kısa zamanda yeni baştan ve daha tutarlı tedbirlerle desteklenmek ihtiyacındadır. Hükümet hizmete başladığından beri, iddia edilen aksine, ekonomik hayata hiç bir olumlu katkıda bulunamamıştır. Daha da beteri, hem ekonomik ilişkilerde, hem de dış ilişkilerde kesin gerilemeler olmuştur. Dünyu Umumiyeinin çağdaşı olan İMF ile ilişkiler de bile Hükümet, henüz bir uzlaşma sağlayamamıştır; halbuki bu zorunludur. Hükümet, milli ekonomik ihtiyaçlar için İMF'nin onayına muhtaçtır.

Bilindiği gibi, son senelerde uygulanan politikalar sonucu, Türk Ekonomisinin dışa bağımlılığı istenmeyen ölçülere varmıştır. Enerji sektörünün ihtiyaçları için böyledir, yatırımlar ve makine ihtiyaçları için böyledir; hammadde ve döviz girdileri yüzünden de bu böyledir. Bugün Türk ekonomisi, dış ekonomi-

lerle sarmaş-dolaş olmuştur ve ekonominin bağımsızlığı, özellikle bunun için sınırlıdır. Millî güvenlik ihtiyaçları için de böyledir, dış politikamız için de böyledir.

Atatürkçü dış politikaya aykırı olarak uygulanan ve ülke bağımsızlığını geri planda tutan politikalar Türk bağımsızlığını zedeleyecek seviyelere ulaşmıştır.

Sayın arkadaşlarım;

Artık çok bilinen bir gerçektir ki, günümüzde bir devletin iç politikasını dış politikasından, ekonomik hayatını sosyal hayatından ayırmaya olanak yoktur; her biri diğerini karşılıklı olarak etkilemektedir ve bir devlet organı olarak hükümetler, halkın, devletin yüksek çıkarlarının koruyucusu ve icracıdır. Devlet hayatında veya kavramında ilk nitelik hükümetlerin uyumlu ve tutarlı politikalarını, sorumluluk duygusunu yüksek heyetlerle uygulayabilmelidir. Hükümet edebilmenin ilk gereği de, ciddi ve güven verici hükümet imajını iç ve dış kamuoyuna yayabilmektir. Sanırız ki, etkin hükümet olmanın sade ve ön şartları bunlardır.

Birinci ve İkinci MC Hükümetlerine baktığımız zaman, kendilerinin bizzat vergeldikleri bol bol kamnlarla uyumlu ve tutarlı bir hükümet olmadıkları ve de olamayacakları kanısı yaygın hale gelmiştir. Bir avantajdan kendilerini yoksun kılmışlardır. Parlamentonun güvenini almalarından bu yana, kamuoyunda kendilerine duyulan güveni artırmak, ya da yaygınlaştırmak fırsatından yoksun kalmışlardır. Daha da beteri, iç çelişkilerinin doğal sonucu olarak, kendileri aleyhindeki olumsuz hükümleri pekleştirmekten de sakınmamışlardır.

Birinci MC'den kalma sorumsuz ve uyumsuz hükümet imajını silmek bir yana, ezici bir hale gelen ekonomik bunalımla, 5 Haziran seçimlerinde kendilerini destekleyen kitlelerin bir kısmının daha güvenliğini de kaybetmişlerdir. Artık Hükümete bağlılık azalmıştır; Hükümetin başarısızlığı ve ancak mahallî seçimlere kadar zorla ayakta tutulabileceği kanısı yaygındır, bu kanı bizim değerlendirmemize de uygun düşmektedir.

Hükümetin, kuruluşundan bu tarafa devlet hayatına önemli bir katkıda bulunmadığına işaret etmiştim. Hükümet anarşiyi önleyememiştir, can güvenliğini de sağlayamamıştır. Tek önemli tasarrufu eksiktir, etkisiz kalmaya mahkûmdur. Dış politika ile ilgili, millî güvenliğimizle ilgili, hayati âcî sorunlara elini bile sürememiştir. Dışişleri Bakanımız, uzun

süre kaldığı Amerika'dan ekonomik sorunlarımıza destek olunarak kendilerine zaman kazandırılması ricası ile ve eli boş olarak dönmüştür.

Ekonomik ilişkiler ve Ortak Pazar tartışmaları itimat kırıcı bir hal almıştır. Maliye Bakanımız, muhtaç olduğu yeşil ışığın henüz özlemi içindedir.

Aybaşında Meclise verilmesi gereken yeni bütçe tasarısının hangi plan dökümanlarına göre hazırlanacağı henüz bilinmemektedir ve Türkiye, 15 yıllık planlı bir dönemden sonra, Anayasaya aykırı olarak yeni, sun'î bir plansız döneme itilmektedir.

Bunlardan daha da acı olanı; Türk dış politikasının dün gece Birleşmiş Milletlerde uğradığı ağır yenilgidir. Hep beraber üzümlere öğrendik ki, biz burada Türk ekonomisinin iflâsını tartışırken, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Türk dış politikasına ağır bir darbe indirmiştir. Ahnan kararlar, uygulanan dış politikanın iflâsı belgelenmiştir. Bu karar, gelecekte Türkiye hakkında alınacak, önerilecek tedbirlerin gerekçesi olacaktır. Tek başına bu dış politika kararı bile Türk iç politikasında yeni bir düzenlemeye gidilmesinin âcil gerekçesi sayılacak değerdedir.

Sayın senatörler;

Bunlar bizim için değerlendirmelerimize fazlasıyla yeterli ve sağlıklı bilgilerdir ve de uygulanan politikaların doğal, kaçınılmaz sonuçlarıdır; devamlı olarak, yeri geldikçe işaret edegeldiğimiz sonuçlardır.

Tutarlı ve uyumlu bir hükümet olunabilseydi bile, uygulanan politikaların sonuçları, başarıları yine de sınırlı olacaktı. Türkiye'de yaratılan şartların başarısı da ancak sınırlı olabilirdi; ama bu bile sağlanamamıştır. Daha, belirli bir politika bile uygulanmadan ortak kanatların Hükümette birbirlerinin elimi kolunu bağlayarak tutmaları, bu başarısızlıkların gerçek sebepleridir.

Bu tutumlarla hükümet etme kavramı da aşındırılmıştır. Hükümetimizin, hükümet etme biçimine veya anlayışına kamu hukukunda bir tarif bulunabileceğini sanmıyoruz. Böylece, pek de haksız olmayarak, kamu oyununda Hükümetin sorumluluk duygusu tartışılır hale gelmiştir; Hükümet de devamlı olarak buna yardımcı olmuştur. Artık Hükümetin daradağın politikasıyla Türkiye'nin hayatı çıkarlarına çare bulunabilmesine, yön verilebilmesine, olanak kalmamıştır.

Bunlar yetmiyormuş gibi, dikkatleri Hükümetten uzak tutmak için, başarısızlıkları örtmek için Par-

lamentonun bir kanadını da bunalımın içine çekmek marifet sanılmıştır. Bu maksatla aylardan beri kamuoyuyla alay edercesine soyut tartışmalarla zaman kaybetmeyi sağduyu ile bağdaştıramıyoruz ve sakıncalı bujuyoruz.

Hükümette kalabilmek uğruna yüzeysel bir başarı gibi görünen Meclisi yasama görevinden alkoymanın bedeli, ağır bir rejim bunalımının başlangıcı sayılabilir. Zaman zaman son yıllarda Meclis çalışmaları askıya alınabilmiş; fakat bundan kimse bir yarar görmemiştir. Biz böyle, maksadı karışık uygulamalardan tedirgin oluyoruz. Bu tip uygulamanın bize devamlı, 5 Haziran seçimleri öncesinde içyüzü bilinmeyen olayları hatırlattığını dikkatinize sunmak istiyorum. İyi niyetlerle yapılmış bile olsa, Meclisi çalıştırmamanın Anayasanın saygınlığını azaltacağı ve yeni tartışmalara kaynak olacağı kuşkusuzdur. Bugün artık Türkiye'de, çok şükür Anayasamızın geniş halk kitlelerinde benimsendiği, bunalımın sadece başarısız ve inançsız uygulamalardan doğduğu kanısı gün geçtikçe kökleşmektedir.

Sayın arkadaşlarım;

Bugünkü sıkıntılardan gerçek sorumluluğu birinci MC Hükümeti ile onlara zorla destek sağlayan siyasi gruplardadır. O gün için hedef, iktidarda seçime gidebilmek ve iktidar olmanın avantajlarından faydalanabilmektir. Hatta siyasal şartlar da bu kadar ağır değildi. Harcanabilen bir miras da vardı ve doğacak ekonomik sıkıntılar da bilindiği için, onların tahribatından korunabilmek üzere erken seçime başvurulmuştu; ama şimdi bunların hepsi geride kalmıştır ve şartlar da çok ağırlaşmıştır. Seçim için de olsa, uyumsuz hükümet icraatının bedelini Türk Devleti ağır bir şekilde ödemektedir. Devletimizin, halkımızın büyük kalkınma potansiyelinden emin olmakla beraber, geleceğimiz sıkıntılarla doludur. Bunun sorumlusu Türk Milleti, Türk halkı değildir. Türk halkı, siyasal beceriksizliklerin bedelini öderken kimseye de teşekkür borçlu değildir.

Bizim değerlendirmemiz şöyledir;

Bir şeyler yapmanın zamanı geçmektedir. Hükümetin ayakta kalmasının hiç bir faydası kalmamıştır; sakıncaları vardır. Türkiye jeopolitiği güçsüz ve itibarsız olana hayat hakkı tanıyamaz. Devletin güçlüklerinin daha fazla artırılmasına izin vermemelidir. Hükümet artık gölge etmemelidir, Devlete de daha fazla gölgesini düşürmemelidir. Bu iş bitmiştir. Görevi Parlamente'ye devretmek, günümüzün faziletli bir davranışı olacaktır.

Saygılarımı sunuyorum. (M. B. G. ve C. H. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz, Sayın Karavelioğlu.

Sayın Besim Üstünel, C. H. P. Grubu Başkanvekilleri bugünkü Genel Görüşme müzakerelerinde C. H. P. Grubu adına sizin konuşacağınızı yazıyla bildirmiş bulunmaktadırlar.

Bütün grup sözcüleri görüşlerini belirttiklerine göre, ikinci defa grup sözcülerine söz verebilirim.

Şimdi mi söz istiyorsunuz efendim?

BESİM ÜSTÜNEL (İstanbul) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz.

Sayın Besim Üstünel, C. H. P. Grubu adına ikinci defa.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın senatörler, sayın Bakanlar;

Burada C. H. P. Grubu adına çok önemli bir görevi büyük bir sorumluluk duygusu içinde yerine getirmek üzere bulunuyorum. Sözlerime başlarken, Sayın Bakan arkadaşlarıma; Sayın Maliye Bakanı, Sayın Ticaret Bakanı arkadaşlarıma gösterdikleri yakın ilgiden dolayı teşekkür etmek isterim. Onlar da, Başbakanları ya da Başbakan Yardımcıları gibi, birinci derecede sorumlu oldukları halde buraya gelmeyebilirlerdi. Hiç bir güç bizi, onları buraya getirmeye zorlayamazdı.

NIYAZI ÜNSAL (Erzincan) — Niye gelmiyor-muş? Bizim adımıza böyle konuşamazsın.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Onun için..

NIYAZI ÜNSAL (Erzincan) — «Gelmeyebilirlerdi» ne demek?.. «Gelmeyebilirlerdi» diyemezsin.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — İzin verin arkadaşlar.

NIYAZI ÜNSAL (Erzincan) — Gelmeye mecburlar.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Gelmeye mecbur oldukları halde gelmediklerini belirtmek istiyorum.

Gelmeye mecbur oldukları halde gelmedikleri için, gelmeyen Başbakan ve Başbakan Yardımcısını, Ekonomik Kurul Başkanını burada huzurunuzda kınamak istiyorum.

Değerli arkadaşım, gelmeselerdi, biz polis zoruyla mı getirecektik?

NIYAZI ÜNSAL (Erzincan) — Burada egemenlik milletindir. Gelmeye mecburlar.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun, Sayın Ünsal, rica ediyorum efendim.

NIYAZI ÜNSAL (Erzincan) — Getirecek yolu buluruz, polise lüzum kalmaz.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım..

BAŞKAN — Sayın Ünsal, müsaade buyurun efendim.

ABDULLAH KÖSEOĞLU (Kocaeli) — Biz hastaya doktor istiyoruz. Başkan, baytar istemiyoruz. Doktor gelsin buraya.

BAŞKAN — Efendim, istirahat ediyorum, müsaade edin.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Türk Parlamentosunun çalışmasına izin verilen, imkân verilen tek kuruluşunda, Cumhuriyet Senatosunda halkımızı birinci derecede ilgilendiren pahalık, zamlar ve devalyasyon üzerinde bir genel görüşme yapıyoruz. Bu görüşmeyi yaparken, yalnız birinci derecede sorumlular; yani Başbakan ve Ekonomik Kurul Başkanı burada yok; bununla kalmıyor, aynı zamanda İktidarın en büyük kanadı Adalet Partisi Grubu yok. Geçen gün burada Adalet Partisi Grubu adına konuşan arkadaşım bile yok. Kendisine, burada kabul ettiği bazı gerçeklerden dolayı teşekkür edecektim; fakat şimdi ilgi duyup gelmediği için teessürlerimi bildirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım,

Türkiye bugün Cumhuriyet döneminin en şiddetli enflasyonunu en âcı bir biçimde yaşamaktadır. İçeride yaratılan enflasyonist ortam, şiddetli döviz kıtlığı ile bu kıtlıktan doğan kuyruklarla, yokluklarla büsbütün şiddetlenmiş bulunmaktadır. Karaborsa, halkımızı, yaşamından bezdireceği bir düzeye ulaştırmıştır. Bu koşullar altında bizim görevimiz, her halde bu karanlık ortamı yaratanları bulup çıkarmaktan ibaret olamaz. Çünkü, ülkemizi içeride ve dışarıda böylesine büyük dengesizliklere, sıkıntılara ve karanlıklara sürükleyenlerin kimler olduğunu artık halkımız çok iyi bilmektedir. Dolayısıyla, bunları bulup çıkarmak bizim buradaki görevimiz olamaz. Onlardan yaptıklarının hesabını sormak için halkımız sabırsızlanmaktadır. Bugün bizim görevimiz, bunun daha ötesinde; halkın yağ kuyruklarında, tüp-gaz kuyruklarında, kömür ve tuz kuyruklarında daha fazla beklememesini sağlayacak, döviz yokluğu nedeniyle kapanacak fabrikalardan onbinlerce işçinin sokaklara dökülmesini önleyecek bir

siyasal çözümü bu Parlamantonun içinden bulup çıkarmaktır. Bu ciddi bir görevdir, bunu biliyoruz.

Hesap soracakları, ya da birlikte çözüm arayacaklarımız ise, çoğunlukla, hepsi olmasa bile, önemli bir kesimi ciddiyetten uzak kimselerdir. Ciddiyetten yoksun iktidarlar karşısında ciddi muhalefet görevi yapmanın çok güç olduğunu biliyoruz. Bunun bilinci içinde, bu güç görevi yerine getirmek, halkımızın çektiği ıstırapların hesabını sormak ve onu bu karanlık dönemden kurtarıp aydınlığa çıkarmak için çalışacağız.

Önce, bugünkü ekonomik durumu ve bu duruma niçin ve nasıl geldiğimizi gözler önüne serceğiz, buna kimlerin neden olduğunu ortaya koyacağız; daha sonra da, bu çıkmazdan Türkiye'yi, Türk Parlamantosunu olarak Türk politikacısı olarak nasıl kurtarabileceğimizi, yani önerilerimizi ortaya koyacağız.

Değerli arkadaşlarım,

Bugün İkinci Cephe Hükümetini kuranlar, daha kurdukları zaman, tıpkı Birinci Hükümeti kurdukları zamanki gibi ülke sorunlarına çözüm getiremeyeceklerini biliyorlardı. Özellikle ülkenin içinde bulunduğu ekonomik güçlüklerle bu zayıf hükümetlerle, bu cılız koalisyonlarla; Sayın Demirel'in deyimiyile «Çatal kazık» ile çözüm getiremeyeceklerini biliyorlardı; ama amaçları vakit kazanmaktı. Onun için ülkeyi ve ülkenin sorunlarını ertelemek, oyalamak tek amaçları idi.

Bugün ulaştığımız sonuçlar, içine düştüğümüz darboğazlar, 1975'in başında da vardı. Burada Adalet Partisi Grubu adına konuşan arkadaşımız haklı olarak belirttiler, «Pahalılık bugünün olayı değildir, enflasyon bugün ortaya çıkmamıştır, döviz kıtlığı eskiden de vardı.» dediler. Doğrudur. Bu sorunlar, ta Birinci Plan döneminden beri resmî belgelerimize geçmiştir ve Plan hedefleri arasında bunlara çözüm bulmak, bir hedef olarak, bir Hükümet politikası olarak, devlet politikası olarak saptanmıştır. Ama siyasal iktidarların görevi, bu sorunları büsbütün azıtmak, darboğazları büsbütün daraltmak değildir. Görev aldıkları ve sorumluluk taşıdıkları sürece, eğer devraldıkları bir enflasyonist ortam varsa, buna çözüm aramaları, bu enflasyonu önlemeye çalışmaları gerekir; döviz darboğazı varsa, bu döviz darboğazını aşmak için çözüm bulmaları gerekir.

Oysa, Birinci Cephe Hükümeti de, İkinci Cephe Hükümeti de bunu yapmamış, tam tersini yapmışlardır ve bir de bugün içinden çıkılmaz duruma getirmişlerdir.

1975'in başlarında Birinci Cephe Hükümeti kurulduğu zaman Türkiye'de enflasyonist fiyat artışları vardı; ama hiç bir zaman bugünkü dereceye ulaşmamıştı ve çözülebilirdi. Türkiye'de 1975'in başlarında ödemeler bilançosunda döviz açığımız vardı; ama hiç bir zaman bu dereceye gelmemişti ve çözümü mümkündü. Türkiye'nin o zaman birikmiş döviz rezervleri vardı; dışarıda büyük itibarı, kredisi vardı. Bugün yalnız bu döviz rezervlerini bitirmekle kalmadılar. Aynı zamanda Türkiye'nin itibarını yiyip bitirdiler. Türkiye'yi dışarıda gırtlığa kadar, hem de çok kötü koşullarla borca soktular; onun için bugün yeniden borç alamaz duruma geldiler.

Cephecilerin ülkeyi bu duruma getireceği belliydi; kaçınılmazdı bu durumdan ve bu durumun yaratılmasında onların sadece zihniyetleri etkin değildi. Türkiye'nin ekonomik yapısı, bu yapının çarpıklıkları, düzendeki bozukluklar da hiç kuşkusuz Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu koşulların temelinde yatan nedenlerdendir; ama bütün bunların üstüne, bir kararsız Hükümet, bir ciddiyetten yoksun İktidar ve basındaki bir ünlü yazarımızın deyimiyile «O kafalar..» eklenince, o kafaların getiremeyeceği çözüm dolayısıyla Türkiye bu çıkmaza girmiştir.

Değerli arkadaşlarım;

Son 2,5 yıl içinde Türkiye'de Cephe Hükümetleri hiç bir sorunumuza tutarlı ve etkin çözümler getirememiştir. Yalnız Kıbrıs sorununa değil, ambargoya değil, petrol krizinin yarattığı sorunlara da çözüm getirememiştir. İç ve dış dengesizliklerin yarattığı güçlüklerle çözüm getirememiştir. Fiyatları bir süre barajlamakla yetinmiş, seçime kadar vakit kazanmak istemiştir. Bu amaçla bütün döviz rezervleri bitirilmiştir. Dışarıdan borçlar alınmıştır, sırf fiyatları biraz daha düşük tutabilmek için ve giderek bir kriz ekonomisi yaratmışlardır. Sonunda, seçimden sonra kriz ekonomisi kendini iyice suyun yüzüne çıkarmıştır.

Seçime kadar hiç bir fiyata zam yapmayacağını söyleyenler, seçimden sonra birdenbire zam şampiyonu kesilmişlerdir. Daha önce tedbirleri almayıp sel baskını barajlayanlar, birdenbire barajların patlaması karşısında halkın boğulmasını, bu yeni zam dalgaları karşısında güç durumda kalmasını önleyememişlerdir. Böylece asıl gerçek zihniyetleri ortaya çıkmıştır: «Önce seçimi yaparız, sonra zamları yaparız; önce oyları kaparız, sonra zamları yaparız..» zihniyeti bütün çıplaklığıyla sırtarmıştır.

Değerli arkadaşlarım;

Bugün artık Türkiye çok güç bir duruma sokulmuştur. Bunun, (tek sorumlusu diyemeyeceğim belki) baş sorumlusu Sayın Demirel'dir, onun sorumlulukta baş ortağı da Sayın Erbakandır. İki ciddiyeşizlikte birbirleriyle yarışarak Türkiye'yi bugün içinde bulunduğu karanlık noktaya getirmişlerdir.

Hatırlarsanız 1975 Martında Birinci Cephe Hükümeti «Pahalılıkla, kıtlıkla, işsizlikle, yoksullukla mücadele edeceğiz» diye işbaşına gelmişlerdi. Oysa, o günden bugüne yarattıkları pahalılık her türlü ölçüyü aşmış ve Cumhuriyet Tarihimizin bütün rekorlarını kırmıştır.

Bugün büyük bir tesadüf eseri, yeni Cephe Hükümetinin 100 ncü iktidar günüdür. Biliyorsunuz siyasal iktidarların ilk 100 gündeki başarısı çok önemlidir. Bakalım bu ilk 100 günde Sayın Demirel'in yeni cephesi, cepheciler Türkiye'ye neler getirdiler, Türk Halkına neler sundular:

İlk 100 günde 300'den fazla temel ihtiyaç maddesine yüzde 50 ilâ 150; hatta bazılarında yüzde 200'ü aşan zamlar yapılmıştır. Bu zamlar bile kafi gelmemiş, kıtlıklar, kuyruklar ve karaborsa önlenememiştir. Zam yapılmış, fiyatları yükseltmiş mallar bile halk tarafından kolayca bulunamaz hale gelmiştir. Sosyal adaletsizlikler, haksız kazançlar, sömürü ve dengesizlikler büsbütün artmıştır ve çalışma barışı gerçek bir tehlikeye düşmüştür.

Dış ödemelerimizdeki büyük açıkların yarattığı döviz kıtlığı bir yandan mal kıtlığını fabrikaların kapanmasına yol açacak şekilde artırırken, dış borçların düzenli ödenememesine yol açan bazı aksaklıklar Devletimizin dünyadaki saygınlığını zedeleyecek düzeylere ulaşmıştır.

Bütün bu önemli gelişmeler karşısında Cephe Hükümeti akıl almaz bir durgunluk ve bir çelişki içindedir. Hiç bir konuda gereken kararı alamamaktadır. Bunu yapısı gereği alamamaktadır, onu yönetenlerin kafa yapısı nedeniyle alamamaktadır ve çatıyı çatanların niyetleri açısından alamamaktadır.

«Üç günde çatıyı çattık» diyenlerin üç hafta sonra halka nasıl zamlar sunduklarını gördük. Üç günde çatıyı çattılar, üç hafta sonra zamları yaptılar, bir süre sonra da Türk parasının değerini sattılar.

100 günlük kritik dönemde büyük bir zam paketi ve iki devalüasyon; ama bir süre sonra alınan birtakım panik kararlar dolayısıyla tekrar başladığımız noktaya dönmek üzereyiz. Çünkü, alınmış olan kararların etkisini ortadan kaldıracak yeni birtakım

ters kararlar alınmaktadır. Dolayısıyla bu Hükümet, hükümet olarak başımızda kalırsa, bundan en geç altı ay sonra halkımız bugünleri de arar duruma gelecektir. Hemen belirtelim ki, bu, halkımız açısından bir kader değildir. Halkın yazgısı bu değildir. Bu, Ülkenin çıkmazı değildir değerli arkadaşlarım. Bu, Demirel'in çıkmazıdır. Yoksa Ülkenin çıkmazı değildir.

Ülkeyi bunalımlardan kurtarmak, ekonomik darboğazları aşmak mümkündür; ama bunu ne Demirel yapabilir, ne de onun ciddiyetten yoksun ortakları. Onların gücü buna yetseydi, kafa yapıları buna elverseydi, zaten Ülkeyi bu duruma sürüklemişlerdi.

Ne pahasına olursa olsun iktidarda kalabilmek için kurdukları inat hükümetiyle Türkiye'deki güçlükleri büsbütün artırmaktadırlar.

Kendi içinde tutarsız, çalışmaları uyumsuz ve önemli konularda kararsız tutumuyla yeni Hükümet, 100 günden beri, eğer deyimimi hoş karşıyorsanız, gerçek bir bitkisel yaşam içine düşmüştür. Hiç bir konuda karar alamamaktadır hatta kendi varlığına son vermek; yani istifa etmek konusunda bile karar alamayacak durumdadır. Dolayısıyla, nasıl böyle durumlarda, böyle duruma düşmüş bir hastanın hakkında karar verirken onun ebeveyninin dediği olursa, burada da bu bitkisel yaşama girmiş olan Hükümetin hakkında karar vermek için, ona vücut veren bu kuruluşun, yani Parlatentonun karar vermesi lâzımdır. Eğer Parlatentonun, bu kararı vermek yetkisine sahip olan kanadı Millet Meclisi, kendisi bitkisel yaşama düşmekten kendini kurtarabilirse...

Devleti parsellemeye ve parçalamaya yönelik çalışmalar gelince hızlı partizanlık yapanlar, federatif hükümet uygulamasında akıl almaz işlemlere girenler, bugüne kadar ülke yararına, halk yararına hiçbir karar almış değillerdir. Bu gerçeği son üç ay içinde herkesin görmüş olmasının hiç kuşkusuz büyük yararları vardır. Türk Halkına, «Büyük Türkiye'nin mimarı, barajlar kralı ya da lider ülkenin kurucusu» olarak tanıtılanların, kısa sürede nasıl tükendiklerini, kendi kendilerini tükettiklerini, nasıl akıl almaz ciddiyetsizliklere düştüklerini, milliyetçi geçindikleri halde ülke yönetimini nasıl Washington'dan gelen yabancı heyetlere bıraktıklarını halkımızın görmesinde; açıkça görmesinde sayısız yarar vardır.

Bir yandan milyarlarca varan harcamalar yapılarak kurulmuş Devlet fabrikalarının, Seydişehir Alüminyum fabrikası gibi tesislerin kapatılmasına karar al-

nırken, bir yandan Konya ovasında tarlalara yeni fabrikalar eken, büyük ve ağır sanayi şampiyonlarının çelişkilerini ve hafifliklerini herkesin bir kez daha görmesinde yarar vardır. Hafif politikacılarla ağır sanayinin gerçekleştirilemeyeceğini halkımızın görmesinde, anlamasında büyük yarar vardır. Bu yarar, hiç kuşkusuz, «Barutu olmayan top yapmaya kalkışmaması gerektiğini» söyleyenlerin sayısı arttıkça artacaktır. Bu yarar, eğitimimizi ortaçağın karanlıklarına sürüklersek çağdaş uygarlık düzeyine ulaşamayacağımızın bilincine varanların sayısı arttıkça hiç kuşkusuz artacaktır ve bunun bilincine varan siyaset adamlarımızın sayısı arttıkça, bu, gerçek bir siyasî anlam ve boyut kazanacaktır. İşte o zaman Türkiye, elbirliğiyle ve bu Parlatentonun çabasıyla bu çıkmazdan kurtarılabilir.

Değerli arkadaşlarım;

Biraz sonra sizlere rakamlarla ayrıntılara biraz girerek ortaya koyacağım tablolar da gösterecektir ki, Türkiye'nin dövize ihtiyacı vardır; hem de milyarlarca dolarlık dövize ihtiyacı vardır, âcilen ihtiyacı vardır. Bu akşamki, yarınki, öbür günkü borçlarını ödeyebilmesi için dövize ihtiyacı vardır. Bunu bugün artık Sayın Demirel bile inkâr edemiyor: «70 cent'e muhtaç bir ülke haline getirildiğimizi» dün kendi grupunda itiraf etmiş bulunuyor.

Bu kadar büyük döviz ihtiyacı içinde olan Türkiye'nin nasıl buraya geldiğini biliyoruz. Türkiye'nin yalnız dövize değil; bütçenin gelire ihtiyacı var. «Bütçenin 85 milyar lira açığı olduğunu» bizzat Başbakan söyledi neden sonra. Demek ki, Türkiye'nin finansman kaynaklarına da ihtiyacı vardır.

Kamu İktisadi Teşebbüslerinin disipline ihtiyacı vardır,

Halkın huzura, barışa ihtiyacı vardır; ama bizce, bütün bunlardan önce ve bütün bunlardan çok daha fazla Türkiye'nin bir hükümete ihtiyacı var. Hem de hükümet gibi bir hükümete ihtiyacı var; ciddi bir hükümete ihtiyacı var, haysiyetli, ne yaptığını bilen, halktan yana bir hükümete ihtiyacı var ve bu hükümet bu Parlatentodan çıkarılabilir. Başka bir Parlatentoya, başka bir güce, başka bir desteğe ihtiyaç yok değerli arkadaşlarım. Eğer, sizler anlayış gösterirseniz, gerçekleri bu kadar gördükten sonra, en çiplak şekliyle gördükten sonra sizin kendi liderleriniz bunu itiraf etmek zorunda kaldıktan sonra gelin elbirliğiyle Türkiye'yi bu çıkmazdan kurtaralım.

Durum ciddidir Türkiye'de; ama ümitsiz değildir. Durum karanlıktır; ama kararlı olursanız Türkiye'yi

kurtarabiliriz. Türkiye kurtarılmayacak bir noktaya gelmemiştir. Çok ciddi bir noktadadır, çok karanlık bir tünein içindedir; ama o tünelin sonunda aydınlık vardır. Bu aydınlığa çıkmamız sizlerin çabasına, sizlerin bunun bilincine varmasına bağlıdır.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak görüşümüzü baştan açıkça ortaya koyuyoruz. Türkiye'nin manzarayı umumiyesi bugün çok karanlıktır. Gerçekten karanlıktır; her yönüyle ve her ölçüde karanlıktır. Ülke, Sayın Başbakanın da deyişi ile, 70 cent' muhtaç duruma düşürülmüştür, ama biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu karanlık tablo karşısında bile karamsar değiliz, ama kararlıyız; Türkiye'yi kurtarmaya kararlıyız. Halkın sağ duyusunu ve onun desteğine güvendiğimiz için kararlıyız ve kendimize güveniyoruz.

Büyük Atatürk'ün kurduğu büyük bir partinin, halk tarafından en çok desteklenmiş bir partinin; Türkiye'nin en büyük partisinin mensupları olduğumuz için bu ülkeyi karanlıktan kurtarabileceğimize ve yeniden aydınlığa çıkarabileceğimize inanıyoruz.

Değerli arkadaşlarım;

Tekrar bu duruma düşmemek için nasıl bazı gerçekleri Adalet Partisinin Grup üyelerinden veya Hükümeti kuran diğer partilerin grup üyelerinden, Millî Selâmet Partisinin veya diğer partilerin grup üyelerinden, hatta Bakanlar Kurulunun diğer üyelerinden bazı gerçekleri sakladıklarını şimdi sizlere birer birer rakamlarla ortaya koymak istiyorum. Bu gerçekleri bu şekliyle gördükten ve belgeleri inceledikten sonra bile, hâlâ eski tutumunuzda devam edeceğinizi sanmıyorum; ama tabii vicdan muhasebesi yapmak ve karar almak yine sizlerin yetkisi içindedir.

Değerli arkadaşlarım;

Biz, 1977 seçimlerinden sonra 30 gün hükümet olduk. Hükümet olduğumuz zaman resmî belgeler üzerinde yaptığımız incelemeler gerçekten daha önce tahmin ettiğimiz kötü durumun çok ötesindeydi. Onun içindir ki biz, Maliye Bakanı olarak yaptığımız veya Hükümet üyeleri olarak diğer arkadaşlarımızın yaptığı açıklamalarda durumun ciddi olduğunu ortaya koyduk ve kurtarılması gereken bir noktaya geldiğini vurguladık. Türkiye Merkez Bankası borçlarını ödeyemez duruma gelmiştir; bu, biz söylemeden 10 ay önce gelmiştir. Gerekirse bunun belgelerini de açıklarız. Biz, söyledik diye Türkiye'nin kredi kaynakları kurumadı; Türkiye Merkez Bankası borçlarını ödeyemez duruma gelmedi. Merkez Bankası bu duruma geldiği için biz bunları söylemek zorunda kaldık, üzülerek söyledik ve çare bulmak için

söyledik. Onları söylediğimiz zaman arkasından dedik ki, «Türkiye'yi kurtarmak mümkündür ve bir kurtarma operasyonu planlıyoruz. Eğer, güvenoyu alırsak Türkiye'yi kurtarırız.» dedik. Bunun bugün belgeleri ortada, ne söylediğimiz basına da yansıdı: «Türk ekonomisi batma noktasında» Hürriyet'in verişi tarzı.

«Sanayi ve tarım kesiminde üretim bir anda durabilir.»

«Birbirinin defterini dürmeye çalışan Hükümet ortakları ekonominin defterini dürmüşlerdir.»

«İş adamlarının bekleyen transferleri 1,3 milyarı bulmuştur», dolar olarak.

«Merkez Bankası Şubattan bu yana sivil ihtiyaçlar için bir dolar bile transfer yapamamıştır.»

Bütün bu gerçekleri o zaman yetkili olarak dile getirdiğimizde bakınız Sayın Demirel ne demiş; önce onu okuyalım:

Sayın Demirel'in birinci konuşması, Muhalefet Grubu Genel Başkanı olarak ilk tepkisi 28 Haziran'da ortak grup toplantısında, Sayın Demirel diyorki o zaman; «Halk Partisi çare müessesesi değildir, dert müessesesidir.»

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Doğru..

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — «Devletin battığı iddiaları söylendi ve müllete yokluk, kuyruk, kıtlık müjdeleri verildi.» Biz bunun müjdesini vermişiz..

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Öyle..

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

Bugün gerçekleri görüyorsunuz. Biz o zaman ne-ler olacağını görüp söyledik. O zaman, «Böyle bir şey yoktur, kendi beceriksizlikleri için mazeret hazırlıyorlar» diyorlardı Sayın Demirel, yine onun eski sayın Maliye Bakanı, yine onun Genel Sekreteri Sayın Mentеше. Oysa şu 3 aylık, 4 aylık gelişmeler kimin ne söylediğini ortaya koymuştur, ne söyledikse çıkmıştır. «Kıtlıklar başlıyor, derhal tedbir alınması lâzım» dedik; inanmadılar. Tuzda, kahvede, yağda, gazda, her şeyde kıtlık yok mu? «Kıtlıklar var» dediğimiz zaman, «Haber verin, size tankerle gönderirim» diye nerde ise benzin bayiliği yapmaya kalkan bir Başbakan..

Yağ kıtlığından söz edildiği zaman, «İstersem Türkiye'yi yağa bularım» diyen bir Ticaret Bakanı.. Yağ bulamanıza lüzum yok Sayın Bakan, mensubu olduğunuz partinin emrindeki komandalara söyleyin

Türkiye'yi kana bulamasınlar yeter. (C. H. P. sıralarından «Bravo» sesleri)

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Anarşistler de kana bulamasınlar; sadece onlar değil.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

Sayın Demirel bu ilk tepkisinde; Maliye Bakanı olarak yaptığımız beyana karşı ilk tepkisinde şöyle diyor Grupta; Grubun resmî açıklaması:

«Açıkça itham ediyorum, bu beyanın sahibi jurnalcidir.» Bunu söyleyen Başbakan, ne acıdır ki, tam 100 gün sonra çıkıp kendi Grupunda; «70 sent'e muhtaç olan bir ülke haline geldik.» diyor. Bu, jurnalcilikten de öte baş jurnalciliktir; Başbakan olarak yapılmış bir baş jurnalciliktir. Biz Türkiye'nin 70 sent'e muhtaç duruma geldiğini bu kadar açık söylememiştik.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sıfır altı nasıl oluyor, sıfır altı?..

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim, müsaade buyurun..

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Sıfır altınada geleceğim, hiç merak etmeyin.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Bu, jurnel muavinliği.

ŞEBİP KARAMUALLAOĞLU (Bursa) — Sen ne anlarsın?..

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Sen çok iyi anlarsın..

BAŞKAN — Sayın Kara, çok rica ediyorum, müsaade buyurunuz, çok rica ederim efendim.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Sayın Ucuza, dikkat buyurunuz, üstelik Sayın Demirel, bu 70 cent hikâyesini söylerken, gerçeğini dile getirirken; «70 cent'in bulunamadığı bir ülke halindeyken, hacılara 70 milyon dolar bulduk.» diyor. Böylece secaat arz etmek istiyor. Seccat arz ederken, sirkatini söylüyor ve hacıları, zavallı bu saf vatandaşları ne hale getirdiğinizi hepimiz biliyorsunuz.

MEHMET MÜNİR DALDAL (İzmir) — Ne hale gelmiş?..

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Bir süre önce Ankara caddelerinde cüppelerini giyen yüksek hâkimler yürüdüğü zaman, «Bürokrasi bizim karşımızda, adalet bizim karşımızda» diyordunuz. Şimdi Ankara sokaklarında hacı-

lar yürüyor, hacılar da mı yoksa sizin karşınıza geçti? Şaşmam...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Ne espri?..

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Ne güzel teşbih?.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Çünkü o vatandaşları öylesine aldattınız ki, artık size jimatları kalmadı.

MEHMET MÜNİR DALDAL (İzmir) — Siz aldatıyorsunuz onları.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Eğer, Türkiye'nin başında bir sorumlu Hükümet olsaydı baştan söylerdi; «Dolarımız yok, 70 cent'e muhtaç durumdayız, gırtlığa kadar borca girmişiz, bu sene haç yoktur.» der çıkardınız. Bunu diyemediniz, bunu diyecek siyasi cesareti gösteremediniz. Dünyanın her tarafına borç takmış bir Hükümetin başı bunu söyleyemediği için, yüz binlerce vatandaşımız hacca gitmek niyetiyle önce kolera hikâyeleriyle oyalanan vatandaşlarımız kalkıp saf saf niyetlendiler, farizelerini yerine getirmeye karar verdiler, binlerce lira verip pasaportlarını aldılar, kuyruklara dizilip hastane köşelerinde sürünerek aşılarnı yaptırdılar, ondan sonra gidip yine kuyruklarda vizelerini aldılar; fakat dövizlerini alamadıkları için Ankara sokaklarında yürüdüler. İşte sizin yarattığımız Türkiye bu.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Ana Muhalefetin fikri neydi, niye söylemediniz?.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Siz söyleseniz ya..

BAŞKAN — Sayın Kara, müsaade edin efendim.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Bakın..

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Niye söylemediniz fikrinizi?. Şimdi söyleyin.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun. Sayın Kara, size hitap ediyorum.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Şimdi söyleyin.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Söylüyorum, söylüyorum..

BAŞKAN — Sayın Kara, efendim rica ediyorum. Hatibe soru sormak diye bir husus yok..

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Hayır, aydınlanahım.

BAŞKAN — Efendim, rica ediyorum müsaade buyurun. Müdahale etmeyin efendim.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Aydınlanınız Sayın Başkan, şimdi söylesin.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Biz açık konuşuyoruz.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Cesaretiniz varsa söyleyin.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Söylüyoruz efendim.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Sesini kes, anlamıyorsun.

BAŞKAN — Efendim, müdahale etmeyin, müsaade buyurun.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Biz hacca gitmek isteyen Müslüman vatandaşlarımıza bu imkânları sağladık ve sizin gibi perişan etmezdik.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Siz mi?..

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Evet.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Efendim, söyleseydiniz.

BAŞKAN — Sayın Üstünel..

NURHAN ARTEMİZ (İzmir) — Yeter be, yeter, münasebetsiz.

BAŞKAN — Sayın üyeler, müdahale etmeyelim efendim.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Müna-sebetsiz sensin.

BAŞKAN — Sayın üyeler çok rica ediyorum. Sayın Kara, edebli dille konuşun.

NURHAN ARTEMİZ (İzmir) — Burası Gençlik Parkı değil, Cumhuriyet Senatosu, kendine gel. Akşamdan gitti. Şurada konuşanlara saldırmadığın gün yok.

BAŞKAN — Sayın üye, lütfen siz yerinize oturun efendim.

NURHAN ARTEMİZ (İzmir) — Eğer kendine hâkim olamıyorsan, akıl hastanesi var, oraya git.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Hastaneye, hastaneye..

BAŞKAN — Sayın üyeler, bu şekilde müzakere-leri sürdürmemize imkân yoktur. Eğer karşılıklı konuşacaksamız, çok rica ediyorum, bunun mümkün olmadığını..

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Bakırköy'e gönderin bunu.

BAŞKAN — Sayın Cidal, müsaade edin efendim, çok rica ederim. Karşılıklı konuşmaya İctüzü-gün cevaz vermediğini bilmek mecburiyetindeyiz.

Sayın Kara, rica ediyorum..

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Emreder-siniz.

BAŞKAN — Estağfurullah, ben emretmiyorum efendim, rica ediyorum.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Başkan dinlemeye mecburum.

BAŞKAN — Bir sayın üyenin konuşan hatibe soru sorması diye bir usulümüz yoktur. Karşılıklı konuşmalara sebebiyet vermeyiniz efendim.

SÜREYYA ÖNER (Siirt) — Her zaman olduğu gibi Müdahale oradan geldi Sayın Başkan.

BAŞKAN — Çok rica ediyorum. Memleketin çok mühim bir meselesi konuşuluyor. Rica ediyorum müsaade buyurun efendim.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Sayın Başkan, izin verirsiniz, Sayın Demirel'in yine o zaman, ben Maliye Bakanı iken, kendisi Muhalefet Grubu Başkanı iken Grupta yaptığı ikinci konuşmadan söz etmek istiyorum:

29 Haziran 1977 tarihinde Sayın Demirel Anamuhalefet Partisinin Grup Başkanı olarak çıkıyor ve diyor ki, «Hükümet üyeleri kapkara tablolar çiziyor. ve bundan siyasal yarar umuyorlar. Batan bir Türkiye değil, büyüyen bir Türkiye vardır.» Ondan sonra başlıyor saymaya, 2 000 yılda Türkiye hangi noktaya gelecekmış, ne kadar çimento, ne kadar demir üretecekmış, birsürü rakam..

Bunu söyleyen Başbakan 100 gün sonra ne söylüyor, merak ettiniz mi? Vaktiyle, «Bütçede açık yoktur. Bizim iktisadi durumumuz kuvvetlidir. Batan değil, çıkan, yükselen, gelişen bir ülke vardır.» diyen, zamlar yapıldığı zaman insan yüzüne çıkamaz hale geldi. Gelebiliyor mu buraya?.. Neden gelemiyor?..

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Ne demek efendim.?

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Buraya gelemeyen bir Başbakan..

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Niye gelmesin?.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Bize hesap veremeyen bir Başbakan..

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sayın Başkan, burada Hükümetin temsilcileri çiftler çiftler otururken, «Gelemiyor» ne demek?..

BAŞKAN — Efendim, Sayın Ucuzaal.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Buraya..

BAŞKAN — Sayın Üstünel, bir saniye efendim.

Sayın üyeler, her parlamenter, her Cumhuriyet Senatosu üyesi burada görüşlerini, arzularını, taleplerini..

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Şahsiyat yapmadan aynı zamanda.

BAŞKAN — Şahsiyat yapmadan, hakaret etmeden söylemek özgürlüğüne sahiptir.

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Şahsiyat yapmadan.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Genel.

BAŞKAN — Bir saniye Sayın Üstünel.

Hükümetin mali politikası görüşülürken, Hükümeti temsil etmek durumunda bulunan; tek başına temsil etmek durumunda bulunan Sayın Başbakanın burada bulunmasını istemek ve burada bulunmasını beyan etmek üzere tespit etmek her üyenin hakkıdır.

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Tamamıyla ayrı onlar Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, bu müdahaleler..

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Sayın arkadaşlarım..

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim.

Bu müdahaleler, müzakerelerin selâmetle yürütmesine mani olmaktan başka hiç bir fayda getirmez, ancak bu zararı getirir. Eğer sükûnetle takip edersek, biraz evvel arz ettim hakikaten bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu çok mühim bir konu görüşülüyor. İktidar partileri, muhalefeti olgunlukla dinlerlerse, muhalefet partileri de, Hükümetin vereceği cevapları ve iktidar parti gruplarının söyleyeceklerini yine aynı soğukkanlılıkla dinlerlerse, görüşmekte olduğumuz mesele belki de bir açığa kavuşacak, birtakım yollar çizilecektir.

Müdahale etmeyin efendim.

Buyurun Sayın Üstünel.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

Ben bir gerçeği dile getiriyorum. Biz burada halkın temsilcileriyiz. Halkın oylarıyla bulunuyoruz ve halk adına, Türkiye'yi yönetenlerden hesap sormakla sorumluyuz. Hesap sormak istediğimiz adamlar burada yok, Hükümet burada yok, Hükümetin başı burada yok. Siz, yalnız Dünya Para Fonuna mı hesap verirsiniz?.. Yoksa ondan izin alamadığımız için mi gelmiyorsunuz buraya?.. Ne yapalım yani?.. Sizi Anamuhalefet Partisi yaptık, gelmediniz, Parlamento'yı terk ettiniz, sizi İktidar Partisi yaptık, yine gelmiyorsunuz. Ne yapalım?.. (C. H. P. sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Siz niye gelmiyorsunuz?

BAŞKAN — Sayın üyeler;

Gayet tabii böyle karşılıklı müdahaleler olursa.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) Sayın Başkan, burada böyle konuşmalardan bir memlekete hayır gelmez.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun efendim.

Eğer kürsüdeki konuşmacılara böyle yerli yersiz müdahaleler yapılırsa, bunun doğuracağı neticeler bunlardır. Eğer, biraz evvel arz ettiğim gibi, birbirimizi sükûnetle dinlersek, müdahalelerde bulunmazsak, karşılıklı konuşmak durumları doğmaz.

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Kendinden örnek versin.

BAŞKAN — Efendim; yani herkesi, her sayın üyeyi kendi istediğimiz şekilde, tarzda, sitede konuşturamayız efendim. Müsaade buyurun efendim.

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Sabı günkü konuşmada yaptığınızı gördük.

BAŞKAN — Sayın Dalokay, efendim müsaade buyurun.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

İzin verirsiniz, sayın..

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Ahmet Demir Yüce konuşurken niye bırakmadınız?..

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Dalokay, sen konuşsaydın karışmayacaktık.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

Adalet Partisinin Genel Sekreteri Sayın Mentеше, 27 Haziran 1977 tarihli basın toplantısında; heyet halinde Sayın Ergenekon'la beraber burada yaptıkları basın toplantısında bakın ne diyor:

«Halk Partisi ülkeyi idare edemez. Halk Partisi demek; yokluk, kuyruk, ısırap ve gözyaşı demektir. Daha işe başladıkları gün beceriksizliklerine gerekçe aramaya başlamışlardır.»

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Doğru söylemiş, doğru.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Doğru olduğunu şimdi görüyoruz. Kuyrukları yaratan kimmiş, yoklukları yaratan kimmiş, pahalılığı yaratan kimmiş, ülkeyi idare etmek kimin hakkıymış, kimin haliymiş?..

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Senindi; ama işte öyle oldu.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Ya.. Ülkeyi madem idare edemeyeceksiniz, o zaman çekip gitmek de mi aklınızdan gelmiyor diye sorarlar insana..

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Siz onun için mi gittiniz?.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

Sayın Ergenekon, o günkü konuşmasında çok daha ilginç şeyler söylüyor ve diyor ki:

«Biz, bütün ithalât programı için, 6 milyar dolarlık ithalât programı için gereken herşeyi hazırladık. Bu ithalâtın şu kadarını yaptık, şimdi görev alan Hükümet de bunun gerisini yapmaya mecbur. Yapmazsa, beceriksizdir.

Ayrıca, bu ithalâtı yaptığı gibi, rezervleri de 500 milyon dolar artıracaktır. Artıramazsa yine beceriksizdir.» diyor.

Ayrıca diyor ki. Sayın Ergenekon..

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Ne zaman yapmış bu konuşmayı?.

BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — 27 Haziranda Mecliste yaptıkları basın toplantısında.

Sayın Ergenekon'un kendi ifadesinden naklediyorum:

Başarılı hükümetin koşullarını sayıyor Sayın Ergenekon ve diyor ki: «Hükümet, 5 milyar 800 milyon dolarlık ithalâtı gerçekleştirmek zorundadır. Ayrıca, döviz rezervlerini artırmak durumundadır.» Yabancı kaynağa müracaat ediyor: «Yabancı kaynağa müracaat edeceksiniz, kalkınmayı engellemeyeceksiniz, köstekletmeyeceksiniz. Piyasada mal darlığı, mal kıtlığı, kuyruk, karne, kıtlık yaratmayacaksınız. Bunları yaparsan idare mümkündür. Bunları yapmadığınız takdirde idarenin becerikli olduğunu söylemek mümkün değildir.»

Böyle diyor Sayın Ergenekon. Soruyorum size: Bugünkü Hükümet bu kriterlere göre becerikli midir? Ülkeyi idare ediyor sayılır mı?..

Değerli arkadaşlarım;

Sayın Ergenekon diyor ki, «Paranın bol olduğu zaman ülkeyi herkes idare eder. Paranız olmadığı zaman geliniz idare ediniz.» Biz de biliyoruz; 1950'lerde de, 1965'te de, 1974'te de ülkenin parasını bol olarak bıraktık, sonra sizler gelip kolay idare ettiniz bir süre. Ondan sonra? «Hazine tam-takır» dedik, demediğinizi bırakmadınız; Şimdi Hazinesinin ne kadar içler acısı durumda olduğunu sanı-

yorun Sayın Bilgehan gelip burada dile getirecekler. Aksi halde yaptıkları zamları savunamayacaklardır.

«Sayın Üstünel, bir müjde veriyor» diyor Sayın Ergenekon. Türk sanayicisine, Türk iş adamına, Türkiye ekonomisinde yer alan herkese bir müjde veriyormuşum ben; «Bundan sonra darlık geliyor» diye. Darlık ekonomisi olarak kendisi takdim etmek istiyor. «Hayır» diyor Sayın Ergenekon; «Bu ekonomi şimdiye kadar geldiği gibi; yani, fabrikasını mal darlığına uğratmadan, üretimi durdurmadan, sokaklarda kuyruk faciası yaratmadan idare edilebilir. Edememek, idare edenin sorumluluğudur, onun beceriksizliğidir. İdare edemedikleri takdirde, niye idare edemediler diye hesap sorarız» diyor.

Su takdiri ilâhiye bakın; bu hesabı şimdi biz soruyoruz. Çünkü, bu durumu sizler yarattınız. Türkiye'de hammadde eksiklikten fabrikalar kapanıyor. Bugüne kadar stoklarını yiyip bitirdiler; bir süre sonra fabrikalar düzinelerle kapanmaya başladığı zaman zincirleme bu olumsuz gelişmenin önüne kimse geçemez. Bir fabrika kapandığı zaman (önemli bir fabrika) ona mal veren fabrikalar hammaddesi olsa bile çalışamaz duruma gelirler. Ondan bir mal alıp işleyen fabrikalar çalışamaz duruma gelirler. Bir fabrikanın kapanması bazen yirmi, otuz işyerinin kapanması demektir. Her birinden yüzlerce bazen binlerce işsiz sokağa döküldüğü zaman, o vakit görürüz sizin halinizi, sorumluluğunuzu.

Onun için dedik ki, Türkiye'yi bu duruma getirmeden gelin kurtaralım.. Kurtarma operasyonu dediğimiz zaman, tepki gösterenler, çıksınlar şimdi ortaya, gelsinler buraya. O zaman, «Neyi kurtaracakmış?» diye grupta kasılanlar, arkadan % 300 zam yaptıkları zaman bazı mallara, gene grupta hesap soran Adalet Partili üyelere, «Türkiye'yi kurtarmak için bu zamları yapmak zorundaydık, yapmasa mıydık?» demiş.

Demek ki, kurtarılması gereken bir durum varmış. Neden bunu baştan kabul edip de ona göre önlem almadınız, ona göre tedbirli olmadınız? Bunun hesabını sorarlar.

Değerli arkadaşlarım;

Buna benzer çok değerli beceri kuralları Sayın Ergenekon tarafından ve Sayın Demirel tarafından, o zamanın sorumlu muhalefet sözcüleri tarafından dile getirilmişti, biz de ona göre tedbir almaya hazırlanıyorduk; ama size kısmet oldu bu tedbirleri almak.

Şimdi, aldığımız tedbirlerin Türkiye'yi kurtarıp kurtaramayacağını, Türkiye'yi bu durumdan çıkarıp çıkaramayacağımızı gözler önüne sermeye çalışalım.

Biz, Türk Hazinesini devraldığımız zaman Hazine'nin durumu ne idi? İster misiniz size bir iki rakam vereyim? Yoksa işinize gelmediği için vaz mı geçeyim? Eğer jurnalcılık saymazsanız, size bazı resmi bilgileri vermek istiyorum doğrusu.

Değerli arkadaşlarım;

1976 Bütçesinin büyük önemli bir açıkla dengesizlik taşıdığını ve Türkiye'de mevcut olan enflasyonist baskıyı daha da arttırdığını burada grup adına yaptığımız konuşmada bütçe vesilesiyle söylemiştik. O zamanki Maliye Bakanımız çıktı; inkâr etti. Başbakanımız çıktı inkâr etti. Bir yıl sonra fiyatlar daha da artmış, enflasyon şiddetlenmiş, dışarıya olan borçlar bir misli artmış; çıktık yine söyledik. Dedik ki; «Ülkeye acıyın, bu halka acıyın ve bunu önleyin. Bu bütçe büyük açıklar taşıyor.» dedik. Bütçenin dengesizliğini dile getirdik. Yine inkâr edildi. Hiç unutmam; burada Sayın Ergenekon çıktı, sadece bütçenin denk olduğunu iddia etmekle yetinmedi, «Bu bütçe, enflasyonu önleyici bir bütçedir.» dedi. Aradan üç ay geçtikten sonra bakıyoruz ki; «Bütçede 85 milyar açık var, ne yapalım bu zamları yapmaya mecburdur» diyor bir Başbakan. Üç ay sonrasını göremeyen veya gördüğü halde doğruyu söylemeyen bir Başbakanla karşı karşıyayız değerli arkadaşlarım. Bunun bilincine varmamız gerekir.

1977'nin Haziran sonunda; yani bütçe uygulaması başladıktan (Mart, Nisan, Mayıs, Haziran) dört ay sonraki durumu size resmi rakamlarla vereyim:

Tablo burada. Ayrıntılarına girmeyeceğim.

1977 Bütçesi ilk dört aylık uygulama sonuçları:

Dönem Mart - Haziran.

Harcamalar : 72 milyar 546 milyon.

Gelirler toplamı (konsolide bütçe): 59 milyar 276 milyon.

Bu resmi rakamdır. Hesabını yapın. Bütçenin fazla vermesi gereken bir dönem... İlk dört ay; gelirler gelmiş, masraflar daha tamamen yapılmamış. Bu dönemde bütçenin gelirleri ile giderleri arasında 13 milyar 270 milyon lira açık var, dengesizlik var. Nereden karşılanmış bu? Merkez Bankasından; para basarak. Nitekim, o dönemin Merkez Bankasında emisyon miktarına bakıyoruz. Martın başı ile Haziranın sonu arasında tam 14 milyar lira kâğıt para çıkarılmış. Niçin çıkarılmış? Meydanda; 13 milyar ile bütçenin açığını kapatmışlar, gerisini de Kamu

İktisadi Teşebbüslerinin veya bankaların açığı için kullanmışlar.

Aynı dönemin bir önceki yıldaki durumuna bakalım:

1976 yılında; o bütçenin de açığı var. Ona rağmen o bütçenin ilk dört aydaki durumu çok farklı. 1976 Bütçesinin rakamları

Harcamalar: 39 milyar 479 milyon,

Gelirler : 43 milyar 785 milyon.

Yani 1976 Bütçesi, sonunda dengesizlik taşısına da, açıkları olsa da ilk dört ayda 4 milyar 306 milyon fazla vermiş. Bir yıl sonra enflasyonu önleyici, denk bütçe olduğu iddia edilen bütçe, daha ilk dört ayının içinde 13 milyar 270 milyonluk önemli bir enflasyonist açığı ekonominin üzerine yükleyivermiş. Neden? Çünkü seçim dönemi. Hiç bir şeyi frenleyememişsiniz. Hiç bir şeye ölçü koymamışsınız. Memleket batacakmış, gırtlığa kadar borca girilecekmiş; hiç önemi yok. Onun için böyle bir Hazineyi devir alan Maliye Bakanı, dünyanın neresinde olursa olsun, ben bu maliyeyi iyi devir aldım demez. Derse sorumlu olur. Halkından gerçekleri gizlemiş olur. Demokrasi anlayışı sakat demektir. Bizim demokrasi anlayışımız sizin aranızdaki bazılarınkı gibi sakat değildir. Dünyanın bildiğini kendi vatandaşından, kendi seçmenimden, kendi halkından saklamam. Gerçeği söylemeden halkımdan fedakârlık isteyemem. Gerçeği gizlediniz, gizlediniz, gizlediniz; sonra halktan, nasıl çıkıp da 40 milyarlık, 50 milyarlık yeni zammın fedakârlığını istiyorsunuz? İsteyemediğiniz için halkın karşısına çıkamıyorsunuz. Önümüzde seçimler var, nasıl çıkacaksınız? Bugün buraya gelemeyenler, halkın karşısına nasıl çıkacaklar? Onun için bunları baştan düşünmeniz gerekirdi.

Bundan ibaret değil tabii Hazinesinin durumu, başka ayrıntıları da var; onlara girip sizin sabrınızı suiistimal etmek istemiyorum, rakamlara boğarak konuşmamın ilginçliğini azaltmak yahut tamamen yok etmek istemiyorum.

Değerli arkadaşlarım;

Tartıştığımız konular çok önemli konulardır. Bir iktidar eğer sayısal üstünlüğe sahipse ve onu yönetenlerin liderleri sorumsuzsa, Anayasal yolları çiğneyebilirler. Dünyanın her tarafında olmuştur bu, bizde de olmuştur. Anayasaları çiğneyebilirsiniz; ama ekonomik yasaları çiğneyemezsiniz. Onlar o kadar katıdır, o kadar acımasızdır ki, çiğnedim zannettiğiniz bir süre sonunda o sizi çiğner, o sizi tepe

takla eder. İşte Sayın Demirel'in kaderi bunu bilmesinden doğmaktadır.

Türkiye'nin bütçesinde ilk dört ayda bu kadar açık varken (13 milyar açık) ve biliyorsunuz Merkez Bankasından bütçenin yüzde 15'i kadar borçlanma imkânı vardır Hazinesinin; Millî Birlikçilerin koyduğu ve 1950 dönemindeki öküsisiz gidişe bir fren getirmek için iyi niyetle konmuş bir önlem; ama, bunu bu dönemde dinleyen yok. Onun için bu % 15'lik avansın, bütçenin sonuna kadar idare edilmesi lâzım. Oysa biz ne gördük?.. İlk üç ayda bu % 15'lik; yani 225 milyarlık bütçenin % 15'ine tekabül eden rakamın % 80 - 85'ini üç ayda kullanmışlar. Dolayısıyla bütçenin geri kalan dokuz ayında hükümet edecek olan kimselerin elini kolunu iyice bağlamışlar. Yok, neden?.. Çünkü, seçim var, seçime kadar ne kullanabilirsek kullanalım ve devredeceğimiz kamyonu, otobüsü, tankeri neyse, benzin deposunu dibine kadar boşaltıp öyle verelim. Zihniyet bu. Ya bunu yapacağız yahutta seçimden sonra tek başımıza iktidara gelirsek Allah kerim dört sene içinde biz ne yapacağımızı biliriz. Bu düşünce ile bir seçim ekonomisi izlenmiştir ve Türkiye'nin buraya gelmesinde bu sakat zihniyetin büyük etkileri, büyük katkıları olmuştur; ama bugün Sayın Demirel ve onun hükümet ortakları akıllanmışlar mıdır? Ayakları yere ermiş midir?.. Gerçekçiliği öğrenmişler midir?.. Sanmıyoruz. Hâlâ birtakım hayaller içinde inanılmaz bir hayal alanında yaşıyorlar.

Ekonominin yönetimini para fonunun geniş yetkili heyetine teslim etmişler, hâlâ ayakları suya ermemiş.

SADETTİN DEMİRAYAK (Aydın) — Uşak'tan gelen şekerle, Afyon'da şeker fabrikası açıyor.

C. H. P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

Sayın Demirel diyor ki, «Kredimiz olmasa, güçlü olmasak bize kredi verirler mi?» «Borç yiğidin kırbağıdır» diyen bir zihniyet, bugün ne hale geldi. Şimdi kırbaç kimin elinde ve yiğit nerede arıyoruz, bulamıyoruz.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Yiğit, Meclise bile gelmiyor.

C.H.P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Yiğit ortada yok, kırbağın kimin elinde olduğu belli. Para fonu kırbağı eline almış, bu disiplinsiz insanları, bu memleketini iyi yönetemeyenleri ben biraz uslandırayım diyor. (C.H.P. sıralarından «Bravo» sesleri ve alkışlar.) Para Fonunun buraya gelmesinin tek anlamı budur.

Biz, «Para Fonu iflâsa beş kafa gelir» dedik. Tepki gösterdiler. «Hayır dediler, efendim bu normal gelişidir; zaten her sene gelirdi bu sene de geldi.» Haydi birinci gelişleri normal gelişti ya şimdi ne arıyorlar,...» Gelip burada oturuyorlar, bütün bilgileri istiyorlar. «Önlemler paketi» dediğiniz o zam paketini, onlara danışmadan, onların direktifini almadan açıklayamadınız. Şimdi de yeni önlemler paketi hazırlamak zorundasınız. Çünkü, başka türlü size «yeşil ışık» yakmazlar.

Değerli arkadaşlarım,

Şimdi diyeceksiniz ki, İngiltere'ye de, İtalya'ya da, dünyanın başka yerlerine de para fonları gidiyor, bu hükümetlerle anlaşılıyor ve onlara yardım ediyor, doğrudur; ama İngiltere'de, İtalya'da durum farklı. İzin verirsiniz bu farkı anlatmak için çok veciz olay vardır, yeni kuşaklar bunu unutuyorlar, onun için anıları tazelemek maksadıyla burada kısaca anlatmak istiyorum:

Para Fonunun Türkiye'ye gelişini vurguladığımız zaman, Hükümet ortaklarından birisi beklenmedik bir tepki gösterdi, «Biz milli görüşün sahibi oldukça hiç korkmayın» dedi bir ilçe kongresinde, sıkı palavrayı; mazur görün kullandığım deyimini...

MUZAFFER DEMİRTAŞ (Konya) — Ahşkınsın.

C.H.P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devanla) — Hiç ahşkın değilim; ama burada lâzım galiba. Dedi ki, «Bu Dünya Bankası heyetleri gelir, geldiği gibi gider, hiç merak etmeyin biz Hükümette oldukça bunların önemi yoktur.» falan.

Böyle davranışları 1954'de gördük ilk kez. Anım-satırım; o zaman aktif politikada olan arkadaşlarım ve o zamanki iktidarı eleştiren bazı arkadaşlarım burada mevcut, onlar çok iyi bilirler; 1954'te Dünya Bankasının heyetini kovduk Türkiye'den; yaptık, gösterdik milliyetçiliğimizi; ama memleketi iyi idare edemedik, 1958'de bizi Paris'te iflâs masasının başına oturup konkordato imzalattılar, meşhur Paris Konsolidasyon Anlaşması. Bunun bir başka anlamı varsa, çıksın Sayın Maliye Bakanı söylesin. Borçlarımızı neyle ödeyeceğimizi, kaç taksitte ödeyeceğimizi bize sorup, bir yeni anlaşmaya bağladık. Çünkü, borçlarımızı ödeyemeyecek duruma gelmiş-tik.

Değerli arkadaşlarım,

İflâs nedir?.. Ticaret Hukukuna bakın, İcra İflâs Hukukuna bakın. Borçlarımızı vaktinde ödeyemeyen insan, tüccar iflâs noktasına gelir. Ölim değildir

bu, sonunda konkordato yapılır, borçları taksite bağlanır, alacaklılar ne kadarını alabilirse alır, biter gider. 1958 Türkiye'si maalesef, üzülerek söylüyoruz, bu duruma gelmişti ve o zaman Para Fonu bize uzun ve acı bir listeyi, bir perhiz listesini, bir sulfata listesini vermiş ve iki yıl bir istikrar programı kabul ettirmişti.

Buun görüşmeye başladığımız günlerde bizim oradaki heyetin başkanı yapılan bir acı konuşma karşısında, heyette bulunan arkadaşlardan biri sonradan 1962 - 1963'te anlatmıştı, şöyle bir tepki gösteriyor: «Yani, niye ödeyemeyeceğiniz borçları aldınız?..» Diye çıkmış karşı taraf. İyi etmemişler ashında, o zaman bizim heyetin başkanı demiş ki, «Efendim yani, sadece biz değiliz ki böyle ödemeler bilançosunda açık olan, dış ödeme güçlükleri içinde olan, işte İngiltere'nin de durumu meydanda.» Hakikaten o zaman İngiltere'nin de durumu pek parlak değildi, bugünkü gibi. Onun üzerine, karşıdaki alacaklı devletlerin temsilcilerinin başkanı dayanamamış ve aynen şöyle demiş: «Beyler İngiltere'nin durumu ciddidir; ama ümitsiz değildir. Türkiye'nin durumu ümitsizdir; ama hâlâ ciddi değildir.» Yani, ciddiye alın biraz demeye getirmiş adam. Bu noktaya Türkiye'yi getirmeyelim, bütün çabamız buydu. Türkiye'yi, ben iflâs etti demedim, iflâsın eşğine geldi yani, kurtarılabilir bir noktadayız.

Dış borçların ödemesindeki aksaklıklar 1976'nın ortalarında başlamış. Merkez Bankası vecibelerini yerine getiremiyor, «gönderdim» dediği transferleri göndermemiş, karşılıksız çekler çekmiş, dünyaya rezil olmuşuz, bu rezilliği dayanamayıp bir eski kuvvet komutanı, yeni büyükelçi Türk Devletinin Cumhurbaşkanının Tokyo'daki temsilcisi dayanamamış bıçak kemiğe dayanınca meşhur telgrafi çekmiş. Bu telgraftan sonra gösterilen tepki, bu Hükümetin ne kadar bitkisel bir yaşama girdiğinin açık örneği. Bu telgrafi basına açıkladığımız zaman inkâr bile edemediler. Sadece, «Bu açıklanır mıydı, bu jurnalcılıktır...» gibi sözler söylediler. Yani, bir ayıbı işlemek günah değil; ama bu gerçeği, Türkiye'nin haysiyetini kurtarmak için dile getiren bir telgrafi, dünyanın bildiği bir olayı Türkiye'de Türk kamuoyuna sunmak günah oluyor. Olmaz, böyle şey arkadaşlar.

Eğer, biz bu olay karşısında bu olaya; yani Tokyo'da Büyükelçiliğin kirasının, memur maaşlarının ödenemediği, alacaklıların kuyruklara girip Büyükelçiliği rahatsız ettiğini dile getiren bu telgraf karşısında Hükümet olarak, Türk Devleti olarak gereken

tepkii gösterseydik, buna sebep olan sorumluları derhal görevden aldık. Kimdir?.. Merkez Bankasının başındakiler mi, yöneticiler mi veya Maliye Bakanım?.. Her halde Türkiye'de bu dış borçların yönetininden sorumlu bir adam vardır. Sorumsuz bir hükümet olur mu?.. Bunun sorumlusunu bulup atmamak varken, bu telgraf açıklandı diye gösterilen tepkiyi ben size söyleyeyim.

Bir taraftan, «Bu telgrafı nereden buldu?» diye benden hesap sormaya kalktılar, bir taraftan da «Niye böyle bir telgraf çektin?» diye Sayın Büyükelçiyi görevden almaya kalktılar.

Tam anlamıyla ters bir işlem. İşte bu ters tepkiyi gösteren toplumda bu hastalık tedavi edilemez. Bu adamlar sorumluluğun başında kaldıkça Türkiye bu çıkmazdan kurtulamaz. Çünkü, yeterli sorumluluk duygusu gelişmemiş, az gelişmiş birtakım sorumluluk duygusu olan insanlar. Değerli arkadaşlarım, ne kadar kötü bir borç yönetimi izlediklerini, burada vakit olsa size rakamlarıyla ortaya koyarım.

Birinci Cephe Hükümeti iktidarı devraldığı zaman Türkiye'nin yalnız döviz rezervleri yüksek değil, aynı zamanda dış kredisi çok yüksekti. Kısa vadeli, pahalı kredileri almamış, reddetmiş. Dolayısıyla sağlığı, güçlü, kalkınmaya yararlı kredi alma şansı, imkânları var; ama bu kullanılmamış, birtakım karantlık araçlar ortaya girmiş, DÇM'ler alabildiğine yükselmiş ve Türkiye bir süre sonra âdeta planlı bir şekilde dışa karşı bağımlı, eli, kolu bağı ve dışardakilerin istediği an ipini çekip, nefesini kesebileceği bir duruma getirilmiş.

Biz bunları iki yıl burada, muhalefet grubunun sözcüleri olarak Bütçe Karma Komisyonunda dile getirdik. Bu kadar kötü bir dış borç yönetimi dünyaya pek az ülkesinde rastlanan bir şeydir. Onun için Para Fonu Heyeti buradadır. Eğer, biz kendi dış borç yönetiminizi iyi yapsaydık, ülkemizi iyi yönetseydik Para Fonunun eline düşmezdik; ama bugün bir kere düştük.

Değerli arkadaşlarım;

Bugüne kadar Cepheciler, bizi yönetmeye kalkışanlar; ama bir türlü yönetimi beceremeyenler hep gerçeklerden kaçmışlardır. Ne kadar gerçekleri dile getirdiysek, inkâr yoluna sapsınlardır. Bugün bile, gerçekleri içinde gördüklerine inanmıyoruz. Bakınız, yeni Hükümeti kurduktan sonra yeni cephenin başı Sayın Demirel, bir büyük gazeteye verdiği uzun bir demeçte, Tercüman Gazetesinde iki üç gün üst üste

çıkan yazıda Türkiye'nin ekonomik durumunu nasıl değerlendiriyor, kısa kısa arz edeyim.

Diyor ki, «Türkiye batmış bir durumda değildir, iflâs noktasında değildir. Abartmamız. 500 - 600 milyon dolar bulursam köşeyi dönerim.»

Bunu söyleyen Başbakan iki üç paragraf sonra diyor ki, «Canım efendim, rakamlar ortada. Türkiye'nin ihracat kapasitesi meydanda; 2 milyar Dolar ihracatı var, 1 milyar da işçilerden döviz var, 3 milyar Dolar. 6 milyar Dolara yakın ithalât yapmak zorunda. Demek ki, planlı bir açık. 3 milyar açık vermeye mecburuz.» Yani, «Bunu biz yapmadık, Plan böyle yazmış» diyor.

Bu demeç yayınlandıktan bir hafta sonra, (Daha Para Fonu Heyeti gelmemiş) Para Fonu uzmanları bir raporu götürüp yetkililerin önüne dayıyorlar; İşte Türkiye'yi yeni yöneteceklerin değerlendirmeleri. «600 - 700 milyon Dolar bulursak köşeyi döneriz. Yani, bu seneyi atlatırız diyor bir paragrafta; üç paragraf sonra «Türkiye'nin üç milyarlık açığı vardır; bu, uzun dönemli, yapısal, önemli, sürekli bir açıktır.» anlamına gelen şeyler söylüyor. Bu kadar çelişkiye düşen bir Hükümet Başkanını kimsenin çıkıp ayrıca jurnal etmesine gerek yoktur. Zaten kendi kendini ele veren, kendi kendini jurnal eden bir adam.

Biz bu belgeyi ele geçirdik. Para Fonunun bu raporunu bir sorumlu arkadaşımıza okuduk. Dedik ki, «Sizin temasınız oluyor, bu yetkili zata bunu söyleyin, böyle çelişkilere düşmesin, memleketi güç duruma düşürmesin» Yani, aklı başında bildiğim, insanî ilişkiler kurduğum bir arkadaş, sizlerden. Onun bile tepkisi tüylerimi ürpertti. Bunu alıp sorumlu kişiye götüreceğine «Bu raporu nereden buldun?...» diyor. Nereden buldumsa buldum. Şimdi sizin Başbakanımızın bu ölçüde bir çelişkisi, bir dünya kuruluşunda Türkiye'yi yönetenleri bu kadar küçük düşürüyor, bunun karşısında siz sadece «Bu raporu nereden buldunuz?..» diyorsunuz...

Muhterem arkadaşlarım,

Onun içindir ki, bu davranışlara bakarak, geçmişte yaptıklarınıza bakarak Para Fonu size kolay kolay yeşil ışık yakmaz, yakamaz. Yakmasınlar diye söylemiyorum; sakın o anlama almayın. Biz de istiyoruz ki, biran önce Türkiye dış borçlarını düzenli ödeyecek bir duruma gelsin. Bunun, bizim varmak istediğimiz amaçlarla ilgisi yok. Türkiye gemisini yüzdürebilecek bir duruma gelsin. Çünkü, bu geminin içinde hepimiz birden varız; ama bir taraftan da istiyoruz ki, Türkiye artık disiplinli, ciddi bir yöneti-

me kavuşsun. Nasıl olacak bu? Bu ancak, bizi yönetenlerin, eğer yönetmeye devam etmek istiyorlarsa ciddi bir Hükümet olma kararını almalarıyla mümkündür.

Sayın Bilgehan, bir basın toplantısında, (Bilmiyorum basma doğru yansımış mıdır?) «Ben Para Fonu ile mektup falan imzalamam.» diyor. Başka ülkelerin imzaladığı mektuplar var. Portekiz imzalamış, Peru imzalamış, İtalya imzalamış ve o imzalanan belgeler Stendby Anlaşmalarının metnidir, mektuptur. Bir ülke eğer destek yardımı istiyorsa, yani artık son kerteğe gelmiş durumunu kurtarabilmesi için Para Fonunun yeşil ışık yakmasına muhtaç, (Zaten o duruma gelmeden adamlar böyle buraya gelip, postu sermezler.) Ve yeşil ışığı yakmadan önce de, Hükümet görüşü olarak bir mektup isterler. O mektupta Hükümet görüşü olarak Maliye Bakanı ve Merkez Bankası Governörü imzaları altında hükümetler Para Fonuna birtakım vaatlerde bulunurlar; «Şu süre içinde şunları, şunları yapacağım, bütçede şunu yapacağım, kredilerde şunu yapacağım, para miktarını azaltacağım, vergileri artıracam.» şeklinde onların bu klasik kemer sıkma politikalarına boyun eğerseniz, onlar da size 43 milyon, 45 milyon, 50 milyon ne ise veya 110 milyon tutarında ilk yardım tranşını verirler, ondan sonra da diğer bankalar, onun gözüünün içine baktığı için onlara işaret verilir, onlar da sizi kurtarmak için yeni kredi musluklarını açarlar.

Sayın Maliye Bakanı «Böyle bir şeyi ben imzalamam» demiş. Ben o zaman «Her halde istifasını imzalayacak» dedim. Bunu imzalamamak ya istifasını gerektirir veya Para Fonu Heyetini geri göndermeyi gerektirir. Geri gönderecek durumda olduğumuzu sanmıyorum ve Sayın Bilgehan'ın da istifasını istemiyorum doğrusu; ama şunu istiyorum. Bu belgeyi ve oradaki şartları tüm Hükümet üyeleri bilmelidir, bir. Çünkü, Hükümetin yapısı öyledir ki, Hükümetin bazı üyeleri bilip, ötekileri bilmezse veya yürekten kabul etmezse, kabul etmiş gibi gözükiüp, sonra gidip tarlalarda fabrika tohumu ekmeye kalkarsa bu iş yarıda kalır. Yine Hükümetin çok samimi olması lâzım. İçtenlikle bu şartları benimsemesi ve ciddiyette kovuşturması lâzım, iki. Aksi halde, bazı ciddi önlemler getiriyormuş gibi olup, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin mallarına 40 - 50 milyarlık zammı yaptıktan sonra, arkadan paniğe kapılıp memurlara 18,5 milyar lirayı nereden, nasıl buldularsa; bilmiyorum, kaynağı yok, bir şeyi yok. Her halde gece meşaisi yaptıracaklar para matbaasında çalışanlara. Baş-

ka çaresi yok çünkü. O zaman, Para Fonu Heyetine siz bu mektubu vermiş olsanız bile, yeşil ışığı baştan yakmış olsalar bile, kısa süre sonra derhal söndürürler.

Ben derhal söyleyeyim; yanlış anlaşılmasın. Dar gelirli vatandaşa, memurlara yardım yapılmaması demiyorum. Onların gerçek gelir seviyesi, özellikle bu son fiyat artışları karşısında öylesine düşmüştür ki, o kadar güç şartlar altında kalmışlardır ki, onların buna hakkı vardır. Onları, işçiler izleyecektir. Hiç kuşku yok onlara da vereceksiniz bazı imkânları. Arkadan başkaları da gelecektir; ama nereye varıyoruz? Memura, işçiye, kamu kesiminde çalışanlara bu imkânları vermek kolaydır; ama para basarak değil. Sağlıklı gelir kaynakları elde ederek bunu vermeniz lâzım. Yani, toprak ağalarının, para babalarının ellerini ceplerine atmalarını sağlayacaksınız, ondan sonra memura, işçiye vereceksiniz ki, gerçek gelir artışı olsun. Aksi halde, bir elden verdiğiniz, öbür elden rüzgâr gibi gider ve Türkiye 1 Ağustos'ta başladığı noktaya süratle tekrar döner ve bu zam paketinin yükü de, toplum tarafından boşuna çekilmiş olur.

Onun için, bu operasyon, ciddi bir operasyondur. Türkiye'yi gerçekten kurtarmak ve bu darboğazdan çıkarmak istiyorsak; A.P. grup sözcüsünün dikkatine sunmak için altını çizerek söylüyorum, durum karanlık; ama ümitsiz değil. Kurtarılabilir bir durumdayız. Başka ülkeler de bu durumlara düşmüşlerdir; ama ciddi oldukları zaman kurtarmışlardır. Biz, ciddi olursak, kararlı olursak kurtarırız. Bu iktidarlar da kendi anlayışları içinde eğer tutarlı hareket ederlerse belki kurtarabilir; ama tutarlı hareket edemiyorlar, karar alamıyorlar. Bitkisel bir yaşama girmişler. Birinin söylediğini başkası cerh ediyor. Olmaz böyle Hükümet. Bir tarafta Türkiye'de tuz bulunmuyor, gaz bulunmuyor, öbür tarafta uçak fabrikası kurmaya kalkıyoruz. Piyasada en zarurî ihtiyaç maddelerini arıyorsunuz, yok; ama air - condation var.

SÜREYYA ÖNER (Sürt) — İlaç yok...

C.H.P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — İlaç yok. Bunun karşısında birtakım lüks tüketim malları piyasalarda karaborsacıların elinde fırl fırl dönüyor, satılıyor.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Marlboro var...

C.H.P. GRUPU ADINA BESİM ÜSTÜNEL (Devamla) — Böyle ülke ekonomisi olmaz arkadaşlar.

Eğer çözümden kaçmayacaksanız, ciddi olacaksınız, ciddiyetinizi gösterin ve tutarlı çözümlerinizi getirin. Bu çözümleri yalnız Hükümeti oluşturan parti kanatlarına bildirmekle, onların gerçek kabullerini, onaylarını almakla da yetmez. 1977'nin Türkiye'si 1958'in Türkiye'si değildir. 1958'de «İstikrar programı uyguluyoruz» dediniz, uyguladınız. Ortada ne TÜRK-İŞ var, ne DİSK var, ne 214 üyesiyle bir Cumhuriyet Halk Partisi muhalefeti var, ne toprakta çalışan insanların henüz güçlü örgütler kurmadığı; fakat baskı grubu olarak etkin olduğu bir çoğulcu demokratik kuruluş var, sistem var, bugünün Türkiye'si başka. Bugünün Türkiye'sinde siz iki yıl - üç yıl sürecek bir ciddi istikrar programını, bu güçlü çevrelerin Türk - İş'in, DİSK'in, Cumhuriyet Halk Partisinin, köylü kuruluşlarının, üreticinin rızasını almadan, onayını almadan yürütemezsiniz. Tüm Hükümeti oluşturan partiler yemin billah bu programa imza atsanız, yapacağız deseniz bile, yapamazsınız. Paniğe kapılıp yaptığımız son girişimler gibi, bir süre sonra caymak zorunda kalırsınız. Baskılar karşısında gerilemek zorunda kalırsınız.

Onun için diyoruz ki, eğer ciddiyseniz, ciddi Hükümet olacaksınız, Hükümette kalacaksınız, bizimle işbirliği yapmaya, bizimle anlaşmaya mecbursunuz. Sadece kapalı kapılar arkasında, Para Fonunun üç beş tane uzmanıyla anlaşarak, Türkiye'yi kurtarmazsınız. Daha açık ne söyleyeyim?..

Sayın Demirel'in şimdiye kadar ciddiyetten ve ciddi çözümlerden kaçtığını söylemiştim. Bu bana bir şeyi anımsattı. Hastalığının ciddi bir şey olduğundan korkan hastalar, bazan doktordan kaçarlar. Halk arasında da «Doktordan kaçan hasta Azrail'e yakalanırmış» diye bir deyim vardır. Ciddiyetten Kaçan Demirel de, Para Fonuna yakalandı. Artık Para Fonunun elinden kolay kolay kurtulamaz.

Para Fonunun Türkiye'de oluşunun bir tek anlamı vardır: «Biz ekonomimizi iyi yönetemedik. Gelin bir süre siz yönetin. Durumu kurtarın, sonra yine bize devredin» demektir. Bunun bir başka anlamı da yoktur.

Değerli arkadaşlarım;

Açıklanan «Önlemler paketinin» bir tanesine şöyle kısaca bakalım. Bilinen şeyleri söyleyecek değilim.

Hükümet üç hafta kendi içinde tartıştıktan sonra ve zam kararlarını zamamında münasip bir şekilde ilgililere sızdırdıktan sonra, onların birtakım stoklar yapmasını, vurgunlar vurmasını sağladıktan sonra, açıklaya açıklaya birtakım zamlar ve bir süre sonra da bir devaliasyon açıkladı.

İstikrar programı böyle olmaz. Hükümetin başı veya bir sorumlu çıkar, kim yetkili olacaksa çıkar, önce hedeflerini söyler. «Bizim ekonomimizin gerçek durumu şudur. İstikrar gerekiyor, enflasyon şu şiddete varmıştır, şu raddeye varmıştır. Dış borçlar şu dereceye varmıştır ve şu ithalâtı yapmak zorundayız» der ve bunu söyleyip durumu gerçekçi bir özle ortaya koyduktan sonra, politikasının hedeflerini söyler. Şimdi soruyorum size, hiç biriniz şu andaki Hükümetin enflasyonu frenleme konusundaki hedefinin ne olduğunu biliyor musunuz? Acaba Sayın Maliye Bakanı önümüzdeki yılın sonunda, 1978'in sonunda Türkiye'de enflasyonu sıfıra mı indirmek istiyor? Hedef bu mu? Yoksa, hedef yüzde 10 civarına indirmek mi? Yoksa, yüzde 20 - 30 düzeyinde tutmak mı? Yoksa Lâtin Amerika'da olduğu gibi, yüzde 100 lüks, yüzde 150'lik fiyat artışlarıyla bu ülkeyi sosyal ve siyasal çalkantılar içine sürükleyip gitmek midir?

Bunların her biri birer bilinçli politika hedefi olabilir; ama Hükümetin bu hedeflerden hangisini seçtiğini hiç birimiz bilmiyoruz. Bilen varsa söylesin. Kesen hedef nedir? Tek eşikli, çift eşikli, üç haneli enflasyonun hangisini amaçlamışlar? «Enflasyonu frenlemek», umumî kelime, umumî bir deyim. Enflasyonu yüzde kaç indireceksiniz, amacınız nedir?

«Dış ödemelerde ihracatı arttıracamız» diyorlar. Ne kadar artıracaksınız, neyle artıracaksınız? Bu seferberlik ilân etmekle olmuyor. Demirel'in vaktiyle yaptığı gibi, gidip İstanbul'da büyük iş çevreleriyle toplantı yapıp, «Sizden rica ediyorum, ihracatı artırın» demekle olmuyor. İki yıldır bu ricayı yapıyorsunuz. İhracat, tıpkı asker kaçaklarının seferberlik ilân edilince kaçması gibi, siz seferberlik ilân ettikçe ihracat gerilere doğru kaçıyor. 1977 yılındaki ihracat 1976'nın gerisinde 300 küsur milyon. Yine 1977'nin ihracatı 1974'ün gerisinde. Yani üç yıl önceki ihracat düzeyine gelememiş henüz, Dolardaki değer değişmelerine göre rakamları düzeltirsek, 7 aylık sonuçlar meydana; 1977'nin ihracatı, hem 1976'nın mutlak rakam olarak 300 küsur milyon gerisinde, hem de 1974'ün gerisinde... Böyle, gelişen Türkiye olur mu?.. Bizim hovardalığımızı, bizim savurganlığımızı başkaları ilelebet finanse eder mi?..

Hükümet çıkacak ciddi bir ihracat programı koyacak ortaya. Ciddi ihracat programı öyle, vergi iadeleri savurganlığı yaparak, ricada bulunarak yahutta seferberlik ilân ediyorum diye akla hayale gelmeyen tedbirler alacağız deyip güllünç tedbirlerle ortaya çıkmakla olmaz. İhracatı artırma programı, bir

üretim programıyla beraber olur. Mal üretemiyoruz ki sataalım. Şu gerçeği bir kabul ediniz. Türkiye, yıllardan beri ancak içeride, birtakım kapalı pazarlarda, kendi üreticisine, tüketicisine yetecek, hatta yetmeyecek miktarda, ona hitap eden mallarla avunup duruyor. Türkiye, döviz üreten bir ekonomi olmak zorundadır. Kimse Türkiye'ye her yıl 3 milyar; ileride 4 milyar, 5 milyar dolar kredi vermez; Karşılığında siz ne kadar siyasal ödün verirsiniz veremez.

Onun için, aklımızı başımıza almak zorundayız. 1980'li yıllar, bu gidişle dış açığımızın yılda 5 milyar, 6 milyar dolar olacağını gösteriyor; eğer % 6'lık, 7'lik, 8'lik kalkınma hızını sürdürmek istiyorsak. Yok eğer % 1'lik kalkınmaya razı oluyorsak veya büyümeyi sifıra indirmek istiyorsak o zaman başka. O zaman iş değişiyor; ama o zaman da Türkiye'de bunu amaçlayan bir siyasal kadro iktidarda kalamaz. Demokrasi de yaşayamaz, açık söyleyeyim. Gelişme hızını, büyüme oranını belli bir noktanın altına düşürdüğünüz zaman, Türkiye'de hiç beklenmedik olaylar olur ve Türkiye demokratik düzen içinde kalamaz.

Onun için, hem yüksek gelişmeyi, kalkınmayı, aklı başında, dengeli kalkınmayı amaçlamamız, hem de bunun dışardan bulabileceğimiz kadar sağlam kaynaklardan finansmanını; bulamadığımız kısmını da içeride kendimiz döviz üreten sanayiler kurarak, döviz üretmeye yönelmiş üretim yaparak sağlamamız lâzım. Sadece para basarak ekonomi yönetmek marifeti değildir. Cephecilerin yaptığı, ayda ortalama 2 milyar lira para basmaktan ibarettir; ekonomi yönetimi anlayışları budur. Bunu daha önce de söyledik, uyardık; şimdi 2 milyar da yetmiyor. Memurun maaşını, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde işçilerin ücretlerini verebilmek için ayda 2 milyar lira yeni para basmak yetmiyor; 3 milyar, 4 milyar basmak zorunda kalacaksınız. Para Fonu da buna müsaade etmez; buna devam ederseniz kalkar gider. Açık; her memlekette böyle olmuş. Siz bu mektubu verseniz de vermeseniz de, verdikten sonra sadık kalacaksınız, önce içeride, kamu kesiminin finansmanını disiplin içine alacaksınız. Reel tasarruf artırıcı tedbirlere gideceksiniz. Bütçede ciddi bir disiplin getireceksiniz: Bu şart. Yurt içi gerçek tasarrufların artmasını sağlayacaksınız; dış açığı azaltmak, içeride finansman kaynağı bulmak için.

Onun için, ciddi bir vergi reformu getireceksiniz. Dar gelirli vatandaşa, fakir halka yeni vergi yükü yüklemeyen, bugüne kadar vermesi gerekeni

değil, canının istediğini veren büyük iş çevrelerini, büyük sermayeyi, büyük toprak ağalarını, elini ister istemez cebine atmak zorunda bırakacak, yani ödemesi gereken vergiyi ödemek zorunda bırakacak ciddi bir vergi reformunu yapıp, vergi disiplinini getirmek zorundasınız.

İçer ve dışa dönük bu disiplin tedbirlerini bu Hükümetle alabilir misiniz?... Alamazsınız; çünkü bu zihniyet, bu Hükümeti kuran kafa yapıları buna müsait değildir ve dolayısıyla Türkiye'yi bunlar, bu tutumlarıyla, bu yapılarıyla kurtaramazlar. Devleti zam makinesi haline getiren Demirel, görüyorsunuz, Parlamento'yu sadece bir güvenoyu makinesi haline getirmiştir. 229'u sağlamak gerektiği zaman geliyor, üyelerini getiriyor; ondan sonra tamam. «Bitti» diyor, «Parlamentonun işi şimdi bitti.» Ne Başkanını seçer, ne çalışır, hiçbir şey yok. Neden?.. Çünkü, Parlamento'yu bir güvenoyu makinesi halinde görüyor. Bana güvenoyu versin, beni Başbakan yap-sın ondan sonra işine baksın. Böyle bir demokrasi anlayışı iflâs etmeye mecburdur. Çünkü, çağ dışıdır.

Değerli arkadaşlarım;

Demirel'in tutumu, davranışları gerçekten bir yazarımızın bir makalesinde söylediği gibi, bir müflis tüccarın durumuna benziyor.

Daha önce bir banka müdürü arkadaşım anlatmıştır. Banka müdürlüğü yaparken, ünlü, çok iş yapan, çok para kazanan, büyük işler çevirdiği zannedilen bir işadamı gelip bu bankanın direktöründen büyükçe bir ödünç para, kredi istiyor. Banka müdürü, kahve ikram ediyor, çay ikram ediyor, gayet iyi muamele ediyor. Önünde o firmanın sahibinin gerçek malî durumunu ayna gibi ortaya koyan raporlar var: Firma gidiyor, iflâs etmek üzere, ama karşısında bu iyi beslenmiş işadamı büyük rakamlardan bahsediyor, işte falan fabrikayı da yaptık, filan şeyi yaptık... Adam oraya gelmeden önce arabasını peşin para ile satmış taksitle, iki tane yeni araba almış, gösteriş yapmak için. Bir araba yetmez, iki araba alıyor lüks, en son modellerden ve geliyor müdüre anlatıyor; işte durumumuz şöyle iyi, böyle iyi. «Bu kadar iyi ise niye para istedin.» diye tam soracaktım diyor, adam hemen ufacak bir «Likidite sıkıntısı var.» diyor.

Adalet Partisi Grupunun sayın sözcüsü geçen gün, «Bu bir likidite sorunudur.» diye söylemişti. Sayın Demirel'de öyle diyor zaten, Türkiye'nin durumu için. Newsveek'e verdiği demeçte, «Bizim durumu-

muz o kadar abartılacak bir şey değil, likidite sorudur» diye açıkça söylemiş. Tıpkı o tüccarın söylediği gibi. Adam iflâs etmiş ve banka müdürü bütün gerçek durumu önünde raporlarla ötekini görmeyeceği şekilde biliyor; ama o müflis tüccar, karşısında mütemadiyen şakrabanlık yaparak kendisinin durumunun ne kadar parlak olduğunu müdüre anlatmaya çalışıyor. Sonunda da ağızdan baklayı çıkarıyor, «Tamam durumum iyi; ama ufacak bir likidite bunalımın var, geçici; onun için bana 40 - 50 milyon bir şey verirsiniz memnun olurum» diyor. İşte, Sayın Demirel'in durumu, bu müflis tüccarın durumundadır. Bir taraftan 70 cent'e muhtaç olacak bir ülke durumuna getirdiğini söylüyor, öbür taraftan da akla gelmez savurganlıklar, yeni yatırımlar, yeni fabrikalar.

Değerli arkadaşlarım;

Türkiye'de bugün bütün kamu kesimi yatırımları fiilen durmuştur. Kim aksini iddia ederse inanmayın. İki nedenle durmuştur; Maliyenin, Hazinesinin verecek parası yoktur, hatta yatırımları yapmış müteahhitlerin istihkakları 20 - 25 milyar liraya ulaşmıştır, belki daha da fazladır; şimdi, kesin rakamını bilemiyorum, Sayın Maliye Bakanı kütfederlerse memnun oluruz. Dolayısıyla istihkakını alamayan bu müteahhit firmalar, Devlete yatırım yapmak, hizmet görmek safliğini gösteren bu kimseler, bugün kendileri iflâs edecek durumdadırlar. Çünkü, parayı alamıyorlar. Harcamış, harcamış parayı; bankaya borçlanmış, bilmem kime borçlanmış almış; Hazinesiden, Maliyeden alacağım diye. Alamayınca, onlar iflâs durumuna düşmüş, o vesile o, yatırımlar durmuş.

Kamu İktisadi Teşebbüslerinin yatırımları, ya tamamen durmuştur veya durma noktasına çok yakındır. Hem parasızlıktan, hem dövizsizlikten. O kadar ki, bu yatırımlar büyük projeler, hatta Türkiye'nin birinci derecede âcil ihtiyacı olan enerjiyi sağlayacak büyük projeler. Yıllardan beri burada büyük büyük laflarla ortaya konulan büyük projeler, Bakanken de gözlemimi yaptığım gibi, % 10'u transfer edilemediği için, anlaşması yapılmış, kredisi bulunmuş bazı barajların, bazı jeneratörlerin ismarlaması için % 10 transfer yapılamadığı için adam üretime başlamıyor; şart o. Yüzde 10'unu; yani 1 milyon dolarım, 3 milyon dolar, ne ise, transfer edemeyen bir Merkez Bankası, aylardan beri Türkiye'de enerji projelerinin, en kritik projelerin yıllarca ertelenmesine yol açıyor ve siz bir taraftan Türkiye'nin kaynaklarını hovardaca harcıyorsunuz.

Nasıl harcadığımızı söyleyeyim değerli arkadaşlarım, yine bilmediğiniz bir rakam. Türkiye'de rezerv erimesi ne zaman hızlanmıştır?... Türkiye'nin rezervleri, biz C. H. P. - M. S. P. Hükümeti o'arak Hükümeti bıraktığımız zaman 2 milyar dolar civarında idi. Ondan sonraki dönemde 1975 - 1976 yıllarında ortalama yılda 400, 450 milyon dolar rezerv eridi. Bir taraftan da bu DÇM'ler ve diğer kısa vadeli ve son derece sakıncalı kredilerle işler yürütüldü; ama 1977 yılına geldiğimiz zaman bir de bakıyoruz ki, Ocak ayında, bir ay içinde 145 milyon, Mart ayında 400 milyon dolar rezervler erimiş. Neden?... Yılda 400 milyon erirken, rezervler birdenbire ayda 400 milyon dolar erimeye başlamış.

Bunun iki tek nedeni var, arkadaşlar; birincisi. Bir tanesi, 1977 seçimlerine giderken hovardaca döviz harcanmıştır. Onun için eritilmiştir 400 milyon. İkincisi de, artık Türkiye'ye kredi verilmemeye başlanmıştır. Kredinin yenisi gelmeyince mevcut rezervlerden yeme yolu seçilmiştir.

Onun için bir taraftan en kritik enerji projeleri için, en önemli ihaleler için yüzde 10'ları veremeyen bir Merkez Bankasını yönetenler, Türkiye'yi karanlıkta bırakanlar bugün kalkıp da bize enerji politikalarından söz edemezler. Türkiye'nin karanlıkta kalmasının, günde 2 saat, 3 saat, 4 saata varan karanlık dönemler yaşamasının temelinde Demirel hükümetlerinin hatalı enerji politikası yatar, hatalı döviz politikası yatar. Sayın İnan, bir konuşmasında elektrik üretimindeki kesintilerden dolayı günde (Yanış hatırlamıyorsam) 250 milyon liralık üretim kaybı, gelir kaybı olduğunu söylemişti. Bu ne demektir, biliyor musunuz arkadaşlar?... Eğer doğru ise; dört günde 1 milyar, 40 günde 10 milyar, yani ayda 8 milyar, 10 milyar Türk lirası civarında gelir kaybediyoruz. Eğer bu geliri kaybetmesek vaktiyle yatırımları zamanında ve doğru olarak yapsaydık, Türkiye bugün elektrik tasarrufu yapacağım diye fabrikalarını kapatmak zorunda kalmazdı, ve yeni fabrikalar kurmak için döviz sıkıntısını böylesine çekmezdi.

Değerli arkadaşlarım;

Yine, Sayın İnan biliyorsunuz çok akli başında, yani alışmadığımız için bize akli başında gelen bir söz söyledi, eğer basından doğru aktarıldı ise, «Barut üretemeyen ülke top üretmemelidir». Çok makûl; fakat çok acı bir gerçektir. Ama niçin bu makul düşünceyi, bu akılcı yolu Türkiye politikasında daha etkili mevkilerde olanlar, son sözcü sahip olanlar benimsemiyorlar?... Ben Sayın İnan'ı güç durumda bi-

rakmak için söylemiyorum; ama eğer Cephe Hükümeti'nin tüm üyeleri bu anlayışa gelseler o zaman «Uçak sanayii kuruyoruz» diye yapılan hazırlıkların bu rezaleti ortaya çıkmazdı. Bir taraftan Hükümetin bir kanadı uçak sanayii kurmak için tören hazırlıyor, öbür taraftan, öbür kanat müsaade etmiyor. Sonra gidiyor Selâmet Partisinin Sayın Sanayi Bakanı, parsellenmiş Hükümetin o kanadının temsilcisi, «Kimse mani olamaz» diyor; «Birtakım adamlar mani olmaya çalışıyor» diyor. Ertesi gün bakıyoruz Adalet Partisinin sözcüsü olan Son Havadis'in Başyazı : «Senin o birtakım adamlar dediğin Türkiye'nin Genelkurmay Başkanıdır» diyor; «Başbakanıdır» diyor. İşte Hükümetin hali budur değerli arkadaşlarım.

Bu Hükümeti, bizim artık dünyaya jurnal etmemize ne lüzum var. Dünya görüyor. Dünya heyetini göndermiş, burada her an bizim alamadığımız bilgileri alıyor. Bize vermediğiniz hesabı her gün onlara veriyorsunuz.

Onun için, eğer Hükümet olacaksınız, Hükümet olarak kalacaksınız, ciddi olun ve tutarlı tedbirler almaya çalışın.

Türkiye'de saptanan ekonomi politikasının hedeflerinin belli olmadığını söylemiştim. Yani, «İhracatı artıracamız» diyorlar, ne kadar artıracamız, hangi sene, neye dayanarak, belli değil. «Enflasyonu kısacağız» diyorlar, ne kadar, ne ölçüde, hangi politika araçlarını kullanarak, belli değil. Böyle belirsiz, ne yapmak istedikleri anlaşılmayan bir politik heyet, ortada çelişkiler içinde duruyor.

Değerli arkadaşlarım;

Türkiye'yi bu heyetin elinde uzun süre bırakmak; ancak Türkiye'ye zararlı olur, Türk halkına ihanet olur. Türkiye'nin sorunları, baştan da belirttiğim gibi, çok ciddidir. Türkiye bir DÇM kovalama hevesindedir. Oysa, dövize çevrilebilir mevduat DÇM yerine, bir başka anlamda DÇM, dövize çevrilebilir mal üretme aşamasına geçmek zorundadır; ama bu Hükümetle bu yapılamaz.

Türkiye, sorunlarını çözmek için, önce bu sorunları hafife almama yoluna girmek zorundadır. Oysa, bu politikacılar bunu yapamaz. Çünkü, hafif politikacılarla ciddi iş görülemez.

Türkiye, gerçekleri kabul etmek ve gerçekçi çözümler aramak zorundadır. Bu Hükümet bunu yapamaz. Yapabilseydi, bugüne kadar zaten yapmış olurdu ve bizi bu noktaya getirmezd.

Değerli arkadaşlarım;

Ben sözlerimi daha fazla uzatmak istemiyorum. Ülkeyi 70 sente muhtaç duruma getiren başjurnalcının; yani gruptaki konuşmasında secaat arz ederken sirkatini söyleyen Sayın Demirel'in, birtakım gerçekleri kabul ederek artık ciddi olması gerekir; ama daha önce de söylediğim gibi, bu Hükümet kurulduğu günden beri âdeti bitkisel yaşama girmiştir. Bitkisel yaşama giren bir varlık, kendisi hakkında karar alacak durumda da olmayabilir. Onun için burada Parlamente'ye bir görev düşmektedir. Parlamente, bu Hükümete hayat veren, onu güvenoyuyla ortaya çıkaran heyettir. Dolayısıyla Parlamente, bitkisel yaşama düşme tehlikesinden kendisini kurtarıp, sonra da bu Hükümete gereken şekilde ya son vermelidir ya da ciddiyete davet ederek, onu bu bitkisel yaşamdan kurtarabiliyorsa, kurtararak Türkiye'nin biran önce bu karanlıktan kurtulmasını sağlamaya bir kere daha çaba harcamalıdır.

Bizce Türkiye, bu heyetin elinde bu karanlıklardan kurtulamaz, bu kara tabloyu ak bir tabloya çeviremez. Hükümet çay üreticisine parasını veremiyor. Üreticinin Devletten üç aydır 1 milyar 200 milyon lira alacağı var, alamıyor. Buğday üreticisi fiyat farklarını alamıyor. Fabrikalar çalışmıyor. Yatırımcı firmalar paralarını alamıyor. Hacılar dövizini alamıyor. Öğrenci öğrenimini yapamıyor; ama bu Türkiye'de vurguncular, karaborsacılar, vurgunlarını vurup, karaborsalarını yapıyor. Büyük toprak ağalarının işi iş, istediklerini yapıyorlar.

Öyle ise halk şunu sormaktadır: Bu Devlet kimin devleti, bu Hükümet kimin hükümeti?... Bu böyle gidemez ve gitmemelidir. Ekonomik sorunlarımız çıkmazdadır; ama bu çıkmaz, ülkenin çıkmazı değildir. Ülkenin kaynakları da, çalışkan halkı da bu ülkeyi bu çıkmazlardan kurtarmaya yeterlidir. Eğer Demirel sorunu çözülebilirse, Türkiye bu ümitsiz durandan parlak sonuçlara, aydınlık günlere çıkabilir.

Değerli arkadaşlarım;

Baştan da söylediğimiz gibi, şimdi tekrar edelim; biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bütün bu güçlükler karşısında karamsar değiliz; ama kararlıyız. Cumhuriyetin kurucusu olan Büyük Atatürk'ün Partisi olarak Türkiye'yi bu karanlıktan kurtarmaya kararlıyız, hakkımızı esenliğe çıkarmaya kararlıyız. Bunun yolunu burada, Türk Parlamentosunda aramaya ve bulmaya kararlıyız ve bulabileceğimize inanıyoruz. Şu veya bu çözümle biz, halktan aldığımız güçle, onun güveniyle biz bu sorunlara çözüm bulabiliriz.

Bu inançla hepinizi saygıyla selâmlarım. (C. H. P. ve M. B. G. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Üstünel.

Sayın Güner, Sayın Üstünel'in size sataştığını beyan ederek söz istemiş bulunmaktasınız. Hangi hususta size sataştığını açıklar mısınız lütfen?.. (C. H. P. sıralarından «Ne sataşması» sesleri)

Müsaade edin efendim, sataşmadan dolayı söz istedi efendim.

TİCARET BAKANI AGÂH OKTAY GÜNER (Konya Milletvekili) — Cumhuriyet Halk Partisi Sayın sözcüsü Besim Üstünel Beyefendi konuşmalarında, «Ticaret Bakanı, basına yaptığı bir açıklamada, Türkiye'yi yağla dolduracağından bahsediyor. Mensup olduğu partinin komandoları Türkiye'yi kana boyamassınlar» buyurdular.

Takdir buyurulacağı üzere, sübjektif ve bir bakıma objektif bir kavram olan sataşmanın bütün unsurları meydana gelmiştir. Eğer, Muhterem Başkanlık müsaade buyururlarsa, sataşma konusuyla ilgili olarak söz almak istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, yalnız bu konuyla ilgili ve başka sataşmalara ve cevaplara mahal vermeyecek şekilde, buyurun efendim.

TİCARET BAKANI AGÂH OKAY GÜNER (Konya Milletvekili) — Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Bakan olarak mı, partili olarak mı söz alıyorlar?..

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun. Sayın Bakan partisine söylesinler...

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Şahsiyle ilgili bir sataşma yok ki..

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun..

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — İçtüzük «Bir üye» diyor, partiye demiyor.

SADETTİN DEMİRAYAK (Aydın) — Komandolar parti midir ki?..

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim.

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Komandolarla mı, partiyle mi ilgili bu sataşma?.. İzin verin de ne hakla konuştuğunu bilelim.

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Konuşma hakkını Hükümet adına mı, partiye mi, komandalara mı, kullanıyor; hangisi adına olduğunu bilelim,

BAŞKAN — Efendim, bir saniye müsaade buyurun efendim, biliyoruz efendim, biliyoruz...

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Ona göre değerlendireceğiz efendim. Ne sıfatla konuşuyor; koman-

doların temsilcisi olarak mı, Hükümet üyesi olarak mı, partici olarak mı konuşuyor?..

FEVZİ HAKKI ESATOĞLU (İstanbul) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Efendim, teker teker konuşursanız kime cevap vereceğimizi biz de takdir ederiz efendim.

FEVZİ HAKKI ESATOĞLU (İstanbul) — Sayın Başkan, 65 nci maddeyi okuyorum.

BAŞKAN — Buyurun, okuyun efendim.

FEVZİ HAKKI ESATOĞLU (İstanbul) — «Kendisine sataşılan üye».

Bir kere, Sayın Bakan bu Meclisin üyesi değildir. Partisine sataşıldığından dolayı söz istiyor. Üye sataşmasından dolayı ancak söz alabilir. Partiye sataşmadan dolayı da, partinin temsilcisi söz alabilir. İçtüzüğün 65 nci maddesi bunu emreder.

Bundan önce de böyle bir uygulama oldu; Sayın Türkeş söz istedi ve Başkan da vermedi. (Gürültüler).

BAŞKAN — Bir saniye efendim, ben görüşümü açıklarsam belki anlaşırız.

Sayın üyeler;

Sayın Bakan sözü şu sebeple istedi :

«Benim şahsıma izafe edilen yahut daha doğrusu, bana yüklenen bir görev var.» diyor, «Sayın Üstünel öyle bir isnatta bulundular.» diyor. Şöyle ki : Sayın Bakanın mensup olduğu Partinin üyelerinin; yani şöyle ifade edilen...

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Komandolar... Öyle diyorlar.

BAŞKAN — Bir saniye efendim, Sayın Ünsal, benim konuşmama niçin müsaade etmiyorsunuz efendim? Çok rica ediyorum, müsaade buyurun.

Kendi partisinin üyelerinin Türkiye'yi kana boyadığı.. (C. H. P. sıralarından «komandolar dedi.» sesleri).

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Öyle diyorlar, öyle diyorlar. Komandoları himaye için çıkmış oraya.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim. Sayın üyeler, müsaade edin efendim.

Bu sebeple de kendi partilerinin Genel Başkanlarına söylenmesi suretiyle ve kendilerinin söylediği bir beyana müsteniden; yani «İstersek biz Türkiye'yi yağla bularız.» demesi üzerine..

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Olmadı Başkan, olmadı..

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun daha ben cümlemı bitirmedim sayın üyeler, çok rica ediyorum bir dakika müsaade edin efendim.

Kendi Partisinin Liderine, Sayın Bakanın Partilerinin Liderine aksini; yani komandoların Türkiye'yi kana bulamamasını söylemeleri şeklinde bir tavsiyede bulunması üzerine, bunu bir satışma telâkki ederek söz istediler.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Hükümet olarak mı efendim?

BAŞKAN — Hayır efendim, Hükümet olarak değil efendim. Hükümet olarak söz istenseydi, ben Hükümeti temsil eden şahsı arardım.

NIYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Sayın Başkan bir dakika.

BAŞKAN — Buyurun efendim, buyurun Sayın Ünsal.

NIYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Sayın Başkan; Sayın Bakan, burada Hükümet üyesi olarak bulunuyor. Hükümeti ilgilendiren konulara, Bakanlığını ilgilendiren konulara ancak yanıt verebilir. Komandolara veya partisine veya Genel Başkanına yöneltilen sözlere burada yanıt vermeye mezuun değildir, Tüzüğümüzde buna müsaade değil. Binaenaleyh, burada konuşamaz. Eğer, komandolar adına konuşacaksa onu açıklasın, tutanaklara geçsin. Kendi adına konuşacaksa, geçsin, partisi adına konuşacaksa geçsin; Hükümet adına konuşacaksa Hükümet ile Hükümet üyeleriyle komandoların hiç ilişkisi yoktur, varsa onu açıklasın.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Komandolar adına konuşacaksa, o da zaptta geçsin.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (Sakarya) — Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Güneş, buyurun efendim. Son defa söz veriyorum efendim.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (Sakarya) — Sayın Başkan; arkadaşlarımız konuyu açıkladılar, çok kısa olarak arz etmek istiyorum.

Sayın Bakan üye olarak burada bulunuyorlar. 65 nci madde, satışma nedeniyle söz alma hakkını sadece üyelere tanyor. Hükümet Üyesi olarak her zaman söz alma hakkını haızdır. Ancak, satışma nedeniyle Hükümet Üyesi olarak söz alıyorsa, o zaman komandolar söz konusu edilen bir konuda cevap veremezler. Bunu anlatmak istiyorum, bunu arz ediyorum.

Ancak, zat-ı âlinizin söz verip vermemeyi takdir etmek hakkı ve umarım ki Bakan da, «Bizim, onlar-

la ilişkimiz yoktur.» demek gibi, bize açıklık tutacak bir söz söyleyecektir.

Bunu arz ediyorum; üye olarak satışma konusunda söz alma hakkı yoktur.

SADETTİN DEMİRAYAK (Aydın) — Basında beyanat versin, biz orada okuruz.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Güner, özür dileirim, bir saniye. Bir usul meselesini halletmek mecburiyetindeyiz.

Sayın üyeler; burada benim yanlış hatırlamam olabilir. Genel Kurulun bu konudaki hassasiyetine biz Başkanlık olarak uymak zorundayız. Ben, bu konuyu belki de müzakereleri daha selâmetle yürütürüz diye Sayın Bakana satışmadan söz vererek halletmek istedim. Ancak, Sayın Güner, İçtüzüğümüzün 65 nci maddesi «bir üye» tabirini kullanmaktadır. Bundan evvelde yine bu Mecliste, bu konuda bir usul müzakeresi olmuş idi ve Sayın Türkeş söz istediğinde, grup olmadığı ve kendisi de bu Meclisin üyesi olmadığı için burada kendilerine söz verilmemiş idi.

Şahsınızla ilgili uygulamada bir yanlışlık yapmamak ve bir kötü emsal yaratmamak için, müsaade buyurursanız efendim, siz yerinize teşrif buyurun, ben meseleyi Genel Kurul ile halledeyim, ondan sonra Genel Kurulun oylarına göre meseleyi yürütürüz.

Buyurun siz efendim. (C. H. P. sıralarından, «Bakan olarak mı, partili olarak mı? Bir üyeye diyor, partiye demiyor. Komandolar bu parti ile mi ilgili? Ne maksatla konuştuğu belli» sesleri).

Sayın üyeler; efendim, müsaade buyurun efendim.

Sayın üyeler; şahsen takdir hakkımı kullandım. Ancak, 65 nci maddenin lafzına dayanıyor, itiraz eden sayın üyelerimiz. «Bir üyenin» tabiri üzerinde, lafzı üzerinde duruyorlar. Bu konu da usul meselesidir, lehte ve aleyhte birer sayın üyeye söz vereceğim efendim, yeni bir usul teklif ediliyor, müsaade ediniz efendim.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Tamam tamam Sayın Başkan.

BAŞKAN — Müsaade ediniz efendim.

Sayın Güneş, buyurunuz.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Efendim.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Uygulama yapıldığı zaman bu makamda Sayın Ünalı vardı, söz vermedi efendim, görüşme açmayalım.

BAŞKAN — Evet efendim, şu açıdan verilmedi : Sayın Öztürk, bir nüans var efendim.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Sayın Başkan aynı hal...

BAŞKAN — Anhyorum; bir nüans var Sayın Öztürk.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Müsaade ediniz efendim, konuşuyorum.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — Sayın Başkan, zaptı okusun, dedikleri gibi değildir.

BAŞKAN — Efendim, müsaade ediniz.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — Zaptı okumadan vuzuha kavuşamazsınız. Okursanız meydana çıkar. «Ticaret Bakanı Basın toplantısı içinde...» denildiğine göre...

BAŞKAN — Efendim; «Bir üye» tabirinin yorumlanması gerekiyor Sayın Salihoglu.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, yeni usuller çıkarmayalım efendim. Usulümüzde bunun nasıl halledileceğine dair hüküm var. Usulle ilgili bir teklif vardır. Usulle ilgili teklifin bir lehinde, bir aleyhinde söz vereceğiz.

AHMET TAHTAKILIÇ (Uşak) — Sayın Başkan, kendiliğinden halledilmiş bir sorunla karşı karşıyayız. Neden? Yine içtüzük der ki; «Hükümet istediği zaman söz alabilir. Hükümet olarak söz almak istiyorlarsa, her zaman söz alabilirler ve her konuda da cevap verebilirler.

BAŞKAN — Sayın Tahtakılıç, bir husus var, onu arz edeyim efendim.

Şimdi, Hükümet olarak bir sayın üyeye söz vereceğiz. Her Hükümeti temsilen buraya gelen bütün üyelere teker teker söz verme olanağımız yok. Ben o hususu düşündüm. Hükümet adına acaba Sayın Güner mi konuşacaklar?

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Maliye Bakanı.

BAŞKAN — Hayır efendim, Hükümet hakkındadır. Bir tek bakana Hükümet adına söz verebiliriz efendim.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Bu iş halledilmiştir.

BAŞKAN — Efendim, bir saniye, sual soruluyor efendim.

Buyurunuz efendim.

TİCARET BAKANI AGÂH OKTAY GÜNER (Konya Milletvekili) — Sayın Başkanım, Yüce Senatoya yalnızca saygı duyuyorum. Yalnız, çok sayın senatörlerimin, huzurlarında bir meseleyi bizim açıklamamızdan bu derece rahatsız olmaları, saatlerden beri burada devam eden... (C. H. P. sıralarından anlaşılmayan müdahaleler).

BAŞKAN — Müsaade ediniz efendim, müsaade buyurunuz; ben konuşacağım efendim, müsaade buyurunuz. (C. H. P. sıralarından gürültüler anlaşılmayan müdahaleler). Müsaade buyurunuz efendim... Efendim, müsaade buyurunuz. Ben konuşacağım efendim. Sayın Bakan konuşsun efendim. (C. H. P. sıralarından gürültüler).

TİCARET BAKANI AGÂH OKTAY GÜNER (Konya Milletvekili) — Parlatmanın yüceliğiyle, bizim bu yüceliğe olan sonsuz saygımızla ben çatışıyor görüyorum. Bir Hükümet üyesi huzurunuzda açıkça, ağır bir biçimde itham edilirken bu Hükümet üyesine söz vermemek ancak gerçeklerden korkmakla izah edilebilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Güner, söylediğiniz...

SADETTİN DEMİRAYAK (Aydın) — Avukatlığımı yapıyorsunuz?

BAŞKAN — Bir saniye efendim, müsaade buyurunuz. Sayın Demirayak, müsaade buyurunuz efendim.

Sayın Güner, söylediğiniz sözlerden Yüce Senatoya tenzih ederim. Yüce Senatoyun hiç bir üyesi hiç bir zaman için huzurlarında bir gerçeğin açıklanmasına muhalefet etmezler. Burada sizin şahsınıza herhangi bir sataşma yapılmadı. Ben sizin açıkça burada meseleyi şu atmosferi bozmadan açıklamanıza fırsat verebilmek için sizin lehinize takdir hakkımı kullandım. Sizin şahsınızla ilgili herhangi bir beyan olmadı. «Komandalara emir versinler; partisi, o komandolar memleketi kana bulamasın kâfi.» dediler. Sayın Ağah Oktay Güner'in şahsı ile bu sözün hiç bir ilgisi yoktur.

TİCARET BAKANI AGÂH OKTAY GÜNER (Konya Milletvekili) — İyi ama burada...

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz efendim, Milliyetçi Hareket Partisi burada bir grup marifetiyle temsil edilmemektedir. Ben takdir hakkımı biraz evvel size, avantajlarımızı tanımak için, sizin lehinize kullandığımı söyledim. Ancak, Yüce Senato gayet haklı olarak bir metin üzerinde durdular. Bizim 65 nci madde-

mizde; «Bir üyenin» tabiri vardır. Siz Cumhuriyet Senatosunun üyesi değilsiniz. Yüce Senatonun üyelerinin itirazları bu şekil açınsındandır. Burada bundan evvel de bir uygulama yapılmıştır. Ben bu sebeple meseleyi Senatoyu itham edici şekle sokmanıza lüzum yoktur. Ben Yüce Senatonun biraz evvelki görüşlerini dinledikten sonra, Sayın Ağâh Oktay Güner'in üye olmadığı için burada konuşamayacağı kanaatini pekiştirdim. Bu sebeple söz vermiyorum efendim.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Hani lehte aleyte?..

BAŞKAN — Efendim, buyurunuz efendim.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Hani lehte aleyte?..

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurunuz efendim, mesele halledilmiştir.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Çağıracaksınız Hükümeti...

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz efendim, «Bir üyenin» tabiri...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Çağıracaksınız hükümeti buraya, hakaret edeceksiniz, sonra da söz halde vermeyeceksiniz. Bu ne biçim söz özgürlüğü?

NACİ CİDAL (Hakkâri) — İşte ikinci bir avukat daha.

BAŞKAN — Efendim, İttüziükte açıktır.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Burada bir üye de, şahıs da Millet adına görev yapan kişidir; ister senatör olsun ister Hükümet üyesi.

BAŞKAN — Efendim, bitmiştir bu konu Sayın Ucuzaal...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne konuda efendim?

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Usul meselesi hakkında söz verecektiniz.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Bu usul meselesi değil.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim, ben takdir hakkımı Sayın Ağâh Oktay Güner'in lehine kullanmak için harekete geçtim, bu hepinizin malumudur. Fakat, Cumhuriyet Senatosu sayın üyelerinin ikazları ve göstermiş oldukları emsaller ve 68 nci Birleşimde Sayın Türkeş'e söz istediği halde, bu gerekçe ile söz verilmemiş olmasını gözönünde bulundurarak, biraz evvel kendilerine vermiş olduğum sözü geri almak zorunda kaldım.

İttüziüğün, açık hükmü «bir üye» tabiri kullanması ve bundan evvelki uygulama bunu iktiza ettir-

mektedir. Siz eğer tutumum hakkında, usul hakkında söz istiyorsanız, buyurun Sayın Ucuzaal.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — İkinci avukat.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Sayın Ucuzaal, Sayın Ünalı'yı eleştireceksiniz.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim, çok rica ediyorum.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Sayın Başkanın deminden beri tutumunu gördünüz; evvelâ «sataşma vardır» diye Sayın Ticaret Bakanım huzurunuza davet etti. Ondan sonra bir kısım arkadaşların itirazı üzerine, «Meseleyi oyla halledeceğim.» dediler. Bu itirazım lehinde ve aleyhinde söz vereceklerini buyurdular. Bendeniz de aleyhinde söz istedim, zabıtlara da geçti. Ondan sonra «Ben takdirimi böyle kullanıyorum.» dediler.

Yok Sayın Başkan, her meselede sizin buraya, kendinize göre ahkâm getirmeye hakkımız yoktur. Tüzüğün maddesi gayet açık; kendisine sataşılan üyeyi tefsire gittiğimiz zaman, bu çatımın altında bu millet adına hizmet gören kişi üyedir.

SÜREYYA ÖNER (Siirt) — Zühul olabilir, hatalar olabilir.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Senatördür, Hükümetin üyesidir, Parlamentonun üyesidir; ama, öbür Meclisin sayın üyelerinden herhangi birisine burada, deminki yapılan gibi bir sataşma yapılırsa, gayet tabii cevabımı bu kürsüden değil, o kürsüden verecektir...

SADETTİN DEMİRAYAK (Aydın) — Bu memurlar da burada görev yapıyorlar, onlara da mı söz alacaklar?..

FEVZİ HAKKI ESATOĞLU (İstanbul) — Hem de sataşma partisine, şahsına falan değil.

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Komandolarla Hükümetin ilgisi vardır.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Şimdi yıllardan beri yapılan tatbikat da böyledir. Şimdi bir genel görüşme getiriyoruz, arkasından da Hükümet adına bir üyeye, «Söz vereceğiz mi?» gibi bir tehdite sokuyorsunuz. Buradan istediğiniz gibi konuşacaksınız, istediğiniz gibi her şahsa dil uzatacağız, sonradan «Tüzük müsaade etmiyor.» diye karşı çıkacaksınız. Söylediğimiz sözün cevabını almak mecburiyetindediriz. Sayın Ticaret Bakanı arkadaşımıza Hükümetin bir üyesi sıfatı ile söz vermek gerekiyor, 65 nci maddede bunu ifade ediyor.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Ucuzal.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Davayı kaybettin Ucuzal.

BAŞKAN — Müsaade buyurum efendim, İctü-ziik ancak ve ancak Başkanın, bir üyeye takdir hakkını aleyhine kullanırsa oylama imkânı tanımaktadır.

Sayın Bakan üye olmadıkları için ve bundan evvelki uygulama öyle olduğu için mesele halledilmiş ve Sayın Ucuzal'ın beyanı da zabıtlara geçmiştir.

Grupları adına söz isteyen başka sözcü var mı efendim?... Yok.

Grupları adına başka sözcü olmadığı için kişisel görüşmelere geçiyoruz. Kişisel görüşmeler için söz isteyen sayın üyeleri bir daha sırayla arz ediyorum: Birinci sırada Sayın Nejat Sarıcah, ikinci sırada Sayın Hilmi Nalbantoğlu, üçüncü sırada Sayın Hüseyin Öztürk, dördüncü sırada Sayın Niyazi Ünsal, beşinci sırada Sayın Ahmet Tahtakılıç, altıncı sırada Sayın Hasan Güven, yedinci sırada Sayın Mukbil Abay, sekizinci sırada Sayın İsmail İlhan, dokuzuncu sırada Sayın Selâhaddin Çolakoğlu, onuncu sırada Sayın İbrahim Öztürk, onbirinci sırada Sayın Mehmet Feyyat, onikinci sırada Sayın Besim Üstünel.

Sayın Nejat Sarıcah buyurum efendim.

NEJAT SARLICALI (Bahkesir) — Sayın Başkan, sayın üyeler;

1977 yılı Türkiye'de bir genel seçim yılı olmuştur. Üzerinden altı ay, bugünkü Hükümetin kuruluşundan bu yana dört ay geçmiştir. Bu süre içinde Parlatentonun işlevini yerine getirdiğini kimse iddia edemez. Millet Meclisinden kanun teklifi ya da tasarıları gelmediği için Cumhuriyet Senatosu da asıl fonksiyonuna kavuşmamıştır. Ne var ki, Senatoda denetim yolu tıkah değildir. Değildir; ama bu hal sorunu bir belli sonuca vardırarak güçte de değildir. Böyle bir durumda gensoru müessesesinin Cumhuriyet Senatosunda da işler halde bulunması bugün ne kadar yararlı olacaktı.

Buna rağmen Cumhuriyet Halk Partili 14 arkadaşımızın çok önemli bir konuda Hükümeti denetlemek üzere bir genel görüşme açılmasına olanak vermeleri politik hayatımızda bir yerde ferahlıkla karşılanmıştır. Cumhuriyet Senatosunda iktidardaki partilerin çoğunlukta olması halinde, bu önerenin nasıl da reddedilmiş olabileceğini şimdi görür gibi oluyorum.

Sayın üyeler;

1977 yılı politik karakteri itibarıyla iki bölümde düşünülebilir. Birincisi; haziran'a kadar devam eden

süredir. Bu süreye başlıca iki tür olay anlam veriyor : Birisi, can güvenliği ve öğrenci olayları, ikincisi de, ekonomide 1975'ten beri devam edip gelen savurgan, «Har vurup harman savurma» politikaları.

Yılın ikinci yarısında, Haziran'dan bu yana aynı partiler, Hükümettir. Can, mal güvensizliği bütün şiddetiyle devam etmektedir. Sorun ülke güvenliği boyutlarına varmıştır. Bunları bir başka genel görüşme içinde yakın gelecekte ayrıca konuşacağız; ama ekonomi bu dönemde tamamen ayrı biçime sokulmuş, hakikatler artık gizlenemez olmuş, Hazinesinin içi görünmüş ve durum palyatif önlemlerle idare edilemez noktaya gelince, Hükümet eğer adına yakışıyorsa, bazı önlemler almak zorunda kalmıştır.

Günün birinde bu zorunluğa gelineceği ta 1975'lerden beri söylenmektedir. 1976 - 1977 bütçe müzakerelerinde Millet Meclisinde ve Cumhuriyet Senatosunda sözcüler yılların içinde bilim ve iş çevrelerindeki seminerlerde konuşmacılar Türk ekonomisinin başıbozuk yönetildiğini belgeleriyle açıklamışlardı, hatta Adalet Partisi sözcüleri bile bu konulara bu oranda katılmışlardı. Örneğin, 1976 bütçesi Cumhuriyet Senatosunda konuşulurken, o tarihteki A. P. Grup Sözcüsü Sayın Hayrettin Erkmen yaptıkları konuşmada Hükümet icraatının ve bütçenin bazı olumlu yönlerini ifade etmekle beraber, konuşmasının bir yerinde zabıtlardan aldığım şekilde aynen şöyle söylemiştir :

«Tüketici fiyatlarının ayrı boy çekmesi ve geçim endekslerinin önemli oranlarda artmış bulunması karşısında halkımızın pahalılık şikâyetlerinde haklılık payı bulunduğunu da Hükümetin kabul edeceğini umuyoruz. Hele bu artışlar, satıcıların fırsat maliyeti ya da ikâme maliyeti unsurları kullanmalarına bağlı biçimde ortaya çıkarsa, şikâyetler büsbütün haklılık kazanır»

Demek ki, Milliyetçi Cephe 1 Hükümeti ekonomiyi bu noktaya bilerek getirmiştir. Koalisyonu oluşturan partiler ülke ekonomisini değil, kendi ekonomilerini düşündüler, seçim ekonomisinin en çarpık türünü sorumsuzca ülkede uyguladılar.

Geçen oturumda Adalet Partisi Grup Sözcüsünü dinledik. Pahalılığı kabul ile önergecileri tebrik ediyor ve arkasından 1962 - 1976 yılları arasındaki üretim artışlarını sıralayarak başkanlarının her fırsatta açıkladığı ve ciddiyetini artık kaybeden tabloyu çiziyor ve sonunda «Fırat akacak, 30 milyon kilavat/saat enerji üretecek, hayaller hakikat olacak. Antalya Beydağ'ında bulunan kömür rezervleri işletilecek, çimento ve demir üretimi milyonlarca tona varacak...»

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — İnşallah.

NEJAT SARLICALI (Devamla) — İş Allaha kaldıysa...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Elbette kahr senin düşüncene göre.

BAŞKAN — Müsaade edin efendim, karşılıklı konuşmayın.

NEJAT SARLICALI (Devamla) — Evvelâ kendinize güvenin, sonra Allaha...

BAŞKAN — Çok rica ediyorum efendim.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Biz Allaha beraberiz, sen kendine bak.

NEJAT SARLICALI (Devamla) — Evvelâ kendinize güvenin ondan sonra Allaktan medet umun. Kendi önlemini almayan, kendi ülkesini idare edemeyen adamlara Allah yardım etmez, Sayın Ucuza.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Biz Allaha inanırız.

BAŞKAN — Efendim, lütfen karşılıklı konuşmuyunuz. Sayın Ucuza müsaade edin. Sayın Sarlıcalı siz cevap vermeyin efendim.

SADETTİN DEMİRAYAK (Aydın) — Allah yardım etseydi 256 milletvekilini 189'a düşürmezdimiz.

BAŞKAN — Sayın Demiryak müsaade edin efendim. Çok rica ediyorum.

NEJAT SARLICALI (Devamla) — Sayın senatörler, eğer bu sözler «Ey vatandaşlar, dışlerinizi biraz daha sıkın. 1980'ler, 1990'lar bolluk yılı olacak. Sabredin, dayanın» anlamına geliyorsa, bilinsin ki, vatandaşın dışlarını sıkmaya dahi mecali kalmadı. Adalet Partisi dönemlerinde tekrarlanan bu edebiyat artık karın doyuramaz oldu.

Verilen önerenin adı, «Son zamlar ve devalüasyona ilişkin Hükümet siyaseti ve icraatıdır» Adalet Partisi Grup Sözcüsü bu konuda ne söyledi?

Demek ki, bu önerge ile bu konunun sorumluları aranıyor. Yanlış politikaların ortaya dökülmesi isteniyor. Bunun tek sorumlusu kuşkusuz Birinci Cephe, savunucusu da İkinci Cephe Hükümetidir.

Bir ekonomiyi batıranlar, onu asla çıkaramazlar. Bir ekonomiyi batıran bir yönetim elindeki yetkileri bir başka yönetime devretmek zorundadır. Ancak, öyle bir yönetimin başındakiler halkın huzuruna çıkarlar, her şeyi açıklarlar ve halktan fedakârlık istetlerse, o zaman inandırıcı olurlar ve böylece ülkede yeni bir ekonomik gidışe açıklık getirilmiş olur.

Bu ne biçim önlemler paketidir ki, Türkiye'de işnedece ipliğe, havadan suya kadar ne varsa hepsi hareket etmiştir. Bütün eşya ve hizmet farkları bir-

birine bağlanmış ve eksiksiz yükselmiştir. İnsanlar vitrinlere bakamaz olmuşlardır, her evde, her odada, her sohbette artık yalnız bu konu konuşulur olmuştur. Artık insanlar fiyatlara hasetle, hırsıyla, derin hayretle bakmaya başlamışlardır. Eğer bu bilinçli yapıldı ise bu ekonomik ekolün adımı koymak lâzımdır.

Sayın senatörler;

Cumhuriyet Halk Partisinin öteden beri, bozuk düzeni değiştirerek, yerine Anayasanın emrettiği, emeği üstün değer sayan sosyal adaletçi düzeni getireceğini savunduğu bilinmektedir. Buna özellikle Adalet Partisi Genel Başkanının değişik biçimlerde taktığı da malumdur. Sanki bu kez, Cumhuriyet Halk Partisinin inadına olsun diye, «Sen bu düzeni değiştirmek mi istiyorsun, al, ben senden evvel değiştireyim de sonra sen içinden çık çıkabilirsen» demek mi istedi ne?..

Arkadaşlar;

Milletçi Cephe hükümetlerinin sorumluluğu sonsuzdur. 1973 - 1974 petrol savaşını düşünüyorum; 1974'te ekonominin gereği yapılmıştır. 1975'ten sonra üretici ülkeler hampetrol varil fiyatlarına dört kez zam yapmışlardır. Bu farklardan seçimden önceki Hükümet zamanında Türk ekonomisinin haberi bile olmamıştır.

OPEC'in her zam haberinden sonra; «Fark yansıtılmayacak, akaryakıt istikrar fonundan bu farklar karşılanacaktır» deniliyordu. Çünkü, seçimlere yaklaşıyordu. Yabancı TIR'lar bile Türkiye'ye boş depo ile girip, dolu depo ile çıkıyorlar ve bunun bedelini hem de döviz olarak Türk halkı ödüyordu. O zaman da petrol sudan ucuz satılıyordu ve o zaman da petrol için akaryakıt istikrar fonundan, Hazine'den ödenen para 15 milyar lirayı buluyordu. Şayet üretici ülkelerin varil başına yaptıkları zamlar, aynı oranda ve derece derece ekonomiye yansıtılmış olsaydı, Türk ekonomisi bunu hazmeder, kendi bünyesi içerisinde eritebilir ve sonunda 40 milyar lira ödemek gibi bir açıklık karşı karşıya kalmak durumunda bulunmazdı.

Arkadaşlar;

Benden önce konuşan sayın Sözcü, 1974 Ecevit Hükümeti, görevi ara hükümete devrederken 2 milyar dolar döviz rezervi teslim ettiğini beyan etti, Merkez Bankası bilançoları bunu gösteriyor.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Ne kadar teslim aldığımı da söyle.

NEJAT SARLICALI (Devamla) — Ondan sonra gelen Irmak Hükümetinin Başbakan Yardımcısı Sayın Zeyyat Baykara, evvelki günkü konuşmasında 1 milyar 200 milyon dolar rezervi Birinci Milliyetçi Cephe Hükümetine teslim ettiğini ifade etti. Bütün bu döviz rezervleri, yine arkadaşlarımızın az önce belirttikleri gibi, lüks mallar tüketiminde, bir türlü memlekete yarar getirmeyen Amerikan istihsal fazlası yağların ithalinde, dış seyahatler harcamalarında ve böylece sonuna kadar eritildi. Çünkü, bir seçime gidiliyordu, Türkiye bolluk içinde gösterilmek isteniyordu.

Birinci Milliyetçi Cephe Hükümetinin 2,5 yıllık dönemi içinde Devlet kadrolarına 150 bin kişi eklendi. Bu 150 bin tane kadromun nerelere ve hangi bölümlere ne maksatla alındığı, dağıldığı bütün ülkede vatandaşların gözünden kaçmamıştır.

Bugünkü İktidar partilerinin içerisinde bir tanesi, hiç olmazsa yine Hükümetin içinde kadrolaşmayı gizli yapmayı tercih ediyor; ama bir ötekisi bunu açıkça ifade ederek, «Ben Hükümetin bir kanadı olarak ve Hükümette bulunduğum sürece partimi örgütlemeye ve partimi kadrolaştırmaya mecburum» diyor. Bunu açıkça ifade ediyor ve tutumuyla da ispat ediyor.

Vaktiyle «Vatandaş bir kaşık yağa muhtaç etti» diyen insanlar, bugün vatandaşlarımızı bir fincan kahveye muhtaç bırakmışlardır; hem de kahve fiyatlarının dış ülkelerde 7 dolar, 6 dolar, 5 dolar ve son olarak 3 dolara düştüğü dönemlerde. Acaba bu ucuz fiyatlar karşısında yapılacak ithalat ile kahve fiyatlarında bir indirim yapılabilecek mi; yoksa sınır kapularımızdan kaçakçılığa olanak mı verilecektir? Bunu öğrenmekte yarar vardır.

Sayın senatörler;

Kuşkusuz büyük darboğaz döviz sıkıntısıdır. Her yerde, her zaman o kadar çok konuşuluyor ki, bunun teferruatına girmeye hiç gerek yok; ama dikkatinizi celbeden bir nokta olması lazımdır : İşçi dövizleri. Ülkenin ekonomisine büyük katkıda bulunan ve yıllar boyu hizmet etmiş olan işçi dövizleri, 1974 yılı sonuna kadar giderek her yıl % 20 oranında artarken, 1975'ten itibaren artış şöyle dursun, % 10 oranında gerilemiş bulunmaktadır. Bunun anlamı açıktır. Çünkü, bugünkü İktidar partileri yurt dışında çalışan işçilerimize demokratik özgürlüklerin gereği olarak oy hakkını bile tanımamakta ısrar ediyorlar ve işçileri adeta bir döviz makinesi gibi seyrediyorlar. İşçilerimiz, bu anlayışa bu suretle cevap vermek-

te yerden göğe kadar haklıdır. Göndermemektedirler ve bu hükümet biçimi ve bu hükümet tarzı devam ettiği sürece işçi dövizleri giderek azalacaktır.

İşte Dresden - Bank misali. Hükümet kendisi güvence sağlayamadığı için, Almanya'daki başlıca bankayı aracı olarak koymuş, onu teminatçı olarak göstermiş; buna rağmen işçi dövizlerinde bir artış sağlanamamıştır. Bu böyle gelecek ve böylece gidecek.

Sayın üyeler;

İktidar partilerinden birinin savları arasında, bir aylık Ecevit Hükümeti zamanında yedi milyar liralık karşılıksız para basıldığı iddiası da vardır. Bunu söyleyen Hükümetin bir Bakanı ve Adalet Partisinin Genel Sekreteridir.

Karşılıksız para, nasıl kastedilmişse, ne denilmişse; yedi milyar lira olarak basılmış... Eğer bu Bütçe rakamlarının dışında düşünülmüş ise, Sayın Başbakanın kendi ifadesiyle 85 milyar lira karşılıksız para basılmıştır. Yok eğer bir başka manada düşünülmüş ise, basılan bu paralar Devletin borçlarına tahsis edilmiştir ve bunların içerisinde 700 milyon liraya yakın bir kısmı da Cumhuriyet Halk Partili ve bir kısım başka partili belediyelere de tahsis olunmuştur. Bu bir gerçek; ama elimdeki rakamları size burada açıklamak zorundayım.

Yıl 1975; 270 milyon, yıl 1976; 450 milyon, yıl 1977; 684 milyon lira paranın yalnız ve yalnız yüzde 95'i Adalet Partili olan belediyelere İmar - İskân Bakanlığından gönderilmiştir. Bunlar bir Meclis Araştırmasıyla yakında ortaya çıkacaktır.

KİT'lere gelince :

1974'te KİT'lerin mallarına ve hizmetlerine zam yapıldığı vakit, artık KİT'lerin kendi kendilerini yönetecek ekonomik bir düzeye gelmeleri başlıca gaye olarak alınmış ve artık onlara kendi başlarına kendi kendilerini yönetmeleri ve kendi yağlarıyla kavrulmaların görevi verilmişti. Onlara anlatılmıştı ki, bu hizmetlere ve mallara yapılabilecek son zamdır. Bununla birlikte, «Fabrikalarımızı ve iktisadi teşebbüslerinizi devam ettireceksiniz, yürüteceksiniz» denmişti. Çünkü, KİT'ler müdebbir bir tüccar gibi ekonominin gerekleri içerisinde yönetilmeye sevk edilmişti; ama gelin görün ki, 1975'ten sonra işte KİT'lere atananlar, KİT'lere verilen ek kadrolar ve KİT'lerin sırtından yapılan politikalar, bugün KİT'lerin elde ettikleri mal ve ürünlere yeniden zam yapmak zorunluğunu karşımıza getirmiştir.

Sayın üyeler;

Türk Hirasının durumu malumdur. Şimdi trilyonlardan bahsedilen bir dönemdeyiz. Üzülerek hatırla-

yorum, bu anılar bana 1938 İtalya'sını ve 1943 Yunanistan'ını hatırlatıyor.

1942 - 1943 yıllarında Yunanistan'da herkes mil-yonerdi. Çünkü, lâletayın bir malın piyasa fiyatı 100 bin drahmî, 200 bin drahmî, 300 bin drahmî ile ifade ediliyordu. Eğer Türkiye böyle bir anlayışla böyle bir hükümet edişle bu noktaya getirilecekse, bu Hükümetin artık görevini bir yerde rahatlıkla bırakması gereğine inanıyorum.

Arkadaşlar;

İkinci Koalisyon Hükümeti, Birinci Koalisyon Hükümeti ve özellikle o hükümetlerin Başbakanı adına Sayın Süleyman Demirel dediğimiz kimse, ülkeye çok pahalıya mal olmuştur. Seçim ekonomisinin koşulları bile bir ölçüde sınırlıdır. Bu kadar başıbozuk, bu kadar savruk bir yönetime dünyanın hiç bir yerinde raslanmamıştır. Hayat pahalılığını bu derece körükleyen, vatandaşları bu derece geçim sıkıntısı içinde bırakan bir tedbire, Hükümet tedbiri demeye olanak yoktur.

Bu Hükümetin yapabileceği en büyük iyilik, bir an evvel görevden çekilmesidir. Bu Hükümet her türlü güvenceyi yitirmiştir. Bu Hükümet ağızyla kuş tutsa bundan sonra ülkeye huzur getiremez, Ülkeye ferahlık getiremez, ülkeye ekonomik dinamizm getiremez. Bu Hükümet, «Zam yok» demiş, arkasından bildiğiniz zamların binlerce katını yapmıştır. Bu Hükümet, «Devalüasyon yapılmayacak» demiş, arkasından yeni bir devalüasyon getirmiş, ikincisi, üçüncüsü herkesin ağzında. Bu Hükümetin Başkanı, «Enerji bunalımı bir ay sonra bitecek» demiş, işte gördüğünüz manzara meydana. Bu Hükümetin üyesi «Öğrenci olaylarını ik ayda sona erdireceğim» demiş, her günkü acıklı hâdiselerle basında karşılaşyorsunuz. Bu Hükümet, «Milletlerarası Para Fonu kim oluyor?» demiş, arkasından yine bu Hükümet, «Eğer isterse Milletlerarası Para Fonu, yeni önlemler de getirebiliriz» demiş. Bu Hükümet, «Uçak sanayiinin temelini 29 Ekimde atacağım» demiş, arkasından bir diğeri çıkmış, «Bunu yapamazsın» demiş, durdurmuş. Bunlar saymakla bitmez.

Öyleyse sayın senatörler; Türkiye yine sağlam temeller üzerine kurulmuş, Türkiye Cumhuriyeti sapsağlam temeller üzerine bina edilmiş, Türk halkı karakterli, dinamizmi sapsağlam bir yaradılış halinde devam edip gelmiştir ki, bütün bu biçimsiz, uygunsuz yönetime rağmen ülke ayakta kalabilmektedir; eğer buna ayakta kalmak deniyorsa,

O nedenlerle bu Hükümetin ülkeye yapabileceği en büyük hizmet, bir an önce görevini Parlamente'ye teslim etmektir.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım. (C. H. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Sarıca. Sayın Nalbantoğlu, buyurunuz efendim.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın senatörler;

Hepinizi saygıyla selâmlarım.

Üzerinde konuşulmakta olan önergede, ekonomimizin bugünkü durumu için; «İçeride ve dışarıda olağanüstü sorunlarla karşı karşıya bulunan ülkemiz, ekonomik alanda bugün Cumhuriyet döneminin en karanlık günlerini yaşamaktadır» deniliyor ki, bu çok doğru bir teşhistir.

Bu teşhisin nedeni olarak, «İhtikârla karaborsanın, yoklarla zamların ve vurgunla soygunun egemen olduğu bu karanlık ortama ekonomimizin her türlü sorumluluk duygusundan, ciddiyetten ve sağduyudan yoksun, maceracı Birinci Cephe Hükümetinin hesapsız, savurgan ve fakat politikaları ve uygulamalarıyla getirilmiştir» deniliyor ki, bu nedeni bendeniz yeterli bulmuyorum.

Bence, Cephe hükümetleri, sorumluluk duygusuyla ciddiyet ve sağduyu ile macerasız, hesaplı, savurgan olmayan uygulamalarla da işlemlerini yapsalardı, ekonomimiz bu karanlık ortama gelirdi ve de bu zamlar, hayat pahalılığı ve enflasyon olurdu.

Ekonomik bakımdan bu karanlık ortama getirilişimizin sakat politikasını uygulamayı, sadece Birinci Cephe Hükümetine veya onun devamı olan İkinci Cephe Hükümetine mal etmek, bu hükümetlerden önceki hükümetlerin ve hele özellikle 3 adet Beş Yıllık Planlı dönemdeki Demirel Hükümetlerinin, «Plan değil, pilâv» diyerek yaptıkları plansız uygulamaları; ondan da önceki Menderes Hükümetlerinin savruk uygulamalarını ve 1950'den beri hız kazanan ilkel kapitalist ekonomi politikalarının ürünü olan ekonomik sistemi temize çıkarmak demek olur bence.

Cumhuriyette hatta daha geriye doğru, 1908 - 1918 İttihat ve Terakki hükümetleriyle 1839 Tanzimat Fermanından sonraki Osmanlı hükümetlerini ve ekonomik uygulamalarını da sayabiliriz bunun nedeni olarak.

Çeşitli ekonomik sistemler vardır. Liberal - kapitalist sistem de bir sistemdir tabii. Seçilen bir sistemin, ekonomiyi iyileştirmediği görülüyorsa o sistemi değiştirmek gerekir. Aksi takdirde, bu ekono-

mik sistemi hangi hükümet veya kimin hükümetleri uygulamış olursa olsun sonuç değişmez. Bu sistemi şimdi de İkinci Cephe Hükümeti uygulamaktadır, Türkiye'de. Hiç kuşkusuz uygulanan bu ekonomik sistemin (veya düzenin) koşulları bu Hükümetin başarısızlığını da perçinleyecektir. Kaldı ki, her hükümetin olduğu gibi, uyguladığı bu kapitalist ekonomik sistemin gereği olan çıkmazlardan kurtulmak için bu Hükümetçe gösterilecek her çaba ekonomimizi daha da çıkmazlara sürükleyecektir.

Zaten, önergede söylendiği gibi, «Birincisinin uzantısı olan İkinci Cephe Hükümeti ise, ekonomiyi bu çıkmazdan kurtarmak savıyla hazırlayarak uygulamaya koyduğu ekonomik tedbirler paketi ile durumu daha da ağırlaştırmıştır.»

Başka ne bekleniyordu ki?..

Bu Hükümet de, bundan önceki hükümetler de aynı ekonomik sistem tercihini sürdürdükleri sürece aldıkları ve alacakları her önlem sonuçta ekonomik durumumuzu ağırlaştırıp gidecektir.

Bu liberal - kapitalist ekonomik sistem için en uyarlı tanım kanımca «Kartopu» sözcüğüdür.

«Zamlar, vurgun, soygun, ihtikâr, karaborsa, sömürü, vergi kaçırma, yoklar, kuyruklar, dışa bağımlılık, kartel, tröst, tekelci kapitalist, uluslararası holdingcilik; kartopusudur. Bu kartopunun yuvarlanmasına olanak sağlandıkça yuvarlanıp büyür, bu büyüme fiyatları, zamları ve enflasyonu da büyütür.

Günümüzde Portekiz'den, Afrika ve Vietnam'a kadar artık sınır dışı edilmeye çalışılan bu kartopu ekonomik sistemin bizdeki uygulayıcılarını yukarıda saydım. Umuyoruz ki, çok yakın günlerde bu sistemin uygulayıcıları yerlerinde bir finochet bırakmadan uzaklaşmış olacaklardır. Bu ekonomik düzeni uygulayan bizdeki hükümetlerin bazılarını fazla bühtan olmasın diye bazı açıklamalar yapmak istiyorum.

İzmir İktisat Kongresinden sonraki uygulamanın bir iyi yanı memleketimizde Milli Kurtuluş Savaşımızdan sonra gereksinen yerli özel teşebbüsü; yani milli sermayedarı, tüccarı ve sanayiciyi yaratma olmuştur. Ancak, üstlendikleri görevi başarıya ulaştırmayan özel kesim yanında bir de Devlet girişimciliği oluşturulmuştur.

Ne var ki, İkinci Cihan Savaşı koşulları Menderes Hükümetleri süresinde daha da güçlenip çoğalınca kamu kesimi ihmal edilmeye ve fakat özel kesimin bir kısmı da yozlaşmaya başlamıştır. Öyle ki, her mahallede bir milyon yaratma gibi sloganlar bu yozlaşmaya en belirgin örnek olmuştur.

Demirel Hükümetleri zamanında ekonominin bu iki evladı (Özel kesim, kamu kesimi) arasındaki ayrıcalık iyice belirginleşmekle beraber özel kesimin ithalât ve sanayi bölümleri daha ziyade dış özel kesimle akrabalıklar, ortaklıklar, ekonomik bağımlılık, holdingleşmeler, sömürü işbirlikçilikleri kurarken; tüccar ve bir kısım sanayici kesimi ise iç pazarlarda ihtikâr, karaborsa, tröstleşme, kartelleşme, tekelci kapitalist özentisine girişme, holdingleşme yoluna saptılar.

Öyle sanyorum ki, bugünkü ekonomik yakınmamızın asıl nedeni, seçilmiş olan ekonomik sistemin ve onun mayası gereği bu aşamada özel kesimin fazlaca yozlaşmış olması sonucudur.

Özel kesim pervasızdır, doyumsuzdur, sınırsızdır. Nasıl?.. Örneğin, Demirel Hükümetleri Türkiye'mizde yüz birimlik yatırım imkânının 80 - 90' birimini özel kesim eliyle kullandırmaya yönelmiştir. Teşvik kredileriyle. Teşvik kredisi veren kurum ve bankalar da bunun böyle olması için zorlamaktadırlar zaten.

Teşvik belgesi ve teşvik kredilerinin 15 yıllık miktarlarının % 33,3'ü İstanbul civarına, % 6'sı Bursa civarına, % 8'i İzmir civarına ve % 13,5'da Adana civarına verilmiştir. Kalkınmada öncelikli yöre olan 40 ilimize ise % 12 oranında teşvik belgesi ve kredisi verilmiştir.

Bir karşılaştırma olması için, örneğin Demirel zamanında özel sektör 400 fabrika yapmış ise bunun 135 adedini İstanbul'a, 48 adedini de kalkınmada öncelikli yöre olan 40 ilimize yapmıştır.

Bu uygulama bile sermayenin etkinliğini göstermesi bakımından yeterli kanıt verebilir. Fakat, bu uygulamanın da birçok dengesizlik, bunalım getirmiş olduğu kuşkusuzdur.

Bu uygulamaları 1923 - 1931 dönemi C. H. P. Hükümetleri süresinde de, Menderes Hükümetleri süresinde de çizilecek bir uygulama perspektifinin vereceği boyutları ölçüsünde belirlemek olanaklıdır, Demirel Hükümetleri döneminden örnek verişimiz, elimizde bu sayıların bulunmuş olmasındandır.

Ancak, C. H. P. döneminde 1932'den sonra bir aralık Devlet girişimciliğine dönülmüş olması iledir ki, Anadolumuzun bazı illerinde birkaç fabrika kurulabilmiştir.

Özel kesim ne gibi yararlı konularda yatırım yaptı, bütün bu devrede? Tabii kendisine en yararlı; yani kârlı işlerde. Hem de çok riske girmeden, bir ambalaj, montaj, deterjan gibi konularda; hatta Hükümetin sırtından, kamu yatırımlarının ensesinden, kota

tezgâhlamalarının avantajından en geniş şekilde yararlanılmayı bilerek.

Ağır sanayi yatırım malı, ara malı üretimi gibi konularda özel kesimin uğraşmadığını ise Hükümetin bir Başbakan Yardımcısı Sayın Erbakan bile söylüyor.

Gelelim özel kesimin ürettiği malların fiyatlarına :

Size tırpan fiyatını sunmuştum. Hatırlarsınız 1974 yılında konuşma yapmış ve bu hususta bilgi vermiştim. 20 lira maliyeti olan bir tırpan, fabrikada 55 liraya satış fiyatı almıştır. Naim Talû Hükümeti zamanında kurulan Fiyat Tespit Komitesinden aldığı fiyattır, bu.

Ben o tarihte bez, basma, Anadolu, kamyon fiyatları için de bazı etütler yapmıştım, zamanımızı almamak için bunları burada arz etmeyeceğim. Hepsinin durumu aşağı yukarı bu şekilde.

Yani, sonuç şu ki; bizdeki kayırlan özel kesim, ürettiğini yüzde 100, 200, 300 fiyatla satabiliyor ve pahalılık da bundan da doğuyor biraz.

Özel kesimin tabiatı ve gıdası budur. Bu ekonomik sistemin yapısı ve sonuçları da bu olacaktır.

Bu sözlerimi özel kesime karşılık olsun diye söylemiyorum. Fakat, özel kesimin de uyması gereken zorunluluklar, kanunlar olması gerektiğini belirtmek için söylüyorum.

Neden özel kesim hakkına razı olmaz? Bir tırpan başına işçisine 6 Türk Lirası işçilik veriyorsa, bir tırpan başına o da 6 Türk lirası kâr etmek kanaatini gösterebilir. Fazla kâr düşüncesi ile değil, fazla üretim düşüncesi ile ve üretimin sürümünü artırmak düşüncesi ile hareket etmez de ondan.

Bu ekonomik sistem sürdüğü müddetçe hangi hükümetler gelirse gelsin, durum değişmeyecektir. Çünkü, bu ekonomik uygulamanın önlemleri de, sistemden dönülmezse yoktur. Tedbirler paketinden sonra büsbütün ağırlaşan koşullar içinde ezilen halkımız da işsizlik, yokluk ve yoksulluğu en acı biçimde yaşayacaktır.

Kamu yatırımlarının ise, Devlet Planlama Teşkilâtı önerilerine ters düşecek şekilde, hammaddenin olduğu yerlerde değil de, partizanca savruk bir şekilde ve yerlerde yapıldığını hepimiz biliyoruz. Ayrıca bu yatırımlar bile 2 - 3 yılda bitirilip üretime geçerek memleketimiz ekonomilerine katkıları olacak yerde, temeli atılan tesislerin yapımı hâlâ sürerken, 3 - 5 milyonluk ödeneklerle yeni tesis temelleri sırf politik bakımdan bir seçim döneminin evvelinde atılıp,

değer başlamış olanların bitme sürelerini daha da uzatıcı şekilde etki kuvvetlendirilmiş oluyor. Finansman konuları ise hiç bir şekilde normal bir planlama ve takvime bağlanmamıştır. O tesis bir gün elbet bitecektir. Maliyeti ne olmuştur, rantabilitesi, hesapları altüst olmuş mudur, o bitinceye kadar koşullar değişmiş midir, o tesis civarında bir başka özel kesim tesisini kurmuş ve bitirmiş midir?..

Kamu tesislerinin çalıştırılma şekillerinin yozlaştırılmış olması ise başka bir yaradır. Bu uygulamalar bizi darboğazlara itmştir ve itecektir de.

Özel ya da kamu yatırımlarımızı ekonomik sisteme gereği ve politik tutum felsefesi gereği olsun hep dışa bağımlı kurmuşuz. Birçok yatırım tesisimiz ithalat veya ihracata bağlı damarlarla beslenmektedir ve yaşamaktadır.

Bütün bu olgular, uygulanan ekonomik sistemin sonuçlarıdır. Tabii bu sonuçlar, beraberinde Devletimizin dünyadaki saygınlığını da onarılmaz biçimde zedeleyecektir, zedelemiştir de, yemiş bitirmiştir de.

Bu ekonomik sistem uygulandıkça, sorunlar perspektifin geleceğe dönük tabanı yönünde büyüyerek gidecektir. Bundan kurtulmanın yolu, hiç kuşkusuz önce bu Hükümetten kurtulmaktır, sonra da bu ekonomik sistemden kurtulmaktır.

Bu hükmümü iyice kanıtlamak için size önce özel sektörü olan Selçuk Yaşar'ın Milliyet Gazetesinin 1 . 2 . 1977 tarihli nüshasındaki «Tüketicinin korunması için sanayici neler yapmalı?» başlıklı yazısından birkaç pasajı aktaracağım. Sonra da bugünkü bunalmaya çare için düşündüklerimi tekrar arz edeceğim.

Sayın Selçuk Yaşar yazısının pasajlarından birinde diyor ki :

«Tüketicilere arz edilen mal ve hizmetlerin fiyat ve kalitelerini tüketici şikâyetlerine en az yol açacak bir düzeyde tutabilmek, yurttaşın ekonomik sisteme güvenini sağlamak bakımından büyük önem ve anlam taşır.

Şiddetli fiyat dalgalanmalarına, kalite güvensizliğine ve mal darlığına yol açan bir ekonomik sistemin, tüketici tarafından geçerli bir ekonomik düzen olarak kabul edilmesi imkânsızdır.» Ekonomik sistemin veya düzenin güvenini yitirdiğine o da işaret etmektedir.

Bir başka pasajı okuyorum :

«Sanayiciler bol ve ucuz üretim yapmak suretiyle tüketicilerin ihtiyaçlarına daha iyi cevap verme ve onların satınalma güçlerini destekleme yolunu seç-

melâdirler. Başka bir deyişle, işletmeler birim başına yüksek kâr yerine, az kâr; fakat yüksek sürüm politikasını uygulamaya önem ve öncelik vermelidirler»

Başka bir pasajı okuyorum :

«Sanayiciler kendi meslek kuruluşları içinde serbest rekabete ve piyasa düzenine ters düşen tekelci eğilimlere yönelen girişim ve uygulamaları frenleyecek ve giderecek tedbirleri ve çözümleri araştırmalıdır. Hiç bir sanayici kendi ürünlerinin karaborsaya konu yaratmasına izin vermemelidir. Unutmamak gerekir ki, ekonomik çalışmada bulunan grupların özgürlüklere ters düşen girişimleri ve davranışları yok edebilecek bilinçlenme ve örgütlenme düzeyine erişmeleri ile mümkündür»

Acaba özel kesim ve sanayicilerimiz kendilerini her an savunan birisinin bu önerilerine ne derece kulak kabartıyorlar veya uyuyorlar?.. Hiç umursamıyorlardır bile, belki omuz silkip güliyorlardır.

Fiyatları onlar saptıyorlar, kaliteyi onlar düşürüyorlar. Bol üründü, çok sürümü, düşük fiyat yerine üretim düşürme, ürünü depolarda biriktirme, piyasaya çıkarmama, istifçilik tezgâhları ticaret hüneri sayılıyor. Şimdi de lokavt uygulamaları revaçta.

Tekelci eğilimler, naylon firma düzenlemeleri, karaborsa girişimleri hep bu özel kesim buluşlarıdır. Buluşları değil, ilkel kapitalist sistemin kurallarıdır. Bu kurallar olmadan ne özel kesim beslenir, ne de yaşar.

Bu özel kesim kendi kurallarını uygulamak zorunluğundadır. Bu kural ve kanunlarını uygulamak için hükümetler de kurdurur, hatta partileri emrine de alır, o partilere liderler de seçtirir.

Bu liderler bir gün gelir ki, kendisiyle birlikte bir sistemin de kaderi haline geldiğini zannetmeye başlarlar. İktidarı sola mı teslim edeceğiz, hatta memleketi sola mı bırakalım diye söylemek gafletini gösterirler, hatta kendilerini partilerinin kaderi haline getirirler.

Anayasamızda liberal kapitalizmden, demokratik sosyalizm, ekonomik sistemlere kadar hepsinin uygulama imkânı öngörülmüştür. Halbuki, bugün bazı parti liderleri kendilerini partileri için vazgeçilmez hale getirmişler olup, kendilerini, tarihi bir görevle karşı karşıya imişçesine görmeye başlamışlardır. Biz gidersek bu partiler çöker, demokrasi yok olur, hatta memleket çöker gibi, sam ve kamsındalar. Ancak, devlet kurucuları tarihi bir görevle karşı karşıyadırlar, parti liderleri değil. Parti liderlerinin devleti, ülkeyi, sistemi, halkı kurtarmak görevleri her

zaman sınırlı ve hatta tehlikeli olmuştur. Bu tehlikeli tutumun sonucu bizi 27 Mayıs 1960 İhtilâline götürmüştür. Bu tehlikeli tutumun sonucu bizi 12 Mart 1971 Muhtırasına götürmüştür.

Bu tehlikeli tutumun sonucu bizi 1975'te Birinci Cephe Hükümetinin oluşmasına götürmüştür. Bu nedenle, A. P. kadroları ve tabanı bilirsiniz nereye kaymaya başlamıştır. Hükümetin kaç bakanlığının bakanı A. P.'li olsa da nasıl elden çıkmıştır, görülmüştür.

Bu tehlikeli tutumun sonucu İkinci MC kurulmuştur, kimlere ne ödünler verildiği de ortadadır.

Bu tehlikeli tutumun sonucu 1978'de bakalım bizleri ve hatta sizleri de nereye götürecektir? MC parti liderlerinin halkı, ülkeyi ve devleti kurtarmak sav ve gayretine düşmeleri yanlışır.

Kimse, yani parti liderlerinden hiç biri annesinin karnından böyle bir misyonla doğmamıştır.

Demokrasilerde insanın adanmış bir yaşama sürüklenmesi toplumsal bir karar değildir. Faşist idarelerde olur bu.

Sen liderimizsin, sen başımızsin deriz ve kişi bu sesleri duymaya başladı mı, ölümlülüğünü unuttuğu gibi, düşünsüzlüğü kanısına da kapılır.

Unutmamalı ki, parti liderleri kurtuluş savaşlarının, ihtilâllerin ortaya çıkardığı liderler de değildir.

Kurtarıcılar, yaşamın içinde bir mayalaşma olayı sonucu çıkarlar. Maya tuttu mu, toplum kahramanına kavuşur. Hatta çağımızda artık gerek kurtarıcı devlet kurucu liderlerin, gerekse parti liderlerinin ortak özellikleri kanımca da şudur :

Lider artık ölümlü bir yaşamın küçük mutluklarını aramalıdır. O, hakkı olan hayatı değil, görevi olan hayatı yaşamalıdır.

Çağdaş toplumlarda bu doğanın dışına çıkış olayı, yani adanmış hayat geleneği kayboluyor zaten.

Parti liderleri içimizden biri gibi kusurları, meziyetleri, özellikleri, bilgisi, yanlıgısı iyi görüşü, beklenmez davranış olabilen bir kişidir.

Ancak, toplum için gerekli olan bilgi, zekâ, iyi yönetim ve yerinde alınmış kararları olması her zaman aranan meziyetlerdir. En affedilmez husus, yönetimde kötüye yöneliştir.

Sokrates'e göre insan, herşeyi apaydınlık görebilecek bir olgunluğa varduktan sonra, yani önce kendisi için ne olduğunu anlayıp, kendi kişiliğine bir düzen verdikten sonra insanlara ve topluma düzen getirebilir, yöneticilik katına yükselebilir.

1960'tan önce Adnan Menderes'te olduğu gibi, 1971'den önce Süleyman Demirel de kendi kişiliklerine bir düzen veremedikleri, her şeyi apaydınlık göremeyecek bir olgunluğa varamadıkları ve iyninin ne olduğunu göremedikleri içindir ki, yönetim dönemlerinde suçlulukları o kadar büyümüşü ki, kendilerini suçlayacak olanları veya suçlayanları ortadan kaldırmaktan başka çareleri kalmamış gibiydiler. 1960, 1971, 1976 öncesinde ve muhakkak ki bugün de manzara aynı gibidir. Ecevit, 1974'te iktidar olmamışsa da Hükümet olmuştu. Ecevit iktidarından yahut Hükümetten koparıp atmak isteyenlerin kaygıları yukarıki çaresizlikleriydi.

Toplum, kendi demokratik başarısının faşist bir uygulamaya terk edilmişlik nedeniyle tarihe gömmenin, yani, Cephe Hükümetlerinin kuruluşunu, hüznü gerçeğini yaşarsa çağın saf milliyetçilerinin gözleri faktaşı gibi açılacaktır diye düşünüyordum. Şimdi ise bu Hükümetten kurtulunmazsa kaygılarım çoktur.

Zira, evrensel uygarlığın eriştiği noktada çağımız anlaşılmaz trajedilere sahne oluyor.

20 nci yüzyıla geçiş döneminde gelişen tekniğin ve endüstri ürünlerinin kaynağını yemeye hevesli iş adamları gözü kara kıyıcılar gibi hareket ediyorlardı. Bu asrın başındaki sanayicinin ve tüccarın gerçek kişiliği şehirleşmiş soyguncu ve haydut olarak özetlenebilir. İşçilere ve büyük kitlelere tattırılan acılar üzerinde yükselen endüstri ve ticaret şehvetleri seçkin kişi ve ailelere sundukları refahı topluma da vermek gerektiğini çok değil, kısa zamanda öğreneceklerdir.

Kapitalist ya da sosyalist hangi düzen kurulursa kurulsun, temelinde halka refah ve mutluluk vermek amacı yoksa, çağın teknolojik mucizesini yaratan insana en büyük zulüm yapılmak isteniyor demektir.

Böyle bir zulümü sürdürmek akılsızlıktır. Tekniğin büyük gücü yaşayan bütün insanlara; buzdolabı, televizyon, elbise, ayakkabı, besin yapmaya yeterlidir. Aya gidenler isterlerse, insanların yoksulluk ormanlarına çok daha kolaylıkla ulaşabilirler. Bu asrın başında büyük servetlerinin gururu ile kendilerini ilâhlaşmış hissedener, işçilerin ve yoksul kitlelerin güçsüzlüğü karşısında egemenliğinin saltanatını sürerlerdi. Şimdi, bugün «Güzelliğin beş para etmez, şu bendeki aşk olmasa» diyen halk şairi gibi böyle servetler beş para etmez. Büyük kitleler mutsuz ve refahsız oldukça, diyebileceğiz.

Tekniğin büyük ihtilâlinin yarattığı şaşkınlık da geçer. Bu tekniğin bu gücün kendisine ait olduğunu, bunu kendi mutluluğu için yarattığını çok çabuk anlayacaktır insanlar bir gün.

Erzurum'lu İbrahim Hakki'yi, şu kadar yüzyıl sonra seviyorsa insan, bütün o şeyhlik, hocalık, ulemalık derecelerinden de yüksek, yaşama sıkı sıkıya, samsıcak bağlı bir ademoğlu oluşundandır.

Rahip Celil Williams ne diyordu?

«Toplumsal yaşamı değiştirmek uğruna öne atılanların ister başlarına devlet kuşu konsun, ister alınlarına hain damgası vurulsun, onlar kutlanacak insanlardır.»

Emperyalizm ve faşizm, demokratik görünüm arkasına gizlenerek istediği kadar egemenliğini sürdürsün, insanları özgürlük, eşitlik, hak, sevgi gibi kavramlar kargaşasında boğulmaya razı edemeyecektir. Toplumu yapan insanın birey yararı toplum yararı ile dengeleyecek bir düzen entegrasyonu sağlanmadıkça toplum içinde her birey olan insan yaşamını haysiyetli koşullara kavuşturmadıkça, en acımasız imparatorluklar bile taçlarını kaybetmişlerdir; değil ki hükümetler veya parti liderleri.

Bugünkü düzen geçerliğini kaybetmiştir, bilirsiniz. Saygılar sunarım. (C. H. P. sıralarından alkışlar)
BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Nalbantoğlu.
Sayın Öztürk, buyurunuz.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Bu geç zamanda fazla vaktinizi almadan kısa kısa bugünkü içinde bulunduğumuz duruma dokunmak istiyorum.

Birinci Cephe ve İkinci Cephe İktidarı döneminde, ne yazık ki, Türk halkının çoğunluğu; dar gelirli yurttaşlarımız, bu kötü tutum, ekonomide kötü tutum, siyasette kötü tutum neticesinde ezilmiş, bu iki dönem içerisinde gerçekten hayat pahalılığı füze hızı ile yükselmiş, ev kirasından yakacağı odununa, kömürüne kadar, içeceği sudan yiyeceği ekmeğe kadar, alacağı bir mala bir mülke kadar her şey ateş pahasına çıkmış, Türkiye'de dar gelirli insanlar açlık savaşı ile başbaşa bırakılmıştır.

Bunun sonucu olarak da Türkiye maalesef yabancıların kurtarılmasına terkedilmiştir. Yani milliyetçi duygu maalesef bir tarafa itilmiş, milliyetçilik felsefesi ve onun asıl özüne inemeyen, lafta kalan sözlerle savundukları fikirler şimdi yabancıların bize yapacağı yardımla çözülecek hale gelmiştir.

MC ve YMC süresince ve bunların sayesinde boy- lu boyunca iflâs masasına yatırılan Türkiye'nin iflâs dosyalarına el koyan IMF (Uluslararası Para Fonu) uzmanları teşhislerini koydular, emirlerini verdiler. Önce beceriksiz, bilgisiz, görgüsüz YMC'nin, batacık ekonomik politikasıdır ki, bu politika Türkiye'yi batırmıştır; bunun gereğini düşünelim dediler ve şu tavsiyelerde bulundular :

Taban fiyatları, işçi ücretleri, memur maaşları dondurulmalı, faiz oranları yükseltilmeli. Boş laflara dayalı olarak sürdürülen üretime dönük olmayan kalınma hızı düşürülmeli, savrukluktan vazgeçilmeli, tasarruf önlemleri alınmalı, ekonomideki disiplinsizlik son bulmalı, tüm temel maddelere; iğneden ipliğe kadar zam yapılmalı.

Gerçekten öyle oldu. Türk parasının değeri düş- tü : Dolara oranla Türk parasının değerinin daha da düşürülmesi yine bu heyetin kararları arasına girdi. Bir yıl içinde % 30'a ulaşan bir düşüşe gidilecektir. Şimdilik % 10, birkaç ay sonra % 10 - 15, sene sonunda bu olacaktır.

Aslında Türk parasının dolara karşı değeri, rahat- ça söyleyebiliriz; kendiliğinden % 40 nispetinde düş- müştür. Çünkü Türkiye'de artık paramızın dayanağı olan döviz ve onu koruyacak olan Merkez Bankası- ndaki altın ve döviz stoku diye bir şey kalmadığı için Türk parasının değeri kendiliğinden düşmektedir.

Birbuçuk ay içerisinde Türkiye, şu anda 1,5 mil- yar dolar borç ödeyecek. Bir yıl içinde de 3 milyar lira borç verecek, (Borç taksitlendirilmiş iflâsın so- nunda) böylece Türkiye daha da kargaşaya sürükle- necek sonunda Türkiye gerçekten hastalığın tam içi- ne batacak. Şu anda 11 milyar lirayı bulan dış borç ne olacak? Öte yandan 1977 Mart - Haziran ayları arasında tedavüldeki para birden 52 milyar liradan 69 milyar liraya yükseliyor. Dokuz ayda % 45 ora- nında artarak 76 milyar 105 milyona çıkıyor. Bu kar- şılıksız artış sonucu para değeri düşmüş, pahalılık art- mış, ekonomi olumsuz yönde etkilenmiş, bir önlem olarak getirilen zamlarsa, o zamların gelişi ile amaçlı ilgili önlemler alınmadığı için de enflasyonist gidiş kamçılanmış, devalüasyon zorunlu hale gelmiş ve yapılmış. Çünkü, ekonominin gerektirdiği önlemler akılca alınmamıştır. Ashnda 25 yıldır bu YMC'nin zihniyetinin, har vurup harman savurma ekonomik uygulama sistemi sonunda altyapı yatırımları yeterin- ce gerçekleştirilememiş. Üretime dönük endüstriyel sanayi yatırımları planlı ve programlı şekilde uygulanmamış. Bu nedenle de, bugün altı milyon işsiz kit-

lesinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Türkiye' nin en büyük derdi bugün budur. YMC'nin Türkiye' nin başına belâ ettiği en büyük mesele en büyük so- run budur.

Bu sanayi dayalı bir ihracatı sağlamamış ve dünyadaki gelişmelerin çok gerisinde kalmıştır. Bu çıkmazın etkisinden uzun süre kurtulmamız için vere- ceğimiz savaş da iflâs etmiş YMC zihniyetinin başarı- ya ulaşması mümkün değildir.

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — Sayın Ba- şkan bir şey söylemek istiyorum. «YMC» tabirini an- layamıyorum.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim. Yeni MBİyetçi Cephe manasına kullanıyor efendim.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Devamla) — Yeni cephe demektir.. Buna rağmen Sayın Demirel'in gerçekçi bir ifadesine göre...

AHMET CEMİL KARA (Trabzon) — YMC ne- dir?..

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Devamla) — Yeni MC de- mektir, öğren sonra sen de söylersin.

Buna rağmen Sayın Demirel'in gerçekçi bir ifa- desine göre 70 cente muhtaçken birkaç defa Hacca gitmek keyifliğini sürdüren hacı adaylarına 70 mil- yar lira vererek Türk ekonomisini politik oy kaygı- ları nedeni ile daha da çıkmaza ve iflâsa sokması ahlâkî, yasal, milliyetçi bir düşünce midir? Yine de ezilen ahlâkla savaşan halkın sırtına basa basa ikti- darda oturmakta bir sakınca görmüyorlarsa bu dav- ranışları ulusal ahlâkî ve vicdanî bir hareket oldu- ğunu kabul etmek mümkün müdür? Bu gidişe dur de- mek için başta sendikaların ve tüm demokratik kuru- luşların bütünleşerek harekete geçmesi Anayasal bir hak olarak doğmuştur.

MC Hükümetinin yanlış; dar gelirli yurttaşımıza kan kusturan ekonomik politikasının sonucu olarak yaratılan hayat pahalılığı ve önlemek için devalüas- yon yaptıklarını söyledikleri halde pahalılığı daha da artırmaları, bugün Türkiye'nin ve toplumun için- de bulunduğu sıkıntıyı artırmaktan başka neye yara- nmıştır? Uygulanan maliye ve para politikası, savruk harcama sistemi sonu tüketimi artırırken, yatırımları aksatmış, işsizlik, enerji sıkıntısı gibi önemli ko- nularda yüzkarası durumlar ortaya çıkmıştır. Sayın Demirel'in en çok yetkili olduğu söylenen enerji ve barajlar konusunda da iflâsı, böylece saptanmış ve kanıtlanmıştır. Bir de vergi ziyai bunlara eklenince bilindiği gibi Türkiye ekonomik yönden görülmedik, şimdiki kadar (Osmanlı İmparatorluğu dahil, çöküş

dönemi dahil, savaş zamanları dahil) bu kadar dış ödeme açığı ile karşı karşıya kalmamıştır.

Kamu cari harcamalarının israfçı gidişi, KİT'lerin düzensiz çalışması sonucu bütçeye yük oluşları, finansman açıklarının Merkez Bankası kredileriyle karşılanması zorunluğu sonucu emisyon ve para arzındaki genişlemede fiyat artışlarını etkilemiş, döviz darlığı yaratmıştır. Bu da Demirel iktidarının yanlış ekonomik politikasının açık delilleri ve kanıtlarıdır.

Enflasyonu durdurmak için değil, dış kredi kolaylığı sağlamak için, yeni krediler almak için getirilen devalüasyon ise maalesef arkasından yabancıların Türkiye ekonomisi üzerine tümüyle ağırlık koymasına neden olmuştur. Yeni önlemler alınmadığı için de istikrar politikasıyla hiç ilgisi olmayan zamların üç yıldır geciktirilmesi ise yalnız hampetrolde Türkiye'nin 20 milyar zararına sebep olmuştur.

Son zamlarla yaratılan durum ise, Türkiye'yi ah-lâki, sosyal yönden çöküntülere sevk etmiştir. Ulaştırma kesiminden, gübreye, üç beyaz kömürden likit gaza ve demir, çimento, tuz, gaz, şeker her şeye yapılan zamların geciktirilmesi bugünkü ortamı yaratmıştır. Niçin geciktirilmiştir? Seçimler bir taraftan, Hükümetin kendi içindeki çelişirlikleri bir taraftan maalesef bugüne getirilmekle Türkiye ekonomide daha büyük çıkmazlara sokulmuştur.

Dün dündür, bugün bugündür sorumsuzluğu ile ortaya düşüp beyanatlar verilmesi ve Hükümetin gerçekten ciddiyetsizliğinin ortaya çıkması sonunda da maalesef birçok yoklukların, yoksullukların, karaborsaların, hayattaki pahalılığı kontrol edemeyen bir durumun yaratılması sonunda da herkes önüne geldiği gibi ürettiği mala fiyat verir duruma gelmiş; ama dar gelirli vatandaş bunun altında ezilmekten kurtulamamıştır.

BAŞKAN — Sayın Öztürk, bir saniye efendim.

Süremizin bitmesine üç dakika var, üç dakikada bitecek mi, yoksa bir uygulama yapalım?

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Devamla) — Efendim, bir 5 - 10 dakika daha sürebilir.

BAŞKAN — Sayın üyeler, sırada konuşmak üzere dokuz sayın üyemiz vardır. Sayın Maliye Bakanı eleştirileri, ileri sürülen görüşleri cevaplamak üzere mehil istemişlerdir, bu hususu da gözönünde bulundurarak...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sayın Ticaret Bakanı da var efendim.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim, Sayın Maliye Bakanı böyle bir müracaatta bulundular onu arz ettim efendim.

Görüşmelerin Sayın Öztürk'ün konuşmasının bitimine kadar uzatılması hususunu oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Öztürk.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Devamla) — Teşekkür ederim efendim.

Evet, tuzdan gaza kadar, şekerden çaya kadar, traktörden lâstiğe, akümülatörden yedek parçaya kadar yapılan zamların gecikmesi, maalesef bilhassa stok yapıp haksız kazanç sağlayan kişileri, yapılacak zamları dümbür düdüğü ederek ortaya daha önce koyarak, bu vurguncuları milyonlara kavuşturmuşlardır. Buna karşılık dar gelirli vatandaşların yokluk ve yoksulluk içerisinde kıvranışına bir şey yapılmamıştır. Asgari geçim indirimi, asgari ücret, sosyal yardımlar yükseltilecek dar gelirli vatandaşlar bu sıkıntıdan, maalesef kurtulamamıştır.

Türkiye'nin kaynaklarından daha fazlasını üreten yatırımlara dönük yönde harcama yanlışlığı ve hatası enflasyonu etkilerken, kıtlık getirirken, dış borç yükünü ağırlaştırırken, işsizliği % 100 artırırken, maalesef az gelirli işçi, memur bu zamların yükü altında ezilirken üretim araçlarına sahip olanlar haksız kazançlara ve karaborsacılığa giderken, büyük vurgunlar yaparken, dar gelirli vatandaşlar ezilmeye devam etmiştir.

Ancak, zamların önemli bir yararı olmuştur. O da, gelirleri törpüleyici, gelir bölüşümünü daha da adaletsiz kılıcı niteliği yanında Demirel Hükümetinin dışa bağımlılığının tümünden ortaya çıkmasını etkilemiş ve ispat etmiştir. Sayın Demirel'in 10 yıldır sürdürdüğü Başbakanlığında Hükümetin de bütün foyasını ortaya koymuştur.

Devalüasyonlardan sonra göstermelik ve gerçekçilikle hiç ilgisi olmayan MC genelgelerinden birisi de son olarak Ticaret Bakanı tarafından çıkarılmıştır. İnşaat malzemesinden mobilyaya, çimento, demir - çelik, kamyon, un, akaryakıt, yolcu taşıma işine kadar birçok maddelerin kâr hadlerinin tespiti ve kontrolünün bakanlıklar arasında bile anlaşarak saptanamadığı bir zamanda ve dönemde bunların yükünü belediyelere yüklemek amaç edinilmiştir. Bu genelgedeki emre uyamayanların cezalandırılması için de kaymakamlıklara ve valiliklere yazı gönderilmiştir ve bunun en az 10 gün içinde de yapılması gibi bir zaman koşulu ortaya konmuştur.

Sorumsuzca, bilgisizce yaratılan hayat pahalılığı, enflasyonla, devalüasyonla tamamlanarak 42 milyon

Türk halkının alın teri emperyalistlere ucuza satılma ihaneti işlenmiştir. Dışa bağlı ekonomisiyle cephe hükümetleri ülkemizi sömürü kaynağı durumuna getirmiştir. Akarsularımızın enerji için kullanılma oranı hâlâ % 10 iken, yalnız yılda hampetrole ödediği döviz miktarı tüm dış satım, ihracatımızdaki sağlanan dövizin üçte ikisi kadar iken, barajlar krahifsa nesinin de yıkıldığı görülmekle her halde Türk Ulusu da gerçekleri öğrenmiş olacaktır.

Yaptıkları devalüasyonla yabancıların sömürü buyruğunun memurluğunu yapanlar hâlâ Milliyetçi Cephe palavrası, boş sözüyle avunuyorlarsa, aldanyoslar demektir.

Bugün Türkiye'de en düşük gelirli ailenin % 10'u millî gelirin % 1'ini alırken, en yüksek gelire sahip ailelerinin % 10'unun ulusal gelirden % 41 pay alması da yıllardır Adalet Partisi zihniyetiyle MC iktidarları döneminin bir meyvesi bir ürünü olarak ortadadır.

Adalet Partisinin şimdi de Cephe Hükümetinin sosyal adalet anlayışının ekonomide bir görünümü değil midir bu?..

Yine, Gelir Vergisinin % 63'ünü işçi ve memurlar öderken, 5 milyona yakın çiftçinin çalıştığı tarım kesiminin ödediği verginin oranı ise % 2'dir.

Emperyalizmin sömürü aracı...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Aferin Hüseyin.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Devamla) — Sizin afezinize ihtiyaç duymuyorum. Biz halktan alıyoruz, afezinimizi.

BAŞKAN — Rica ediyorum müsaade edin, müdahale etmeyin efendim.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Devamla) — Emperyalizmin sömürü aracı olan devalüasyonu getireceksin, halkımızın ürettiğini dışarıya ucuza satacak, yabancı malların daha pahalı alınmasında aracılık yapacaksın, sonra da milliyetçi olacaksın... Yağma yok.

Gerçek milliyetçi için gerekli olan Atatürk'ün tam bağımsızlık görüşünü bir tarafa atacaksın ve millî cepheden söz edeceksin. İşte bu çelişirlikleri, Türk halkına yutturamayacağınızı bilmeniz gerekir. Gittikçe eriyeceğinizi, tükeneceğinizi de bu zihniyetin yok olacağını da bilmeniz gerekir.

Halkı ezen, bu bozuk ekonomik düzenin sürdürülmesini sağlamak için şiddet eylemlerini besleyecek, rejimin tehlikeye girmesine sırt dönerek hükümet etmeye direneceksin, sonra kalkacaksın «Rejimi koruyorum» diye ortalarda dolanacaksın; ama rejime yapığın fenalığın farkında olmayacaksın. Bu, bir hastalıktır.

Halkı ezen, emeğini sömüren, egemen çevrelerde içte ve dışta işbirliği yaparak seri halde enflasyon ve devalüasyonlarla sömürü düzenini sürdüreceksin, ülkeyi 11 milyar dolar dış borcun altına sokacaksın, ondan sonra milliyetçi geçineceksin ve rejimi düşündüğünü söyleyeceksin. Buna kargalar da güler.

MC ve YMC'nin yanlış, savruk ekonomi politikasının ülkeyi sürüklediği pahalılık fırtınasının önünden kaçmak ve belediyeleri kalkan olarak kullanmak gibi ahlâk ve yasa dışılığı göstermiş olacaksın, sonra da Türk milletinin bir bütünlük içinde olduğunu savunacaksın. Oysa belediyelere bir yetki vermemişsin; bu sorumlulukları ona nasıl yüklersin?.. Örneğin, ruhsatları belediye verir, kimin ne kadar demir, çimento, kereste ihtiyacı olduğunu en çok o bilir, her şeyi o yapar bu konuda; ama onun hiç bir yetkisi yoktur, fiyat tespitinde. Tanzim satışı için parası yoktur, fiyat saptayan yetkili kurullar onun emrinde değildir.

MC, fiyat kontrol komitelerini istediği zaman çalıştırır. Örneğin, sömürü düzeninin öncülerinin ürünlerine, Vita, Sana gibi margarinelere fiyat verdirebilir, belediyelerin kontrolsüzlüğünden hayat pahalandı diyerek belediyeleri suçlamaya kalkar. Oysaki elimizde bir belge var; Ankara Belediyesi milyonlarca lira ceza almış kendi imkânları içerisinde. (Belge burada, zamanınızı almamak için okumuyorum)

Ticaret Bakanı son günlerde bir genelge çıkarır, yasaları çiğner, belediyelerin özerkliğini çiğner. Belediyelerin fiyat tespitinde yetkisi olmadığını, şunu bunu bildiği halde bu genelgeyi çıkarır. Neden?.. Yerel seçimler geliyor ya, büyük belediyeler Cumhuriyet Halk Partisinin elinde ya, halkı bu yönde etkilemek ister...

Sanayi Bakanlığı başta olmak üzere KİT'ler ve diğer bakanlık kuruluşları dahil fiyat tespitinde birleşip bir araya gelemeyiz; ama ille de bunu belediyeler yapsın, diye hiç yetkisi olmayan bir kurumu lekelemeye çalışırlar.

Tüm malların tanzim satışı sistemi içerisinde belediyelere bir yetki verilsin, bu çözümlenebilir, bu görevin yapılması mümkün olabilir. Yoksa 1705 sayılı Yasaya göre belediyenin fiyat tespiti ve kontrolünde bir yetkisi yoktur; olmadığına göre 10 gün içerisinde belediyeler bunları nasıl yapacak?.. Ayrıca Ticaret Bakanının yasa dışı yetkilerle çıkardığı Kararname bu Yasa ile bağdaşmamaktadır. Bu Yasa, bozuk düzen satılan yahut pahalı satılan şeylerin kontrolüyle ilgilidir. Fiyat tespiti ile ilgisi yoktur. Ticaret

Bakamı yasa dışı çıkardığı bu Kararname ile Bakanlık müfettişlerince; yani Ticaret Bakanlığı müfettişlerince, ayrıca Bakanlıkta görevli olan herkese istediği zaman istediği yetkiyi verecek bir pozisyon yaratır.

Sebepten şu, sonuç şu : Ticaret Bakanlığı oraya kendi zihniyetindeki komandoları doldurmuştur. Nasıl ki, şimdiye kadar Türk polisine yardımcı olmuşlarsa olay çıkarmakta; bugün de bu fiyat kontrollerini yapmakta; zabıtaya, polise ve ilgililere yardımcı olacaktır bu komandolar. Bu maddeyi koymuştur Ticaret Bakanı ve yasaları çiğneyerek koymuştur. Buna

muzaade edilmeyecektir. O komandoları, böyle bir kontrol için geldiği zaman hiç yetkisi yoktur; halk bunu bilmektedir. Ticaret Bakanı aklını başına toplasın böyle bir hataya girmesin, memleketi kana boyamasınlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Öztürk.

Sayın üyeler, çalışma süremiz bitmiştir; 15.11.1977 Salı günü saat 15.00'te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.10

V. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamet'in Çelebi'nin, belediyelere yapılan yardımlar ile sözleşmeli veya kadrolu olarak çalıştırılanlara dair soru önergesi ve Devlet Bakanı Veliki Ali Şevki Erekin yazılı cevabı. (7/757)

Cumhuriyet Senatosu Sayın Başkanlığına

Eskiye mevzuatın belediyeler ve il özel idarelerini hizmet göremez duruma getirdiği bilinmektedir. Söz konusu mevzuatı yenilemek, geniş kapsamlı ve ayrıntılı bir çalışma sonunda hazırlanacak tasarıların T. B. M. M. ne sevkıyla mümkün olabilecektir.

Hükümetler bunu yapmamakta, bazı belediyeleri kayırma anlamına gelebilecek hazine yardımları ya da borç yüklenimleri yolunu tercih etmektedir.

Bu yolla yapılan yardımların şehircilik açısından yararlı projelerin gerçekleştirilmesine harcanmadığı, yeni personel istihdamında kullanıldığı iddiaları yaygındır.

Son defa 5 Haziran 1977 tarihindeki genel seçimden önce A. P.'nin 448 milyon, aynı seçimden sonra C. H. P.'nin 783 milyon lira yardım yaptığı resmen açıklanmıştır.

Bunun partizanlık anlayışıyla girilmiş bir hazine yağması olduğu iki partice de kabul edilmektedir.

Bu durumda, aşağıdaki sorularımın Sayın Başkanca yazılı olarak cevaplandırılması için aracılığınızı dilerim.

Saygılarımla.

Hüsamet'in Çelebi
Cumhurbaşkanınca S. Ü.

Sorular :

A) 1 Ocak 1977 tarihinden itibaren ve dörtlü koalisyon hükümeti zamanında hangi belediyelere ne miktarda yardım yapılmıştır?

— Bu belediyelerin başkanları hangi partilerdendir?

— Yardımlar hangi projelerin başlatılması ya da bitirilmesi için yapılmıştır?

B) 5 Haziran seçimin sonrasında Sayın Ecevit Hükümetince hangi belediyelere ne miktar yardım yapılmıştır?

— Bu belediyelerin her birinin başkanı hangi partidedir?

— Yardımlarla hangi projelerin başlatılması ya da bitirilmesi öngörülmüştür?

C) İl merkezi olan belediyelerin herbirinde sözleşme konusu yardımın yapıldığı tarihte memur ya da işçi olarak çalışanların sayısı ne idi? Bu sayı halen nedir?

— Bu belediyelerde yardımdan önceki son aylık ve yevmiye ödemelerinin tutarı ne kadardı. Halen ne kadardır?

D) Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Konya, Gaziantep, Erzurum belediyelerinde sözleşmeli ya da kadrolu olarak çalıştırılan müşavir, danışman ya da uzmanlar kimlerdir?

— Bunların herbirine aylık itibarıyla ne miktarda ödeme yapılmaktadır?

— Bu müşavir, danışman ya da uzmanların ihtisasları (eğitim dereceleri ve meslek unvanları) nedir?

— Herbirinin işe başlama tarihleri ve son bir yıl içinde ayrılmış olanlar varsa ayrılış tarihleri nedir?

T. C.

Başbakanlık 31.10.1977
Parlamento ile İlişkiler
Müşavirliği
Sayı : 01854-106/90

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 26 . 7 . 1977, 10 . 8 . 1977 tarih ve 12698-5772-7/757 sayılı yazılarımız.

Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamettin Çelebi'nin, Sayın Başbakana yönelttiği «Belediyelere yapılan yardımlar ile sözleşmeli ve ya kadrolu olarak çalıştırılanlara» dair yazılı soru önergesine Başbakan adına verilen cevabımız ilişik olarak sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini saygı ile arz ederim.

Ali Şevki Ereğ
Devlet Bakanı V.

I - Önergenin A ve B paragraflarındaki konular :

İçişleri Bakanlığınca belediyelere üç ayrı fondan yardım yapılmaktadır.

1. Özgeliri 750 000 liradan aşağı olan belediyelere İçişleri Bakanlığı bütçesine konan ödenekten 16 . 4 . 1973 gün ve 14509 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan «İçişleri Bakanlığı Bütçesine Konan Ödenenin Dağıtım Esaslarını Gösterir Yönetmelik» le bu yönetmeliğin bazı maddelerinin değiştirilmesi ve 1 geçici madde eklenmesine dair 26 . 3 . 1977 gün ve 15890 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yönetmelik esaslarına göre yapılan yardımlar.

Bu Yönetmeliğin 4 ncü maddesinde belirtilen hizmetler için 800 000 liraya kadar olan projelerin % 80'i oranında yardım yapılmaktadır.

1 Nolu listede gösterildiği gibi 1 Ocak 1977 tarihinden sonra 4'lü koalisyon hükümeti zamanında 167 belediyeye toplam 78 960 000 lira yardım yapılmış olup, bu belediyelerden 51 tanesinin başkanı CHP'li, 65 tanesinin AP'li, 24 tanesinin bağımsız, 16 tanesinin DP'li, 7 tanesinin MSP'li, 4 tanesinin de CGP'lidir.

Keza hangi belediyelere hangi projeleri için ne miktarda yardım yapıldığı ve yardım alan belediyelerin başkanlarının hangi siyasi partiye bağlı bulunduğu da söz konusu cetvelde gösterilmiştir.

Yine 2 nolu cetvelde görüldüğü gibi 5 Haziran 1977 seçimlerinden sonra kurulan Bülent Ecevit Hükümeti zamanında 74 belediyeye toplam 36 738 014

lira yardım yapılmış olup bu belediyelerden 35 tanesinin başkanı CHP'li, 20 tanesinin AP'li, 13 bağımsız, 4 tanesinin DP'li, 2 tanesinin de MSP'lidir.

Anılan cetvelde keza hangi belediyelere hangi projeler için ne miktarda yardım yapıldığı, yardım yapılan belediyelerin başkanlarının hangi siyasi partiye de bağlı bulunduğu da gösterilmiştir.

2. 197 sayılı Motorlu Kara Taşıtları Vergisi Kanununun 17 nci maddesine göre ihdas edilen ve Maliye Bakanlığı bütçesinde yer alıp İçişleri Bakanlığınca kullanılan Müşterek Trafik Fonundan yardımları :

Bu yardımlar anılan kanunun 17 nci maddesine dayanılarak çıkarılan ve 13 . 10 . 1966 gün ve 12425 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Müşterek Trafik Fonu Tahsis Yönetmeliği hükümlerine göre yapılmaktadır.

Söz konusu fondan 1 Ocak 1977 tarihinden itibaren 4'lü koalisyon hükümeti zamanında hangi belediyelere hangi proje için ne miktarda yardım yapıldığı ve yardım alan belediye başkanlarının hangi siyasi partiye bağlı olduğu ek 3 nolu cetvelde gösterilmiştir.

Mezkûr cetvelde de görüldüğü üzere 60 belediyeye toplam 18 746 778 lira yardım yapılmış olup bu belediyelerden 21 tanesinin başkanları CHP'li, 27 tanesinin AP'li, 10 tanesinin bağımsız, 1 tanesinin MSP'li, 1 tanesinin CGP'lidir.

Keza 5 Haziran 1977 tarihinden sonra kurulan Bülent Ecevit Hükümeti sırasında hangi belediyelere hangi proje için ne miktar yardım yapıldığı ve yardım yapılan belediyelerin başkanlarının hangi siyasi partiye bağlı bulunduğu 4 nolu cetvelde gösterilmiştir.

Anılan cetvelde de görüldüğü üzere 24 belediye için toplam 19 414 916 lira yardım yapılmış olup bu belediyelerden 10 tanesinin başkanının CHP. ne, 9 tanesinin AP. ne, 3 tanesinin bağımsız, 1 tanesinin DP. ye, 1 tanesi de CGP. ne ait bulunmaktadır.

3. 4109 sayılı Kanun ile, bu kanuna göre çıkarılan talimat gereğince asker ailelerinden muhtaç olanlara yapılan yardımlar;

Belediyelerin asker ailelerinden muhtaç olanlara yaptıkları yardımlar, kendi gelir kaynakları ile karşılanamazsa karşılanamayan kısım 4109 sayılı Kanunun 8 nci maddesine göre İller Bankasında Bloke edilen fondan karşılanmaktadır.

Bu fondan 1 Ocak 1977 tarihinden itibaren gerek 4'lü koalisyon Hükümeti sırasında, gerekse 5 Haziran

1977 tarihinden sonra kurulan Bülent Ecevit Hükümeti sırasında hangi belediyelere ne miktar yardım yapıldığı ve yardım alan belediyelerin başkanlarının hangi siyasi partiye bağlı olduğu 5 nolu cetvelde gösterilmiştir.

Bahsi geçen cetvelde görüldüğü üzere yardım alan belediyelerden 4'ü koalisyon zamanında 5 belediye toplam 310 974 lira yardım yapılmıştır.

Yardım alan belediyelerden 3 tanesinin başkanı CHP'li, 1 tanesinin AP'li, 1 tanesinin de bağımsızdır.

Keza 5 Haziran 1977 tarihinden sonra kurulan Bülent Ecevit Hükümeti sırasında toplam iki belediyeye 367 923 lira yardım yapılmış bulunmaktadır. Bu

belediyelerin ikisinin de başkam herhangi bir siyasi partiye bağlı değildir.

II - Önergenin C fıkrasındaki konular :

İçişleri Bakanlığınca belediyelere yapılmakta olan yardımlar projeye dayalı, belli bir yatırım hizmeti için verilmektedir. Paramın gayesine uygun olarak sarfı da I nci fıkrada bahsedilen yönetmelikler gereğince denetlenmektedir. Bu bakımdan söz konusu yardımların personele ödenmesi mümkün değildir.

III - Önergenin D fıkrasındaki konuları kapsayan açıklamalar yazımız ekindeki liste 6 dadır.

Önergenin A, B ve D maddelerini ilgilendiren diğer bilgiler ise ekli A, B, C ve D işaretli listelerde ve yazılarda toplanmış bulunmaktadır.

İçişleri Bakanlığı Bütçesine Konan Ödenekten 1 Ocak 1977 Tarihinden İtibaren
Dörtlü Koalisyon Hükümeti Sırasında Hangi Belediyelere, Hangi Proje İçin ve
Ne Miktarda Yardım Yapıldığını, Bu Belediyelerin Başkanlarının Hangi Siyasî
Partiye Mensup Olduğunu Gösterir Çizelge :

Liste : 1
Mensup Olduğu
Siyasî Parti

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
1	Adıyaman	Çelikhan	Dükkân inş.	612 223	M. S. P.
2	Afyon	Akharım	Hamam inş.	488 000	C. H. P.
3	Afyon	Karacaahmet	Otel - Gazino inş.	500 000	A. P.
4	Afyon	Özburun	10 adet dükkân inş.	540 000	Bağımsız
5	Afyon	Sultandağ	Park - Gazino inş.	400 000	A. P.
6	Afyon	Yeşilçiftlik	Sosyal salon inş.	208 650	C. H. P.
7	Afyon	Karamıkkaracaören	Otel - Gazino inş.	624 000	M. S. P.
8	Afyon	Karadirek	Otel - Gazino inş.	456 000	A. P.
9	Afyon	Dişli	Fırın inş.	460 000	M. S. P.
10	Afyon	Güneyköy	Bel. Hiz. bin. inş.	440 000	A. P.
11	Amasya	Hamamözü	Sosyal salon inş.	640 000	A. P.
12	Amasya	Destek	Mezarlık tesis ve tanzimi	300 000	C. H. P.
13	Ankara	Kutludüğün	3 adet dükkân inş.	296 982	A. P.
14	Ankara	Karaşar	Bel. Hiz. bin. inş.	550 000	C. H. P.
15	Ankara	Akyurt	Sebze hâli inş.	640 000	Bağımsız
16	Ankara	Sarıyahşi	Hamam inş.	640 000	A. P.
17	Ankara	Kazan	12 adet deposuz dükkân inş.	640 000	C. H. P.
18	Antalya	Cevizli	Otel inş.	300 000	Bağımsız
19	Antalya	Yelten	Mezarlık tesis ve tanzimi	400 000	A. P.
20	Antalya	Çomaklı	6 adet deposuz dükkân inş.	324 000	C. H. P.
21	Antalya	Yeşilyayla	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	D. P.
22	Aydın	Yeniköy	Bel. Hiz. bin. inş.	460 000	C. H. P.
23	Aydın	Yazıkent	Bel. Hiz. bin. inş.	300 000	C. H. P.
24	Aydın	Davutlar	Park inş.	317 513	A. P.
25	Aydın	Karpuzlu	Pazaryeri inş.	640 000	C. H. P.
26	Aydın	Sazlıköy	Sosyal sal. inş.	562 946	C. H. P.
27	Aydın	Güllübahçe	Fırın inşası	640 000	C. H. P.

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardımlı Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
28	Aydın	Sarıkemir	Sosyal sal. inş.	640 000	A. P.
29	Aydın	Köşk	Motel inş.	640 000	D. P.
30	Aydın	Sultanhisar	Dükkân - otel inş.	640 000	A. P.
31	Aydın	Burhaniye	Gazino inş.	640 000	A. P.
32	Aydın	Başaran	Gazino - Dükkân - Motel inş.	640 000	Bağımsız
33	Aydın	Yenipazar	24 adet hâl dükkânları inş.	640 000	C. H. P.
34	Aydın	Ataçmır	Pazaryeri 2 nci kısım dükkân inş.	379 651	C. H. P.
35	Balıkesir	Kızılköy	Akaryakıt - Patlayıcı mad. dep.	377 710	A. P.
36	Balıkesir	Pelitköy	Dükkân - Otel inş.	448 054	C. H. P.
37	Bingöl	Kalencik	Bel. Hiz. bin. inş.	550 000	Bağımsız
38	Bingöl	Solhan	Mezarlık tesis ve tanzimi	330 462	A. P.
39	Bingöl	Yeşisu	12 adet deposuz dükkân inş.	640 000	A. P.
40	Bingöl	Kığı	Mezarlık tesis ve tanzimi	640 000	A. P.
41	Bohu	Gümüşova (Kışla)	Park - Gazino inş.	304 764	A. P.
42	Burdur	Kozağacı	Bel. Hiz. bin. inş.	545 600	Bağımsız
43	Burdur	Yeşilova	Bel. Hiz. bin inş.	572 171	C. H. P.
44	Burdur	Kızılkaya	20 adet dükkân inş.	379 105	A. P.
45	Bursa	Armutlu	Motel inş.	242 000	A. P.
46	Bursa	Kayapa	Sosyal salon - dükkân inş.	343 203	A. P.
47	Çanakkale	Çardak	Sosyal salon inş.	467 477	A. P.
48	Çankırı	Korğun	Fırın inş.	289 266	A. P.
49	Çankırı	Yaylakent	Un değirmeni inş.	440 070	A. P.
50	Çankırı	Atkaracalar	Kapalı hâl inş.	640 000	A. P.
51	Çankırı	Yapraklı	Otel - Gazino inş.	624 000	Bağımsız
52	Çorum	Boğazkale	Deposuz 16 adet dükkân inş.	640 000	M. S. P.
53	Çorum	Narlı	Sinema inş.	640 000	A. P.
54	Çorum	Arifegazili	12 adet deposuz dükkân inş.	640 000	C. H. P.
55	Denizli	Irgılı	Sosyal salon inş.	640 000	Bağımsız
56	Denizli	Darıveren	Dükkân inş.	334 973	C. H. P.
57	Denizli	Işıklı	Gazino - Otel inş.	262 774	A. P.
58	Denizli	Özdemirci	Okuma odası inş.	316 324	D. P.
59	Denizli	Yeşilyuva	Dükkân - Fırın inş.	300 000	C. H. P.

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmet Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
60	Denizli	Emirhisar	Dükkân inş.	640 000	A. P.
61	Denizli	Yazır	2 adet WC. inş.	237 312	A. P.
62	Denizli	Kızılca	Hâl inş.	499 556	D. P.
63	Denizli	Başkarı	24 adet dükkân inş.	640 000	Bağımsız
64	Denizli	Yenicekent	Fırın inş.	280 000	A. P.
65	Denizli	Kızılhisar	Gazino inş.	518 723	C. H. P.
66	Elâzığ	Arıcak	Mezarlık tesis ve tanzimi	196 577	D. P.
67	Erzincan	Mercan	WC. inş.	302 571	A. P.
68	Erzincan	Üzümlü	Hâl pazaryeri inş.	640 000	D. P.
69	Erzincan	Tercan	6 adet dükkân inş.	620 604	D. P.
70	Erzincan	Altınkent (Kargın)	6 adet dükkân inş.	640 000	Bağımsız
71	Erzurum	Horasan	10 adet dükkân inş.	640 000	A. P.
72	Erzurum	İlica	Fırın inş.	482 695	A. P.
73	Erzurum	Hınız	Hamam inş.	640 000	A. P.
74	Erzurum	Oltu	Mezarlık tesis ve tanzimi	640 000	C. H. P.
75	Erzurum	Aşkale	Bel. Hiz. bin. - dükkân - sos. sal. Fırın inş.	588 419	C. H. P.
76	Erzurum	Uzundere	Otel inş.	304 000	Bağımsız
77	Erzurum	Köprüköy	Hamam inş.	640 000	A. P.
78	Erzurum	Bağbaşı	6 adet WC. inş.	333 000	C. H. P.
79	Erzurum	Karaçoban	8 adet depolu dükkân inş.	518 524	C. H. P.
80	Erzurum	Kandilli	Hayvanpazarı inş.	640 000	A. P.
81	Erzurum	Olur	Fırın inş.	327 000	A. P.
82	Eskişehir	Muttalip	Fırın inş.	280 000	D. P.
83	Eskişehir	Günyüzü	Hayvanpazarı inş.	239 680	Bağımsız
84	Giresun	Güce	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	A. P.
85	Gümüşhane	Yeşilbük	Bel. Hiz. bin. inş.	550 000	Bağımsız
86	Gümüşhane	Arpah	Fırın inş.	419 650	A. P.
87	Hâkkari	Uludere	Otel - Gazino inş.	624 000	Bağımsız
88	Hâkkari	Çukurca	Sosyal Salon - Gazino inş.	588 357	A. P.
89	Isparta	Kılıç	Un değirmeni inş.	216 730	A. P.
90	Isparta	Uluğbey	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	C. H. P.
91	İçel	Çamhyayla	Dükkân - Gazino - Sos. Sal. inş.	640 000	A. P.

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasi Parti
92	İzmir	Zeytinova	Gazino - Otel inş.	640 000	C. H. P.
93	İzmir	Beydağ	Pazaryeri inş.	370 035	C. H. P.
94	İzmir	Gökçen	Gazino inş.	561 005	C. H. P.
95	Kars	Karakoyunlu	Bel. Hiz. bin. inş.	480 000	A. P.
96	Kars	Dağpınarı	Bel. Hiz. bin. inş.	380 800	C. H. P.
97	Kahramanmaraş	Bağlıca	Hayvanpazarı inş.	67 000	D. P.
98	Kahramanmaraş	Çardak	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	A. P.
99	Kayseri	Palas	Dükkân inş.	300 000	A. P.
100	Kayseri	Tomarza	6 adet deposuz dükkân inş.	307 781	C. H. P.
101	Kayseri	Yalakköy	14 adet dükkân inş.	334 007	C. H. P.
102	Kayseri	Büyüktoraman	6 adet deposuz dükkân inş.	259 200	A. P.
103	Kayseri	Kızılören	Park inş.	190 909	Bağımsız
104	Kayseri	Gezi	Mezarlık tesis ve tanzimi	612 598	A. P.
105	Kayseri	Çukur	Dükkân - WC. - Sos. Sal. inş.	504 000	A. P.
106	Kayseri	Kaynar	Fırın inş.	385 719	A. P.
107	Kırklareli	Kofçaz	Park inş.	56 000	C. H. P.
108	Kırşehir	Karacaören	Bel. Hiz. bin. inş.	585 000	A. P.
109	Konya	Derebucak	Otel - Dükkân inş.	417 450	D. P.
110	Konya	Ladik (Halıcı)	Dükkân inş.	640 000	A. P.
111	Konya	Karasmır	Otel inş.	305 350	C. H. P.
112	Konya	Huğlu	WC. inş.	141 247	A. P.
113	Konya	Yeşildağ	Motel inş.	263 520	Bağımsız
114	Konya	Yenidoğan	Mezarlık tesis ve tanzimi	306 416	A. P.
115	Konya	Emirgazi	Otel inş.	350 661	C. H. P.
116	Konya	Zincirlikuyu	Otel - Dükkân inş.	640 000	Bağımsız
117	Konya	Kurucuova	Sosyal salon inş.	568 768	D. P.
118	Konya	Başarakavak	Un değirmeni inş.	640 000	D. P.
119	Konya	Deştiğin	Mezarlık tesis ve tanzimi	306 416	A. P.
120	Konya	Gevrekli	Deposuz 17 dükkân inş.	640 000	C. H. P.
121	Konya	Üstünler	Dükkân - C - Otel inş.	640 000	D. P.
122	Kütahya	Naşa	Otel inş.	568 439	A. P.
123	Kütahya	Çalköy	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	M. S. P.

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
124	Malatya	Ağlıbaşı	Fırın inş.	310 000	Bağmsız
125	Malatya	Arguvan	Hamam inş.	640 000	C. H. P.
126	Muğla	Menteşe	Fırın inş.	350 000	Bağmsız
127	Nevşehir	Kanlıca	Otel inş.	343 781	C. H. P.
128	Nevşehir	Tatların	Otel inş.	325 794	Bağmsız
129	Nevşehir	Özkonak	Hamam inş.	610 000	Bağmsız
130	Nevşehir	Ortahisar	Fırın inş.	350 000	C. H. P.
131	Nevşehir	Uçhisar	Mezarlık tesis ve tanzimi	640 000	Bağmsız
132	Nevşehir	Kaymaklı	10 adet dükkân inş.	553 111	A. P.
133	Niğde	Aftunhisar	Pazaryeri inş.	321 964	C. H. P.
134	Niğde	Gülpinar	Deposuz 20 adet dükkân inş.	640 000	C. H. P.
135	Niğde	Akmanlar	Mezarlık tesis ve tanzimi	207 403	D. P.
136	Niğde	Kızılcı	Sos. Sal. inş.	640 000	A. P.
137	Niğde	Özyurt	Sinema inş.	300 000	C. G. P.
138	Niğde	Dündarlı	Mezarlık tesis ve tanzimi	480 000	C. H. P.
139	Niğde	İnli	Dükkân - Sos. Salon inş.	624 000	A. P.
140	Niğde	Demirci	Dükkân - Sos. Salon inş.	466 800	C. H. P.
141	Niğde	Helvadere	Otel - Dükkân inş.	640 000	D. P.
142	Niğde	Kemerhisar	Bel. Hiz. binası inşaatı	556 000	C. G. P.
143	Niğde	Akınpınar (Yeşilgölcük)	Hamam inş.	608 000	D. P.
144	Niğde	Özyurt (Çiftlik)	Kapalı hâl - pazaryeri inş.	640 000	C. G. P.
145	Ordu	Çaybaşı	Mezarlık tesis ve tanzimi	304 093	A. P.
146	Ordu	İlküvez	Bel. Hiz. binası inş.	550 000	A. P.
147	Rize	Madenli	Bel Hiz. bin. inş.	240 000	Bağmsız
148	Sivas	Alacahan	Hamam inş.	640 000	C. H. P.
149	Siirt	Şirvan	Fırın inş.	362 307	M. S. P.
150	Sinop	Erfelek	Hayvanpazarı inş.	315 000	C. H. P.
151	Sivas	Çetinkaya	Hamam inş.	564 447	C. H. P.
152	Sivas	Koyulhisar	Dükkân - Sos. Salon - Okuma odası inş.	640 000	Bağmsız
153	Tokat	Çamlıbel	Hamam inş.	182 000	C. H. P.
154	Tokat	Şenyurt	Otel inş.	335 314	A. P.
155	Tokat	Güzelbeyli	Bel. Hiz. binası inş.	380 000	C. H. P.

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasi Parti
156	Tokat	Kızılcin	Bel. Hiz. binası inş.	550 000	A. P.
157	Trabzon	Yeniay	Fırın inş.	260 489	A. P.
158	Trabzon	Köprübaşı	8 adet blok dükkân inş.	537 121	C. H. P.
159	Uşak	Büyükturak	Mezarlık tesis ve tanzimi	232 912	A. P.
160	Uşak	Yeşegen	Dükkân - Otel inş.	640 000	C. H. P.
161	Van	Özalp	Mezarlık tesis ve tanzimi	396 655	C. G. P.
162	Yozgat	Sarıkent	Dükkân inş.	369 130	C. H. P.
163	Yozgat	Esenli	Mezarlık tesis ve tanzimi	594 452	A. P.
164	Yozgat	Aydıncık	Otel inş.	640 000	A. P.
165	Yozgat	Çiğdemli	Bel. Hiz. bin. inş.	542 938	C. H. P.
166	Yozgat	Yamaçlı	Hamam inş.	640 000	A. P.
167	Yozgat	Ovakent	Hamam inş.	416 000	C. H. P.

Toplam :

78 960 000

Başkanları C. H. P.'li olan belediyeler :	51
Başkanları A. P.'li olan belediyeler :	65
Başkanları Bağımsız olan belediyeler :	24
Başkanları D. P.'li olan belediyeler :	16
Başkanları M. S. P.'li olan belediyeler :	7
Başkanları C. G. P.'li olan belediyeler :	4

Toplam : 167

İçişleri Bakanlığı Bütçesine Konan Ödenekten 5 Haziran Seçim Sonrasında Sayın Ecevit Tarafından Kurulan Hükümet Sırasında Hangi Belediyelere - Hangi Proje İçin Ve Ne Miktarda Yardım Yapıldığını - Bu Belediyelerin Başkanlarının Hangi Siyasî Partiyeye Mensup Olduğunu Gösterir Çizelge :

Liste : 2
Mensup Olduğu
Siyasî Parti

SN:	İl	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
1	Adana	Hasanbeyli	Sosyal salon inş.	440 000	M. S. P.
2	Adana	Gaziköy	Açıkpazaryeri inş.	308 664	A. P.
3	Afyon	Sinanpaşa	Dükkân - Otel inş.	640 000	C. H. P.
4	Amasya	Çaydibi	Sosyal salon inş.	480 000	A. P.
5	Amasya	Gölbeyli	Belediye parkı inş.	320 000	C. H. P.
6	Ankara	Kutludüğüün	Otel - Okuma odası - WC. inş.	638 066	A. P.
7	Ankara	Çayırhan	Otel - Gazinó inş.	640 000	C. H. P.
8	Ankara	Balışeyh	Mezarlık tesis ve tanzimi	640 000	D. P.
9	Ankara	Sarıyar	Sinema ? Sosyal salon inş.	253 377	C. H. P.
10	Ankara	Büyükafşar	Otel - Gazino inş.	624 000	D. P.
11	Antalya	Akseki	16 adet dükkân inş.	581 540	C. H. P.
12	Antalya	Yuvaköy	Otel - Gazino inş.	603 468	A. P.
13	Aydın	Ataegmir	Pazaryeri 2 nci kısım dükkân inş.	260 349	C. H. P.
14	Aydın	Ortaklar	13 adet dükkân - sosyal salon inş.	640 000	C. H. P.
15	Aydın	Horsunlu	Belediye parkı inş.	640 000	C. H. P.
16	Aydın	Pirlibey	Dükkân inş.	640 000	C. H. P.
17	Aydın	Pamukören	Fırın - Otel inş.	640 000	Bağımsız
18	Bursa	Kestel	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	C. H. P.
19	Bursa	Tepecik	Okuma odası - lokanta inş.	340 519	C. H. P.
20	Çorum	Hacıhamza	Umumî WC. inş.	332 696	Bağımsız
21	Denizli	Konak	Otel - Sosyal salon inş.	640 000	C. H. P.
22	Denizli	Alâattin	Belediye Hiz. bin. inş.	590 000	A. P.
23	Denizli	Ulukent	Bel. Hiz. bin. inş.	398 350	A. P.
24	Edirne	Kircasalih	Park inş.	367 440	Bağımsız
25	Erzincan	Refahiye	Dükkân - Hamam inş.	640 000	Bağımsız
26	Erzincan	Otlukbeli (Karakulak)	Mezarlık tesis ve tanzimi	103 676	A. P.
27	Eskişehir	İnönü	Fırın inş.	640 000	C. H. P.

C. Senatosu

B : 4

10 . 11 . 1977

O : 1

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
28	Eskişehir	Sarıcakaya	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	A. P.
29	Gaziantep	Yeşildere	13 adet dükkân inş.	640 000	C. H. P.
30	Gaziantep	Arıl	Mezarlık tesis ve tanzimi	309 794	C. H. P.
31	Gaziantep	Körkün	12 adet dükkân inş.	640 000	C. H. P.
32	Giresun	Ören	Mezarlık tesis ve tanzimi	371 246	Bağımsız
33	Hatay	Yeditepe	Otel - Gazino inş.	640 000	C. H. P.
34	İçel	Gözne	Dükkân - Gazino inş.	600 000	C. H. P.
35	İçel	Gülek (Yaylaçukuru)	Fırın inş.	69 941	Bağımsız
36	İzmir	Ovakent	Kapalı pazaryeri inş.	640 000	C. H. P.
37	İzmir	Alaçatı	Motel inş.	640 000	C. H. P.
38	İzmir	Bademli	Hâl - Pazaryeri inş.	640 000	C. H. P.
39	İzmir	Bağyurdu	Pazaryeri inş.	640 000	C. H. P.
40	Kastamonu	Daday	Açık pazaryeri inş.	636 000	C. H. P.
41	Kastamonu	Küre	Pazaryeri inş.	640 000	C. H. P.
42	Kayseri	Amarat	Mezarlık tesis ve tanzimi	526 708	A. P.
43	Kayseri	Felahîye	Park inş.	640 000	A. P.
44	Kayseri	Sindelhöyük	Otel inş.	640 000	Bağımsız
45	Kayseri	Hisarcık	Mezarlık tesis ve tanzimi	366 000	Bağımsız
46	Kırklareli	Pehlivan köyü	Hamam inş.	640 000	Bağımsız
47	Kırşehir	Demirli	WC. inş.	96 000	C. H. P.
48	Kırşehir	Boztepe	WC. inş.	152 815	A. P.
49	Kırşehir	Kargıyence	WC. inş.	112 248	C. H. P.
50	Konya	Tepeköy	Bel. Hiz. bin. - dükkân - fırın inş.	640 000	C. H. P.
51	Konya	Afşar	Mezarlık tesis ve tanzimi	630 048	Bağımsız
52	Konya	Çakıllar	10 adet deposuz dükkân inş.	627 576	C. H. P.
53	Konya	Doğanbey	Otel inş.	640 000	D. P.
54	Konya	Çeşmelisebil	10 adet dükkân inş.	640 000	Bağımsız
55	Konya	Alibeyhüyüğü	Dükkân inş.	520 000	D. P.
56	Konya	Çavuşçu	Sosyal inş.	569 588	A. P.
57	Konya	Altuntaş	Fırın inş.	240 000	A. P.

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasi Parti
58	Kütahya	Aslanapa	Bel. Hiz. bin. inş.	640 000	Bağımsız
59	Malatya	Dilek	Bel. Hiz. bin. inş.	560 000	C. H. P.
60	Malatya	Balaban	Otel inş.	274 174	A. P.
61	Manisa	Karataş (Adala)	WC. inş.	80 917	C. H. P.
62	Muğla	Bayır	Hamam inş.	640 000	C. H. P.
63	Niğde	Ortaköy	Üç adet WC. inş.	324 000	C. H. P.
64	Niğde	Hacıabıttullah	Gazino - Dükkân inş.	460 000	A. P.
65	Rize	Güneyce	Fırın inş.	280 000	M. S. P.
66	Samsun	Kavak	Pazaryeri inş.	414 000	C. H. P.
67	Sivas	Doğanşar	Otel inş.	244 970	A. P.
68	Tokat	Yıldıztepe	Otel - Gazino inş.	400 000	A. P.
69	Tokat	Üzümlören	Mezarlık tesis ve tanzimi	593 684	A. P.
70	Tokat	Almus	10 adet dükkân inş.	468 000	A. P.
71	Trabzon	Ataköy	Otel inş.	375 779	Bağımsız
72	Trabzon	Arsin	Bel. Hiz. bin. - gazino - sosyal salon - fırın - dükkân inş.	640 000	C. H. P.
73	Yozgat	Yenifakılı	6 adet depolu dükkân inş.	640 000	A. P.
74	Yozgat	Babayâğmur	Mezarlık tesis ve tanzimi	592 381	C. H. P.
Toplam :				36 738 014	

Başkanları C. H. P.'li olan belediyeler :	35
Başkanları A. P.'li olan belediyeler :	20
Başkanları bağımsız olan belediyeler :	13
Başkanları D. P.'li olan belediyeler :	4
Başkanları M. S. P.'li olan belediyeler :	2

Müşterek Trafik Fonundan 1 Ocak 1977 Tarihinden İtibaren Dörtlü Koalisyon Hükümeti Sırasında Hangi Belediyelere, Hangi Proje İçin Ne Miktarda Yardım Yapıldığını Bu Belediyelerin Başkanlarının Hangi Siyasî Partiye Bağlı olduğunu Gösterir Çizelge :

Liste : 3
Mensup Olduğu
Siyasî Parti

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
1	Afyon	Kemer kaya Belediyesi	Otopark tanzimi	147 000	Bağımsız
2	Ağrı	Patnos »	Otopark tanzimi	69 940	C. H. P.
3	Amasya	Taşova »	14 adet kavşak tanzimi	395 127	A. P.
4	Ankara	Akyurt »	7 adet kavşak tanzimi	256 402	Bağımsız
5	Antalya	Antalya »	4 kavşakta sinyalizasyon tesisi	440 000	C. H. P.
6	Antalya	Alanya »	Otopark tanzimi	250 000	A. P.
7	Aydın	Çine »	Otopark tanzimi	245 916	A. P.
8	Aydın	Kuyucak »	Otopark tanzimi	141 933	C. H. P.
9	Balıkesir	Ayvalık »	2 adet otopark tanzimi	175 000	C. H. P.
10	Balıkesir	İvrendi »	Otopark tanzimi	180 956	A. P.
11	Bilecik	Bozüyük »	Otopark tanzimi	99 595	A. P.
12	Bilecik	Bozüyük »	Otopark tanzimi	140 626	A. P.
13	Bitlis	Ahlat »	Otopark tanzimi	172 006	Bağımsız
14	Bolu	Gerede »	Otopark tanzimi	1 455 142	A. P.
15	Bolu	Yeniçağa »	Otopark tanzimi	360 000	Bağımsız
16	Burdur	Dirmil (Altınyayla) Bel.	2 adet kavşak tanzimi	185 153	C. H. P.
17	Denizli	Denizli Belediyesi	6 kavşakta sinyalizasyon tesisi	900 000	C. H. P.
18	Denizli	Çal »	Otopark ikmal inşası	115 000	C. H. P.
19	Edirne	Meriç »	Otopark tanzimi	233 111	C. H. P.
20	Erzincan	Çayırh »	Otopark tanzimi	185 000	A. P.
21	Erzurum	İhca Belediyesi	Otopark tanzimi	99 595	A. P.
22	Erzurum	Pasinler (Hasankale)	Otopark tanzimi	414 666	A. P.
23	Erzurum	Aşkale Belediyesi	Otopark tanzimi	585 027	C. H. P.
24	Erzurum	Hınıs »	Otopark tanzimi	143 751	A. P.
25	Erzurum	Horasan »	Otopark tanzimi	250 000	A. P.
26	Erzurum	Karaçoban »	Otopark tanzimi	233 137	C. H. P.

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardımlı Miktarı	Mensup Olduğu Siyasi Parti
27	Erzurum	Narman »	Otopark tanzimi	184 457	Bağımsız
28	Erzurum	Şenkaya »	Otopark tanzimi	160 244	A. P.
29	Giresun	Ahucra »	Otopark tanzimi	156 202	A. P.
30	Giresun	Dereh »	Otopark tanzimi	341 984	A. P.
31	Hakkari	Yüksekova »	Otopark tanzimi	258 694	A. P.
32	Hatay	İskenderun »	10 kavşakta sinyalizasyon tesisi	683 185	C. H. P.
33	Hatay	İskenderun »	10 kavşakta sinyalizasyon tesisi ikmalı için	643 345	C. H. P.
34	İçel	Anamur »	Otopark tanzimi	140 000	C. H. P.
35	İstanbul	Kartal »	Otopark tanzimi	280 000	C. H. P.
36	İzmir	Ödemiş »	Otopark tanzimi	58 270	A. P.
37	İzmir	Bornova »	Sinyalizasyon tesisi	195 063	A. P.
38	İzmir	Çırpı »	Otopark tanzimi	110 223	A. P.
39	Kayseri	Kayseri »	7 kavşakta sinyalizasyon tesisi	500 000	C. H. P.
40	Kayseri	Bünyan »	Otopark tanzimi	150 000	Bağımsız
41	Konya	Bozkır »	Otopark tanzimi	75 079	Bağımsız
42	Konya	Yeşildağ »	Otopark ikmal inşası için	30 000	Bağımsız
43	Muğla	Muğla »	Otopark tanzimi	1 138 000	C. H. P.
44	Muğla	Ortaca »	Otopark tanzimi	615 560	C. H. P.
45	Niğde	Aksaray »	2 adet kavşak tanzimi	379 607	A. P.
46	Niğde	Aksaray Belediyesi	1 adet kavşak tanzimi	126 000	A. P.
47	Samsun	Çarşamba »	Kavşak tanzimi	200 000	A. P.
48	Sinop	Sinop »	Otopark yapımı	271 741	C. H. P.
49	Tekirdağ	Hayrabolu »	Otopark tanzimi	634 600	A. P.
50	Tekirdağ	Şarköy »	Otopark tanzimi	163 000	C. H. P.
51	Tokat	Tokat »	8 kavşakta sinyalizasyon tesisi	511 520	M. S. P.
52	Tokat	Turhal »	Kavşak tanzimi	721 802	A. P.
53	Tokat	Zile »	Kavşak ve işaret levhası tesisi	344 483	A. P.
54	Tokat	Niksar »	Kavşak tanzimi	252 284	Bağımsız

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
55	Tokat	Üzümlören »	Kavşak tanzimi	200 000	A. P.
56	Tokat	Karakaya »	Kavşak ve otopark tanzimi	387 329	A. P.
57	Trabzon	Şalpazarı »	Otopark tanzimi	215 382	Bağımsız
58	Van	Gevaş »	Kavşak ve otopark tanzimi	284 536	C. G. P.
59	Zonguldak	Safranbolu »	Otopark tanzimi	222 250	C. H. P.
60	Zonguldak	Ereğli »	Kavşak tanzimi	237 855	C. H. P.
Toplam :				18 746 778	

Başkanları C. H. P.'li olan belediyeler :	21
Başkanları A. P.'li olan belediyeler :	27
Başkanları Bağımsız olan belediyeler :	10
Başkanları M. S. P.'li olan belediyeler :	1
Başkanları C. G. P.'li olan belediyeler :	1
	60

Müşterek Trafik Fonundan 5 Haziran Seçim Sonrasında Sayın Ecevit Tarafından Kurulan Hükümet Sırasında Hangi Belediyelere, Hangi Proje İçin Ve Ne Miktarda Yardım Yapıldığını, Bu Belediyelerin Başkanlarının Hangi Siyasî Partiye Mensup Olduğunu Gösterir Çizelge :

Liste : 4
Mensup Olduğu
Siyasî Parti

SN:	İli	Belediye Adı	Hizmetin Cinsi	Yardım Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
1	Antalya	Güzelbağ Belediyesi	Otopark tanzimi	300 000	A. P.
2	Artvin	Kılıçkaya »	Otopark tanzimi	280 100	C. H. P.
3	Aydın	Yenipazar »	Otopark ikmal inşası	315 750	C. H. P.
4	Aydın	Hıdırbeyli »	Otopark tanzimi	87 600	A. P.
5	Bahkesir	Zeytinli »	Otopark tanzimi	90 000	A. P.
6	Bahkesir	Göbel »	Otopark tanzimi	138 500	C. H. P.
7	Bahkesir	Sındırgı »	Otopark tanzimi	144 500	A. P.
8	Bahkesir	Karapürçek »	Otopark tanzimi	76 268	A. P.
9	Bursa	Bursa »	Katlı otopark inşası	9 444 140	A. P.
10	Çorum	Çorum »	Otopark - Trafik işaret levhası tesisi	219 692	C. H. P.
11	Edirne	Enez »	Otopark ikmal inşası	253 500	C. H. P.
12	Erzurum	Erzurum »	Sinyalizasyon tesisi	3 059 170	C. H. P.
13	Erzurum	Çat »	Otopark tanzimi	132 000	Bağımsız
14	Erzurum	Olur »	Otopark tanzimi	95 900	A. P.
15	İçel	Mersin »	Sinyalizasyon tesisi	1 933 898	C. H. P.
16	İzmir	Beydağ »	Otopark tanzimi	350 000	C. H. P.
17	Konya	Başıbüyük »	Kavşak tanzimi	62 850	A. P.
18	Konya	Ketenli »	Otopark tanzimi	158 900	D. P.
19	Manisa	Süleymanlı »	Otopark tanzimi	120 000	A. P.
20	Muğla	Menteşe »	Otopark tanzimi	267 200	Bağımsız
21	Nevşehir	Başdere Belediyesi	Otopark tanzimi	251 800	C. H. P.
22	Nevşehir	Ortahisar »	Otopark ikmal inşası	101 300	C. H. P.
23	Samsun	Samsun »	Sinyalizasyon tesisi	1 454 295	Bağımsız
24	Van	Sarımansuyu »	Kavşak tanzimi	77 553	C. G. P.

Toplam : 19 414 916 TL.

Başkanları C. H. P.'li olan belediyeler :	10
Başkanları A. P.'li olan belediyeler :	9
Başkanları Bağımsız olan belediyeler :	3
Başkanları D. P.'li olan belediyeler :	1
Başkanları C. G. P.'li olan belediyeler :	1

Toplam : 24

Asker Aileleri Yardım Fonundan 1 Ocak 1977 Tarihinden İtibaren Dörtü Koalisyon Hükümeti Sırasında Hangi Belediyelere Ve Ne Miktarda Yardım yapıldığını, Bu Belediyelerin Başkanlarının Hangi Siyasî Partiye Mensup Olduğunu Gösterir Çizelge :

SN:	İli	Belediye Adı	Tahsis Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
1	Diyarbakır	Bismil	61 015	A. P.
2	Kayseri	Şifli	130 331	C. H. P.
3	Nevşehir	Üçhisar	20 916	Bağımsız
4	Niğde	Çukurkuyu	69 810	C. H. P.
5	Niğde	Demirci	28 902	C. H. P.
Toplam :			310 974	

Asker Aileleri Yardım Fonundan 5 Haziran Seçim Sonrasında Sayın Ecevit Tarafından Kurulan Hükümet Sırasında Hangi Belediyelere Ve Ne Miktarda Yardım Yapıldığını, Bu Belediyelerin Başkanlarının Hangi Siyasî Partiye Mensup Olduğunu Gösterir Çizelge :

SN:	İli	Belediye Adı	Tahsis Miktarı	Mensup Olduğu Siyasî Parti
1	Kayseri	Erkilet	163 685	Bağımsız
2	Mardin	Mardin	204 238	Bağımsız
Toplam :			367 923	

Ö d e n e n

Belediyesi	Memur sayısı	İşçi sayısı	Maaş (TL.)	Yevmiye (TL.)
Ankara 1.1.1977	3 761	5 874	12 689 516,79	34 648 099,56
Ankara 1.8.1977	3 875	5 943	17 187 801,47	50 244 836,93

Not : Uzman, Danışman, Müşavirlerle ilgili açıklamalı bilgiler ilişiktir.

İstanbul 1.1.1977	8 548	10 961	32 373 648,31	59 234 227,65
İstanbul 1.8.1977	Her iki tarih arasında çalışan memur sayısı	11 285	41 895 227,10	101 681 044,53

Not : Kadrolu iki adet Müşavir olup, biri Harp Okulu mezunu, 9.8.1973 den beri, diğeri; Mimar olup, 16.2.1974'ten beri çalışmaktadır.

İzmir 1.1.1977	2 049	2 206	6 243 410	6 080 398
İzmir 1.8.1977	2 045	2 399	7 970 439	8 341 362

Not : A. İhsan Ünal (Müşavir), Y. Ek. ve Ti. Ok. Mezunu 31.1.1977'de göreve başlamış olup, brüt 11 100 lira aylık almakta.

İlhan Çelikkaya (Müşavir) Y. Ek. ve Ti. Ok. mezunu 17.2.1977'de göreve başlamış olup, brüt 12 100 lira aylık almakta.

Memduh Palabıyık (Müşavir) Hukuk Fak. mezunu 28.2.1977'de göreve başlamış olup, brüt 11 100 lira aylık almakta. Son bir yıl içinde görevinden ayrılan yoktur.

Gaziantep 1.1.1977 ve 1.8.1977 tarihleri arası	242	1 203	7 384 956	40 018 146
Konya 1.1.1977	356	801	1 481 326	4 110 571
Konya 1.8.1977	359	910	1 891 169	4 128 950

Not : Danışman, Uzman, Müşavirleri yoktur.

Adana 1.1.1977 - 1.8.1977 tarihleri arası	602	1 532	19 214 759	50 852 543
---	-----	-------	------------	------------

Not : Sözleşmeli veya kadrolu Danışman, Müşavir, Uzmanları yoktur.

Erzurum 1.1.1977	354	857	1 505 624,80	3 484 123,74
Erzurum 1.8.1977	295	1 250	2 038 548,60	6 802 237,56

Not : Sözleşmeli veya kadrolu Danışman, Müşavir, Uzmanları yoktur.

Bursa 1.1.1977	1 107	1 412	2 628 038,64	3 641 208,83
Bursa 1.8.1977	1 130	1 411	3 576 176,60	5 113 829,63

Not : Danışman, Uzman, Müşavirleri yoktur.

Türkiye Cumhuriyeti
Ankara Belediye Başkanlığı
Özel Kalem

Sayı :

Ankara Valiliğine

1. 1.1.1977 ve 1.8.1977 tarihlerinde istihdam edilen işçi sayıları söz konusu aylar itibarı ile şöyledir.

Aylar	İstihdam edilen işçi sayısı	Brüt ücret	Mevcut kadro
Ocak	5 874	34 648 099,56	7 034
Şubat	5 884	33 558 393,04	7 034
Mart	5 879	28 431 521,48	7 563
Nisan	5 887	42 847 536,95	7 563
Mayıs	5 869	42 909 302,85	7 563
Haziran	5 928	46 337 369,21	7 563
Temmuz	5 936	44 041 744,42	7 563
Ağustos	5 943	50 244 836,93	7 563

Yukarıdaki tabloda gösterilen ücretlere işveren payı ile toplu iş sözleşmesinden doğan haklar dahildir.

Tabloya bakıldığında, istihdam edilen işçi sayısının mevcut kadro sayısından düşük olduğu görülmektedir. Ocak ayından Ağustos ayna kadar, çalışan işçi sayısından çok az bir artış olmasına rağmen ücretlerde dikkati çeken artış toplu iş sözleşmesinin uygulanışı sonucu meydana gelmektedir.

Bu arada Bakanlar Kurulu kararı gereğince Ağustos ayında da ilâve tediye ödenmiştir.

2. Başkentimiz güncel âcil işleri ile ileriye dönük kentsel sorunların çözümlenebilmesi için aşağıda belirtilen konularda yetişmiş ihtisas uzmanlara gereksinime duyulmaktadır. Bu konular çeşitli olmakla beraber özellikle çözüm gerektiren ve her biri bilimsel bir çalışma ve uzmanlık isteyen şehircilik dahilinde master plan uygulaması ve gerçekleştirilmesi kişi başına düşen yeşil saha ve parkların yetersizliği nedeniyle bu sahaların kent ölçüsünde planlı bir şekilde artırılması ve bu projelerin gerçekleştirilmesi, kentimizin önemli sorunlarından biri olan ulaşım, hava kirliliğinin çözümlenmek için metropoliten planlama çalışmaları ekonomik açıdan sanayi bölgelerini tespit çalışmaları, ağır sanayi, organize ve küçük sanayi kollarındaki projelerin gerçekleştirilmesi, gerekli ön araştırmaların yapılması, konut sorununun çözümü için akkondü projesinin hazırlanması ve uygulanması yanında kamulaştırma çalışmaları, belediye gelir kaynaklarının artırılması için gerekli yasal atılımların yapılması ve bundan doğacak hukuksal sorunların ve

gerekli önlemlerin saptanması, Belediye Sarayı projesinin hazırlanması, gerçekleştirilmesi gibi, vs. konularda yeterli bilgi, tecrübe sahibi uzmanların istihdamı zorunludur.

Bu uzmanlar önce 675 sayılı Yasaya göre istihdam edilmek istenmişse de, kadroların çıkarılmaması nedeniyle 1475 sayılı İş Yasasına göre çalıştırılmaları uygun görülmüştür.

Gerçekte söz konusu uzmanlar, özellikle gecekondu bölgelerinde hazırlanan raporlara kaynak olacak, yerinde inceleme, araştırma yaparak, ayrıca anketör olarak çalışmak suretiyle bedensel faaliyetlerde bulunmaktadır.

Aşağıda durumları açıklanan uzmanların çalışmaları her ay aylık raporlar halinde yayınlanmaktadır.

1. İrem Acaroğlu : ODTÜ Gecekondu ve Mimarlık Fakültesi mezunu, ODTÜ Öğretim Üyesi, Dr. Şehir Plancısı, Cornell Üniversitesi U.S.A. 1970 Şehir Plancısı Yüksek Lisans (MCP) 1972 - 1973 yıllarında ODTÜ Mimarlık Fakültesi şehir ve bölge planlama bölümü başkanlığı vs. gibi görev ve çalışmalarda bulunmuştur. İngilizce ve Rusça bilir. Adı geçen 15 . 10 . 1975 tarihli Başkanlık Onayı ile 275 - 350 TL. ödenekli kadroya 350 TL. yevmiye ile atanmıştır. Ele geçen miktar (net ücret) ise 7 237 TL.'sıdır.

2. Yalçın Küçük : 1960 yıllarında S. B. F. mezunu, 1967 yılı İktisat Doktoru 1966 - 1972 ODTÜ Öğretim Üyeliği, İngilizce ve Rusça bilir. Adı geçen 17 . 10 . 1975 tarihli Başkanlık onayı ile 275 - 350 TL.'lık kadroya 350 TL.'sı yevmiye ile atanmış olup ele geçen net ücret ise 7 347 TL.'sıdır.

3. Önder Şenyapılı : ODTÜ Mimarlık Fakültesi Y. Lisans Pennsylvania Üniversitesi Bölgesel Bilimler Bölümü Y. Lisans meslekî kuruluşlar komite üyelikleri, DPT. Bölgesel Gelişme ve Yerleşme Komisyonu İkinci Başkanı. Mesken Genel Müdür Yardımcısı, Başbakanlık Toprak Tarım Reformu Müsteşarlığında Yatırım, Planlama Koordinasyon Genel Müdürlüğü yapmış ve

1973 Yunus Nadi Yarışması

1976 Ali Naci Karacan Yarışması

1977 Ali Naci Karacan Yarışması

Araştırma yarışmalarında birincilik ödülü kazanmıştır.

4. Adil Özkol : Hukuk Fakültesi Mezunu ve aynı fakültede asistanlık yapmış 1970 yılında idari hukuku üzerine doktorasını tamamlamıştır.

İngilizce bilir. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihinde Başkanlık onayı ile 240 - 275 TL. yevmiye ile atanmış olup 6 388 TL. net olarak eline geçmektedir.

5. Ahmet Yücekök : 1966 yılı Leeds Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi mezunu 1967 yılında Siyasal Bilimler Fakültesi asistanlığı, 1971 yılında doktora tamamlamıştır. İngilizce bilir. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihli Başkanlık onayı ile istifaen görevden ayrılmıştır. 250 TL.'sı yevmiye ile istihdam edilmekte idi.

6. İlhan Tekeli : 1960 yılı İ.T.Ü. İnşaat Fakültesi 1964 yılı ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, 1966 yılı Pensylvania Üniversitesi Yüksek Lisans mezunu, 1968 yılında İ.T.Ü. doktora, 1973 yılında ODTÜ'de doçentlik ve İmar ve İskân Bakanlığında Fen Kolu Müdürü, ayrıca ODTÜ ve yabancı ülkelerde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihli Başkanlık onayı ile 275 - 350 TL. ödenekli kadroya 350 TL. yevmiye ile atanmış olup eline geçen net ücret ise 7 272 TL.'sıdır.

7. Esat Turak : 1949 yılında İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesini bitirmiştir. A. B. D. Harvard Üniversitesi Şehir Planlaması, 1956 yılında aynı Üniversiteden master derecesini almıştır. ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünü kurmuştur. Kanada'da metropoliten alan planlamalarında çalışmış olup İngilizce bilir. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihli Başkanlık onayı ile 275-

350 TL. ödenekli kadroya 350 TL.'sı ile atanmış olup eline geçen net ücret ise 7 850 TL.'sıdır.

8. Demirtaş Ceyhan : 1959 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Y. Mimarlık Bölümü mezunu. Adana Belediyesi, İstanbul Bayındırlık Md. Mimarlar Odası vs. gibi yerlerde çalışmıştır. Adı geçen 5.1.1976 tarihli Başkanlık onayı ile 275 TL. yevmiye ile görevine başlamış olup 1 . 9 . 1976 tarihli Başkanlık onayı ile görevinden ayrılmıştır.

1 . 1 . 1977 ile 1 . 8 . 1977 tarihlerindeki memur adedi ile bunlara ödenen aylık maaş (brüt)

Aylar	Memur Adedi	Ödenen Maaş
Ocak	3 761	12 689 516,79
Şubat	3 797	12 356 863,42
Mart	3 874	14 834 799,53
Nisan	3 831	16 862 153,55
Mayıs	3 737	15 788 358,64
Haziran	3 795	14 221 227,99
Temmuz	3 776	16 012 403,12
Ağustos	3 875	17 187 801,47

Not : 1 . 8 . 1977 tarihi itibariyle 1 200 adet boş kadromuz mevcuttur.

1897 sayılı Yasaya göre (K) cetvelinde çalışan Müavir ve uzmanlar :

Adı ve Soyadı	Aylığının tutarı	Öğrenimi	Belediyemiz- de görev başladığı ta.
H. Lütfi Teyikan	10 800	Siyasal Bilimler Fakültesi mezunu	24.12.1957
Renzi Uçar	7 200	Lise mezunu	29.12.1965
Bedrettin Semerci	6 960	Dil Tarih, Coğrafya Fakültesi mezunu	30. 5.1967
Bedri Demir	6 960	İktisadi ve Ticari İlimler Ak. Tic. ve Sanayi İş. Böl. mezunu	22. 9.1975
Rafet Bora	12 000	Muamele Memuru Okulu mezunu	19.10.1960
Ekrem Öztürker	4 800	Eğitim Fak. Özel Eğt. Böl. mezunu	30.11.1970
Halim Aydınoglu	7 920	İktisadi ve Tic. İl. Ak. Tic. ve Sanayi İş. Böl. Mez.	15. 7.1959
Fazıl Öztükel	6 480	Yüksek Ekonomi Tic. Ok. Bankacılık ve Muhasebe Uzmanlık Böl. mezunu	18. 8.1971
Ertan Bora	5 640	Gazetecilik Yük. Ok. mezunu	19. 9.1962
Yüksel Doğruer	8 880	Dil Tarih ve Coğ. Fak. mezunu	26. 4.1957
Necati Demir	7 680	Gazi Eğitim Enstitüsü mezunu	29. 4.1974
Ahmet Mollah	5 460	Siyasal Bilimler Fak. İdari Şubesi bölümü mezunu	13.10.1975
Kâzım Yakdır	12 000	İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Kamu Yön. Böl. mezunu	31.10.1951

Ayrılanlar : Ayrış Tarihi

Nadir Selvi	16.9.1976
Mustafa Gürcan	4.4.1977

1 Ocak 1977 tarihinden 20 Temmuz 1977 tarihine kadar 1976 ve 1977 yılı :

- Kamulaştırma
- Düzenleme

Ödeneklerinden Dörtlü Koalisyon Hükümeti ve Sayın Ecevit Hükümeti zamanında, çalışmalarına katkıda bulunmak üzere kendilerine yardım yapılan belediyeler ile yardım miktarları yıllar ve belediyeler ayrı ayrı olmak üzere A. B. ve C. listelerinde belirtilmiştir.

Yapılan bu yardımlar A. B. ve C. listelerinde isimleri yazılı belediyelere kamulaştırma ve düzenleme projeleri karşılığında imar planlarında öngörülen yol, meydan, yeşil saha, park, çocuk bahçesi ve pazar yerlerinin kamulaştırılması ve düzenlenmesi işlerinde kullanılmak üzere tahsis edilmiştir.

LİSTE - A

LİSTE : 1

Dörtlü Koalisyon Hükümeti zamanında 1977 yılı kamulaştırma ve düzenleme ödeneklerinin 14.3.1977 - 21.6.1977 itibarıyla dağıtım programı

İli : 01 Adana

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Merkez	1 000	—
2. Haruniye	200	—
3. Doruk	—	200
4. Zeytinbeli	—	200
5. Ceyhan	500	—
6. Mustafabeyli	—	235
7. Karaisalı	—	500
8. Osmaniye	—	500
9. Hacılar	—	500

İli : 02 Adıyaman

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Merkez	1 000	—
2. Gölbaşı	74	74
3. Harmanlı	—	99
4. Gerger	—	200
5. Kâhta	191	—
6. Belören	—	200
7. Çelikhana	—	314
8. Samsat	—	300
9. Tut	—	335
10. Suvarlı	—	200
11. Pınarbaşı	—	200
12. Besni	—	500

İli : 03 Afyonkarahisar

1. Başmakçı	400	—
2. Bolvadin	500	—
3. Uluköy	207	—
4. Şuhut	200	—
5. Karaadilli	200	—
6. Döğeri	200	—
7. Çay	206	—
8. Sinanpaşa	200	—
9. Dazkırı	—	200
10. Merkez	1 446	—
11. Karacahmet	166	215
12. Haydarlı	246	—
13. Serban	100	—
14. Sütlüce	—	300
15. Kemerkaya	—	150
16. Taşoluk	—	200
17. K. Karacaören	—	150
18. Sandıklı	400	—
19. Özbek	—	200
20. Tatarlı	300	—
21. Dişli	65	—
22. Sultandağ	200	—
23. Tınaztepe	—	250
24. Bayat	—	400
25. Yavaşlar	—	141
26. Çobanlar	—	200
27. Balçıkhisar	—	200

İli : 04 Ağrı

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Hamur	—	400
2. Diyadin	—	400
3. Patnos	167	—
4. Taşçay	—	250
5. Merkez	1 000	—
6. D. Beyazıt	—	300
7. Eleşkirt	100	400
8. Tutak	200	100

İli : 05 Amasya

1. Alpaslan	—	147
2. Uluköy	54	179
3. Gölbeyle	—	200
4. Ziyaret	268	—
5. Doğantepe	—	29
6. Suluova	—	400
7. Taşova	—	400
8. Çaydibi	—	300
9. Yassıçal	—	200
10. Göynücek	—	230
11. Yeşilyenice	33 440	159 560
12. Merzifon	500	—
13. Hamamözü	—	300
14. Gediksaray	—	300

İli : 06 Ankara

1. Kırıkkale	300	700
2. Sulakyurt	64	127
3. Bahşeyh	—	200
4. Çelebi	—	72
5. B. Avsar	—	200
6. Uruş	—	193
7. Balâ	—	197
8. Sincan	200	—
9. Çuknağıl	—	200
10. Elmadağ	—	200
11. Çamlıdere	—	200
12. Akyurt	170	255
13. Karakeçili	78	100

İli : 06 Ankara

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
14. Nallıhan	381	—
15. Gölbaşı	—	200
16. Sarıyahşi	—	600
17. Haymana	—	600
18. Ş. Koçhisar	267	—
19. Hasandede	—	400
20. Kızılcahamam	—	500
21. Yahşihan	134	—
22. Delice	—	197
23. Kufudüğün	300	100
24. Polath	500	—
25. Beypazarı	400	300
26. Çalören	221	—
27. Ayaş	—	500
28. Gündül	—	400

İli : 07 Antalya

1. Merkez	—	1 000
2. Taşagül	—	50
3. Yuva	—	50
4. Mahmutlar	—	300
5. Kaş	—	400
6. Kumluca	—	500
7. Elmalı	—	500
8. Güzelbağ	—	300
9. Altınova	—	400
10. Alanya	600	—
11. Demre (Zümrütkaya)	—	100
12. Kalkan	—	135

İli : 08 Artvin

1. Merkez	1 000	300
2. Ardanuç	—	200
3. Kihçkaya	72	—
4. Murgul	—	423
5. Damar	—	300
6. Borçka	—	400
7. Arhavi	400	500
8. Yusufeli	172	—

İli : 09 Aydın

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Merkez	1 000	—
2. İncirliova	200	—
3. Piriibeyli	—	200
4. Hıdırbeyli	158	155
5. Horsunlu	—	200
6. Yazkent	200	—
7. Bıyıklı	100	90
8. Güllübahçe	34	159
9. Yenice	134	—
10. Yenipazar	300	—
11. Pamukören	—	200
12. Sarıkemer	9	239
13. Ataçyımır	—	250
14. Ortaklar	300	—
15. Yeniköy	—	278
16. Burhaniye	100	200
17. Davutlar	—	350
18. Başaran	—	150
19. Bozdoğan	200	400
20. Köşk	—	200
21. Kuşadası	—	400
22. Umurlu	420	—
23. Karacasu	300	—
24. Acarlar	—	200
25. Germencik	187	140
26. Dalama	—	300
27. Koçarlı	—	600
28. Çine	415	200
29. Söke	550	150
30. Aslanlı	—	66
31. Sultanhisar	544	—
32. Mursalı	—	219

İli : 10 Bahkesir

1. İvrindi	—	150
2. Kepsut	200	488
3. Balya	—	200
4. Bigadiç	170	—
5. Büyütyenice	—	223
6. Ayvalık	247	210
7. Gönen	238	179
8. Salur	—	300
9. Küçükköy	—	300

İli : 10 Bahkesir

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
10. Altunova	—	250
11. Göbel	—	200
12. Merkez	—	1 500
13. Pelitköy	—	178
14. Edremit	300	300
15. Sındırgı	—	352
16. Altınoluk	—	300
17. Korucu	—	375
18. Savaştepe	—	256
19. Manyas	—	300
20. İvrindi	—	367
21. Zeytinli	—	450
22. Sarıköy	134	—
23. Erdek	300	350
24. Pamukçu	—	641
25. Gömeç	—	302
26. Dursunbey	—	306
27. Bandırma	400	291
28. Edincik	—	300
29. Aksakal	—	101
30. Havran	—	400
31. Karapürçek	—	400
32. Susurluk	—	565
33. Sarıbeyler	—	350
34. Şifa	—	450

İli : 11 Bilecik

1. Merkez	1 000	—
2. Söğüt	200	—
3. Bozüyük	313	—
4. Pazaryeri	—	300

İli : 12 Bingöl

1. Genç	205	—
2. Solhan	—	500
3. Adaklı	—	233
4. Yedisu	—	144
5. Karlıova	—	500

İli : 13 Bitlis

1. Ahlat	150	150
2. Merkez	891	—
3. Adilcevaz	146	—
4. Mutki	—	300

İli : 14 Bolu

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Göynük	200	395
2. Yeniçağ	—	200
3. Akçakoca	—	199
4. Merkez	500	808
5. Dörtdivan	—	392
6. Gerede	200	490
7. Gölyaka	—	350
8. Mudurnu	—	175
9. Yiğilca	400	—
10. Düzce	653	—
11. Gümüşova	250	—
12. Cumayeri	191	—

İli : 15 Burdur

1. Merkez	—	287
2. Beyköy	200	—
3. Bucak	—	200
4. Bağsaray	158	—
5. Çeltikçi	—	200
6. Kozluca	150	—
7. Tefenni	200	—
8. Yeşilova	—	200
9. Ağlasun	103	—
10. Gölhisar	—	500
11. Karamanlı	136	226
12. Güney	200	—

İli : 16 Bursa

1. İnegöl	900	—
2. Karacabey	151	—
3. Orhangazi	—	200
4. Zeytinbağ	—	156
5. Umurbey	249	—
6. Kurşunlu	—	214
7. Mudanya	—	200
8. Merkez	2 000	—
9. Yenişehir	—	500
10. Gemlik	—	700
11. Keleş	266	—
12. Çah	89	—
13. Gürsu	100	243
14. Armutlu	300	—

İli : 16 Bursa

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
15. İznik	—	541
16. Orhaneli	—	500
17. Yeniköy	—	300
18. Elbeyli	99	84

İli : 17 Çanakkale

1. Merkez	1 000	—
2. Bolayır	—	103
3. Bayramiç	—	57
4. Eceabat	—	101
5. Umurbey	150	150
6. Çan	—	135
7. Ayvacık	150	150
8. Gelibolu	484	—
9. Evreşe	—	200
10. Gökçeada	200	300
11. Geyikli	—	300
12. Ezine	—	858
13. Karabiga	69	217

İli : 18 Çankırı

1. Atkaracalar	163	760
2. Merkez	1 250	3 500
3. Kalfat	183	300
4. Gümerdiğin	36	652
5. Çardaklı	—	200
6. Bayramören	—	37
7. Eskipazar	500	329
8. Yapraklı	498	500
9. Korgun	300	600
10. Elmalı	—	325
11. Ovacık	200	300
12. Çardaklı	—	500
13. Eldivan	200	491
14. Kurşunlu	163	467
15. Yeşildumrupınar	—	50
16. Orta	142	399
17. Yaylakent	221	306
18. Ilgaz	—	631
19. Çerkeş	350	600
20. Şabanözü	—	500

İli : 19 Çorum

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Merkez	1 000	—
2. Osmancık	50	450
3. Alaca	—	211
4. Baspsuar	—	200
5. Hacıhanza	—	360
6. Mecitözü	—	240
7. İskilip	—	500
8. Ortaköy	400	—
9. Sungurlu	—	600
10. Bayat	—	400
11. Narh	—	300
12. Uğurludağ	—	300

İli : 20 Denizli

1. Merkez	1 000	—
2. Yenicekent	200	—
3. Kızılıhisar	100	109
4. Sarayköy	223	—
5. Denizler	—	79
6. Ortaköy	—	151
7. Akkent	—	65
8. Buldan	156	—
9. Başkarı	69	83
10. Konak	147	—
11. İsabey	—	216
12. Bekilli	134	—
13. Güney	210	—
14. Darıveren	77	—
15. Kızılcı	—	200
16. Acıpayam	300	—
17. Süller	—	250
18. Alâettin	—	250
19. Kıralan	—	250
20. Baklan	—	200
21. Çardak	—	400
22. İncele	50	100
23. Babadağ	75	235
24. Uzumpınar	—	190
25. Kakhk	—	200
26. Karahisar	—	150
27. Yatağan	31	—
28. Tavas	300	304
29. Dodurgalar	—	150

İli : 20 Denizli

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
30. Çivril	—	400
31. A. Şamlı	—	100
32. Yazır	—	300
33. Honaz	—	377
34. Yeşilyuva	—	200
35. Gürpınar	—	300
36. Özdemirci	—	200
37. Yumrutaş	—	115

İli : 21 Diyarbakır

1. Merkez	—	1 000
2. Çermik	200	—
3. Silvan	—	172
4. Hazro	200	—
5. Dick	150	—
6. Ergani	—	275
7. Eğil	—	340
8. Çınar	—	300
9. Çüngüş	—	500
10. Kule	—	400
11. Bismil	—	500

İli : 22 Erzurum

1. Keşan	—	200
2. Çamlıca	—	200
3. Kırçasalıh	—	200
4. Merkez	—	480
5. Enez	—	300
6. Uzunköprü	800	—
7. İpsala	500	—

İli : 23 Elâzığ

1. Ağın	200	—
2. Sivrice	—	200
3. Arıcak	—	400
4. Harput	—	230
5. Sivrice	167	—
6. Keban	—	300
7. Akçakiraz	—	250
8. Kovançlar	—	217
9. Beyhanlı	—	200
10. Merkez	1 683	—
11. Karakoçan	—	600
12. Yurtbaşı	—	400
13. Pahu	—	362

İli : 24 Erzincan

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Merkez	1 000	—
2. Refahiye	—	300
3. Çayırh	—	300
4. Kemah	185	—
5. Altinkent	—	100
6. Tercan	—	230

İli : 25 Erzurum

1. İspir	300	—
2. Karaçoban	—	104
3. Azort	—	200
4. Kopal	—	200
5. Merkez	345	515
6. Çat	—	300
7. Olur	—	500
8. Tekman	—	234
9. Şenkaya	—	400
10. Horasan	—	500
11. Hıms	—	500
12. Pasinler	—	500
13. Karayazı	—	400
14. Humut	—	400
15. Ilıca	—	400
16. Yağan	—	300
17. Pazaryolu (Norgâh)	—	300

İli : 26 Eskişehir

1. Gümele	72	—
2. Kaymağ	—	120
3. Alpr	—	308
4. Seyitgazi	—	500
5. Han	—	300
6. Sarıcakaya	—	300
7. Mahmudiye	—	348
8. Sivrihisar	—	500

İli : 27 Gaziantep

1. Yeşiltepe	—	116
2. Nizip	123	—
3. Salkım	—	243
4. Yavuzeli	—	230

İli : 27 Gaziantep

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
5. Uluyatır	—	221
6. Arıl	—	121
7. Oğuzeli	—	500
8. Sekili	—	300
9. Burç	200	200
10. Nurdag	—	239
11. Araban	—	300

İli : 28 Giresun

1. Bulancak	300	—
2. Karabulduk	—	267
3. Tirebolu	—	300
4. Merkez	1 000	—
5. Çanakçı	—	300
6. Güce	—	300
7. Piraziz	300	—
8. Derefi	173	337
9. Espiye	—	348
10. Ören	—	445
11. Alucra	—	500
12. Kesap	—	194
13. Eynesil	—	245
14. Doğan kent	—	219

İli : 29 Gümüşhane

1. Torul	—	300
2. Bayburt	—	200
3. Merkez	—	1 500
4. Şiran	—	400
5. Köşe	—	200
6. Ünlüpınar	300	—
7. Demirözü	—	200
8. Konursu	—	200
9. Arpağ	—	295
10. Yeşilbük	—	250

İli : 30 Hakkari

1. Hilâl	200	—
2. Merkez	1 500	—
3. Uhdere	500	—
4. Çukurca	—	339
5. Yüksekova	100	395
6. Beytüşşebap	47	116

İli : 31 Hatay

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Payas	400	—
2. Yeşil	300	—
3. Antakya	1 000	1 000
4. Harbiye	—	500
5. Hassa	—	220
6. Yayladağ	200	200
7. Reyhanlı	700	—
8. Kumlu	200	—
9. Erzin	—	500
10. Yiğityolu	—	200
11. Kuzuculu	180	—
12. Samandağı	500	—
13. Kırıkhan	—	700

İli : 32 ISPARTA

1. Keçiborlu	93	107
2. Çetince	—	200
3. Uluborlu	—	200
4. Kuleönü	—	200
5. Kumdanlı	—	200
6. Barla	—	200
7. Yenişarbademli	—	214
8. Şarkikaraağaç	700	—
9. Bağlıh	—	300
10. Merkez	1 000	—
11. Yassıören	—	350
12. Esendere	—	350
13. Göksöğüt	—	350
14. Güneykent	—	350
15. Yaka	—	350
16. Kesme	—	293
17. Kılıç	—	300
18. Senirkent	—	500
19. Aksu	—	350
20. Senir	—	350
21. İslâmköy	—	500
22. Atabey	500	—
23. Gönenköy	113	—
24. Çarıkсарaylar	250	100
25. Aydoğmuş	—	300
26. B. Gökçeli	—	300
27. Çiçekpınar	—	300
28. Süçüllü	—	300
29. Ayvalıpınar	—	102

İli : 33 İçel

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Kuskan	—	238
2. Çeşmeli	—	200
3. Sebil	—	200
4. İskele (Aydıncık)	—	200
5. Kazanlı	—	300
6. Taşucu	—	200
7. Kargıpınarı	—	350
8. Kocahasanlı	—	350
9. Zeyne	—	300
10. Bozyazı	—	300
11. Anamur	250	—
12. Mezitli	200	300
13. Erdemli	—	900
14. Gülnar	—	700
15. Limonlu	—	350
16. Arpaçbaşı	—	350
17. Tömük	400	299
18. Huzurkent	—	350
19. Aslanköy	—	400
20. Çamlıyayla (Namrun)	—	350
21. Gülek (Yaylacukuru)	—	303

İli : 34 İstanbul

1. Çatalca	—	300
2. Güngören	—	1 000
3. Yeşilbağ (Bağcılar)	—	1 000
4. Selimpaşa	—	350
5. Şile	—	300
6. Celâliye	—	400
7. Silivri	—	350
8. Pendik	—	200
9. Soğanlık	—	700
10. Doğayoba	—	500
11. Esenler	—	706

İli : 35 İzmir

1. Cumaovası	300	—
2. Yenifoça	300	—
3. Yeşilyurt	300	—
4. Çamdibi	300	—
5. Foça	159	—
6. Torbah	142	—

İli : 35 İzmir

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
7. Seferihisar	249	—
8. Beydağı	143	—
9. Bölcek	201	—
10. Ören	222	400
11. Menemen	—	500
12. Selçuk	500	—
13. Pancar	93	74
14. Bağyurdu (Parça)	300	—
15. Çeşme	200	—
16. Kiraz	—	227
17. Karaburun	—	500
18. Ödemiş	500	—
19. Tire	351	—
20. Bornova	500	300
21. Bergama	800	—
22. Kemalpaşa	400	—
23. Gaziemir	—	289
24. Güzelbahçe	—	300
25. Narlıdere	—	400
26. Bayındır	400	—
27. Balçova	—	700
28. Pınarbaşı	—	400
29. Çırpı	—	217
30. Buca	750	—
31. Y. K. Kızılcı	—	296
32. Aliağa	—	700

İli : 36 Kars

1. Sarıkamış	—	800
2. Posof	—	150
3. Yakınsu	—	200
4. İğdir	300	—
5. Merkez	—	760
6. Arpaçay	285	100
7. Çıldır	—	300
8. Selim	—	400

İli : 37 Kastamonu

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Tosya	—	300
2. Devrekân	200	—
3. Abana	200	—
4. İnebolu	300	127
5. Seydiler	500	—
6. Tosya	—	700
7. İhsangazi	500	—
8. Çatalzeytin	500	—
9. Bozkurt	500	—
10. Merkez	1 000	—
11. Taşköprü	500	—

İli : 38 Kayseri

1. Argıcık	—	437
2. Bünyan	150	500
3. Gesi	—	1 000
4. Sarız	56	—
5. Pazarören	—	200
6. Develi	182	—
7. Pınarbaşı	107	—
8. Kiranardı	—	175
9. Erkilet	—	62
10. Şhh	166	—
11. Kızılören	173	—
12. Çiftlik	—	182
13. Süksün	—	300
14. Yalak	300	—
15. Tomarza	—	300
16. İncesu	—	300
17. Akkışla	—	350
18. B. Tuzhisar	—	200
19. Kaynar	—	350
20. Yahyah	—	500
21. Hacılar	—	400
22. Yeşilhisar	—	400
23. Amarat	—	350
24. Palas	—	350
25. Felahiye	—	500
26. Sarıoğlan	—	400
27. Çukur	—	350
28. Derebağ	—	350

İli : 38 Kayseri

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
29. Kuşçe	—	350
30. Erciyes	—	350
31. Mimarsinan	—	350
32. Ağırnas	—	400
33. Hisarcık	—	350
34. Sindelböyük	—	300
35. B. Toraman	—	350
36. Yemliha	—	350

İli : 39 Kırklareli

1. Babaeski	300	—
2. Alpullu	200	—
3. Kaynarca	—	200
4. Demirköy	—	148
5. İğneada	—	192
6. Lüleburgaz	400	140
7. Pınarhisar	—	500
8. Vize	200	300
9. Ahmetbey	300	—

İli : 40 Kırşehir

1. Özbağ	135	—
2. Mucur	170	—
3. Kaman	218	—
4. Boztepe	338	—
5. Merkez	—	825
6. Çağrkan	—	294
7. Çayağzı	120	—
8. Çiçekdağı	—	500
9. Karacaören	—	200

İli : 41 Kocaeli

1. Merkez	1 000	—
2. Gölcük	—	300
3. Değirmendere	—	303
4. Kızderbent	123	132
5. Yuvacık	—	50
6. Hereke	250	—
7. Aslanbey	138	—
8. Bahçecik	—	400
9. İhsaniye	—	374

İli : 41 Kocaeli

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
10. Suadiye	—	500
11. Köseköy	—	300
12. Kandıra	—	250
13. Gebze	500	—
14. Karamürsel	—	900

İli : 42 Konya

1. Merkez	1 000	—
2. Balkaya	—	200
3. Karasınır	—	192
4. Beykonak	—	200
5. Yollarbaşı	200	—
6. Karaman	300	—
7. İçericumra	200	—
8. Balçılar	—	200
9. Ereğli	200	—
10. Avşar	200	—
11. Sarayönü	—	200
12. İmrenler	—	200
13. Kadınhamı	300	—
14. Kazımkarabekir	200	—
15. Kolukısa	—	200
16. Tavşançab	—	170
17. Taşkent	—	200
18. Çumra	—	200
19. Güneyyurt	—	200
20. Güneybağ	—	129
21. Kutören	—	178
22. Sengen	—	180
23. Karapınar	100	107
24. Çayhan	200	—
25. Alibeyhöyüğü	—	200
26. Zincirlikuyu	—	200
27. A. Çiğil	—	200
28. Kargın	—	200
29. Altıntaş	200	—
30. Kayabaşı	—	200
31. Emirgazi	—	200
32. Ermenek	—	200
33. Yükselen	—	200
34. Çağlayan	—	300
35. Ahırh	—	300
36. Akçabelen	—	350

İli : 42 Konya

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
37. Başhöyük	—	300
38. Yeşildağ	—	283
39. Çeşmelisebil	—	300
40. Akören	—	300
41. Kireli	—	450
42. Altnekin	400	—
43. İğm	—	500
44. Başyayla	300	—
45. Gevrekli	—	400
46. Karaağa	271	—
47. Kozanlı	—	300
48. Ayaşlar	—	300
49. Deştiğin	—	300
50. Lâdik (Hahcı)	50	250
51. Bozkır	150	700
52. Sarıveliler	—	300
53. Üstünler	200	100
54. Ortakaraören	—	300
55. Atlantı	—	254
56. Dere	—	300
57. Y. Çiğil	—	251
58. Akkise	—	277
59. Doğanbey	350	—
60. Kurucaova	150	200
61. Doğanhisar	—	750
62. Arğıthan	300	—
63. Turgut	—	300
64. Kulu	250	500
65. Ketenli	—	300
66. Gökpinar	—	300
67. Çeltik	—	300
68. Başköy	—	500
69. Hadim	—	750
70. Höyük	300	—
71. Başarakavak	—	300
72. Kılbasan	—	300
73. Üzümlü	—	300
74. Eğrigöz	300	—
75. Harmanpınar	—	202
76. İnlıce	—	300
77. Derebucak	—	400
78. Huğlu	300	—
79. Çavuşcugöl	—	300
80. Y. Piribeyli	—	300

İli : 42 Konya

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
81. Reis	—	300
82. Dereköy	—	300
83. Çetmi	294	—
84. Çavuşcu	—	300
85. Yahhöyük	—	400
86. Yeniceoba	500	—

İli : 43 Kütahya

1. Gürlek	—	200
2. Dumlupınar	—	200
3. Beyce	—	200
4. Aslanapa	—	200
5. Demirciköy	191	—
6. Domaniç	—	200
7. Hisarcık	195	198
8. Altıntaş	—	200
9. Şaphane	—	500
10. Kuşu	—	200
11. Çalköy	—	150
12. Örencik	—	278
13. Günlüce	—	400
14. Gökler	—	317
15. Tavşanlı	—	750
16. Hacıkebir	—	350
17. Çitgöl	100	198
18. Merkez	1 000	—
19. Pazarlar	—	200
20. Simav	900	—
21. Naşa	—	300
22. Tunçbilek	—	500

İli : 44 Malatya

1. Merkez	1 000	—
2. Aşağıulupınar	—	200
3. Darende	—	78
4. Yakınca	—	180
5. Konak	200	—
6. Gündüzbey	—	200
7. Erkenek	—	150
8. Dilek	—	200
9. Siirgü	—	91
10. Ören	—	166

İli : 44 Malatya

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
11. Pötürge	—	300
12. Yeşilyurt	500	120
13. Hasaңcelebi	300	—
14. Hekimhan	—	350
15. Güzeyurt	—	300
16. Arguvan	—	200
17. Doğanşehir	280	—
18. Balaban	—	300
19. Akçadađ	100	200
20. Koluncak	100	200
21. Hanmçiftliđi	100	300
22. Arapkir	400	300
23. Yeşiltepe	—	500
24. Polat	—	100

İli : 45 Manisa

1. Alaşehir	—	1 200
2. Gölmarara	200	—
3. Karataş	200	—
4. Beyoba	160	—
5. Hacır Rahmanlı	51	100
6. Karaođlanlı	—	400
7. Merkez	1 000	—
8. Turgutlu	—	600
9. Kemalije	300	—
10. Güneşli	—	250
11. Urganlı	500	—
12. Halitpaşa	—	150
13. Killik	—	200
14. Yeşilyurt	200	—
15. Saruhanlı	200	—
16. Bakır	96	—
17. Demirci	283	—
18. Kırkađaç	400	—
19. Köprübaşı	—	250
20. Görde	—	500
21. Süleymanlı	—	300
22. İsakçecebi	—	274

İli : 46 Kahramanmaraş

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Andırın	200	—
2. Ekinözü	—	200
3. Çobanbeyli	200	—
4. Arıtaş	—	375
5. Altınelma	200	—
6. Merkez	—	1 194
7. Pazarcık	—	600
8. Tanır	83	124
9. Göksun	300	—
10. Çardak	—	400
11. Düzbađ	—	282
12. Türkođlu	300	—
13. Çođulhan	325	—
14. Afşin	500	—
15. Elbistan	750	—

İli : 47 Mardin

1. Nusaybin	200	—
2. Silopi	200	—
3. Merkez	—	634
4. Savur	200	—
5. Kızıltepe	400	—
6. Ömerli	400	—
7. Mazıdağı	—	200

İli : 48 Muğla

1. Merkez	700	—
2. Milas	345	—
3. Seki	—	200
4. Ula	—	200
5. Yeşilyurt	—	171
6. Yatağan	60	153
7. Köyceđiz	—	400
8. Marmaris	—	453
9. Fethije	—	400
10. Ortaca	—	200
11. Turgut	209	115
12. Bodrum	400	—
13. Kavaklıdere	—	300
14. Turgutreis	127	—
15. Dalyan	—	238
16. Mumcular	—	200
17. Çamiçi	—	200

İli : 49 Muş

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Malazgirt	300	—
2. Hasköy	—	150

İli : 50 Nevşehir

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Başdere	—	169
2. Kalaba	—	150
3. Avcılar	—	200
4. Göynük	72	—
5. Tuzköy	220	100
6. Merkez	250	1 250
7. Karacaşar	—	200
8. Çat	—	70
9. Derinkuyu	—	218
10. Hacıbektas	—	500
11. Uçhisar	—	125
12. Avanos	—	350
13. İnalı	—	300
14. Tatların	300	—
15. Aksahur	317	—
16. Karasenir	—	200
17. Ürgüp	400	—
18. Özkonak	—	200
19. Mustafapaşa	130	300
20. Ortahisar	100	—
21. Sulusaray	39	—
22. Acıgöl	—	183
23. Narköy	—	364
24. Kaymaklı	—	503
25. Göre	—	250
26. Kozaklı	—	250

İli : 51 Niğde

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Merkez	750	750
2. Bor	300	—
3. Fırtına	100	350
4. Hacıabdullah	—	478
5. İni	—	440
6. Güzeyurt	—	200
7. Ulukışla	198	—
8. Kireli	—	176
9. Yeşilyurt	—	161
10. Demirci	—	161

İli : 51 Niğde

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
11. Azatlı	—	300
12. Bademdere	100	95
13. Edikli	132	—
14. Eşmekaya	—	250
15. Harraandalı	—	250
16. Ortaköy	—	400
17. Gümüşler	—	400
18. Dikilitaş	170	—
19. Sultanham	—	250
20. Taşınar	—	263
21. Bahçeli	—	250
22. Koyunlu	75	228
23. Yeşilova	—	250
24. Çamardı	—	231
25. Yeşiltepe	—	250
26. Yenikent	—	234
27. Eskil	—	226
28. Balçı	120	62
29. Kızılca	100	199
30. Aksaray	900	—
31. Özyurt	—	218
32. İhlara	—	212
33. Helvadere	—	250
34. Kemerhisar	—	250
35. Çukurkuyu	—	250
36. Yakacak (Akmanlar)	100	—
37. Altınhisar	—	224

İli : 52 Ordu

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Merkez	—	1 500
2. Perşembe	200	—
3. Korgan	200	—
4. Gököy	—	125
5. Gülyah	—	392
6. Alankent	175	—
7. Erenyurt	—	225
8. Eskiköy	—	378
9. Saraycık	—	300
10. Işıktepe	—	200
11. Kumru	260	—
12. Yeşilce	300	—
13. Aybastı	—	300
14. Ulubey	—	250

İli : 52 Ordu

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
15. Çatalpınar	—	250
16. Çamaş	—	350
17. İnkur	—	162
18. Çaybaşı	—	350
19. İlküvez	—	250
20. Fatsa	300	—
21. Yahköy	—	225
22. İkizce	—	250
23. Kabataş	—	250
24. Sarıyakup	—	350
25. İnanan	—	350
26. Medresöni	—	350
27. İlica	—	300
28. Gürgentepe	—	350
29. Ünye	—	500

İli: 53 Rize

1. Derepazarı	—	200
2. İkizdere	—	200
3. Ardeşen	—	200
4. Pazar	165	—
5. Gündoğdu	193	—
6. Fındıklı	—	177
7. Güneyce	—	189
8. Kalkandere	200	57
9. Güneysu	—	371
10. Madenli	—	324
11. Kendirli	—	300
12. İyidere	—	400

İli : 54 Sakarya

1. Pamukova	—	300
2. Hendek	200	—
3. Erenler	—	199
4. Altındere	—	300
5. Serdivan	100	428
6. Arifiye	—	300
7. Akyazı	300	300
8. Alifuatpaşa	—	200
9. Darıçayırı	—	300
10. Ferizli	80	200
11. Geyve	160	100
12. Gökent	—	240

İli : 54 Sakarya

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
13. Kuzuluk	—	150
14. Kaynarca	—	217
15. Kocaali	—	750
16. Lahna	—	250
17. Sapanca	153 757	460 243
18. Söğütli	—	300
19. Taraklı	29	—
20. Merkez	—	2 000

İli : 55 Samsun

1. Vezirköprü	250	—
2. Kavak	—	200
3. Çarşamba	400	—
4. Yakakent	—	200
5. Kolay	—	300
6. Bafra	750	—
7. Tekkeköy	—	700
8. Merkez	2 000	—

İli : 56 Siirt

1. Merkez	—	711
2. Şirvan	—	200
3. Sasan	200	—
4. Baykan	—	350
5. Pervari	—	200
6. Kayabağlar	—	200
7. Batman	—	600
8. Eruh	—	250
9. Kurtalan	—	175
10. Şırnak	100	200
11. Kozluk	—	250
12. Beşiri	—	250

İli : 57 Sinop

1. Durağan	300	—
2. Boyabat	400	—
3. Gerze	156	150
4. Merkez	686	125
5. Erfelek	—	250
6. Ayancık	—	345
7. Türkeli	—	108

İli : 58 Sivas

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
1. Şarkışla	—	450
2. Ulaş	200	—
3. Çetinkaya	200	—
4. Alacahan	—	200
5. Sızır	72	70
6. Zara	—	200
7. Gürün	—	300
8. Koyulhisar	—	400
9. Kangal	—	400
10. Gemerek	—	400
11. Eğerci	—	400
12. Doğanşar	—	282
13. Merkez	1 000	—
14. Akıncılar	250	—
15. Hafik	70	300
16. Çepni	100	143

İli : 59 Tekirdağ

1. Merkez	—	700
2. Sağlıktaş	—	200
3. Mürefte	—	200
4. Saray	—	200
5. Şarköy	200	122
6. Çerkeztisellim	—	300
7. Hoşköy	—	184
8. Murath	158	94
9. Çerkezköy	—	451
10. Veilimeşe	—	252
11. Karacakılavuz	—	200
12. Hayraboğlu	200	500
13. Malkara	550	200

İli : 60 Tokat

1. Merkez	1 000	—
2. Çamlıbel	82	—
3. Erbaa	—	200
4. Değirmenli	—	150
5. Koçak	—	150
6. Artova	—	350
7. Yıldıztepe	—	474
8. Güzelbeyli	—	211
9. Zile	—	500
10. Turhal	—	500

İli : 60 Tokat

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
11. Başçiftlik	300	—
12. Üzümlü	221	—
13. Bereketli	—	239
14. Reşadiye	—	500
15. Şenyurt	—	300
16. Arabacımusa	230	—
17. Niksar	—	450
18. Hasanşeyh	—	310
19. Bozçalı	—	300
20. Almus	444	—

İli : 61 Trabzon

1. Merkez	1 000	—
2. İskenderli	—	200
3. Çaykarcı	100	93
4. Uzungöl	—	200
5. Araklı	—	300
6. Arşin	100	100
7. Köprübaşı	—	295
8. Cumapazarı	—	97
9. Sürmene	250	—
10. Tonya	600	—
11. Şalpazarı	115	485
12. Yeniay	—	380
13. Düzköy	150	100
14. Işıklar	—	300
15. Derecik	—	200
16. Yomra	—	200
17. Vakıfkebir	300	100
18. Çağlayan	—	250
19. Beşiközü	500	—
20. Çamburnu	—	140
21. Dernek	—	250

İli : 62 Tunceli

1. Çemişkezek	—	330
---------------	---	-----

İli : 63 Urfa

1. Siverek	200	—
2. Hilvan	—	100
3. Yukarıgökli	—	300
4. Akçakale	—	500
5. Süruç	—	700

İli : 63 Urfa

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
6. Bozova	500	—
7. Halfeti	—	500
8. Ceylanpınar	—	500
9. Merkez	1 000	—
10. Viranşehir	—	475

İli : 64 Uşak

1. Yeleğen	200	—
2. Ulubey	—	107
3. Avgan	—	200
4. Eşme	—	300
5. Banaz	—	500
6. Sivash	—	400
7. Ahmetler	—	163
8. Karahallı	—	400

İli : 65 Van

1. Çatak	—	87
2. Özalp	—	212
3. Çelebibağı	120	205
4. Gürpınar	—	375
5. Merkez	1 000	745
6. Başkale	—	318
7. Sarmansuyu	—	155
8. Gevaş	182	—

İli : 66 Yozgat

1. Akdağmadeni	—	250
2. Sorgun	—	200
3. Çiğdemli	—	200
4. Bahadırlı	—	82
5. Çokradan	—	350
6. Çandır	—	500
7. Kazankuyu	—	350
8. Şefaath	—	500

İli : 66 Yozgat

Belediyesi	Tahsis tutarı (1 000 TL.)	
	Kamulaştırma	Düzenleme
9. Obayağmur	—	175
10. Yenifakılı	—	500
11. Merkez	450	547
12. Esenli	—	500
13. Eğmir	—	350
14. Doğan kent	—	200
15. Bektaş	—	500
16. Yamaç	—	500
17. Ovakent	—	100
18. Çekerek	200	400
19. Aydınçit	—	400
20. Kadışehri	—	400
21. Öziükavak	—	200
22. Bazlambaç	—	100
23. Karayakup	—	400
24. Yerköy	—	750
25. Çayıralan	—	600
26. Paşaköy	—	200
27. Sarıkent	—	100
28. Sarıkaya	—	200
29. Uzunlu	—	500
30. Karamağra	—	150
31. Boğazlıyan	—	300
32. Büyükkışla	—	250
33. Osmanpaşa	—	100
34. Kuzayca	—	400

İli : 67 Zonguldak

1. Gökçebay	—	200
2. Safranbolu	—	256
3. Amasra	500	—
4. Kılınli	63	300
5. Hisarönü	—	169
6. Kozlu	—	250
7. Eflâni	—	187
8. Karabük	800	—

LİSTE - II

Dörtlü Koalisyon Hükümeti zamanında 1976 yılı Kamulaştırma ve Düzenleme ödeneklerinin
1 . 1 . 1977 tarihi itibarıyla dağıtım programı

İli	Belediyesi	Tahsis Tutarı Kamulaştırma	(1 000 TL.) Düzenleme
Çankırı	Merkez	500	—
Çorum	Alaca	100	—
Diyarbakır	Çüngüş	150	—
Kayseri	Felahiye	125	—
Kütahya	Simav	200	—
Konya	Merkez	1 000	—
Niğde	Ortaköy	100	—
Rize	Kendirli	150	—
Isparta	Gönenköy	113	—
İzmir	Bergama	400	—
Sakarya	Sapanca	142	—

LİSTE - III

Sayın Ecevit Hükümeti zamanında 1977 yılı Kamulaştırma ve Düzenleme ödeneklerinin
27 . 6 . 1977 - 20 . 7 . 1977 tarihleri itibarıyla dağıtım programı

İli	Belediyesi	Tahsis Tutarı Kamulaştırma	(1 000 TL.) Düzenleme
Adana	1. Merkez	1 000	—
	2. Karaisalı	—	100
Adıyaman	1. Gölbaşı	426	—
	2. Harmanlı	—	200
	3. Belören	—	100
	4. Çukurhöyük	—	300
	5. Kahta	300	—
	6. Suvarlı	—	100
Afyon	1. Kemer kaya	—	100
	2. Dişli	—	100
Ağrı	1. Merkez	1 000	500
	2. Taşçay	—	250
	3. Diyadin	—	200
	4. Doğubeyazıt	—	300

İli	Belediyesi	Tahsis Tutarı Kamulaştırma	(1 000 TL.) Düzenleme
Amasya	1. Ziyaret	—	200
	2. Yeşilyenice	—	200
Ankara	1. Karakeçili	—	200
	2. Balâ	—	100
	3. Çamlıdere	—	300
	4. Elmadağ	—	200
	5. B. Avşar	—	100
	6. Balıseyh	—	100
	7. Gölbaşı	—	100
	8. Uruş	—	100
	9. Sincan	300	—
Antalya	1. Merkez	1 000	—
Artvin	1. Ardanuç	100	—
	2. Kılıçkaya	—	100
Aydın	1. Kuyucak	300	—
	2. Başaran	—	250
Balıkesir	1. Pçitköy	—	320
	2. Salur	—	300
	3. Balya	—	300
	4. Manyas	—	200
	5. Gönen	—	200
	6. Altınova	—	100
	7. Marmara	400	—
Bingöl	1. Merkez	1 700	—
Bitlis	1. Merkez	1 000	1 000
Burdur	1. Merkez	1 000	—
	2. Yeşilova	275	—
	3. Tefenni	195	—
	4. Beyköy	21	—
Bursa	1. Mudanya	—	300
Çanakkale	1. Kadıköy	—	100
Çankırı	1. Yeşildumlupınar	518	—
	2. Ovacık	—	250
Çorum	1. Merkez	450	—
	2. Alaca	—	300
Denizli	1. Merkez	1 000	—
	2. Kale	—	174
	3. İsabey	—	380
	4. Sarayköy	—	300
	5. Buldan	350	—
	6. Bekilli	70	—
	7. Denizler	300	—
	8. Konak	150	—
	9. Acıpayam	200	—

İli	Belediyesi	Tahsis Tutarı Kamulaştırma	(1 000 TL.) Düzenleme
	10. Güney	300	—
	11. Kızılhisar	—	150
	12. Ortaköy	—	50
	13. Gözler	23	—
Diyarbakır	1. Lice	—	98
	2. Hazro	300	—
Edirne	1. Çamlıca	—	100
	2. Enez	—	200
	3. Kırcaşalılı	—	100
	4. Keşan	—	300
Erzincan	1. Çayırılı	—	200
Erzurum	1. Merkez	1 500	—
	2. İspir	300	—
Eskişehir	1. Merkez	2 000	—
	2. Seyitgazi	—	175
Gaziantep	1. Merkez	1 000	—
	2. Gürsu (Yeşildere)	—	200
	3. İslahiye	500	—
	4. Arılı	—	300
	5. Kilis	1 000	—
	6. Sakcagöz	—	200
Giresun	1. Merkez	—	500
	2. Bulancak	200	100
	3. Piraziz	—	100
Gümüşhane	1. Merkez	—	1 803
	2. Bayburt	1 000	1 300
	3. Yeşilbük	—	250
	4. Gökçedere	400	—
	5. Arpalı	—	100
	6. Demirözü	—	100
	7. Ünlüpınar	100	—
	8. Köse	—	100
	9. Torul	—	200
Hakkâri	1. Merkez	500	—
Hatay	1. Payas	—	300
	2. Dört Yol	500	—
Isparta	1. Bağkonak	100	150
	2. Yalvaç	—	200
	3. Hüyükli	—	200
İçel	1. Merkez	2 000	—
	2. Gözne	200	—
	3. Silifke	—	300
	4. Çeşmeli	—	300
	5. Kuskan	250	—
	6. Mut	300	—
	7. Anamur	250	—
	8. Aydınçık	—	200

İli	Belediyesi	Tahsis Tutarı Kamulaştırma	(1 000 TL.) Düzenleme
İstanbul	1. Çatalca	—	700
	2. Pendik	—	800
	3. Silivri	—	200
	4. Kocasinan	—	969
	5. Küçükyağ	—	1 000
	6. Küçükçekmece	—	1 000
	7. Alibeyköy	—	750
	8. Bayrampaşa	—	1 000
	9. Yalova	1 000	—
İzmir	1. Merkez	2 000	—
	2. Beydağ	300	300
	3. Cumaovası	200	—
	4. Poça	350	—
	5. Çeşme	90	—
	6. Çamdibi	200	—
	7. Yeşilyurt	200	—
	8. Bağyurdu	—	200
	9. Kaymakçı	150	150
	10. Çaylı	—	300
Kastamonu	1. Abana	300	—
Kayseri	1. Tomarza	—	300
	2. B. Toraman	300	—
	3. Kızılören	—	300
Kırşehir	1. Merkez	—	1 300
Kocaeli	1. Merkez	1 000	—
	2. Değirmendere	—	200
	3. Kandıra	—	500
	4. Hereke	300	—
	5. Aslanbey	—	200
	6. Gölcük	500	—
Kütahya	1. Emet	500	—
	2. Gürlek	—	250
	3. Aslanapa	—	190
	4. Kuşcu	—	300
	5. Beyce	—	300
	6. Domaniç	—	300
	7. Demirciköy	—	300
	8. Dumlupınar	—	300
	9. Pazarlar	—	150
	10. Çitgöl	—	200

İli	Belediyesi	Tahsis Tutarı Kamulaştırma	(1 000 TL.) Düzenleme
Konya	1. Kadınham	200	—
	2. İmrenler	—	200
	3. Çumra	—	270
	4. Akşehir	500	—
	5. Kayabaşı	—	100
	6. Yeşikdağ	100	—
	7. Ermenek	—	300
	8. Güneyyurt	—	100
	9. Karasınır	—	325
	10. Yollarbaşı	100	—
	11. Çayhan	100	—
	12. Ereğli	300	—
	13. Taşkent	—	100
	14. Tavşanlı	—	150
	15. Kolukısa	—	100
	16. Karaman	—	700
	17. Emirgazi	—	300
	18. Kargın	—	300
	19. Kutören	68	—
	20. Çiftliközü	—	300
	21. Üçpınar	300	—
	22. Karapınar	800	—
	23. Kâzımkarabekir	—	100
Malatya	1. Merkez	1 000	—
	2. Doğanıol	—	300
	3. Erkenek	—	150
	4. Hekimhan	—	150
	5. Sürgü	—	200
	6. Gündüzbey	—	100
	7. Doğanşehir	—	220
	8. A. Ulupınar	300	—
	9. Arguvan	—	300
	10. Dilek	—	200
	11. Konak	—	100
Kahramanmaraş	1. Andırın	—	63
	2. Tanır	—	100
	3. Altınelma	100	—
	4. Ekinözü	—	100
Muğla	1. Merkez	—	1 000
	2. Ortaca	200	—
	3. Seki	—	100
	4. Karaçulha	—	50

İli	Belediyesi	Tahsis Tutarı Kamulaştırma	(1 000 TL.) Düzenleme
Nevşehir	1. Başdere	—	300
Niğde	1. Ulukışla	—	500
Rize	1. Ardeşen	300	—
	2. Fındıklı	200	100
Sakarya	1. Hendek	300	—
	2. Karasu	200	—
Siirt	1. Kozluk	200	—
Sinop	1. Merkez	—	750
	2. Erfelek	—	250
	3. Türkeli	—	250
	4. Gerze	150	—
Sivas	1. Merkez	1 500	—
	2. Zara	—	300
	3. Çepni	—	100
	4. Alacahan	—	100
	5. Sızır	—	150
Tekirdağ	1. Mürefte	—	100
	2. Saray	—	300
	3. Sağlamtaş	—	100
Tokat	1. Niksar	—	200
Trabzon	1. Merkez	1 250	250
	2. Sürmene	250	—
	3. Köprübaşı	—	200
	4. Çaykara	300	—
	5. Çarşıbaşı	—	500
	6. Düzköy	170	—
	7. Arsin	—	300
	8. İskenderli	—	100
	9. Uğurlu	—	300
	10. Cumapazarı	—	300
Tunceli	1. Merkez	500	—
Urfa	1. Merkez	500	—
Uşak	1. Merkez	1 000	—
	2. Avgan	—	300
	3. Yeleşen	200	200
	4. Eşme	—	200
Yozgat	1. Aydıncık	—	100
	2. Sarıkent	—	100
Zonguldak	1. Merkez	3 000	—
	2. Kılınlı	—	200
	3. Gökçeşey	—	100
	4. Safranbolu	—	150

İller Bankası Genel Müdürlüğü

Dörtlü Koalisyon Hükümeti Zamanında 1 Ocak 1977 Tarihinden 5 Haziran 1977 Tarihine Kadar, Maliye Bakanlığı Tarafından (Bankamız Aracılığı ile) Belediyelere Yapılan Yardımlar.

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Ankara	27 000 000	17.1.1977	Yatırım ihtiyaçları
Ankara	15 000 000	24.2.1977	Yatırım ihtiyaçları
Bursa	10 000 000	15.4.1977	Konut, asfalt yapımı ve yol yapımı
Erzurum	10 000 000	4.1.1977	Yatırım ihtiyaçları
İstanbul	35 000 000	14.4.1977	Yatırım ihtiyaçları
İzmir	10 000 000	28.2.1977	Yatırım ihtiyaçları
Gültepe - İzmir	500 000	18.1.1977	Yatırım ihtiyaçları
Kadirli - Adana	2 000 000	25.5.1977	Yol, motel, gazino, ağaçlandırma sahasının tanzimi
Kadirli - Adana	3 000 000	28.4.1977	Yol, motel, gazino, ağaçlandırma sahasının tanzimi
Bayat - Afyon	250 000	9.6.1977	Belediye hizmet binası
Başmakçı - Afyon	1 000 000	30.6.1977	Belediye hizmet binası
Güdüllü - Ankara	1 000 000	11.4.1977	Kanalizasyon, istimlak
Kırkkale - Ankara	3 000 000	11.4.1977	Kanalizasyon, istimlak
Polath - Ankara	1 000 000	25.5.1977	Yol, mezbaha, E.S.O. İnş. Su, elk., kanal,
Şereflikoçhisar - Ankara	2 500 000	16.6.1977	Garaj, terminal, otel
Ağaçören - Ankara	250 000	16.6.1977	Wc, kanalizasyon, mezarlık
Beypazarı - Ankara	1 000 000	16.6.1977	Ekmek fabrikası, kamulaştırma
Kırkkale - Ankara	2 000 000	25.5.1977	Makine alımı, kanalizasyon, istimlak
Sarıyahşi - Ankara	250 000	22.4.1977	Köprü yapımı
Polatlı - Ankara	2 000 000	11.4.1977	Yol, mezbaha, Soğuk hava, E.S.O. lokali
Alanya - Antalya	2 000 000	20.6.1977	Rıhtım
Alanya - Antalya	3 000 000	27.4.1977	Rıhtım
Borçka - Artvin	1 000 000	2.5.1977	Knz, oto tamiri, garaj
Arhavi - Artvin	500 000	3.5.1977	Yol, pazar yeri, garaj
Damar - Artvin	1 000 000	5.5.1977	Garaj, çarşı betonlanması
Damar - Artvin	500 000	25.5.1977	Garaj, çarşı betonlanması
Göktaş - Artvin	1 000 000	27.4.1977	Yol, Knz, hâl, dükkân, kamulaştırma
Yusufeli - Artvin	1 000 000	18.5.1977	İşhanı
Aydın	3 000 000	18.4.1977	Otobüs alımı, mülk yapım ve onarımı
Umurlu - Aydın	500 000	11.7.1977	Belediye hizmet binası, dükkân inşaatı
Mursalı - Aydın	200 000	2.6.1977	Belediye binası, yol betonlanması
Söke - Aydın	3 000 000	20.6.1977	Otobüs alımı ve yol tamiri
Hıdırbeyli - Aydın	200 000	23.5.1977	Belediye binası, dükkân, toplantı salonu
Köşk - Aydın	750 000	3.5.1977	Motel, dükkân, yol açılması, istimlak
Koçarlı - Aydın	1 000 000	5.5.1977	Kütüphane, kanal,
Karacasu - Aydın	1 000 000	27.4.1977	Yol, köprü yapımı, istimlak, işhanı ve garaj inşaatı
Aydın	2 000 000	25.5.1977	Otobüs alımı, mülk yapım ve onarım
Edremit - Balıkesir	1 000 000	25.5.1977	İstimlak, yol, gazino, yüzme havuzu, mezbaha, Knz, Beş binası
Bandırma - Balıkesir	1 000 000	25.5.1977	Terminal, sahil sitesi
Bandırma - Balıkesir	2 000 000	5.5.1977	Terminal, sahil sitesi

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Edremit - Balıkesir	2 000 000	11.4.1977	İstimlak, yol, gazino, yüzme havuzu, mezbaha, Knz., Bel. binası
Düzce - Bolu	3 000 000	13.4.1977	Su, kamulaştırma, işhamı inşaatı
Bolu	3 000 000	11.4.1977	Dükkan, belediye sarayı, otopark, pazar yeri, hâl
Düzce - Bolu	2 000 000	25.5.1977	Su, kamulaştırma, işhamı inşaatı
Bolu	2 000 000	16.5.1977	Dükkan, belediye sarayı, otopark, pazar yeri, hâl
Çankırı	1 000 000	15.5.1977	Vasıta alımı, Knz, terminal, çocuk bahçesi, kamulaştırma
Çankırı	2 000 000	26.4.1977	Vasıta alımı, Knz, terminal, çocuk bahçesi, kamulaştırma
Yapraklı - Çankırı	750 000	7.7.1977	Makine alımı
Eldivan - Çankırı	750 000	7.7.1977	Makine alımı
Korgun - Çankırı	2 000 000	20.5.1977	Makine alımı
Ilgaz - Çankırı	500 000	24.6.1977	Arazöz ve araç alımı
Ilgaz - Çankırı	1 000 000	12.4.1977	Kanal kazıyıcı ve kepçe alımı
Şabanözü - Çankırı	1 000 000	12.4.1977	Kanal kazıyıcı ve kepçe alımı
Osmancık - Çorum	500 000	11.4.1977	Ek., Su, yol, Knz., hamam,
Gümüşsu - Denizli	200 000	11.7.1977	Süt pazarı, turistik gazino
Edirne	3 000 000	23.5.1977	Yol, kamulaştırma, park ve su
Edirne	2 000 000	25.5.1977	Yol, kamulaştırma, park, su
Uzunköprü - Edirne	1 000 000	25.5.1977	Sinema, çarşı, yol
Yeniköy - Edirne	250 000	25.5.1977	Yatırım ihtiyacı
Uzunköprü - Edirne	2 000 000	27.4.1977	Sinema, çarşı, yol
Elâzığ	5 000 000	25.5.1977	Temizlik ve itfaiye taşıt alımı, yol asfaltlama, bayındırlık
Palu - Elâzığ	500 000	24.6.1977	Bayındırlık, taşıt alımı, kamulaştırma
Hankendi - Elâzığ	500 000	16.6.1977	Bayındırlık, taşıt alımı, Wc, hamam, havuz
Karakoçan - Elâzığ	500 000	16.6.1977	Bel. binası, Wc, park, kanalizasyon, mezarlık
Elâzığ	2 500 000	11.7.1977	Soğuk hava deposu, yol, su, kamulaştırma, araç alımı
Keban - Elâzığ	500 000	24.6.1977	Kamulaştırma, taşıt alımı, tamiri
İçme - Elâzığ	200 000	17.7.1977	Su, yol
İçme - Elâzığ	300 000	23.5.1977	Bayındırlık, taşıt alımı, kamulaştırma, Wc, havuz
Yurtbaşı - Elâzığ	300 000	23.5.1977	Bayındırlık, taşıt alımı, kamulaştırma, hamam
Erzincan	2 000 000	5.5.1977	Çarşı, kavaklık tesisi, düğün salonu, belediye binası
Erzincan	3 000 000	27.4.1977	Çarşı, kavaklık tesisi, düğün salonu, belediye binası
Çamlıkaya - Erzurum	100 000	20.6.1977	Televizyon yansıtıcısı
Oltu - Erzurum	500 000	19.4.1977	İstimlak, Knz., Elektrik, su, yol, park
Nizip - Gaziantep	1 000 000	25.5.1977	İstimlak, yol ve altyapı tesisleri
Gümüşhane	1 000 000	9.5.1977	Kamulaştırma, yol yapımı
Gümüşhane	1 500 000	25.4.1977	Kamulaştırma, yol yapımı
Samandağ - Hatay	500 000	30.6.1977	Altyapı, yol, kaldırım, plaj tesisi
Aktepe - Hatay	250 000	5.7.1977	Fırın, Wc
Kırıkhan - Hatay	1 000 000	9.6.1977	Sokak, park tesisi ve betonlanması
Belen - Hatay	250 000	4.7.1977	Su deposu
Yeşilbağ - İstanbul	1 000 000	22.4.1977	Greyder ve kanal kazıyıcı alımı
Isparta	3 500 000	13.5.1977	Mezbaha, depo, yol, kaldırım, parke, garaj, kamulaştırma

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Senirkent - Isparta	2 000 000	24.6.1977	Açık pazar, yol, otopark
Atabey - Isparta	500 000	14.6.1977	Kepçe alımı
Atabey - Isparta	500 000	28.4.1977	Kepçe alımı
Şarkıkaraağaç - Isparta	500 000	11.4.1977	Yatırım ihtiyacı
Buca - İzmir	2 000 000	13.5.1977	Yol, kanal, istimlak, belediye hizmet binası
Bornova - İzmir	2 000 000	5.5.1977	Yol, kaldırım, kanal tamiri su, etk.,
Gaziemir - İzmir	500 000	28.4.1977	Yol, kanal, menfez, elektrik, su
Pancar - İzmir	250 000	27.4.1977	Etk., Su, Yol, Knlz., fırın, San. sitesi, saha tanzimi, araç
Altındağ - İzmir	1 000 000	10.5.1977	Yol, kanal, otobüs alımı
Altındağ - İzmir	5 000 000	10.5.1977	Otobüs alımı
Bergama - İzmir	2 000 000	22.4.1977	Otobüs alımı, Knlz., dükkân, inş. istimlak
Buca - İzmir	3 000 000	18.4.1977	Yol, kanal, istimlak, belediye hizmet binası
Bergama - İzmir	1 500 000	11.7.1977	Pasaj, kapalı çarşı, garaj inşaatı
Pınarbaşı - İzmir	1 500 000	4.7.1977	Otobüs alımı
Selçuk - İzmir	2 000 000	4.5.1977	Beton yol kaplama, kanalizasyon
Bornova - İzmir	3 000 000	11.4.1977	Yol, kaldırım, kanal, su, etk, belediye hizmet binası
Menemen - İzmir	2 000 000	11.4.1977	Dükkân, park, yol, kaldırım, Knlz., fırın, düğün sal-istimlak
Altındağ - İzmir	1 000 000	22.4.1977	Yol, kanal
Pancar - İzmir	500 000	24.6.1977	Yol, Knlz., Etk., Sanayi sitesi, garaj, su, fırın, araç, gereç
Ödemiş - İzmir	2 000 000	14.4.1977	Araç alımı, yol kaplama, kamulaştırma
Narlıdere - İzmir	1 000 000	23.6.1977	Beton yol kaplama, su, kanalizasyon
B. Çiğli - İzmir	1 000 000	25.5.1977	Otobüs garajı, beton yol, mezarlık yeri istimlâki
Bergama - İzmir	1 000 000	25.5.1977	Otobüs, kanalizasyon, dükkân ve istimlak
Ödemiş - İzmir	1 000 000	25.5.1977	Araç alımı, yol kaplama, kamulaştırma
Aliğa - İzmir	1 000 000	16.6.1977	Be. binası, garaj, yol, kamulaştırma, dükkân, Knlz.,
Menemen - İzmir	1 000 000	25.5.1977	Dükkân, park, yol, düğün salonu, vasıta alımı, fırın,
Selçuk - İzmir	1 000 000	25.5.1977	Beton yol kaplama, kanalizasyon
B. Çiğli - İzmir	1 500 000	22.4.1977	Otobüs garajı, beton yol, mezarlık yeri istimlâki
İzmir	5 000 000	13.4.1977	Yol, kanal, asfalt onarımı, araç ve gereç alımı
Damal - Kars	500 000	22.7.1977	Un değirmeni
Kars	5 000 000	20.6.1977	Parke yol, kaldırım, Wc, bina onarımı
Sarıkamış - Kars	1 500 000	22.4.1977	Parke, dükkân, Knlz., park, bahçe, kamulaştırma, su deposu
Sarıkamış - Kars	2 000 000	16.6.1977	Yol, dükkân, kapalı garaj, kamulaştırma, iş makineleri
Susuz - Kars	500 000	9.6.1977	Etk., su, bel. hizmet binası,
Sarıkamış - Kars	1 000 000	25.5.1977	Parke döşeme, dükkân, Knlz., park, bahçe, kamulaştırma
Derebağı - Kayseri	500 000	22.4.1977	Kamulaştırma, köprü, ihate duvarı
Yahyah - Kayseri	1 000 000	12.5.1977	Yol, park, kanalizasyon
Lüleburgaz - Kırklareli	1 000 000	8.6.1977	Yol
Lüleburgaz - Kırklareli	2 000 000	11.4.1977	İstimlak, düzenleme, yol
Koru Alan - Konya	100 000	2.8.1977	Dükkân, fırın, otel
Deştiğin - Konya	100 000	12.5.1977	Taşıt alımı
Doğanbey - Konya	200 000	18.5.1977	Yatırım harcamaları

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Yalhöyük - Konya	200 000	9.5.1977	Yol, kaldırım, bataklık yerlerin betonlanması
Üstünler - Konya	150 000	5.5.1977	Dükkan, sosyal tesis
Altınekin - Konya	500 000	5.5.1977	Lojman
Gevrekli - Konya	150 000	28.4.1977	Park, su, elk., mezarlık, çevre duvarı
Kulu - Konya	1 000 000	11.4.1977	Yol makineleri, yol ve inşaat işleri
Yukarıpiribeyli - Konya	250 000	24.6.1977	İmar planı uygulaması
Derebucak - Konya	200 000	24.6.1977	Betonlama ve altyapı
Kulu - Konya	1 000 000	25.5.1977	Yol makineleri, inşaat ve elektrik
Başarakavak - Konya	100 000	22.4.1977	Fırın, dükkan, otel
Simav - Kütahya	1 000 000	11.4.1977	Pazar yeri, çarşı
Kahramanmaraş	3 000 000	11.4.1977	Yol, kanal, asfaltlama, istimlak, vasıta alımı
Arapkir - Malatya	1 000 000	16.5.1977	Kamulaştırma, düzenleme, yol ve kanalizasyon
Yeşilyurt - Malatya	500 000	25.5.1977	Su, yol, beton kaplama, kamulaştırma, Knz., park gazino
Yeşilyurt - Malatya	1 000 000	22.4.1977	Su, yol, beton kaplama, kamulaştırma, Knz., park gazino
Turgutlu - Manisa	2 000 000	19.4.1977	Yol, park. düzenleme, yeşil saha, asfaltlama, Knz., Kamulaş.
Manisa	5 000 000	9.6.1977	Yol, asfalt, kaldırım, köprü, dükkan, mezarlık yeri ist.
Turgutlu - Manisa	1 000 000	25.5.1977	Yol, park. düzenleme, yeşil saha, asfaltlama, Knz., Kamulaş.
Kahramanmaraş	2 000 000	25.5.1977	Yol, kanal, asfaltlama, istimlak, vasıta alımı
Midyat - Mardin	500 000	11.4.1977	Otobüs alımı
Ömerli - Mardin	500 000	5.8.1977	Fırın, yol, Knz., elk., arazöz
Bodrum - Muğla	500 000	24.6.1977	Açık pazar yeri kamulaştırması ve tanzimi
Bodrum - Muğla	1 000 000	25.5.1977	İmar planı, garaj istimlâki, yol istimlâki ve tanzimi
Bodrum - Muğla	2 000 000	12.5.1977	İmar planı, garaj istimlâki, yol istimlâki ve tanzimi
Hasköy - Muş	300 000	9.6.1977	Fırın, Wc.
Kaymaklı - Nevşehir	500 000	13.4.1977	Yol ve şeref salonu
Nevşehir	2 000 000	18 5.1977	Yol, pasaj, hâl binası, kanalizasyon
Nevşehir	3 000 000	11.4.1977	Yol, terminal, pasaj
Aksaray - Niğde	3 000 000	22.4.1977	Asfalt, yol, bordür, kanalizasyon
Niğde	3 000 000	11.4.1977	Bel. sarayı, terminal, toptancı hâl, açık pazar, im. hiz.
Niğde	2 000 000	25.5.1977	Bel. sarayı, terminal, toptancı hâl, açık pazar, im. hiz.
Aksaray - Niğde	2 000 000	25.5.1977	Asfalt, yol, bordür, kanalizasyon
Kemerhisar - Niğde	250 000	13.5.1977	İşhanı, bel. binası, yol ve kanalizasyon
İnli - Niğde	250 000	25.5.1977	Araba alımı
Ortaköy - Niğde	500 000	11.4.1977	Ek., su, yol, düzenleme
İnkur - Ordu	200 000	20.6.1977	Dükkan
Ordu	3 000 000	21.4.1977	Yol asfaltlama, makine alımı
Ordu	2 000 000	25.5.1977	Yol asfaltlama, makine alımı
İküz - Ordu	200 000	25.5.1977	Yol düzenlenmesi ve meydan
Akyazı - Sakarya	500 000	21.4.1977	Yol asfaltlanması, kanalizasyon, pazar yeri
Adapazarı	2 500 000	21.4.1977	Yol, asfalt ve kanal inşaatları
Adapazarı	7 500 000	11.4.1977	Yol, asfalt, kanal inşaat ve malzemeleri
Samsun	10 000 000	11.4.1977	İstimlak,
Siirt	3 000 000	13.4.1977	Su, Elk., Knz., mezbaha, parke döşeme, bina yapım

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Eruh - Siirt	250 000	19.4.1977	Yol betonlanması
Siirt	2 000 000	25.5.1977	Su, Elk., Kn'z., mezbaha, parke döşeme, bina yapım
Altınyayla - Sivas	250 000	5.5.1977	Hamam
Hayrabolu - Tekirdağ	1 000 000	25.5.1977	Yol, pasaj, istimlak, park, dükkân
Hayrabolu - Tekirdağ	1 000 000	22.4.1977	Yol, pasaj, istimlak, park, dükkân
Hozat - Tunceli	200 000	26.7.1977	Yol, kaldırım, parke, istimlak,
Viranşehir	2 000 000	11.4.1977	Bel. hiz. bin. istimlak, yol, gazino, araç gereç,
Halfeti - Urfa	500 000	16.5.1977	Kamulaştırma, düzenleme
Urfa	3 000 000	25.4.1977	Kanal, yol, meydan tanzimi, kaldırım
Urfa	2 000 000	25.5.1977	Kanal, yol, meydan tanzimi, kaldırım
Viranşehir - Urfa	1 000 000	25.5.1977	Bel hiz. bin. istimlak, yol, gazino, araç, gereç
Van	1 000 000	25.5.1977	İşham
Yerköy - Yozgat	500 000	30.5.1977	Yol yapım ve makine alımı
Eflâni - Zonguldak	500 000	15.4.1977	Yol, Kn'z., su
Çukurkuyu - Niğde	250 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Kozcağız - Zonguldak	250 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Kızılören - Afyon	250 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Hayrabolu - Tekirdağ	2 000 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Yurtbaşı - Elâzığ	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Kabala - Mardin	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Bölcek - İzmir	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Kumlu - Hatay	250 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Ahlat - Bitlis	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Susuz - Kars	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
Gömer - Balıkesir	350 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarf.gi bildirilmedi.
360 700 000			

5 Haziran Seçim Sonrasında Sayın Ecevit Hükümeti Zamanında Maliye Bakanlığı Tarafından (Bankamız Aracılığı İle) Belediyelere Yapılan Yardımlar.

Ankara	55 000 000	4.7.1977	Yatırım ihtiyacı
İstanbul	50 000 000	30.6.1977	Yatırım ihtiyacı
Adana	30 000 000	13.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Ceyhan - Adana	4 000 000	13.7.1977	Yol, Kn'z., asfaltlama
Feke - Adana	300 000	14.7.1977	Çocuk bahçesi, dükkân, taşıt alanı
Haruniye - Adana	200 000	18.7.1977	İçme suyu ve elektrik
Karaisalı - Adana	300 000	19.7.1977	Yol, Kn'z., sosyal tesis
Karsantı - Adana	200 000	20.7.1977	Kn'z., bina, pasaj
Kırmıklı - Adana	200 000	19.7.1977	Su ve elektrik
Mustafabeyli - Adana	200 000	19.7.1977	Yol, kaldırım, Kn'z., asfalt
Saimbeyli - Adana	300 000	19.7.1977	Araç tamiri, mesire yeri, yol, beton kaplama
Tufanbeyli - Adana	300 000	18.7.1977	Kn'z., mezarlık, hamam
Harmanlı - Adıyaman	200 000	20.7.1977	Yol, düzenleme, Kn'z.,
Çay - Afyon	500 000	21.7.1977	Kn'z., yol, hizmet binası
Sinanpaşa - Afyon	500 000	21.7.1977	Pazar yeri, Kn'z.,
Atınoğlu - Amasya	200 000	18.7.1977	İçme suyu, su kanalları ve yarım kalmış işler

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Alpaslan - Amasya	200 000	18.7.1977	Dükkân ve konut
Belevi - Amasya	200 000	18.7.1977	Yol, kaldırım, Knz.,
Bestek - Amasya	200 000	18.7.1977	İçme suyu, yol, ve mezarlık inş.
Doğantepe - Amasya	200 000	18.7.1977	Kanal, fırın, dükkân
Gümüşhacıköy - Amasya	500 000	18.7.1977	Site
Gölbeyli - Amasya	200 000	18.7.1977	Yol, kaldırım
Göynücek - Amasya	300 000	18.7.1977	Knz., içmesuyu
Kayadüzü - Amasya	200 000	18.7.1977	Yol, asfaltlama
Yassıçal - Amasya	200 000	18.7.1977	Traktör, nakil işi
Yeşilyenice - Amasya	200 000	18.7.1977	Otobüs
Ziyaret - Amasya	200 000	18.7.1977	Otobüs
Ankara	50 000 000	12.7.1977	Yol, kanal, temizlik, mezarlık
Bâlâ - Ankara	500 000	19.7.1977	Yol, otopark, belediye, hal binası
Ballışehir - Ankara	200 000	18.7.1977	Su ve elektrik
Büyükdere - Ankara	200 000	20.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Çamlıdere - Ankara	500 000	14.7.1977	Belediye hizmet binası, yol ve su
Çelebi - Ankara	200 000	19.7.1977	Hükümet meydanı yolu, oto garajı
Çubuk - Ankara	500 000	14.7.1977	Yol ve yapı tesisi
Gölbaşı - Ankara	200 000	19.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Kalecik - Ankara	500 000	19.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Karakeçili - Ankara	200 000	21.7.1977	Dükkân
Kazan - Ankara	200 000	13.7.1977	Yol yapımı
Keskin - Ankara	500 000	18.7.1977	Pazar yeri, yol, kaldırım parke yapımı köprü, menfez, kamu, vasıta
Oltan - Ankara	200 000	14.7.1977	Araba alımı, belediye binası
Oyaca - Ankara	200 000	13.7.1977	Yol, ihate duvarı Wc.
Sarıyar - Ankara	200 000	18.7.1977	Araba alımı, yol ve bina
Sulakyurt - Ankara	500 000	19.7.1977	Knz., fırın, park düzenlenmesi Wc.
Antalya	10 000 000	18.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Gündoğmuş - Antalya	300 000	20.7.1977	Yol kamulaştırma,
Ardanuç - Artvin	500 000	19.7.1977	Sanayi sitesi, beton yol
Hopa - Artvin	500 000	21.7.1977	Yol, su, köprü, Knz.,
Bıyıklı - Aydın	200 000	19.7.1977	Yol asfaltlama
Karpuzlu - Aydın	200 000	21.7.1977	Zahire pazarı
Kuyucak - Aydın	200 000	19.7.1977	Çarşı içi, düzenleme tevsii
Ortaklar - Aydın	200 000	20.7.1977	Wc, Knz., beton kaplama
Pirlibey - Aydın	200 000	19.7.1977	Düzenleme ve içmesuyu
Göbel - Balıkesir	200 000	18.7.1977	Sağon, yol, meydan
Marmara - Balıkesir	200 000	13.7.1977	Vidanjör alımı, plâj onarımı
Pelitköy - Balıkesir	200 000	19.7.1977	Otobüs alımı
Bingöl	2 500 000	13.7.1977	Oto terminal, yeşil sahalar, yol yapımı, Wc. ve parklar
Bitlis	700 000	19.7.1977	Düzenleme
Bitlis	2 000 000	14.7.1977	Tütün fabrikası yolu, hâl binası ve düzenleme
Mengen - Bolu	300 000	20.7.1977	İşham
Beyköy - Burdur	200 000	19.7.1977	Kamulaştırma, yol, kaldırım
Bucak - Burdur	500 000	19.7.1977	Kamulaştırma, açık pazar
Çavdır - Burdur	200 000	19.7.1977	Mezbaha

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Çeltikçi - Burdur	200 000	19.7.1977	İstimlâk, su, Wc, inş. su arıtı
Dirmil - Burdur	200 000	19.7.1977	Fırın, arazöz, yol, tretuar
Kemer - Burdur	200 000	19.7.1977	Kamulaştırma, yol, kaldırım, su, sulama suyu
Yeşilova - Burdur	300 000	19.7.1977	Bina, kamulaştırma, Knlz.
Büyükorhan - Bursa	200 000	18.7.1977	Yol yapımı, otel, mezbaha inş.
Görükle - Bursa	200 000	18.7.1977	Knlz.
Kestel - Bursa	200 000	18.7.1977	Yol ve Knlz.
Kurşunlu - Bursa	200 000	18.7.1977	Yol ve Knlz.
M. Kemalpaşa - Bursa	500 000	18.7.1977	Kamyon garajı yapımı
Mudanya - Bursa	500 000	18.7.1977	Yol, rihtım, düzenleme, Knlz.
Tepecik - Bursa	200 000	18.7.1977	Garaj
Yeniceköy - Bursa	200 000	18.7.1977	Eik. Enerji nakil hattı
Zeytinbağı - Bursa	200 000	19.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Çanakkale	2 000 000	19.7.1977	Şehir yolu düzenlemesi
Ayvacık - Çanakkale	300 000	14.7.1977	Vidanjör alımı, düzenleme
Bayramiç - Çanakkale	300 000	18.7.1977	Otel, restoran, vasıta alımı, garaj, pazar yeri
Kadıköy - Çanakkale	200 000	13.7.1977	Otel, istimlâk
Gelibolu - Çanakkale	500 000	19.7.1977	Yol istimlâk
Umurbey - Çanakkale	200 000	18.7.1977	Bel. binası, yol
Kurşunlu - Çankırı	300 000	20.7.1977	Kanal makinesi
Yeşildumlupınar - Çankırı	200 000	18.7.1977	Meydan tanzimi ve düğün salonu
Çorum	15 000 000	15.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Arıfeğazili - Çorum	200 000	18.7.1977	Dükkân
Alaca - Çorum	300 000	13.7.1977	Yozgat caddesi, kaldırım inş.
Kargı - Çorum	300 000	14.7.1977	Beton yol, bordür, imar uygulamaları, kavşak yapımı
Karaören - Çorum	200 000	14.7.1977	Dükkân yapımı, araç alımı
Denizli	10 000 000	12.7.1977	Yol, işhanı inş. yapımı, istimlâk, pazar yeri, park, oto park
Acıpayam - Denizli	300 000	18.7.1977	Bütangaz depo yapımı, yol, kamulaştırma ve düzenleme
Akköy - Denizli	200 000	18.7.1977	Hal binası inşaatı
Başarcı - Denizli	200 000	18.7.1977	Dükkân, yol, park
Beylerli - Denizli	200 000	18.7.1977	Fırın, dükkân
Bey ağaç - Denizli	200 000	14.7.1977	Fırın, düğün salonu
Boğaziçin - Denizli	200 000	19.7.1977	Dükkân, sosyal salon ve yol
Çameli - Denizli	300 000	18.7.1977	Yol, kamulaştırma, yol ve meydan düzenleme
Çal - Denizli	300 000	14.7.1977	Düzenleme, kamulaştırma
Çitak - Denizli	200 000	14.7.1977	Dükkân
Darıveren - Denizli	200 000	18.7.1977	Dükkân inşaatı
Denizler - Denizli	200 000	19.7.1977	Yol, kanalizasyon, elektrik
Emirhisar - Denizli	200 000	14.7.1977	Belediye, dükkân, yarım kalan inşaat
Güney - Denizli	300 000	14.7.1977	Yol, düzenleme otopark kanal yapımı, tesis ve büyük onarım
Irlıganlı - Denizli	200 000	18.7.1977	Dükkân, içmesuyu, fırın
İsabey - Denizli	300 000	18.7.1977	Belediye binası, kamulaştırma, köprü, hamam
Kızıllıhisar - Denizli	300 000	18.7.1977	Kamulaştırma, gazino, yol, belediye hizmet binası
Konak - Denizli	200 000	14.7.1977	Otel
Ortaköy - Denizli	200 000	14.7.1977	Yarım kalmış hâl binası, yol düzenlenmesi

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Süller - Denizli	200 000	14.7.1977	Yol asfaltlanması, dükkân
Diyarbakır	5 000 000	13.7.1977	Yol, kanalizasyon, kamulaştırma
Çamlıca - Edirne	200 000	18.7.1977	Yaya kaldırım inşaatı
Çöpköy - Edirne	200 000	18.7.1977	Yol, kanalizasyon tamirâtı
Enez - Edirne	300 000	18.7.1977	Otopark, pazar yeri, yaya kaldırım, arazöz alımı
Keşan - Edirne	1 000 000	13 7.1977	Toptancı sebze hali ve soğuk hava deposu
Kırçasalîh - Edirne	100 000	18.7.1977	Yol ve kanalizasyon
Kurtbey - Edirne	100 000	18.7.1977	Yön inş.
Küplü - Edirne	200 000	18.7.1977	Yol kanalizasyon ve imar işleri
Merîç - Edirne	390 000	18.7.1977	Yol kanalizasyon imar uygulamaları
Yeni-karpuzlu - Edirne	200 000	18.7.1977	Yol ve inşaatı tamamlanması
Erzurum	15 000 000	12.7.1977	Makine alımı, park, bahçe, çarşı, otel, parke asfalt yapımı, kamulaştırma
Tekman - Erzurum	300 000	19.7.1977	Elektrik, hamam, park, su, kanalizasyon
Eskişehir	10 000 000	20.7.1977	Yatırım ihtiyaçları
Çifteler - Eskişehir	500 000	21.7.1977	Yol ve parke kaplama
Kaymaz - Eskişehir	200 000	19.7.1977	Lojman inşaatı
Kırka - Eskişehir	200 000	18.7.1977	İçmesu isali hattı
Mihahççık - Eskişehir	300 000	19.7.1977	Sebze hali
Gaziantep	10 000 000	14.7.1977	Kanalizasyon, yol
Arîl - Gaziantep	200 000	21.7.1977	Kanalizasyon, yol döşeme
İslahiye - Gaziantep	1 000 000	14.7.1977	Yol, kanalizasyon
Giresun	5 000 000	20.7.1977	Yol, kamulaştırma, yapımı
Çanakçı - Giresun	200 000	21.7.1977	Hizmet binası, su, yol, köprü
Görece - Giresun	500 000	21.7.1977	Yol, kanalizasyon, balıkthane
Karabuldu - Giresun	200 000	18.7.1977	Fevzi Çakmak Cad. düzenlenmesi
Piraziz - Giresun	200 000	21.7.1977	Bina, yol, kanalizasyon, su, vasita, iş makineleri tamiri
Gümiüşhane	2 000 000	18.7.1977	Terminal
Bayburt - Gümiüşhane	2 000 000	19.7.1977	Otobüs terminali tahıl pazarı
Gökçedere - Gümiüşhane	200 000	19.7.1977	Yol, köprü, mezarlık
İskenderun - Hatay	3 000 000	18.7.1977	Semt pazarı, gazino, lokanta ve hayvan pazarı
Payas - Hatay	2 000 000	18.7.1977	Yol, asfalt ve kaldırım yapımı, itfaiye araç alımı
Bağkonak - Isparta	200 000	19.7.1977	Hamam, sinema, kamulaştırma
Hüyükli - Isparta	200 000	19.7.1977	Yol, kaldırım ve kamulaştırma
Keçiborlu - Isparta	500 000	19.7.1977	Denizcilik, inş. ve tesisâtı ile fırın hal ve pazar yeri
Körküler - Isparta	200 000	20.7.1977	Meydan tanzimi, yol, kanalizasyon
Uluborlu - Isparta	300 000	19.7.1977	Açık pazar yerinin düzenlenmesi
İçel	40 000 000	12.7.1977	İnşaat, araç alımı, garaj, makine ikmal atelye ve depo Wc.
Anamur - İçel	500 000	14.7.1977	Kamulaştırma, yol onarımı
Gözne - İçel	200 000	14.7.1977	Dükkân ve gazino
İskele - İçel	200 000	13 7.1977	Yol ve köprü
Kuskan - İçel	200 000	13 7.1977	Beton, asfalt
Mut - İçel	500 000	18.7.1977	Otel, terminal, otopark
Tece - İçel	200 000	21.7.1977	Cadde, yol, stabilize, fırın
Sebil - İçel	200 000	19.7.1977	Otel, su, kanalizasyon, yol
Tarsus - İçel	3 000 000	14.7.1977	Park, gazino ve greyder alımı

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Silifke - İçel	500 000	13.7.1977	Makine ve kamulaştırma
İstanbul	120 000 000	12.7.1977	Yatırım ihtiyaçları
Alibeyköy - İstanbul	5 000 000	13.7.1977	Kanalizasyon, yol, parke, dispanser yapımı
B. Çekmece - İstanbul	1 000 000	14.7.1977	Sosyal tesis
Çatalca - İstanbul	1 000 000	14.7.1977	Yol kaldırım, tretuar
Çınarcık - İstanbul	1 000 000	18.7.1977	Su, yol yapım, onarım
Değirmenköy - İstanbul	300 000	14.7.1977	Lojman dükkân
Hadımköy - İstanbul	1 000 000	14.7.1977	Yol betonlama tretuar, kanal,
Halkalı - İstanbul	1 600 000	19.7.1977	Bina, yol, su Yol açılması, asfaltlanması, betonlanma, derelerin
Kartal - İstanbul	5 000 000	18.7.1977	islahı
Kocasinan - İstanbul	3 000 000	19.7.1977	Kanal, asfalt, yol
K. Çekmece - İstanbul	10 000 000	19.7.1977	Su, yol, Knlz. park ve mezbaha
Küçüköy - İstanbul	1 000 000	19.7.1977	Yol, geçit, kanal
Küçükköy - İstanbul	5 000 000	18.7.1977	Knlz., yol, su, elk.
Maltepe - İstanbul	10 000 000	19.7.1977	Yol asfaltlama, dere islahı, temizlik aracı, vidanjör
Pendik - İstanbul	1 000 000	20.7.1977	Knlz., yol, elk, lojman
Bayrampaşa - İstanbul	10 000 000	13.7.1977	Yol, Knlz., bina, tesis, araç alma ve kamulaştırma
Sefaköy - İstanbul	3 000 000	19.7.1977	Yol, su ve Elk.
Yalova - İstanbul	5 000 000	18.7.1977	Kamulaştırma, yol, asfaltlama, parke işleri
İzmir	40 000 000	12.7.1977	Yol onarımı, asfalt, Knlz., inş.
Adagüme - İzmir	100 000	18.7.1977	Dükkân, mesken inş.
Ayasköy - İzmir	200 000	13.7.1977	Bel. hizmet binası
Adağide - İzmir	300 000	18.7.1977	Kapalı pazar yeri
Adagüme - İzmir	200 000	14.7.1977	Dükkân, mesken inş.
Bademiye - İzmir	200 000	18.7.1977	Hâl, çarşı
Bağyurdu - İzmir	200 000	14.7.1977	Bel. binası, garaj yeri kamulaştırma
Beydağ - İzmir	400 000	18.7.1977	Pazar yeri, su, düzenleme, yol, Knlz., Elk.
Birgi - İzmir	200 000	14.7.1977	Hâl binası
Bozdağ - İzmir	200 000	14.7.1977	Otel, havuz inş.
Çamdibi - İzmir	1 000 000	14.7.1977	Yol, Kanal, su
Çaylı - İzmir	400 000	18.7.1977	Beton yol, belediye binası
Cumaovası - İzmir	500 000	14.7.1977	Yol onarımı, asfalt, Knlz., inş.
Foça - İzmir	500 000	13.7.1977	Yol yapımı
Gökçen - İzmir	300 000	19.7.1977	Gazino
Göçbeyli - İzmir	200 000	14.7.1977	Knlz.
Kaymakçı - İzmir	200 000	18.7.1977	Yol, düzenleme ve Knlz.
Torbali - İzmir	500 000	18.7.1977	Knlz., yol, oto garajı
Yeşilyurt - İzmir	500 000	14.7.1977	Yol onarımı, asfalt, Knlz. inş.
Yazıbaşı - İzmir	200 000	19.7.1977	Elk. Su. istimlak
Zeytinova - İzmir	200 000	19.7.1977	Otel, gazino
Zeytinlik - İzmir	300 000	18.7.1977	Knlz. su, asfalt
Göle - Kars	500 000	19.7.1977	Belediye sarayı inş.
Kastamonu	3 000 000	18.7.1977	Yol, kaldırım, su, kanal, belediye inş. temizlik
Azdavay - Kastamonu	500 000	19.7.1977	İşhanı
Daday - Kastamonu	400 000	18.7.1977	Parke beton, asfalt
Küre - Kastamonu	400 000	18.7.1977	Dükkân, yol, hâl, pazar yeri

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Kayseri	10 000 000	19.7.1977	Ekmek fabrikası
Sarız - Kayseri	500 000	19.7.1977	Yol, terminal
Tomarza - Kayseri	500 000	19.7.1977	Dükkân
Kırklareli	4 000 000	18.7.1977	Asfaltlama, yarım kalmış işler
Alpullu - Kırklareli	200 000	18.7.1977	Otopark ve yol
Babaeski - Kırklareli	1 500 000	18.7.1977	Yol ve hâl dükkânları
Demirköy - Kırklareli	300 000	18.7.1977	Parke yol
Evrensekiz - Kırklareli	200 000	14.7.1977	Su, yol, Knlz., kamulaştırma, bel. binası
İğneada - Kırklareli	200 000	18.7.1977	Yol ve motel
İnece - Kırklareli	200 000	18.7.1977	Dükkân ve motel
Kaynarca - Kırklareli	200 000	19.7.1977	Yol, Knlz., fırın
Kofçaz - Kırklareli	300 000	14.7.1977	Lojman, su, yol
Pehlivan köyü - Kırklareli	200 000	18.7.1977	Arazöz alımı
Kırşehir	3 000 000	14.7.1977	Kaldırım, imar çalışması, asfalt şantiyesi
Akpınar - Kırşehir	200 000	18.7.1977	Yol yapımı, belediye dükkân, kamulaştırma
Kargıyence - Kırşehir	200 000	21.7.1977	Park, parke, kamulaştırma
Ömerhacılı - Kırşehir	200 000	18.7.1977	Garaj, kanal
İzmit	10 000 000	19.7.1977	İmar ve İnş. istimlak işleri
Gölcük - Kocaeli	800 000	20.7.1977	Yol ve sanayi çarşısı
Kandıra - Kocaeli	400 000	19.7.1977	Dükkân, çocuk parkı, itfaiye binası
Akşehir - Konya	2 000 000	21.7.1977	Yol ve Knlz.
Alibeyhüyüğü - Konya	200 000	14.7.1977	İş makineleri alımı
Çayhan - Konya	200 000	18.7.1977	Kamulaştırma ve dükkân
Çumra - Konya	500 000	18.7.1977	Yarım kalmış bel. bahçe duvarı, mezbaha ve itfaiye tanzim işi
Ereğli - Konya	5 000 000	19.7.1977	Taşıt alımı, yol, kamulaştırma
Gencek - Konya	200 000	18.7.1977	Yol ve Knlz.
Güneybağ - Konya	100 000	18.7.1977	Düzenleme ve su
İçeriçumra - Konya	200 000	14.7.1977	Yol ve parke
Kadınhanı - Konya	800 000	13.7.1977	Yol ve kanal dükkân, inş. kaldırım ve elektrik
Karapınar - Konya	500 000	19.7.1977	Yol yapımı ve kamulaştırma
Karaman - Konya	2 000 000	14.7.1977	Wc. İnş. komprasör alımı, kamyon alımı, kamulaştırma, Knlz., asfaltlama
Kızılören - Konya	200 000	19.7.1977	Yol, düzenleme, sulama kanalları
Kütören - Konya	200 000	21.7.1977	Yol, dükkân
Yollarbaşı - Konya	200 000	19.7.1977	Yol, kaldırım, otobüs alımı, mezarlık, kamulaştırma
Domaniç - Kütahya	500 000	21.7.1977	Düzenleme
Malatya	10 000 000	18.7.1977	İstimlak, dozer ve greyder alımı
Aşağılupınar - Malatya	200 000	18.7.1977	Yol, gazino araba alımı
Arguvan - Malatya	500 000	19.7.1977	Bel. hizmet binası, yol ve istimlak
Dilek - Malatya	200 000	19.7.1977	İstimlak, bel. binası Wc.
Doğanşehir - Malatya	500 000	19.7.1977	Araba alımı, yol yapımı kamulaştırma
Erkenek - Malatya	200 000	20.7.1977	Knlz. Wc.
Gündüzbey - Malatya	200 000	20.7.1977	Yol, park, dükkân
Hekimhan - Malatya	500 000	19.7.1977	Açık pazar yeri, hamam
Konak - Malatya	200 000	21.7.1977	Kamulaştırma
Sürgü - Malatya	200 000	21.7.1977	Araba alımı, istimlak

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Yakınca - Malatya	200 000	21.7.1977	Beton yol
Akhisar - Manisa	2 000 000	19.7.1977	Dükkân
Beyoba - Manisa	300 000	18.7.1977	Yol, su, elk.,
Karataş - Manisa	300 000	18.7.1977	Yol, betonlanması, Kanal., dükkân ve bina
Gökçeören - Manisa	300 000	19.7.1977	Yol yapımı, inşaat, düzenleme
Gölmarmara - Manisa	300 000	19.7.1977	Garaj, hâl, mesire yeri
Hacırahmanlı - Manisa	300 000	19.7.1977	Park, bahçe ve yol düzenlenmesi
Kayahoğlu - Manisa	300 000	19.7.1977	Su ve Knlz.
Kayacık - Manisa	300 000	18.7.1977	Yol su, Knlz.
Kemaliye - Manisa	300 000	18.7.1977	Su
Mecidiye - Manisa	300 000	18.7.1977	Kamulaştırma, çevre tanzimi
Sartmahmut - Manisa	200 000	18.7.1977	Mezarlık, dükkân, yol, kamulaştırma
Uluderbent - Manisa	300 000	13.7.1977	Saha, yol ve kaldırım
Zeytinliova - Manisa	300 000	19.7.1977	Dükkân ve konut
Muğla	3 000 000	19.7.1977	Kapan çarşı
Bayır - Muğla	200 000	19.7.1977	Fırın, elk.
Ula - Muğla	300 000	21.7.1977	Çarşı sitesi - garaj, yol
Yatağan - Muğla	500 000	18.7.1977	Mezbaha ve yol
Yeşilbağcılar - Muğla	200 000	18.7.1977	Dükkân
Yeşilüzümlü - Muğla	200 000	20.7.1977	İçmesuyu
Muş	1 000 000	19.7.1977	Yol yapımı ve bakımı
Varto - Muş	500 000	20.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Karasenir - Nevşehir	200 000	21.7.1977	Otel, dükkân, yol yapımı
Ortahisar - Nevşehir	300 000	21.7.1977	Fırın, Knlz.
Ortaköy - Niğde	500 000	18.7.1977	Yol ve elk.
Bolaman - Ordu	200 000	18.7.1977	Düzenleme vasıta alımı
Çatalpınar - Ordu	200 000	18.7.1977	Yol, Knlz.
Fatsa - Ordu	500 000	14.7.1977	Pazar yeri, yol, kaldırım, kanalizasyon, araç ve gereç alımı
Kumru - Ordu	500 000	19.7.1977	Yol ve Kanalizasyon
Düzyayla - Ordu	200 000	18.7.1977	Yol
Gölköy - Ordu	500 000	18.7.1977	Yol, su, Be, hâl inş. kamulaştırma
Mesudiye - Ordu	500 000	18.7.1977	Garaj ve istimlâk
Işıktepe - Ordu	200 000	18.7.1977	Yol, fırın
İhca - Ordu	200 000	21.7.1977	Yol, kamulaştırma
Perşembe - Ordu	500 000	18.7.1977	Kamulaştırma su
Rize	5 000 000	19.7.1977	Hâl binası pasaj işhanı, yol
Ardeşen - Rize	500 000	13.7.1977	Yol, betonlama
Fındıklı - Rize	500 000	14.7.1977	İçmesuyu yol yapım ve inşaatı
Hendek - Sakarya	500 000	19.7.1977	Belediye terminal inş. park tanzimi kamulaştırma
Havza - Samsun	500 000	19.7.1977	Belediye, garaj
Kavak - Samsun	500 000	21.7.1977	Hâl, sebze pazarı park, bahçe, nikâh salonu, yol
Vezirköprü - Samsun	500 000	18.7.1977	İstimlâk makine alımı ve inşaat
Sinop	2 000 000	19.7.1977	İtfaiye binası ve yol
Boyabat - Sinop	300 000	21.7.1977	Altyapı ve yol düzenlenmesi
Erfelek - Sinop	300 000	19.7.1977	Atatürk heykeli, mezbaha, dükkân, su ve betonlama
Gerze - Sinop	300 000	18.7.1977	İskele ve sahil Cad. yapımı

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Türkelî - Sinop	200 000	19.7.1977	Yol, park
Sivas	10 000 000	20.7.1977	Düzenleme, kamulaştırma, makine alımı
Çetinkaya - Sivas	200 000	19.7.1977	Mezbaha, hamam
Mürefte - Tekirdağ	200 000	18.7.1977	Lojman, otel
Saray - Tekirdağ	500 000	18.7.1977	Yol, bordür, kanalizasyon
Şarköy - Tekirdağ	500 000	18.7.1977	Soğuk hava
Çamlıbel - Tokat	200 000	20.7.1977	Düğün salonu
Değirmenli - Tokat	200 000	18.7.1977	Yol yapımı ve onarımı
Erbaa - Tokat	1 000 000	18.7.1977	Yol, kaldırım, tesisat
Karayaka - Tokat	200 000	18.7.1977	Yol, hamam
Koçak - Tokat	200 000	18.7.1977	Otobüs alımı
Pazar - Tokat	200 000	14.7.1977	Kamulaştırma
Trabzon	10 000 000	13.7.1977	Yol, Knz. araç alımı bina yapım ve onarımı
Arsin - Trabzon	500 000	18.7.1977	Kamulaştırma
Çarşıbaşı - Trabzon	200 000	19.7.1977	Yol, Knz. belediye binası ve gazino
Cumapazarı - Trabzon	200 000	18.7.1977	Yol, bina tesisi
Gürpınar - Trabzon	200 000	21.7.1977	Yol, köprü
Maçka - Trabzon	500 000	20.7.1977	Elektrik, su kanal, yol, otel, garaj
Tunceli	2 000 000	21.7.1977	Elektrik, su, yol, araç alımı, garaj
Hozat - Tunceli	500 000	20.7.1977	Yol, kaldırım
Nazimiye - Tunceli	300 000	20.7.1977	Yatırım ihtiyacı
Uşak	5 000 000	13.7.1977	Halk konutları, kamulaştırma, yol yapımı
Eşme - Uşak	500 000	14.7.1977	Kamulaştırma, hal binası
Yeleğen - Uşak	200 000	14.7.1977	Kamulaştırma
Yozgat	3 000 000	14.7.1977	Kaldırım, kanalizasyon, ve yol yapımı istimlâk
Akdağmadeni - Yozgat	200 000	18.7.1977	Küçük sanayi sitesi
Bahadın - Yozgat	200 000	18.7.1977	Knz. köprü, menfez
Babayağmur - Yozgat	200 000	19.7.1977	Yol, mezarlık
Bazlamaç - Yozgat	200 000	21.7.1977	İstimlâk, imar planı tatbikatı, yol
Boğazlıyan - Yozgat	300 000	21.7.1977	Kanalizasyon
Devecipınar - Yozgat	200 000	21.7.1977	Belediye hizmet binası, yol
Doğankent - Yozgat	200 000	18.7.1977	Wc. kaldırım
Osmanpaşa - Yozgat	200 000	14.7.1977	Yol inşaatı
Ovakent - Yozgat	200 000	21.7.1977	Yol
Sarıkaya - Yozgat	200 000	18.7.1977	Belediye binası
Sarıkent - Yozgat	200 000	14.7.1977	Dükkân, yol, araba, Kamulaştırma
Sorgun - Yozgat	300 000	18.7.1977	Parke döşeme
Zonguldak	10 000 000	18.7.1977	Yol, kanal, asfalt ve iş makinesi
Bartın - Zonguldak	500 000	19.7.1977	Yol, Knz. ve inşaat
Çaycuma - Zonguldak	500 000	18.7.1977	Mezbaha, işhanı, yol, soğuk hava deposu
Gökçebey - Zonguldak	200 000	21.7.1977	Şehir düzenleme
Hisarönü - Zonguldak	200 000	18.7.1977	Yol yapımı, mülk inş.
Kilimli - Zonguldak	700 000	19.7.1977	Yol yapımı, bina
Kozlu - Zonguldak	700 000	19.7.1977	Yol, bina
Kurucaşile - Zonguldak	500 000	21.7.1977	Yol, kanalizasyon, su
Safranbolu - Zonguldak	500 000	19.7.1977	Yol, park, bahçe, tretuar
Ulus - Zonguldak	500 000	19.7.1977	Su tesisi, itfaiye garajı

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Yenice - Zonguldak	200 000	20.7.1977	Yol
İmamoğlu - Adana	200 000	»	Kaldırım, kanal, yol
Gölbashi - Adıyaman	500 000	»	Yol, su, elektrik, taşıt onarımı, taşıt alımı, gazino, bina, park
Çakırhüyük - Adıyaman	200 000	»	Araç alımı, bina yapımı
Belören - Adıyaman	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kâhta - Adıyaman	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Daskırı - Afyon	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Evciler - Afyon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Uluköy - Afyon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Aşağıpiribeyli - Afyon			Su, Köprü
Bademli - Afyon	200 000	»	Yol, kanal, meydan
Akharım - Afyon	200 000	»	Hamam
Yakasenek - Afyon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yeşilçiftlik - Afyon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karaadilli - Afyon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ahmetpaşa - Afyon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Taşoluk - Afyon	200 000	»	Parke kaldırım
Ağrı	2 000 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Diyadin - Ağrı	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Patnos - Ağrı	300 000	»	Âmme hizmetleri
Taşçay - Ağrı	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hamur - Ağrı	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Elmadag - Ankara	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karasar - Ankara	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Uruş - Ankara	200 000	»	Yol, dükkân, su, kanal
Karagedik - Ankara	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çıkmağal - Ankara	200 000	»	Yol, köprü
Sincanlı			Elektrik,
Çayırhan - Ankara	200 000	»	Fırın onarımı, su şebekesi
Akseki - Antalya	300 000	»	İş makineleri alımı

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Korkuteli - Antalya	300 000	»	Belediye işhanı
Dağbeli - Antalya	200 000	»	Belediye işhanı
Bozova - Antalya	200 000	»	Pazar yeri, köprü, dükkân
Çomaklı - Antalya	200 000	»	Dükkân,
Mavikent - Antalya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Artvin	2 000 000	»	Yol, asfaltlama, nikâh salonu, sanayi sitesi
Şavşat - Artvin			Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kıhçkaya - Artvin	200 000	»	Sera dükkânlar
Yenipazar - Aydın	300 000	»	Yatırım ihtiyacı
İncirliova - Aydın	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yazıkent - Aydın	200 000	»	Hizmet binası
Yenice - Aydın	200 000	»	Yol, kamulaştırma
Selânikli - Aydın	200 000	»	İçmesuyu
Yeniköy - Aydın	200 000	»	Meydan tanzimi
Porsunlu - Aydın	200 000	»	Dükkân inşaatı
Sazlı - Aydın	200 000	»	Yol tanzimi
Yenihisar - Aydın	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Güllübahçe - Aydın	200 000	»	Fırın, mezbaha
Atça - Aydın	200 000	»	Yol yapımı, Cumhuriyet alanı inşaatı
Ayvalık - Balıkesir	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Balya - Balıkesir	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Bıgadiç - Balıkesir	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Burhanıye - Balıkesir	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Gönen - Balıkesir	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Manyas - Balıkesir	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Şamlı - Balıkesir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Altınova - Balıkesir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
İskeleköy - Balıkesir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Gökçeyazı - Balıkesir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Bilecik	1 000 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Osmaneli - Bilecik	300 000	»	Hal, dükkân, sosyal salon
Söğüt - Bilecik	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Çaltı - Bilecik	200 000	»	Ekmek fabrikası
Genç - Bingöl	300 000	»	İstımlâk, yol
Yayladere - Bingöl	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kiği - Bingöl	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Akçakoca - Bolu	500 000	»	Kanal turistik tesis yol, tretuar, belediye binası tamiri
Ürkütlü - Burdur	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Burdur	2 000 000	»	Parke döşeme, kanal
Harmancık - Bursa	200 000	»	Otel, dükkân
Çan - Çanakkale	300 000	»	Dükkân inşaatı
Eceabat - Çanakkale	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Bolayır - Çanakkale	200 000	»	Yatırım harcamaları
Gelibolu - Çanakkale	1 000 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
İmroz - Çanakkale	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Lâpseki - Çanakkale	200 000	»	S. Hava, garaj inşaatı
Gümerdiğin - Çankırı	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ovacık - Çankırı	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dodurga - Çorum	200 000	»	Wc. inşaatı, parselizasyon, dükkân inş.
Buldan - Denizli	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Sarayköy - Denizli	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Gözler - Denizli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Honaz - Denizli	200 000	»	Yol, düzenleme
Akalan - Denizli	200 000	»	Kamulaştırma
Bekilli - Denizli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Bozkurt - Denizli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kızılcabölük - Denizli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kızılca - Denizli	200 000	»	Düzenleme
Akkent - Denizli	200 000	»	Düzenleme
Silvan - Diyarbakır	500 000	»	Su, Elk. hizmet binası
Çermik - Diyarbakır	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hazro - Diyarbakır	300 000	»	Yatırım ihtiyaçları

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Lice - Diyarbakır	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dicle - Diyarbakır	500 000	»	Yol, park, araba alımı
Ağın - Elâzığ	300 000	»	Yapı, Kamulaştırma
Maden - Elâzığ	300 000	»	Dükkân, lojman
Sivrice - Elâzığ	300 000	»	Hal binası
Baskil - Elâzığ	300 000	»	Kamulaştırma
Keban - Elâzığ	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ilıç - Erzincan	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kemah - Erzincan	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Refahiye - Erzincan	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Aşkale - Erzurum	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
İspir - Erzurum	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Oltu - Erzurum	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dumlu - Erzurum	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karaçoban - Erzurum	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dağbaşı - Erzurum	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yağan - Erzurum	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Bozan - Eskişehir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
İnönü - Eskişehir	200 000	»	Dükkân, turistik tesis
Beylikahır - Eskişehir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kayakent - Eskişehir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kilis - Gaziantep	5 000 000	»	Kamulaştırma, kaldırım
Körkün - Gaziantep	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Fevzipaşa - Gaziantep	200 000	»	Kanal, dereüstü kamulaştırması
Sakçagöz - Gaziantep	200 000	»	Fırın, lojman, mezarlık
Yeşildere - Gaziantep	200 000	»	Yol, su
Bulancak - Giresun	500 000	»	Yol, kaldırım, vasıta ahmı, bina inşaatı
Şebinkarahisar - Giresun	500 000	»	Yol, araç ahmı, büz, kamulaştırma
Tirebolu - Giresun	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yağhdere - Giresun	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Ören - Giresun	200 000	»	Yol
Gümüşhane	500 000	»	Terminal istimplâki
Hilal - Hakkari	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Altınözü - Hatay	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dörtüyük - Hatay	500 000	»	Yol, kanal
Samandağ - Hatay	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yeşil - Hatay	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yeditepe - Hatay	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Uluğbey - Isparta	200 000	»	Yol, istimplâk
Yenişar - Isparta	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Limonlu - İçel	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çesmeli - İçel	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yenice - İçel	200 000	»	Yol, kaldırım
Silivri - İstanbul	1 000 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Tuzla - İstanbul	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yakacık - İstanbul	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Celaliye - İstanbul	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çeşme - İzmir	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çandarlı - İzmir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Güftepe - İzmir	1 500 000	»	Yol, kanal, meydan, düzenleme
Alaçatı - İzmir	400 000	»	Yatırım ihtiyacı
Sarıkamış - Kars	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Arahk - Kars	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hanak - Kars	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kağızman - Kars	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Posof - Kars	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dağpınar - Kars	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Ortakent - Kars	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yakınsu - Kars	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Koçköy - Kars	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Abana - Kastamonu	300 000	»	Belediye hizmet binası
İnebolu - Kastamonu	300 000	»	Yol, oto terminal, tesis onarımı
Şenpazarı - Kastamonu	200 000	»	Taşıt alımı
Pınarbaşı - Kayseri	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Himmetdede - Kayseri	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Talas - Kayseri	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Şıhlı - Kayseri	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Özlüce - Kayseri	200 000	»	Mezarlık, ihate, Wc.
Erkilet - Kayseri	300 000	»	Parke yol, elektrik
Çiftlik - Kayseri	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hisarcık - Kayseri	200 000	»	Sosyal konut, park
Kızılören - Kayseri	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kıranardı - Kayseri	200 000	»	İst. mlâk, mezarlık, parke
Kuşçu - Kayseri	200 000	»	Yol, parke
Çakılı - Kırklareli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Özbağ - Kırşehir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Demirli - Kırşehir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
İsahocahı - Kırşehir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kurancılı - Kırşehir	200 000	»	Elektrik, yol, su, kanal
Arslanbey - Kocaeli	200 000	»	Yol, kanal, su
Yarmca - Kocaeli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yuvacık - Kocaeli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Değirmendere - Kocaeli	400 000	»	Rıhtım, yol
Kızderbent - Kocaeli	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hereke - Kocaeli	500 000	»	Hâl, çarşı, site inşaatı
Ermenek - Konya	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yunak - Konya	300 000	»	Dere ıslâhı, kanal
İmrenler - Konya	200 000	»	Köprü, su

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Kireli - Konya	200 000	»	Yol, düzenleme
Kayabaşı - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dinek - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karasmır - Konya	200 000	»	Dampertli kamyon alımı
Ayrancı - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Göktepe - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kazancı - Konya	200 000	»	Araba alımı
Dedemli - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Taşkent - Konya	200 000	»	Beton kaplama
Çetmi - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kolukısa - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Akçaşehir - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Belkaya - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Emirgazi - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Gevrekli - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Taraşçı - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Zengen - Konya	200 000	»	Yol, yapımı
Kargın - Konya	200 000	»	Yol, düzenleme, kamulaştırma
Akören - Konya	200 000	»	Sosyal salon, otel
Atlantı - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hocacıhan - Konya	200 000	»	Yol, düzenleme, içmesuyu
Derbent - Konya	200 000	»	Bel. Hizmet binası
Zincirlikuyu - Konya	200 000	»	Otel, dükkân
Tavşançalı - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Üçpınar - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Taraşçı - Konya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karapınar - Konya	500 000	»	Yol, kamulaştırma
Çavdarhisar - Kütahya	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dumlupınar - Kütahya	300 000	»	Sinema, düğün salonu
Gürlek - Kütahya	200 000	»	Bel. binası

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Beyce - Kütahya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kuşu - Kütahya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yaygın - Malatya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Güzelyurt - Malatya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hasançelebi - Malatya	200 000	»	Otel, gazino
Ayvalı - Malatya	200 000	»	Dükkân, fırın, elektrik
Muradiye - Manisa	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Selendi - Manisa	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Sartmahmut - Manisa	100 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Selendiköy - Manisa	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yağcılı - Manisa	200 000	»	Kanal, beton kaplama
Elbistan - Kahramanmaraş	1 000 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Andirin - Kahramanmaraş	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Esence - Kahramanmaraş	200 000	»	Dükkân, fırın
Tanır - Kahramanmaraş	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Altınelma - Kahramanmaraş	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ekinözü - Kahramanmaraş	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Nurhak - Kahramanmaraş	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Evri - Kahramanmaraş	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
İdil - Mardin	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Mazıdağı - Mardin	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ömerli - Mardin	300 000	»	Arazöz, yol, kanal, su
Hasankeyf - Mardin	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Akarsu - Mardin	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Silopi - Mardin	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Milâs - Muğla	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Yerkesik - Muğla	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yeşilyurt - Muğla	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karaçulha - Muğla	200 000	»	Belediye hizmet binası, halı pazarı
Seki - Muğla	200 000	»	Otel, gazino
Ortaca - Muğla	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Dalaman - Muğla	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Derinkuyu - Nevşehir	300 000	»	Kanal, yol, istimlak
Göynük - Nevşehir	200 000	»	Dükkân, belediye binası
Sarılar - Nevşehir	200 000	»	Köprü, elektrik, fırın, dükkân
Çalış - Nevşehir	200 000	»	Garaj, lojman
Kanlıca - Nevşehir	200 000	»	Depo, garaj, mezarlık
Başdere - Nevşehir	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ulukışla - Niğde	300 000	»	Hükümet meydanı, park, yol
Altunhisar - Niğde	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ulukışlaköyü - Niğde	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yeşilyurt - Niğde	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Bademdere - Niğde	200 000	»	Sosyal salon, yol, araç, köprü
Darboğaz - Niğde	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kızılcaköyü - Niğde	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yahköy - Ordu	200 000	»	Vasıta alımı
İkizce - Ordu	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çamaş - Ordu	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Aybastı - Ordu	100 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Akkuş - Ordu	100 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Gündoğdu - Rize	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çayeli - Rize	500 000	»	Yol betonlama
Pazar - Rize	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Akpürçek - Sakarya	200 000	»	Araba alımı ve tamiri
Pamukova - Sakarya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Darıçayırı - Sakarya	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Alaçam - Samsun	500 000	»	Yol, kanal
Yakakent - Samsun	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Balıca - Samsun	200 000	»	Yol
Sakarlı - Samsun	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kolay - Samsun	200 000	»	Yol
Terme - Samsun	300 000	»	Hâl, vasıta, yol, kanal, kamulaştırma, bel. hizmet binası, kat kaloriferi
Sason - Siirt	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kurtalan - Siirt	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kozluk - Siirt	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Beşiri - Siirt	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Gürtün - Sivas	500 000	»	Yol, kaldırım
Şarkışla - Sivas	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Zara - Sivas	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ulaş - Sivas	200 000	»	Kalorifer
Karaözü - Sivas	200 000	»	Otel, ihate duvarı
Sızır - Sivas	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Yeniçubuk - Sivas	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Alacahan - Sivas	200 000	»	Yol, düzenleme
Akıncılar - Sivas	200 000	»	İçmesuyu
Deliliyas - Sivas	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Suşehri - Sivas	1 000 000	»	Kamulaştırma, kanal
Gülova - Sivas	200 000	»	Fırın, yol
Çorlu - Tekirdağ	2 000 000	»	Kanal, yol, su
M. Ereğlisi - Tekirdağ	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Akarçay - Tokat	200 000	»	Kanal
Muhat - Tokat	200 000	»	Yol
Bozçalı - Tokat	200 000	»	Yol, park, su
Niksar - Tokat	1 000 000	»	Bel. sarayı kaloriferi, belediye binası, şişeleme
Güzelbeyli - Tokat	200 000	»	Belediye binası
Akçaabat - Trabzon	500 000	»	Ek., su
Çaykara - Trabzon	500 000	»	Bel. hizmet binası
Of - Trabzon	500 000	»	Yol, hâl binası yapımı
Sürmene - Trabzon	500 000	»	Yol, kaldırım
Düzköy - Trabzon	200 000	»	Mezbaha, yol

Belediye Adı	Miktar	Havale Ta.	Mevzuu
Çayırbağı - Trabzon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Köprübaşı - Trabzon	200 000	»	Park, yol, su - elk.
İskenderli - Trabzon	200 000	»	Yol, park, meydan
Hayrat - Trabzon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Bölimli - Trabzon	200 000	»	Yol, kaldırım, parke
Ataköy - Trabzon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karaçam - Trabzon	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ovacık - Tunceli	300 000	»	Fırın
Siverek - Urfa	1 000 000	»	Su, elk., yol, Kntz., betonlama ve duvar yapımı
Birecik - Urfa	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hilvan - Urfa	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Ayran - Urfa	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Avgan - Uşak	200 000	»	Dükkân, kabristan
Erciş - Van	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Muradiye - Van	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Özalp - Van	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Karamağara - Yozgat	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çiğdemli - Yozgat	200 000	»	Kaldırım
Ereğli - Zonguldak	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Devrek - Zonguldak	500 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çatalağzı - Zonguldak	200 000	»	Kanal
Bartın - Zonguldak	300 000	»	Yol, kanal, inş.
Çaycuma - Zonguldak	200 000	»	İşhanı, kanal
Ereğli - Zonguldak	100 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kilimli - Zonguldak	200 000	»	Bina yol yapımı
Çatalağzı - Zonguldak	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Kozlu - Zonguldak	200 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Hisarönü - Zonguldak	100 000	»	Yol, su onarım
Gökçebey - Zonguldak	100 000	»	Şehir düzenlemesi
Yenice - Zonguldak	100 000	»	Yol

Belediye Adı	Miktar TL.	Havale Ta.	Mevzuu
Ereğli - Zonguldak	300 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
Çatalağzı - Zonguldak	100 000	»	Belediyesince tahsisin hangi işe sarfedileceği bildirilmemiştir.
	843 900 000		
Kâğıthane - İstanbul	50 000 000	7.7.1977	Su, asfaltlama, çöp kamyonu
Marmara - Balıkesir	3 500 000	15.7.1977	Şişeleme, bina tesisleri
	897 400 000		

Türkiye Cumhuriyeti
Ankara Belediye Başkanlığı
Özel Kalem
Sayı :

Ankara Valiliğine

1. 1. 1. 1977 ve 1. 8. 1977 tarihlerinde istihdam edilen işçi sayıları sözkonusu aylar itibarı ile şöyledir.

Aylar	İstihdam edilen		Mevcut Kadro
	İşçi sayısı	Brüt Ücret	
Ocak	5874	34 648 099 56	7034
Şubat	5884	33 558 393 04	7034
Mart	5879	28 431 521 48	7563
Nisan	5887	42 847 536 95	»
Mayıs	5869	42 909 302 85	»
Haziran	5928	46 337 369 21	»
Temmuz	5936	44 041 744 42	»
Ağustos	5943	50 244 836 93	»

Yukarıdaki tabloda gösterilen ücretlere işveren payı ile toplu iş sözleşmesinden doğan haklar dahildir.

Tabloya bakıldığında, istihdam edilen işçi sayısının mevcut kadro sayısından düşük olduğu görülmektedir. Ocak ayından Ağustos ayına kadar, çalışan işçi sayısında çok az bir artış olmasına rağmen ücretlerde dikkati çeken artış toplu iş sözleşmesinin uygulaması sonucu meydana gelmektedir.

Bu arada Bakanlar Kurulu Kararı gereğince Ağustos ayında da ilave tediye ödenmiştir.

2. Başkentimiz güncel acil işleri ile ileriye dönük kentsel sorunların çözümlenebilmesi için aşağıda belirtilen konularda yetişmiş ihtisas uzmanlara gereksinime duyulmaktadır. Bu konular çeşitli olmakla be-

raber özellikle çözüm gerektiren ve her biri bilimsel bir çalışma ve uzmanlık isteyen şehircilik dalında master plan uygulanması ve gerçekleştirilmesi kişi başına düşen yeşil saha ve parkların yetersizliği nedeniyle bu sahaların kent ölçüsünde planlı bir şekilde artırılması ve projelerin gerçekleştirilmesi, kentimizin önemli sorunlarından biri olan ulaşım hava kirliliğinin çözümlenmek için metropoliten planlama çalışmaları ekonomik açıdan sanayi bölgelerine tesbit çalışmaları ağır sanayi organize ve küçük sanayi kollarındaki projelerin gerçekleştirilmesi gerekli ön araştırmaların yapılması, konut sorununun çözümü için akkondü projesinin hazırlanması ve uygulanması yanında kamulaştırma çalışmaları, belediye gelir kaynaklarının artırılması için gerekli yasal atılımların yapılması ve bundan doğacak hukuksal sorunların ve gerekli önlemlerin saptanması, belediye sarayı projesinin hazırlanması, gerçekleştirilmesi gibi, vs. konularda yeterli bilgi, tecrübe sahibi uzmanların istihdamı zorunludur.

Bu uzmanlar önce 675 sayılı Yasaya göre istihdam edilmek istenmişse de, kadroların çıkarılmaması nedeniyle 1475 sayılı İş Yasasına göre çalıştırılmaları uygun görülmüştür.

Gerçekte söz konusu uzmanlar, özellikle gecekondu bölgelerinde hazırlanan raporlara kaynak olacak, yerinde inceleme, araştırma yaparak, ayrıca anketör olarak çalışmak suretiyle bedensel faaliyetlerde bulunmaktadır.

Aşağıda durumları açıklanan uzmanların çalışmaları her ay aylık raporlar halinde yayınlanmaktadır.

1. İrem Acaroğlu: ODTÜ Gecekondu ve Mimarlık Fakültesi mezunu, ODTÜ öğretim üyesi, Dr. Şehir plancısı, Corneli Üniversitesi USA 1970 Şehir Plancısı Yüksek Lisans (M C P) 1972 - 1973 yıl-

larında ODTÜ Mimarlık Fakültesi şehir ve bölge planlama bölümü başkanlığı vs. gibi görev ve çalışmalarında bulunmuştur. İngilizce ve Rusça bilir. Adı geçen 15.10.1975 tarihli başkanlık onayı ile 275-350 TL. ödenekli kadroya 350 TL. yevmiye ile atanmıştır. Ele geçen miktar (net ücret) ise 7 237 TL. sıdır.

2. Yaşın Küçük: 1960 yıllarında SBF. mezunu, 1967 yılı İktisat Doktoru 1966 - 1972 ODTÜ Öğretim Üyeliği İngilizce ve Rusça bilir. Adı geçen 17 . 10 . 1975 tarihli başkanlık onayı ile 275-350 TL. lık kadroya 350 TL. sı yevmiye ile atanmış olup ele geçen net ücret ise 7347 TL.sıdır.

3. Önder Şenyapılı: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Y. Lisans Pennsylvania Üniversitesi Bölgesel Bilimler Bölümü Y. Lisans mesleki kuruluşlar komite üyelikleri, D.P.T. Bölgesel gelişme ve Yerleşme Komisyonu İkinci Başkan. Mesken Genel Müdür Yardımcısı, Başbakanlık Toprak Tarım Reformu Müşteşarlığında yatırım, Planlama Koordinasyon Genel Müdürlüğü yapmış ve,

1973 Yunus Nadi Yarışması

1976 Ali Naci Karacan Yarışması

1977 Ali Naci Karacan Yarışması,

araştırma yarışmalarında birincilik ödülü kazanmıştır.

4. Adil Özkol: Hukuk Fakültesi mezunu ve aynı fakültede asistanlık yapmış 1970 yılında idari hukuku üzerine doktorasını tamamlamıştır.

İngilizce bilir. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihinde başkanlık onayı ile 240 - 275 TL. yevmiye ile atanmış olup 6388 TL. net olarak eline geçmektedir.

5. Ahmet Yücekök: 1966 yılı Leeds Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi mezunu 1967 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi asistanlığı, 1971 yılında doktorasını tamamlamıştır. İngilizce bilir. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihli Başkanlık Onayı ile istifaden görevden ayrılmıştır. 250 TL. sı yevmiye ile istihdam edilmekte idi.

6. İlhan Tekeli: 1960 yılı İTÜ İnşaat Fakültesi 1964 yılı ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 1966 yılı Pensilvenis Üniversitesi Yüksek Lisans mezunu, 1968 yılında İTÜ. doktora, 1973 yılında

ODTÜ'de doçentlik ve İmar ve İskân Bakanlığında Fen Kolu Müdürü, ayrıca ODTÜ ve yabancı ülkelerde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihli başkanlık onayı ile 275 - 350 TL. ödenekli kadroya 350 TL. yevmiye ile atanmış olup eline geçen net ücret ise 7272 TL. sıdır.

7. Esat Turak: 1949 yılında İTÜ Mimarlık Fakültesini bitirmiştir. ABD Harvart Üniversitesi Şehir Planlaması, 1956 yılında aynı Üniversiteden master derecesini almıştır. ODTÜ şehir ve bölge planlama bölümünü kurmuştur. Kanada'da metropoliten alan planlamalarında çalışmış olup İngilizce bilir. Adı geçen 20 . 10 . 1975 tarihli Başkanlık onayı ile 275-350 TL. ödenekli kadroya 350 TL. sı ile atanmış olup eline geçen net ücret ise 7850 TL. sıdır.

8. Demirtaş Ceynun: 1959 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi. Y. Mimarlık Bölümü mezunu. Adana Belediyesi, İstanbul Bayındırlık Md. Mimarlar Odası vs. gibi yerlerde çalışmıştır. Adı geçen 5.1.1976 tarihli başkanlık onayı ile 275 TL. yevmiye ile görevine başlamış olup 1.9.1976 tarihli Başkanlık onayı ile görevinden ayrılmıştır.

1 . 1 . 1977 ile 1 . 8 . 1977 tarihlerindeki memur adedi ile bunlara ödenen aylık maaş (bütüt)

Aylar	Memur Adedi	Ödenen Maaş Lira Krş.
Ocak	3761	12 689 516 79
Şubat	3797	12 356 863 42
Mart	3874	14 834 799 53
Nisan	3831	16 862 153 55
Mayıs	3737	15 788 358 64
Haziran	3795	14 221 227 99
Temmuz	3776	16 012 403 12
Ağustos	3875	17 187 801 47

Not :

1 . 8 . 1977 tarihi itibarıyla 1 200 adet boş kadromuz mevcuttur.

1897 Sayılı Yasa'ya göre (K cetvelinde) çalışan Müşavir ve uzmanlar,

Adı ve Soyadı	Aylığının tutarı	Öğrenimi	Belediyemizde gör. başladığı
H. Lütfi Keykan	10 800	Siyasal Bilgiler Fak. Mezunu	24 . 12 . 1965
Remzi Uçar	7 200	Lise mezunu	29 . 12 . 1966
Bedrettin Semerci	6 960	Dil Tarih Coğ. Fak. mezunu	30 . 5 . 1967
Bedri Demir	6 560	İktisadi Tic. İl. Ak. Tic. ve Sanayi İş. Böl. mezunu	22 . 9 . 1975
Rafet Bora	12 000	Muamele Memuru Okulu mezunu	19 . 10 . 1960
Ekrem Öztürker	4 800	Eğitim Fak. Özel. Eğt. Böl. mezunu	30 . 11 . 1970
Halim Aydınoglu	7 920	İktisadi Tic. İl. Ak. Tic. ve San. İş. Böl. mezunu	15 . 7 . 1959
Fazıl Öztükel	6 480	Yüksek Ekonomi Tic. Ok. Bankacılık ve Muhasebe Uzmanlık Böl. mezunu	18 . 8 . 1971
Ertan Bora	5 640	Gazetecilik Yük. Ok. mezunu	19 . 9 . 1962
Yüksel Doğruer	8 880	Dil Tarih ve Coğ. Fak. mezunu	26 . 4 . 1957
Necati Demir	7 680	Gazi Eğitim Enstitüsü mezunu	29 . 4 . 1974
Ahmet Mollalı	5 460	Siyasal Bilgiler Fak. İdari Şu- besi bölümü mezunu	13 . 10 . 1975
Kâzım Yaldir	12 000	İkt. Tic. İl. Ak. Kamu Yön. Böl. mezunu	31 . 10 . 1951

Ayrılanlar

Ayrılış tarihi

Nedir Selvi
Mustafa Güncan

16 . 9 . 1976
4 . 4 . 1977

ERZURUM

1 . 1 . 1977 tarihinden 1 . 8 . 1977 tarihine kadar belediyemiz ve E. S. O. İşletme Müdürlüğünde istihdam edilmekte olan personelin sayısı ile bunlara ödenen maaş ve yevmiyeleri gösterir listedir.

		İŞÇİ								
Aylar	Adet	Yevmiye	Ceza zammı	S. Prim	Fazla mesai	Yemek parası	İkramiye	Yekün		
Ocak	1977	410	1 213 684,41	45 430	166 457,70	—	111 142,50	—	1 536 714,61	
Şubat	1977	412	1 075 552,87	45 185	148 045,43	—	110 645,00	—	1 379 428,30	
Mart	1977	469	1 788 695,03	41 190	256 080,29	4 279,95	152 497,50	541 452,50	2 784 168,27	
Nisan	1977	715	1 687 909,19	43 750	205 418,60	34 231,—	103 625,00	—	2 074 933,79	
Mayıs	1977	742	2 716 484,90	44 135	283 346,24	47 955,10	132 425,00	—	3 224 346,24	
Haziran	1977	747	2 343 663,98	44 065	248 392,31	51 583,44	127 267,50	—	2 814 972,23	
Temmuz	1977	747							3 710 322,61	

MEMUR

İşgüçlüğü

Ocak	1977	286	726 285,00	30 850,00	110 552,40	249 715,00	134 719,00		1 252 121,40
Şubat	1977	286	724 440,00	30 950,00	102 804,40	148 207,50	268 717,50		1 275 119,40
Mart	1977	204	617 400,00	17 250,00	86 809,20	—	—		721 459,20
Nisan	1977	204	619 560,00	17 300,00	113 800,90	28 695,00	97 269,70		876 625,60
Mayıs	1977	204	1 408 190,60	50 550,00	199 464,40	60 645,00	498 630,74		2 217 480,74
Haziran	1977	204	866 760,00	28 100,00	112 965,80	44 550,00	245 050,00		1 297 425,80
Temmuz	1977	204	852 720,00	26 550,00	121 183,60	43 200,00	548 749,00		1 592 402,60

E. S. O. İşletme Müdürlüğünde istihdam edilmekte olan personelin sayısı ile bunlara ödenen maaş ve yevmiyelerini gösterir listedir.

Tarih	Adet	Memur maaşı	Emekli aidatı	Tarih	Adet	İşçi ücreti	S.S.K. Primi		
Ocak	1977	68	211 723,00	41 780,40	Ocak	1977	447	1 504 438,00	442 971,13
Şubat	1977	68	208 702,00	41 793,00	Şubat	1977	447	1 330 450,00	422 134,94
Mart	1977	68	231 540,00	48 933,20	Mart	1977	487	1 800 728,00	481 264,26
Nisan	1977	70	243 440,00	51 939,04	Nisan	1977	503	2 178 574,00	522 816,31
Mayıs	1977	91	282 750,00	83 788,40	Mayıs	1977	503	2 333 506,00	542 504,16
Haziran	1977	91	355 643,00	66 000,00	Haziran	1977	503	2 038 449,00	499 840,46
Temmuz	1977	91	351 640,00	62 781,20	Temmuz	1977	503	2 295 557,00	539 310,56
Ağustos	1977	91	381 500,00	64 646,00	Ağustos	1977	503	2 318 610,00	573 304,95

1897 sayılı Yasaya göre K. cetvelinde çalışan Müşavir ve uzmanlar

Adı ve Soyadı	Aylığının tutarı	Öğrenimi	Belediyemizde gör. başladığı tarih
H. Lütüfi Keykan	10 800	Siyasal Bilgiler Fak. mezunu	24 . 12 . 1957
Remzi Uçar	7 200	Lise mezunu	29 . 12 . 1965
Bedrettin Semerci	6 960	Dil Tarih Coğ. Fakültesi mezunu	30 . 5 . 1975
Bedri Demir	6 960	İktisadi Tic. İl. Ak. Tic. ve Sanayi İş. Böl. mezunu	22 . 9 . 1975
Rafet Bora	12 000	Muamele Memuru Okulu mezunu	19 . 10 . 1960
Ekrem Öztürker	4 800	Eğitim Fak. Özel Eğt. Böl. mezunu	30 . 11 . 1970
Halim Aydınoğlu	7 920	İktisadi Tic. İl. Ak. Tic. ve Sanayi İş. Böl. mezunu	15 . 7 . 1959
Fazıl Öztükel	6 480	Yüksek Ekonomi Tic. Ok. Bankacılık ve Muhasebe Uzmanı Bölümü mezunu	18 . 8 . 1971
Ertan Bora	5 640	Gazetecilik Yük. Ok. mezunu	19 . 9 . 1962
Yüksel Doğruer	8 880	Dil Tarih ve Coğrafya Fak. mezunu	26 . 4 . 1957
Necati Demir	7 680	Gazi Eğitim Enstitüsü mezunu	29 . 4 . 1974
Ahmet Molvalı	3 460	Siyasal Bilgiler Fakültesi İdari Şubesi Bölümü mezunu	13 . 10 . 1975
Kâzım Yıldır	12 000	İkt. Tic. İl. Ak. Kamu. Yön. Böl. mezunu	31 . 10 . 1951

Ayrılanlar	Ayrılış tarihi
Nadir Selvi	16 . 9 . 1976
Mustafa Gürcan	4 . 4 . 1977

1 . 1 . 1977 ile 1 . 8 . 1977 tarihlerindeki Memur adedi ile bunlara ödenen aylık maaş (bütüt)

Aylar	Memur adedi	Ödenen	
		Maaş Lira Krş.	
Ocak	3761	12 689 516	79
Şubat	3797	12 356 863	42
Mart	3874	14 834 799	53
Nisan	3831	16 862 153	55
Mayıs	3737	15 788 358	64
Haziran	3795	14 221 227	99
Temmuz	3776	16 012 403	12
Ağustos	3875	17 187 801	47

2. — Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın, Doğu illerinde okul açılmayan köy sa-

Not :

1 . 8 . 1977 tarihi itibarıyla 1200 adet boş kadromuz mevcuttur.

yısı ile öğretmen açığına dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Nahit Mentese'nin yazılı cevabı. (7/788)

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanının aşağıdaki sorulara yazılı olarak yanıt vermesine ön olmanızı saygıyla rica ederim.

10 . 10 . 1977

C. Senatosu Erzincan Üyesi
Niyazi Ünsal

Sorular :

1. Kars, Ağrı, Van, Muş, Siirt, Hakkâri, Bitlis, Diyarbakır, Gaziantep, Urfa, Mardin, Malatya, Elâzığ, Tunceli, Bingöl, Erzurum, Gümüşhane, Erzincan, Sivas, Adıyaman, K. Maraş illerinde okul açılmayan köy sayısının,

2. Bu illerde geçici binalarda açılan okul sayısını,

3. Bu illerde varsa, öğretmen açığı sayısını,

4. Bu illerdeki temel eğitim çağındaki çocuk sayısını,

5. Bu illere 1977 - 1978 öğretim yılı için atanan yüksek öğrenimli öğretmen sayısını,

6. 1976 - 1977 öğretim yılında bu illerde kullanılan vekil öğretmen kadrosunu,

7. Halen yürürlükte bulunan ilkokullarla, temel eğitim okullarına öğretmen yetiştiren kaç okulumuz vardır? Ayrıca, bu okullarda şu anda kaç öğrenci okumaktadır?

8. 1975, 1976, 1977 yıllarında toplam kaç ilkokul öğretmeni emekliye ayrılmıştır?

9. Yine bu üç yılda ilkokullarda ve temel eğitim okullarında görevlendireceğiniz kaç öğretmen mezun olmuştur?

10. Yine bu son üç yılda istifa ölüm ve diğer nedenlerle ilkokul öğretmenliğinden ayrılan öğretmen sayısı kaçtır?

Yazılı olarak bildirilmesini saygıyla rica ederim.

T. C.

Millî Eğitim Bakanhğı
Bakanlık Müşavirliği
Sayı : 434

8 . 11 . 1977

Cumhuriyet Senatosu Başkanhğına
İlgi : 13 . 10 . 1977 tarih ve 13153-5939-7/788 sayılı yazınız.

Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın Doğu illerinde okul açılmayan köy sayısı ile öğretmen açığına dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Nahit Mentеше
Millî Eğitim Bakanı

Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın, Doğu illerinde okul açılmayan köy sayısı ile öğretmen açığına dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız.

Sorular	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Önergede adı geçen iller	Okulsuz Köy Say.	Geçici Bina Okul Say.	Halén Öğretmen Açığı	7/12 yaş arası Çağ Nüfusu	1977 - 1978'de atanan Yük. Öğ. Öğrt. Sa.	1976 - 1977 Yılı Vekil Öğret. Kadrosu
Kars	35	90	87	113 183	67	154
Ağrı	195	6	142	52 832	26	68
Van	183	5	225	61 810	17	50
Muş	80	24	50	42 752	14	40
Sirt	122	6	162	61 040	17	99
Hakkâri	22	17	53	20 165	11	95
Bitlis	64	4	57	34 928	9	50
Diyarbakır	74	22	113	104 197	35	157
Gaziantep	98	37	40	114 550	29	8
Urfa	127	—	28	95 564	69	259
Mardin	157	17	213	83 149	83	182
Malatya	23	174	50	91 929	17	50
Elâzığ	64	84	35	66 867	19	30
Tunceli	67	187	16	26 334	5	44
Bingöl	33	60	35	33 728	14	50
Erzurum	217	117	237	119 466	63	160
Gümüşhane	33	164	60	46 987	44	65
Erzincan	74	151	55	45 389	42	70
Sivas	105	296	75	118 674	46	237
Adıyaman	14	—	50	55 502	22	159
K. Maraş	13	283	270	120 636	96	55

Adı geçen illerin nüfusu 250'nin altında bulunan ufak ve dağınık yerleşme birimlerine ayrı okul yapılmayıp, her ilçe düzeyinde yatılı bölge okulu yapımı cihetine gidilmekte; mevcutların kapasitelerinin artırılması için de genişletme yapımlarına devam edilmektedir.

Nüfusları 250'nin altında bulunan yerleşim merkezlerinin aynı zamanda ulaşım durumlarının da yetersiz oluşu, okul yapımlarını engellemektedir.

Çağ nüfusu sütununda gösterilen sayılar, 1975 genel nüfusunun % 16'sı alınarak hesaplanmış olup, elde edilen sonuç tahminidir.

7. Halen yürürlükte bulunan ilkokullarla, temel eğitim okullarına öğretmen yetiştiren okul sayısı 49'dur. Bu okulların öğrenci kapasitesi 29 880 olup, yeni öğretim yılı için öğrenci kayıt işlemleri devam etmektedir.

8. 1975, 1976, 1977 yıllarında emekliye ayrılan öğretmenler aşağıda gösterilmiştir.

Yılı	İstek üzerine	Malülen	Yaş haddi	Toplam
1975	1 301	35	78	1 414
1976	2 520	32	86	2 638
1977	2 516	33	43	2 592

(1.1.1977 - 30.8.1977 tarihleri arası)

9. 1975, 1976, 1977 yıllarında mezun olan öğretmen sayısı aşağıya alınmıştır.

	2 yıllık eğitim enstitüleri	İlköğretmen okulları
1974 - 1975	—	20 901
1975 - 1976	2 248	16 010
1976 - 1977	3 556	1 299

10. 1975, 1976, 1977 yıllarında ilkokul öğretmenliğinden ayrılan öğretmenlerin sayıları da aşağıda gösterilmiştir.

	1975	1976	1977
a) İstifa	2 161	3 277	3 657
b) Ölüm	211	227	137 (*)
c) Kurum Değiş.	667	869	845

(*) (1.1.1977 - 30.8.1977)

Nahit Mentеше
Millî Eğitim Bakanı

3. — Cumhuriyet Senatosu Afyonkarahisar Üyesi Mustafa Çelik'in, Afyonkarahisar'ın, Emirdağı ilçesine bağlı «Emirdağı-Suvermez-Toklucak-Aşağıpiribeyli» yolunun 1978 yılında karayollarına alınıp alınmayacağına dair soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı Selâhattin Kılıç'ın yazılı cevabı. (7/793)

1 . 10 . 1977

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Bayındırlık Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı saygılarımla arz ederim.

Afyonkarahisar Senatörü
Mustafa Çelik

Soru :

Afyon ili, Emirdağı ilçesi, Emirdağı-Suvermez-koklucak-Aşağı piribeyli yolu Emirdağınun 'en işlek bölge yoludur. Civarında 30 kadar köy vardır. Bu yolun üzerinde yılda onbin tonluk alım yapan Toprak Mahsulleri Ofisi alım merkezi ile yılda kırkbin tonluk pancar alımı yapan Afyon Şeker Fabrikasına pancar alım kantarı vardır.

Yol üzerindeki trafik çok yoğundur. YSE bakımını yola kafi gelmemektedir. Geçen yıllarda iki defa yolun Karayolları ağına alınması için müracaatta bulunduğum cevap alamadım.

Ayrıca bu yol Afyon ilinin, Emirdağı ilçesiyle Konya ilinin Yunak ilçesinin birbirine birleştirmektedir.

Bu yolun Karayollarına alınmasında büyük fayda vardır. Yolun 1978 yılında Karayollarına alınıp alınmayacağını bildirilmesini rica ederim. Saygılarımla.

T. C.

Bayındırlık Bakanlığı

9 . 11 . 1977

Özel Kalem

Sayı : 3550

Konu : Afyonkarahisar Senatörü Mustafa Çelik'in Yazılı Sorusu.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 17 . 10 . 1977 tarih ve 13194/5549-7-793 sayılı yazımız.

Cumhuriyet Senatosu Afyonkarahisar üyesi Mustafa Çelik'in, Emirdağı ilçesine bağlı Emirdağı-Suvermez-Toklucak-Aşağıpiribeyli yollarının 1978 yılı programına alınıp alınmayacağına dair yazılı soru önergesi aşağıda cevaplandırılmıştır.

Emirdağ ilçesine bağlı Emirdağ-Suvermez-Toklucak-Aşağıpiribeyli arasındaki yol, köy yolu niteliğindedir.

dedir ve Köyİşleri Bakanlığı Yol, Su ve Elektrik İşleri Genel Müdürlüğünün çalışma alanı içinde bulunmaktadır.

5539 sayılı «Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun» gereğince, söz konusu yolun Karayolları Ağına alınmasına imkân bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Selâhattin Kılıç
Bayındırlık Bakanı

4. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sadettin Demirayak'ın, 11 Ekim 1977 tarihinde Cumhuriyet Senatosunda yaptığı gündem dışı konuşmaya dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Necmettin Cevheri'nin yazılı cevabı. (7/798)

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki belirlediğim sorunun Adalet Bakanlığınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygı ile rica ederim.

Aydın Senatörü
Sadettin Demirayak

11 Ekim 1977 tarihinde C. Senatosunda gündem dışı yaptığım konuşmanın bir kısmını aynı gün Sayın İçişleri Bakanı Korkut Özal yanıtlamıştı. Geri kalan kısmını Sayın Adalet Bakanı Necmettin Cevheri cevaplandırmıştı.

Sayın Korkut Özal verdiği yanıta.. kendisi mevkuftur demıştır. Mevkuf olduğu belirlenen kimse konuşmaya konu olan, işyerinde:

Kalansinkof marka Rus yapısı makineli tüfek, Colt marka tabanca, Astra marka tabanca, 9 şarjör, 200 adet mermi bulunan Nebi İncilerdir.

a) Nebi İnciler tutuklanmış mıdır?

b) Nebi İnciler tarafından tahliye talebinde bulunulmuş mudur?

c) Bu talep yetkili bulunmayan kâtip, savcı, hâkim tarafından kabul edilerek tahliye kararı verilmiş midir?

d) 11 Ekim 1977 tarihinde Nebi İnciler Sayın İçişleri Bakanı Korkut Özal'ın belirlediği şekilde mevkuf mu bulunuyordu?

e) Tahliye kararından sonra kâtip, savcı ve hâkim hakkında idari tahkikat açılmış mıdır?

f) Nebi İnciler hakkında, tahliyeden hemen sonra giyabi tutuklama çıkarılmış mıdır?

g) Nebi İnciler halen cezaevinde midir? Yoksa giyabi tutuklu olarak aranmakta mıdır?

T. C.

Adalet Bakanlığı
Ceza İş. G. Müdürlüğü
Sayı : 3-1-9-1977 62041

7 . 11 . 1977

Konu : Cumhuriyet Senatosu Üyesi Sadettin Demirayak'ın Yazılı Soru Önergesinin Cevaplandırıldığı Hk.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 25 . 10 . 1977 gün ve Genel Sekreterlik, Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 13253-5973-7/798 sayılı yazıları.

Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sayın Sadettin Demirayak'ın Bakanlığımıza yönelttiği yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda arz olunmuştur.

Sayın Sadettin Demirayak'ın, önergelerinde değindikleri gibi, 11 Ekim 1977 tarihinde Cumhuriyet Senatosunda yapmış buldukları şahısla ilgili gündem dışı konuşmalarını da, iki gün sonra yine Yüce Senatoda gerektiği şekilde cevaplandırmış bulunmaktayım.

Cumhuriyet Senatosu Üyesi Sayın Sadettin Demirayak yazılı soru önergelerinde; işyerinde kaçak silâh ve mermi bulundurduğu iddiasıyla hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığınca kanuni kovuşturmaya tevessül olunan Nebi İnciler'in tevkif ve tahliyesi ile ilgili olarak yapılan işlemler hakkında bilgi istemiş bulunmaktadırlar.

Önergede bahis konusu edilen hususlarla ilgili olarak, Ankara Cumhuriyet Savcılığından alınan 2 . 11 . 1977 gün ve 3/9260 sayılı cevabı yazıda; Ankara Tunus Caddesi 50/A'da 16 numaralı dairede faaliyette bulunan İnci Baba İnşaat Şirketi sahibi Mehmet Nebi İnciler'in aynı şirkette çalışan yeğeni Nihat Ağurmaklıoğlu vasıtasıyla Güney Doğu illerinden temin ettiği silâhları Ankara'daki işyerine getirerek muhtelif örgütlere dağıttığı yolunda, İçişleri Bakanlığımıza yapılan ihbar üzerine 5 . 10 . 1977 tarihinde, görevli Emniyet ekibi tarafından şirket merkezinde yapılan aramada, Rus yapısı Kalashnikov marka tam otomatik tabanca ile iki adet şarjör ve 83 adet mermi, ayrıca bir adet Belçika yapısı Brovnik marka yarı otomatik tabanca ve şarjör ile 7 adet mermi, bir adet İspanyol yapısı Astra marka tabanca ile 3 adet şarjör ve 1 adet Amerikan yapısı Colt marka topu tabanca ve bu tabancaya ait 36 adet mermi ele geçirildiği ve ertesi gün sanıklar Mehmet Nebi İnciler ile Nihat Ağurmaklıoğlu ve Haldun Bıldır'in sevk edildikleri Ankara Cumhuriyet Savcılığının vaki talebi üzerine, nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesinin 6 . 10 . 1977 tarihli kararı ile tutuklana-

arak cezaevine alındıkları, sanıklardan Mehmet Nebi İnciler vekili Avukat Nedim Dilek tarafından 7 . 10 . 1977 tarihinde, müvekkilinin cebre müsteniden ikrar ettirildiğinden bahisle nöbetçi 9 ncu Sulh Ceza Mahkemesi nezdinde tahliye talebinde bulunduğu, Mahkemece celb olunan soruşturma evrakına eklenen tahliye dilekçesine C. Savcı Yardımcısı tarafından ve sanıkların ikametgâh sahibi bulunduğları gerekçesiyle tahliye edilmeleri şeklinde mütalâa verildiği ve mahkemece de, sanık Mehmet Nebi İnciler hakkındaki tutuklama müzakkeresinin, mütalâa gereğince geri alınmasına karar verilip, keyfiyetin dilekçeye el yazısı ile yazılarak, bu sanığın aynı gün tahliye edildiği ancak, Ankara Cumhuriyet Savcılığınca evvelki görüşlerine aykırı görülen ve usul ve kanun hükümlerine uygun bulunmadığı mütalâa edilen tahliye kararına karşı aynı gün nöbetçi Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde itirazda bulunduğu ve Mahkemece de, 9 ncu Sulh Ceza Mahkemesinin yerinde görülmeyen tahliye kararının kaldırılmasına ve sanık Mehmet Nebi İnciler hakkında tekrar gıyabi tutuklama müzakkeresi çıkartılmasına karar verildiği ve halen gıyabi tutuk müzakkeresinin infazı için sanığın emniyetçe yakalanmasına çalışıldığı, adları geçen sanıklar Mehmet Nebi İnciler, Haldun Bildir ve Nihat Ağırmağhoğlu haklarında tanzim olunan 11 . 10 . 1977 gün ve 1977/15746 sayılı iddianame ile Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açıldığı ve Ankara 5 nci Ağır Ceza Mahkemesine intikal eden dava duruşmasının 15 . 11 . 1977 gününe bırakıldı-

ğı, bu arada sanıklardan Haldun Bildir vekili tarafından yapılan tahliye talebinin de mahkemece reddolunduğu bildirilmiştir.

Silâh kaçakçılığı yaptığının dair ihbar üzerine suç delilleriyle birlikte yakalanarak mahkemece tutuklanan Mehmet Nebi İnciler'in ertesi günü vekili tarafından vaki müracaat üzerine mahkemece tahliye edilmesi ve tahliye kararına karşı C. Savcılığının itirazı üzerine, bu defa gıyaben tutuklanarak halen Emniyetçe aranmakta bulunması ve suç konusu olayın arz ettiği önemle, itiraz üzerine Asliye Ceza Mahkemesince itihaz olunan gıyabi tevkif kararının mahiyeti muvacehesinde, işlemlerde ve sanığın tahliyesine mütedair karar veren Sulh Ceza Hâkimi ile aynı konuda mütalâa veren C. Savcı Yardımcısı haklarında sorumluluğu gerektiren bir cihet bulunup bulunmadığının tahkik ve tespiti için keyfiyet, mahkeme karar ve muamelesine taalluku yönünden Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına intikal ettirilmekle beraber, Cumhuriyet Savcılığını ilgilendiren kısmı dolayısıyla de Adalet Müfettişi marifetiyle gereğine tevessül edilmiş bulunmaktadır.

Kanunî mercilerince intac edilecek soruşturma sonunda muktezasının takdir ve tayin edileceği de tabii bulunmaktadır.

Keyfiyetin Sayın soru sahibine bildirilmesine delâlet buyurulmasını saygılarımla arz ederim.

Necmettin Cevheri
Adalet Bakanı

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

4 NCÜ BİRLEŞİM

10 . 11 . 1977 Perşembe

Saat : 15.00

I

A — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.

B — İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi İbrahim Öztürk ve arkadaşlarının, ekonomimizin bugünkü durumu hakkında bir genel görüşme açılmasına dair önermeleri. (8/4)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A — HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B— TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Kızılay altgeçidi ve çarşı yapımı inşaatıyla ilgili Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/24)

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, İstanbul'da Aksaray ve Sultanhamam'da vukubulan yangınlar hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/27)

3. — Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın, Keban Barajı hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/50)

4. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamettin Çelebi'nin, son altı ay içinde temeli atılan tesislere dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/53)

5. — Cumhuriyet Senatosu Bahkesir Üyesi Nejat Sarıçalı'nın ithal edilen bitkisel yağ ve margarin konusunda Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/63)

6. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, Adana iline bağlı bazı ilçe köylerindeki Y.S.E. ve bayındırlık hizmetlerine dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/66)

7. — Başbakanlığa bağlı Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı tarafından hazırlanmış olan yönetmelik hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/16) (S. Sayısı : 688) (Dağıtma tarihi : 28 . 3 . 1977)

8. — Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında akdolunan Kredi Andlaşması konusunda kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/23) (S. Sayısı : 702) (Dağıtma tarihi : 14 . 4 . 1977)

9. — 1975 yılı kömür üretimi, dağıtımı, müracaat ve dağıtım tarihleri hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/30) (S. Sayısı : 704) (Dağıtma tarihi : 18 . 4 . 1977)

10. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamettin Çelebi'nin, 1 Mayıs 1977 tarihinde İstanbul Taksim Cumhuriyet Alanında meydana gelen olaylara dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/67)

11. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamettin Çelebi'nin, 1 Ocak 1974 tarihinden sonraki teşvik belgesi imalât izni ve fiyat tespiti işlemlerine dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/68)

12. — Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın, T. C. Ziraat Bankasının açtığı krediler ve bunlara bağlı harcama'ar hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/69)

13. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, traktör imali, ithali ve bu hususa ilişkin kurulmuş şirket ve holdingler hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/70)

14. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, Tarım ürünlerinin taban fiyatlarının tespit ve ilanı hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/71)

(Devamı arkada)

15. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, sıtma ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele hususunda Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/72)

16. — Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Ni-yazi Ünsal'ın işkence olayları hakkında Senato Araş-tırması isteyen önergesi. (10/73)

17. — Cumhuriyet Senatosu Rize Üyesi Talât Do-ğan'ın, çay üretimi ile ilgili Senato Araştırması iste-yen önergesi. (10/74)

18. — Cumhuriyet Senatosu Rize Üyesi Talât Do-ğan'ın, sağlıkta can güvenliği konusunda Senato Araş-tırması isteyen önergesi. (10/75)

19. — Cumhuriyet Senatosu Erzurum Üyesi Hilmi Nalbantoğlu'nun, TKİ. Şark Linyitleri Aşkale İşletme-sine dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/76)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A — İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK
İŞLER

B — BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK
İŞLER